Radu Theodoru
NOPŢI
ALBASTRE
roman
Cartea întâi
VACANŢĂ LA MARE
1

Aude marea. Nisipul fierbinte iradiază căldura aceea inegalabilă, răcoroasă aromind a mălin şi ierburi tăioase, aspre. Briza se strecoară printre dunele alb-roşietice pline de fărâmiturile miriadelor de cochilii, şi prin cerul alburiu trece din când în când un pescăruş care rămâne o clipă la verticala lui, îl priveşte mustrător, ţipă la el, virează strâns, pică pe-o aripă, ca peste o clipă să revină cu poftă de harţă dublată. El îşi spune că nu există mare deosebire între felul cum îşi impune prezenţa Donald (aşa l-a botezat pe pescăruş) şi Gabi, ospătăreasa de la popotă, cu diferenţa că Donald este mai graţios şi ţipetele lui sunt mai melodioase. Scotoceşte în sacoşă. Scoate bucăţile de pâine tăvălite prin diversele sosuri şi le aruncă pe creasta dunei vecine. Donald virează strâns. Scoate gârâituri joase exprimând cea mai fermă bucurie, după care aterizează scurt, transformându-şi graţia din aer într-un fel de mers ursuz de demnitar lezat în amorul propriu. E bine aici. A

scăpat de familia agresivă a tovarăşului Nae de la O.C.L. – consoartă planturoasă, responsabilă de „tricotaje” pe undeva prin piaţa Amzei, doi băieţi prost crescuţi, gălăgioşi şi vorbind în dezacorduri, plus domnul, Biju, un fel de corcitură de foxterier cu o rasă anonimă, tuns leonin, purtând harnaşament cu oglinjoare şi având perversitatea să urineze în fiecare dimineaţă pe cortul lui. Ispravă după care scoate un mârâit parşiv, înhaţă unul dintre întinzătoare între dinţi şi zgâlţâie cortul până când este nevoit să iasă din sacul de dormit, întotdeauna simultan cu madam Nae, femeie la 40 de ani, cu carne pietroasă, plesnind de sănătate, drapată într-un halat pluşat azuriu şi ştraifuri albe, pe care şi-l strânge pudic la sânul opulent şi promiţător, mai mult dezgolindu-l şi care

aplecându-se să-l ridice pe infractor, îşi dezvăluie cu candoare nuditatea. Asta a ţinut trei zile. Plus avansurile tovarăşului

Nae, bărbat trecut de 50, rotunjor şi prosper, care după ce şi-a vârât „Opel”-ul între mălini, pe cel mai bun loc din camping (cineva scrisese pe o placardă „Rezervat

O.N.T.”) fiind condus de tânărul lânos de la recepţie; după ce şi-a ridicat cortul multicolor, un *Ambassade 39*, produs de firma franceză *Frigano* – „ce nu se poate pe lumea asta, domnu’ inginer”, privind cu circumspecţie cortul lui polonez, monoton colorat în albastru, tovarăşul Nae a venit în vizită de curtoazie, prezentându-se şi poftindu-l la cină, fiind om de societate, cu casa deschisă, pentru că.

„Domnu’ inginer astăzi baza stă în relaţii11. La început a vrut să-l repeadă. Fugise aici dintr-o dorinţă adâncă de linişte. Voia să se regăsească. Aventura cu Ingrid, logodna lor lungă şi fără speranţă, îl epuizase. Tipii i se păreau caragialeşti, el scund şi rotofei, ea voinică, ochioasă şi venită la mare pentru că aşa se făcea, lumea bună vine la mare între 1-15 august, refuză comodităţile marilor hoteluri şi trăieşte două săptămâni de concediu în plină natură. Unii preferă satele de pe litoral, cu umblătoare comună, muşte şi ţânţari la discreţie. Alţii, campingurile sălbatice, unde tufele scutesc drumul până la W.C.-urile neigienice şi prost amplasate. El a venit aici, la „Hanul

Piraţilor11, pentru că satele de vacanţă excelent utilate de la Mamaia erau pline de străini şi, în general, îi făceau greaţă cei de la recepţie care mânuind dolarii, ori mărcile, ori francii, priveau de sus şi cu dispreţ abia disimulat pe cel care-i solicita în limba maternă. Tovarăşul Nae, cu ochii lui de peşte fiert, mereu umezi, cu gesturile prelungi de om obişnuit să ţină în echilibru vrafurile de farfurii, ori supierele pline, a trecut la vestimentaţie camping: sandaletă, pantalonaş scurt, maiou şi şapcă de balon cu cozoroc tip „Auto-service”, l-a înduioşat. Cu atât mai mult cu cât cei doi Nae juniori, echipaţi multicolor, de

la pachet, cu picioare rahitice, amândoi cu ochelari, puseseră stăpânire şi pe locul lui, bătând un fluture de cauciuc şi plastic cu rachetele; ori punându-şi *cow-boy*-ii, nişte centuri de plastic cu tocuri de pistol şi pe cap penajul de indieni, promiţând ori să-i strice vacanţa, ori să-l gonească ruşinos de pe poziţie. Şi-a spus că alianţa cu părinţii este o măsură diplomatică necesară. Donald scoate un ţipăt răguşit. Îşi ia zborul, spurcând pe cineva. Stă între dune, gol, soarele şi nisipul i-au transformat pielea într-o crustă şocolatie, se simte uşor ca şi când cele câteva zile de vacanţă l-ar fi golit de amintiri, de conştiinţa aceea acidă care-i dădea sentimentul existenţei lui „istorice11, începând cu copilăria. De foarte aproape (este o potecă de pescari care duce la plajă) se aude glasul melodios al unei femei. Se acoperă cu cearşaful.

— Ia uite, Vie, spune femeia… Am tulburat pescăruşul şi acum ne ocărăşte.

— Te-am rugat să-ţi aduci rochia de paiete; ori măcar ia pe care ţi-a făcut-o cadou Modoran, draga mea.

— Dacă ai sta puţin de pază, m-aş scălda goală. Am un chef nebun să mă scaldgoală.

— Diseară vine Modoran, este vorba de postul acela de la Buenos-Aires şi ştii cât de mult îi place să te vadă în ceea ce-ţi aduce.

— Vine cineva?

— Vine la orele douăzeci, direct de la Bucureşti. Cu

Petrescu şi Goguţă. De altfel sâni singurul specialist pe piaţa latino-americană şi nu văd de ce…

— Gata! Dumnezeule ce plăcere… Dacă vine cineva, îmi aduci halatul în apă… Eşti caraghios eu sombreroul ăsta!… Şi ai început să faci burtă…

Glasul melodios îl pătrunde dincolo de indiferenţa leneşă în care zace. Putea să tuşească. Putea să mormăie.

Se acuză de proastă creştere. Aşa, tam-nisam să te amesteci în secretele oamenilor. Simte când necunoscuta iese din mălini, pe plajă. Se ridică uşor pe coate. Oricum, indiscreţia s-a comis. Ar fi un iezuit perfect, dacă n-ar comite-o până la capăt. La nici zece paşi de el o femeie

tânără, suplă, înaltă şi goală, stă în picioare, cu capul lăsat pe spate, cu sânii cărnoşi oferiţi soarelui. Are părul blond-arămiu care-i ajunge până aproape de coapsele lungi, de un arămiu tandru şi misterios, invocând sudul. În clipa în care o vede stând nemişcată în soare, solitară în peisajul cu mare şi nisip alb strălucitor, cu briză răcoroasă şi pescăruşi, i se pare că tot ce-a fost vulgar şi obositor în aceste zile se purifică de la sine şi că, dacă nu i s-ar mai întâmpla nimic deosebit în vacanţa la mare, s-ar putea socoti pe deplin mulţumit. Ei care până la 34 de ani putea să-şi spună că epuizase experienţa câtorva existenţe umane. Că, într-un fel, fără să fie cinic, era aproape cinic şi că singurul act uman care rămăsese pur şi sacerdotal, mereu plin de poezie, neprevăzut şi emoţie era zborul. Se instalează confortabil pe cearşaf. Femeia are în tot trupul o graţie firească, de o senzualitate reţinută. Poate o senzualitate de care nu este conştientă. Face o mişcare de gimnastică.

Râde. Fuge uşor, cu paşi elastici, la mare. Valurile foşnitoare, tivite cu spumă albă, îi cuprind gleznele. Şoldurile.

Pântecul. Sânii. Femeia se scaldă singură şi el nu este convins că ar vrea să se scalde singură. Brusc îl învăluie un miros greţos de trabuc. În vizeta dintre dune, mascată de tufele de colilie se încadrează un tip înalt, cu alură de fost sportiv, poate handbalist, care poartă pe cap un sombrero veritabil, nu imitaţiile, penibile ale „gagillor” în vacanţă, este drapat într-un halat de baie vişiniu şi duce pe braţ un al doilea halat de aceeaşi culoare. Iată-l deci pe domnul Vie, candidat la nu se ştie ce post tocmai la

Buenos-Aires. Post pentru care femeia care se scaldă în mare trebuie să poarte ori ia adusă de Modoran, ori rochia de paiete. Ie ori rochie care nu pot fi purtate în camping, ci numai la „Han”, acolo unde în fiecare seară este program, iluminaţie şi un şef de sală travestit în cow-boy pocneşte silitor dintr-un pistol cu dopuri, pentru antren. Refuză să recunoască micul amănunt legat de glasul femeii care se scaldă. Că acel glas are o viaţă în

sine, independentă de viaţa trupului arămiu abandonat soarelui şi mării. Că acel glas plin de sonorităţi luminoase l-a tulburat adânc, pătrunzându-l până la stratul acela protector cu care se izolase după aventura nefericită cu Ingrid.

Domnul Vie pufăie din trabuc, împuţind locul. Se târâie leneş spre mal. Femeia se scaldă, este abia o siluetă, o umbră pe azuriul intens al mării. La chemarea lui repetată iese din mare. Vede stropii strălucindu-i pe umeri. Bărbatul o învăluie în halat eu un gest lacom. Nu-i mai aude.

Bărbatul aruncă trabucul. O ia pe după umeri şi dispar în dosul dunelor, în vreme ce domnul Donald soseşte în picaj să-şi continue micul dejun. Este cald şi el reia lectura paralelă a doua cărţi care l-au şocat prin ineditul lor:

„Drumul câinelui” a lui Ion Lăncrănjan şi „Nişte ţărani”.

a lui Dinu Săraru. Nu are niciun fel de aptitudine critică, dar nu-i plac cărţile cu false probleme, cu invenţii mizere şi meschine, de aceea citeşte circumspect şi la regim economic. Cărţile astea două i se par însă izvorâte dintr-o realitate tragică, pe care el însuşi o cunoscuse şi trăise, răspund unor întrebări care d frământaseră, pe care le auzise de nenumărate ori mai ales în atelierul pictorului

Radu Belcotă (îl avusese instructor de zbor pe vremea când Radu Belcotă era încă activ într-un regiment de vânătoare) şi acum, în liniştea frământată de vuietul valurilor, destinul oamenilor din cele două cărţi dobândesc o anume solemnitate, o anume gravitate, se insinuează în acel strat de conştiinţă activ, unde el ştie că se produc asociaţiile cele mai inedite, apoi *mama* lui Lăncrănjan şi

Năiţă Lucian al lui Săraru intră într-o obscuritate vagă şi pe retina care reînviase fidel fie casa Mamei, fie temelia ridicată de Năiţă Lucian împotriva timpului, se fixează imaginea femeii tinere şi el nu-şi poate explica detaşarea totală faţă de această imagine. Stă întins pe spate, soarele ridicat spre meridian scurtează umbrele

dunelor, Donald plictisit şi cu guşa plină şi-a luat zborul, căldura răcoroasă îl pătrunde cu o lene infinită şi el nu se gândeşte la femeia goală cu apetitul acela uşor cazon şi agresiv cum era poate firesc să gândească – şi-o reînvie pe retină şi se gândeşte la ea ca la un dar şi un har al zilei însorite, al nisipurilor alb-roşietice şi al mării azurii… Hotărăşte brusc să cunoască femeia. O face după ce-şi rememorează dialogul celor doi, cu precizia omului care are obligaţia profesională să memoreze toate ordinele şi relaţiile care-i parvin prin radio în căşti şi să le transforme în manevre de pilotaj la viteze supersonice.

— Ia uite, Vie, spune femeia şi, rememorându-şi glasul melodios, clar şi pătrunzător, are o tresărire dureroasă, nu pentru că glasul Ingridei ar fi. fost exclusiv blazat şi obosit, mort încă de pe buzele ei fanate timpuriu de excesul ţigării; ci pentru că există în el o forţă nemărturisită; o explozie mereu reţinută, o reticenţă impusă. Am tulburat pescăruşul şi acum ne ocărăşte…!

— Te-am rugat să-ţi aduci rochia de paiete; ori măcar ia pe care ţi-a făcut-o cadou Modoran, draga mea…

Îşi împachetează cărţile în sacoşă. Se ridică din adăpost. Ţâşneşte pe plajă. După ce-ţi urlă motoarele în cap a viaţă, după ce spargi aproape cotidian zidul sonic, singurătatea absolută este o binefacere. Ah, şi marea.

Premeditează clipa în care se aruncă în apa străvezie, sonoră, plină de viaţă fascinantă, apa tăioasă şi profundă, densă de reverberaţii, apa în care, ici, colo, plutesc diafan meduzele.

2

— Domnu’inginer! Domnu’inginer!… Uff! bine că v-am găsit. Mă asasina tovarăşul Nae! Zău, fugiţi de noi!

Se poate!? Vă deranjează copiii?… Pe Biju îl ţin legat…

Haide! Ce mai! V-am aşteptat… Astăzi mâncaţi cu noi!…

Nu ascult nimic… I-au adus lui Nae icre negre… Şi o frumuseţe de crap… Am făcut un borş şi o saramurică…

Am o surpriză… Vă cam temeţi de mine? Nu mănânc

bărbaţi, nici când îmi plac, cum îmi plăceţi dumneavoastră…

Mă cheamă Cecilia… Cecilia Nae… Nu se potriveşte, dar asta-i viaţa… Prietenii îmi spun Cici…

Cecilia Nae, doamna Cici, într-o rochie de plajă şic, după obiceiul dumneaei decoltată pe sânul opulent şi bronzat, despicată până aproape de coapsă, cu părul ridicat într-un coc greu, l-a pândit la capătul potecii pe care şi-a croit-o prin mălini, ocolind corturile câtorva cehi, ca să nu mai treacă la plajă pe teritoriul temporar al familiei.

Poartă ochelari de soare italieni, rotunzi, enormi, cu ramă albastră, şi-a făcut o aluniţă cu dermatograful, are unghiile proaspăt vopsite în violet şi în afara faptului că se numeşte Cecilia Nae este plină de o vitalitate feroce. Îi plac mâinile doamnei Cici, mici, cu vine albăstrii la încheietura podului palmei, cu antebraţul rotund, făcând gropiţe la cot, acoperite de un abur de păr brun. De la capătul potecii până la cort află că soţii Nae locuiesc în Domenii, într-un bloc nou, dar de o categorie „mai aranjată”, au un apartament de patru camere şi dânsul este director adjunct cu aprovizionarea, calitate care-l face să bată drumurile pe la furnizori, aproape douăzeci de zile pe lună. Cici râde cochet, dezvăluindu-şi dantura perfectă, cu dinţi mici, strălucitori, cei din faţă cu o strungăreaţă, care dau doamnei un surplus de agresivitate. Spune totul cu un ton uşor glumeţ, cochet, râde şi când ajung la cortul lui îl ameninţă cu degetul şi-i şopteşte confidenţial:

— Am o surpriză. O repet!… Servim masa la ora care vă convine.

— Ora vă aparţine, doamna Cici!

Femeia rămâne o clipă nemişcată. Îşi duce mâna la cruciuliţa de aur de la gât.

— Atunci ora T_3 domnu’ inginer… Va fi răcoare… Vă aşteptăm!

Pleacă repede. Tălpile pantofilor ultra, un fel de saboţi, bat ritmic dalele de beton. În cort este iadul. Deschide totul, să se aerisească. Şi-a propus să stea aici

doar trei sau patru zile, după care să migreze spre sud. A fugit de noul hobby al bucureştenilor stilaţi, plaja de la Sfântul Gheorghe, cu marea mereu înnămolită de aluviunile

Dunării, ca şi de morga prost disimulată a unor „primitivi1

aşezaţi la Gura Portiţa, unde a întâlnit soţia unui vicepreşedinte de la un mai ştie ce instituţie solemnă, cunoscută la Radu Belcotă într-un grup de amatori de artă, cu un tinerel pletos şi bărbos, numai oase şi piele albă, care-i construia zilnic în nisip un castel uriaş, înconjurând-o cu ziduri crenelate şi donjoane şi recitându-i poezii sonore în spaniolă. Femeia s-a făcut că nu-l recunoaşte, cu toate că dansaseră de câteva ori împreună şi ea îi spusese că se simte excelent la atelier, într-o lume neconformistă şi uşor absurdă, pentru că nu vede realitatea… S-a mai aerisit sub pânza încinsă. De obicei în această migraţie din Deltă până la Mangalia, migraţie făcută de trei ani eu Ingrid, evită cortul în timpul amiazului, preferând să stea la ancoră pe

Zenit, barca din plastic, nedespărţită în această aventură estivală. Ingrid pregătea încă de dimineaţă ceva foarte uşor, mâncau pe barcă – apoi seara se duceau la un local şi dansau; iar dacă erau în pustietăţi ascultau muzică – Ingrid avea toate noutăţile la casetofon, combăteau ţânţarii cu spray-urile primite de ea din Germania de la o soră măritată acolo şi ori se plimbau cu *Zenit* sub clar de lună, ori stăteau la foc până târziu, ascultând liniştea atotcuprinzătoare a ţinuturilor acelora fabuloase, pline de nostalgie.

Îşi pune pantalonii uşori din dril de un crem ieşit la soare şi devenit aproape alb; o bluză de in şi se întreabă de ce naiba i se spune peste tot domnu’ inginer şi nu domnu’ doctor; ori domn profesor, ou toate că tonul lui sec, fraza exactă şi aerul uşor rigid i-ar putea fixa profesia cu mult mai exact. Ce poate oferi familiei Nae, director adjunct cu aprovizionarea, dotată cu mărfuri şi ustensile rarisime, îmbrăcată de la pachet, căreia i se trimit icre negre şi

crapi de crescătorie; iar locul din camping a fost reţinut de „O.N.T.”?! Are un mic zeu siamez sculptat în lemn, adus de un camarad oare zboară la TAROM. Nu se poate. Nişte flori… De unde flori, aici? Totuşi până la Mamaia nu sunt decât cinci minute cu maşina şi nu se poate prezenta cu mâna goală. Trage fermoarul cortului, scoate husa de pe brava *R. 10 M*

a cărei caroserie dogorăşte şi înăuntru este cel puţin temperatura unei etuve, ah, invitaţiile astea la masă şi după ce motorul se încăpăţânează să nu demareze, după ce-şi simte cămaşa leoarcă la subţiori, la piept şi pe spate, se strecoară cu grijă de la locul de parcare şi rulând uşor pe şleaul carosabil, plin de gropi şi bolovani, se îndreaptă spre ieşirea din camping. La o turnantă se propteşte la câţiva milimetri de radiatorul unei Dacii 1 300, galbene.

Un tip în cămaşă viu colorată, purtând sombrero, vociferează la volan. Alături femeia de pe plajă. Impasibilă.

Omul se încăpăţânează să nu dea înapoi, cu toate că abia se angajase pe drumeag.

— Dacă nu ştii să conduci, stai acasă, spune domnul

Vie şi se dă jos de la volan.

Este leoarcă, agitat, are trăsături frumoase, bărbăteşti, obosite, un rictus în colţul buzelor şi, vădit, nu se poate stăpâni. Rămâne impasibil la volan. Da. El este. Omul cu femeia superbă – şi trabucul.

— Vie, te rog, spune femeia.

Bărbatul urcă, trântind portiera. Rulează cei câţiva metri înapoi, degajând pista. El demarează uşor şi trece foarte aproape de femeia blond-arămie, care poartă o pălărie cochetă de pai şi priveşte nemişcată, undeva dincolo de parbriz, comunicându-i brusc o stare ciudată de părăsire. Accelerează, iese rapid pe sub bariera deschisă pentru autofurgoneta cu răcoritoare şi se lasă furat de fâşâitul pneurilor pe asfaltul zdrenţuros care filează istmul dintre ghiol şi mare. Este ora 12, 35… Se poate dărui fără de remuşcări coloritului şi ritmului care fac din litoral cel mai pitoresc, înghesuit şi modern turn Babel…

— Hm! Hm! Icre negre. Uite dom’le icre negre.

Ce s-ar mai fi bucurat Ghiţă şi Sofi şi ceilalţi din grupă, măcar să le vadă. Uite aşa, învelite în ţiplă, puse în lumina soarelui, ori plimbate pe sub nări… Serviţi vă rog. Nu vă uitaţi la palmele şi unghiile mele. Mi-am făcut datoria faţă de patrie. Puţină muncă la câmp… Trebuie, e sănătos şi nu strică…

— Vorbeşti numai tu, Maria, spune timid doamna Cici Nae.

— Să suplinesc tăcerea voastră.

— Dacă mă ascultai, astăzi, erai…

— Responsabila celui mai mare magazin alimentar din capitală…

— Ce rău vezi în asta?

— Niciunul, papa… N-am harul tău şi-atât. Şi ziceaţi că sunteţi inginer…

— Nu ziceam nimic!… Mai ales n-am spus niciodată că sunt inginer.

— Maica Domnului… N-o dezamăgiţi pe mama… Vă implor!…

— Lucraţi în comerţ, se grăbeşte tovarăşul Nae, şi pe el aproape îl doare că trebuie să-l dezamăgească pe omul bondoc, pe figura căruia se citeşte cea mai curată dorinţă de a-şi găsi un coleg, un pasionat al acestui zeu fructuos şi universal.

— Trebuia să mă prezint mai ide mult… Maiorul aviator Dan Dorobanţu. Aşa că dumneata, Maria, care probabil eşti caporal, atenţie… V-am dezamăgit. Ce să fac… Nu toată lumea poate lucra în comerţ.

Se pare că deodată a făcut explozie cel puţin o petardă.

Doamna Cici Nae se face dintr-odată albă, are senzaţia că va leşina, îl priveşte ciudat, o privire scurtă şi tăioasă, apoi se ridică să aducă borşul fiert pe reşoul *Jet-Gaz*.

Fan-Fan. Se pare că însuşi tovarăşul Nae şi-a pierdut o clipă siguranţa lui bonomă. Cei doi Nae juniori bat cu lingurile în castronaşele lucitoare de aluminiu, ceea ce

aduce câte-o palmă trasă rapid şi sonor de Maria pe fiecare ceafă. Stau în ceea ce doamna Ciei numeşte „cameră de zi”, un spaţiu sub cort, aerat, cu ferestre din material translucid tratate ultraviolet, totul este cochet, scaunele pliante sunt de cea mai bună calitate, cuferele de voiaj sunt acoperite cu creton colorat viu şi fiecare lucru, ales cu grijă, dovedeşte o prosperitate constantă şi un gust neîndoielnic.

Ceea ce se încadrează perfect în acest peisaj estival colorat este studenta Maria Nae. Refuză să-i pronunţe numele de familie care nu i se potriveşte. Mental o numeşte doar

Maria. O Maria înaltă, izbitor de frumoasă. O coamă de păr negru, de cea mai nobilă culoare, un păr greu, pe care el îl suspectează de a emana arome sălbatice şi necunoscute, cum totul este sălbatic pe trăsăturile ei, sprâncenele groase, arcuite prelung, genele mari adâncind ochii de un verde opac, pometii obrajilor bine reliefaţi, nasul cu nările răscroite şi transparente, umbra de puf de deasupra buzei, dantura strălucitoare, gura mare, cu buzele cărnoase şi bărbia rotundă, totuşi fermă, cu toate umbrele dulci, ademenitoare pe care le pune lumina pe gâtul suplu, eu carnea de un alb mat, profund. Nu are nimic din doamna Ciei, mama ei. Ba da. Mâinile. Mici, cu aceleaşi vine albăstrii la încheietura podului palmei, cu antebraţul rotund, făcând gropiţe la cot şi acoperite cu un abur de păr brun. Maria schimbă dispozitivul savant al farfuriilor şi castroanelor de aluminiu.

— Loc! Loc! spune cu glas de alt... Prea multă înghesuială pedantă... Loc!

Îi trece prin faţa nasului palmele zdrelite şi degetele cu unghiile tăiate adânc, în carne, fără ea reţeta asta să-i elibereze degetele de urmele muncilor agricole. Lasă pe masă doar castroanele pentru borş... Alior şi Sandu. Drepţi!

Dacă mai vorbiţi în dezacorduri vă plesnesc... Alior!...

Ce nume!... Nu-ţi mai roade unghiile. Gata borşul?...

Mi-e o foame de lup...

— Ţi-am trimis un pachet prin Ghiţă, spune timid tovarăşul Nae.

— L-am mâncat cu fetele.

— Fetele, fetele.

— Fetele, papa… Tincuţa trăieşte cu maică-sa dintr-o pensie de 800… Zi-i, că eşti specialist. Cam ce poate face cu 800?

— Maria, iar începi?

— Mă scuză domnul maior… Am tăcut şi m-am aşezat.

Mmm! Ce aromă!… De unde-ai găsit leuştean? Eşti formidabilă… Leuştean proaspăt pe litoral în vacanţă şi camping… Cum spuneam am tăcut!… Ori mai curând, despre ce vorbim? Nu vi se pare curios obiceiul acesta demodat al mamei de a invita la masă?

— Un necunoscut!…

— Exact! Numai pentru că…

— Are o fată frumoasă, puţintel infatuată, puţintel obraznică şi niţeluş rău crescută, spune el în liniştea lăsată brusc sub pânza cortului *Ambassade 39 Frigano*. Mama dumitale mi-a promis o surpriză. În adevăr. Borşul este de necrezut. Doamnă Cici, un discurs omagial pentru borş.

Totuşi, despre ce discutăm?

— Cinci la zero pentru aviaţie, mormăie în castronaş tânărul Ailior şi-i trage cu ochiul.

— Zburaţi pe *Mirage-3*? întreabă Sandu.

— Zboară pe *Concorde*, că este înalt şi l-am văzut eu într-o poză, cu multe decoraţii şi era pus în vitrină la *Air-France*.

— Deci, discutăm despre aviaţie, băieţi… După ce terminaţi borşul.

— Cât tact pedagogic, spune Maria şi-i face o reverenţă abia schiţată.

Tovarăşul Nae se îneacă cu un os. Doamna Cici râde, arătându-şi strungăreaţă agresivă.

— Maria, vreau ca invitatul nostru să se simtă bine…

Mai doriţi borş?

— Da!… Vă asigur că mă simt excelent şi că ştiu

exact pe ce aliniament sunt… De acord, domnişoară?

— De. acord, domnule.

— Prieteni?

— De ce nu?

— Perfect. Diseară, cu aprobarea părinţilor, eşti invitata mea la „Han”… Ai alt program?

— Niciunul!

— O să vă strice seara, spune cu glas jos tovarăşul Nae.

— Sunt convinsă de asta… Oricum, este aproape şi…

— Poate scăpa uşor de mine… Cu reclama pe care mi-o faceţi voi…

— O să mori fată bătrână, spune el şi mănâncă cu plăcere borşul ardeiat, condimentat şi acrişor.

Maria îi aruncă o privire ironică:

— Credeţi?

…Apoi povesteşte cum erau ei la o gospodărie de stat prin Ialomiţa, câteva zeci de studente şi de studenţi şi cum venise „Mormolocul44 la ei într-un fel de inspecţie, pentru că îi găsiseră loc până la urmă; se dovedise cel mai înflăcărat vorbitor de la „Electronica”. Aproape că asta devenise profesia lui de bază, vorba, lucrări ştiinţifice nu mai dăduse de câţiva ani, era coautor la lucrările unor ingineri din producţie pentru că, pe el, tip mediocru, împins ilicit şi prin contrabandă la o catedră, coautorul îl salvase, şi ei, studenţii, lipiseră abil data la zi pe un ziar vechi, unde se vorbea de o mare aniversare şi strecuraseră ziarul în camera de oaspeţi unde dormea’ „Mormolocul”. A doua zi zarvă la directorul Gostatului, culegeau câteva hectare de roşii mari pentru export, erau conştienţi de necesitatea prezenţei lor acolo, indiferent dacă o comentau acid, ori ironic şi „Mormolocul” convocase un fel de miting în pauza de masă, se urcase pe o tribună improvizată din lăzi, acele

Fe-uri pe care le umpleau cu tomatele pe jumătate crude, vârstate cu roşu carnal şi improvizase un discurs fulminant, transpirase abundent, vorbise despre jertfă şi „abnegaţiune”, despre dăruire, propuseseră să adopte o

moţiune către Federaţia Internaţională a Tineretului, ei aplaudaseră cu elan, îl goniseră pe inginerul şef de fermă care venise cu şareta lui dezghiocată să le solicite o abnegaţie activă cu efect imediat şi Tănăsescu se ridicase de jos cu mustaţa lui aprigă zbârlită de vânt şi spusese că, oricum, evenimentul s-a sărbătorit anul trecut; dar nu are nicio importanţă, ei îl actualizaseră cu succes şi se declară întru totul de acord cu poziţia tovarăşului conferenţiar, cu sublinierea să se comunice şi decanatului textul moţiunii către Federaţie.

„Mormolocul” a sesizat destul de târziu. Când s-au întors în cantonament, conferenţiarul era plecat. Cineva le-a spus că a cerut un mijloc de transport şi s-a dus la gară, fără să lase nicio vorbă pentru responsabilii de grupe… Faptul în sine este sărăcuţ dar Maria îl povesteşte cu haz. îl joacă, îl imită pe „Mormoloc1, pe Tănăsescu ţinându-şi un fuior din părul lung şi negru în chip de mustaţă, vorbeşte din gât, grav, totul cu vervă şi spirit, aşa că îi iartă ieşirea dură, dacă nu grosolană şi îşi spune că nu mai cunoaşte bine lumea de dincolo de aerodrom; ori, ceea ce este cu totul grav, este tentat s-o judece superficial, după indicii exterioare şi de primă vedere. Poate că şi pe Ingrid… Poate şi

Ingrid odinioară, acum zece ani, când era încă studentă putea să-şi pună un fuior din părul ei cenuşiu sub nas şi să imite un Tănăsescu coleg de an şi să râdă gâlgâit, arătându-şi dantura superbă, care se reflectă pe buzele cărnoase, pline de viaţă…

— Eşti atât de ceremonios, de grav, că mă inhibi… Pe urmă, nici nu ştiu la ce pronume de politeţe să apelez.

Pe urmă, ai un grad uriaş, sau aveţi un grad uriaş şi eu nu sunt decât un caporal T.R. pe care sublocotenenta noastră, scuzaţi, îl cam ţine din scurt… Pe urmă… îmi place aici. Niciodată un ospătar n-a fost atât de circumflex.

Mă refer la arcul spinării.

— Te ascunzi de tine, în dosul vorbelor, Maria.

Fata îl trece scurt prin privirea verzui-opacă, sub lumina de neon cu reflexe profunde, reci şi grave.

— Sunt foarte obosită, domnule…

— Spune-mi Dan.

— Nu ţi se potriveşte.

— De ce?

— Meriţi un nume mai colţuros. Mai aspru. Mai dur.

— Regret.

— Am să-ţi găsesc unul.

— Obosită? De ce?

— Nu ştiu exact… Cine este femeia care tronează la masa din dreapta mea?

— Care femeie?

— Aceea cu ia neagră nemaivăzută. Îmi face impresia că o preocupi.

— De fapt se uită la tine… N-o cunosc!

— O invidiez.

— De ce?

— Pentru calmul şi indiferenţa ei. Aha!… Cow-boy-ul se duce să bată temenelele de rigoare. Sunt de-ai lui Nae.

Ori din aceeaşi familie cu Nae… Friptura asta este uriaşă…

Când începe programul?

— Peste douăzeci de minute.

— Te plictisesc?

— Mă nelinişteşti!

Fata îşi rezemă cotul de masă.

— Individa te-a văzut undeva, probabil singur, acum cu mine, poate te-ai uitat la ea languros şi acum prezenţa mea o intrigă, pentru că voia să domine seara asta şi tu să fii singur aici, la o masă, să te zdrobească indiferenţa ei şi…

— Fabulezi.

— Aiurea! Toate femeile care ies în lume, cu amanţii ori bărbaţii legali, ţin să fie admirate, să facă ravagii, să distrugă existenţele bieţilor celibatari, ori sezonişti plecaţi după chilipiruri amoroase…

— Vorbeşti despre femei…

— De parc-aş fi femeie… Să trecem la cotlet… Mă mai suporţi?

— Cu stoicism.
— Eşti şi arătos, şi stăpân pe tjne, şi deştept.
— Mă copleşeşti.
— Ştii să dansezi?
— Ba chiar foarte bine!
— Perfect. Suportam programul şi după… dansăm. Vrei?
— Mă vor invidia toţi bărbaţii de pe ring.
— O ştiu!
— Eşti mai mult decât încrezută.
— Sunt conştientă de mine… Biata mama.
— Biata mama!… De ce?
— Poveste lungă… Gata!… Să aplaudăm! începe programul!

Se aprind proiectoarele. „Hanul Piraţilor44 este un adaus ingenios la o clădire renovată, unde fantezia luxuriantă a unui arhitect dibaci a plantat câteva catarge, un acoperiş rustic pentru meseni, un ring de dans sub cerul liber, speculând toate denivelările şi creând un spaţiu armonios chiar la piciorul falezei, de la care începe să se prefigureze landa fascinantă dinaintea capului Midia. Pe scările de pisică legate de balustrada balconului apar „piraţii1. Un grup de balerini de profesie execută un atac al unei corăbii, răpesc femeile, duc lupte spectaculoase rivalizând cu filmele de gen, totul într-un ritm alert, cu mişcări exacte şi salturi acrobatice. Sub cerul catifelat, dincolo de mirosul fleicilor şi al cotletelor, spectacolul prinde viaţă şi autenticitate.

— Cu puţină imaginaţie, mă şi văd pe mare…
— Răpită?
— Mai curând cu un retevei în mină. Răpită se vrea doamna blondă. Are şi de ce să viseze o răpire. Tipul ăla care rânjeşte, face pe chelnerul, este volubil, îndatoritor şi servil faţă de ceilalţi trei…
— Modoran, Petrescu, Goguţă!
— Îi cunoşti deci?
— Nu!
— Atunci?

— Pe el îl cheamă Vie.

— Ia te uită domnule! Şi pe ea?

— Nu ştiu… Mai departe?

Maria îi zâmbeşte cinic. Spune că cel numit Vie nu-i dă nicio atenţie soţiei lui, sau mai exact îi dă atâta atenţie cât să nu stânjenească manevrele destul de stupide ale tipului fălcos, cu mutră de gangster, care tronează la celălalt capăt al mesei şi care, evident, este şeful tuturor, asta se vede fără nicio îndoială. Dacă pe ea ar aştepta-o o repartizare în care ar intra astfel de relaţii; ori dacă acolo unde va fi trimisă ar crede că pentru a-şi face meseria ar fi nevoie să cineze la un local cu cineva din ierarhia imediată ori mai depărtată, s-ar considera ratată şi nulă.

— Ai accepta s-o faci, chiar dacă te-ai considera ratată şi nulă?

Pe obrazul alb mat al studentei trece raza pufoasă a unui sput. Ochii mari, verzi, conturaţi cu dermatograful au un reflex tăios.

— Cine-o poate şti? Deocamdată mă simt inexpugnabilă. Trustul Nae et Comp. este însăşi esenţa relaţiei.

Trebuia să fac filosofia. Simt că am harul dizertaţiei. Vrei să-ţi ţin una, cu subiect: locul, importanţa şi necesitatea relaţiei în societatea socialistă…

— Prefer să dansăm.

— Nu înainte de a asista la acest final. Atenţie!

Într-adevăr finalul este remarcabil. După un dans nebun al piraţilor şi răpitelor în voaluri cvasiorientale, ba chiar costumate într-un fel de mixtură western-nautică, cu cizme lungi de lac negru şi pălării de hidalgo, cowboy-ul şef de sală pocnind din pistolul lui cu dopuri face un semn discret, şi unul din piraţi smulge o dansatoare, o ridică deasupra capului şi cu toţi muşchii vibrând de încordare, cu sudoarea curgându-i prin stratul de fond de ten, o depune pe masa patronată de femeia blondă, îmbrăcată în ia aceea care atrăsese privirile tuturor femeilor aflătoare la mese. Balerina execută câteva piruete, flutunându-şi voalurile peste capetele celor patru bărbaţi şi răzbună

invidia acidă a sexului slab pentru cea omagiată, dansând cu spatele la ea şi zâmbind profesional tipului cu mutră de gangster, din celălalt capăt al mesei. Şeful de sală este acolo, curbat discret. Pistolul cu dopuri pocneşte.

Balerina este culeasă din zbor de partenerul ei, reflectoarele se sting şi orchestra atacă violent cea dintâi melodie a nopţii: *Applejack*…

— Haide, maiorule… Altfel nu mai începem pe ring.

El încearcă un sentiment juvenil, un fel de exuberanţă care topeşte toate rigidităţile pe care şi le-a impus; oricare i-au fost impuse fie de rigorile profesiei, fie de cele ale ipocriziei generale care te obligă să pari mereu în concordanţă cu un tip ideal, prefabricat în retortele moraliştilor, despre care Radu Belcotă, pictorul-aviator spunea că sunt paraziţii cei mai stupizi ai epocii, pentru că nu fac din morală o vocaţie, ci o profesie comodă, care le dă dreptul ciudat să amendeze viaţa semenilor, viaţa publică, viaţa artelor şi a diverselor profesii, fără ca ei, moraliştii de profesie, să se supună rigorilor preceptelor ventilate.

A fost o seară violentă acum doi ani în casa de la ţară a acestuia, acolo unde-şi avea instalat atelierul între stupi şi viţă de vie; când era de faţă un romancier proaspăt ieşit de sub teascuri, cu cel dintâi volum şi căruia presa îi ridicase osanale atât de lipsite de măsură, încât toată lumea suspecta şi omul şi cartea. Tânărul infatuat tocmai îi dădea lui Radu Belcotă o lecţie de ceea ce numea el

„Patriotismul generaţiei mele”, un fel de bolboroseală savantă, acră şi pedantă, din care reieşea că atât războiul, anii grei de după război, revoluţia, uimitoarea forţă de creaţie a naţiunii, cu un cuvânt tot ce se făcuse în spiritul şi materia acestor 30 de ani era opera personajului de aceeaşi vârstă cu epoca. Radu Belcotă îi spusese nişte lucruri cu totul incomode. Mai târziu personajul dăduse lecţii tuturor scriitorilor români la un loc şi fiecăruia în parte, acaparase presa vorbită, televizată şi scrisă şi în final părăsise societatea căreia îi datora totul, pentru un post subaltern dintr-o capitală străină. Nu era nici cel

dintâi, nici cel din urmă moralist de profesie, care după ce elştiga în modul cel mai ciudat şi neverosimil un loc nemeritat de valoarea lui absolută, stârnind nemulţumirea inşilor laborioşi, cinstiţi dar lipsiţi de tupeu, se eclipsa trimiţând de aiurea noua lui morală, adoptată spontan în speluncile sau bordelurile marilor oraşe de peste hotare. Îşi spune că indiferent de cei doisprezece ani care-l despart de Maria, trupurile lor se sincronizează perfect în dansul acesta vibrant şi plin de fantezie, că sfârâitul grătarului uriaş aşezat sub stele ţine de peisaj cu un aer de un firesc absolut convingător şi că briza uşoară de la mare, mirosind amărui a alge şi crustacee, reuşeşte să restabilească demnitatea naturii violată de prezenţa mititeilor şi a frigăruilor. Ciudat.

Maria nu are tendinţa de a se dezmembra pe ring. Dimpotrivă. Emană un calm firesc, dublat de o distincţie sobră şi cu totul naturală, fără nicio legătură cu figura bonomă a tovarăşului Nae. Când îi cuprinde mijlocul, o simte elastică, împlinită, un trup de o sportivitate gingaşă, neagresivă. Intuieşte că Maria preferă dialogul direct, neconformist şi fără miorlăielile care fac uvertura cochetăriei banale şi plicticoase. Fata are harul să-i insufle o bună dispoziţie tonică.

— Faci gimnastică, Maria?

— Atât cât trebuie, Dan.

— Nu mi-ai găsit încă numele colţuros care mi se potriveşte?

— Ai greşit pasul.

— În totul eşti o fată care poţi stârni o mare, irevocabilă şi definitivă pasiune.

— Ţie, nu?

— La cine te uiţi? Nu-mi place ca femeia eu care dansez sau pe care o însoţesc…

— Oho, tovarăşul Othelo?!… Îţi urmărim flirtul…

Uite-o… Cu gangsterul.

Femeia blondă se leagănă molatec şi absent dincolo de o pereche lac de apă, care face toate eforturile să-şi luxeze încheieturile.

— Acum conduc eu, îi şopteşte Maria.

Din câteva mişcări de translaţie, discrete şi ingenioase, fata îl trece paralel cu perechea aceea şi pe el îl intrigă nu numai felul în care ea interceptase interesul intim şi tăinuit pe care i-l stârnise la plajă femeia blondă, surprinsă într-o clipă de destindere, dar şi acel flux interior, embrionar, discret, care se năştea în adâncul lui, o emoţie amăruie, dureroasă, o gelozie stupidă, fără niciun obiect, sentimente şi stări confuze, care proiectate pe limpezimea intuiţiei ei îl intrigă şi-i creează un sentiment de inferioritate. Orchestra a trecut la un foarte languros tangou argentinian, o muzică tandră, învăluitoare şi Maria la aşază firesc pe umăr braţul rotund, sculptat într-o marmoră cu reflexe mate. Îşi ridică fruntea, are în totul o ţinută maiestuoasă, ochii verzi capătă profunzimi stranii, ca şi când lumea ei adevărată ar gesta dincolo de retină şi pe aceasta nu s-ar imprima decât reflexe vagi, ecourile abia conturate ale unor „cumuluşi de furtună”, îşi spune, şi i se pare că vede pe ecranul fluorescent al locatorului de bord desenul acela ştiut care indică trecerea unui front de nori în cerul de vară, când se află la bord şi nu mai există în carlingă decât el şi sentimentul infinitului. Are tentaţia să-i comunice acest gând; dar se cenzurează. Ea îi zâmbeşte aronic. Şopteşte.

— Ascultă!…

— De doi ani ţi-o spun, Tereza… Lasă-l pe saltimbancul de bărbată-tu, care are neruşinarea să te scoată la mezat, şopteşte gangsterul ou glas înăbuşit.

— Şi să devin amanta ta oficială.

— Să devii soţia mea.

— Şi cu propria ta soţie ce faci?

— Are o profesie. Are fraţi. Surori. Unchi. Mătuşi.

Veri. Verişoare. De gradul unu, doi, trei şi de alte grade mai îndepărtate.

Brusc, gangsterul îi devine simpatic. Este uşor băut.

Înşiră pomelnicul rudelor cu surdă obidă, care-i dă un aer de martir vulgaro-comic.

— M-ai întrebat măcar dacă-mi placi?

Tereza blondă (un nume care se potriveşte ciudat cu fiinţa transparentă parcă, simte o pudoare nelalocul ei când şi-o aminteşte goală în lumina crudă a dimineţii)

văzută de aproape, sub lumina difuză de pe ring, are trăsăturile păpuşii care-a câştigat acum câţiva ani un concurs de frumuseţe. O păpuşă cu trăsături imobile, împietrite într-un surâs standard, un surâs luxos, de bun gust, şic, care nu spune nimic, cum nimic nu spune privirea absentă ce i se opreşte o clipă în privire. Are vreme să vadă buzele cărnoase ale Terezei tresărind într-un spasm, dureros parcă.

— Instinctiv şi destul, îi spune Maria... Asta se dansează cam aşa.

Orchestra trece la o altă melodie, sincopată, iar Maria se desprinde dansând-o pentru ea, ca şi când el nu i-ar fi servit decât ca pretext. Se întorc în camping târziu.

Constelaţiile sunt prezente pe cerul catifelat de august în acelaşi raport sentimental cu perechile care le iau drept martore de la facerea lumii. Maria se învăluie într-un şal somptuos, verde, cu flori mari, roşii.

— Ţi-e somn, maiorule?

— N-ai oră de întoarcere la domiciliu?

— Împotriva aparenţelor, mama are principii cu totul inteligente.

— Adică?

— Mi-a povestit viaţa ei când aveam 16 ani. De atunci mi-a dat libertate absolută.

— O meriţi?

— Până acum, cu toată sinceritatea, da. Raportând acest

„Meriţi” cam cazon, plicticos şi supărător, la propriul meu, să-i zic, ideal de viaţă. Ştii un loc potrivit de unde să privim marea şi care să nu semene cu o reclamă „Agfacolor”?

Totul seamănă cu un Agfa-color1, care a câştigat un premiu internaţional de foto-publicitate. Totul este neverosimil, ori totul este atât de frumos, încât retina şocată are senzaţia neverosimilului. Marea aduce din larg

o hulă uşoară – care tiveşte valurile cu spumă albă, scânteietoare sub lumina constelaţiilor. Se vede Mamaia la dreapta, dincolo de plaja argintie, cu siluetele zvelte ale hotelurilor decupate din cerul plin de lumină al Constanţei. Se văd luminile de poziţie ale vaselor ancorate în radă, ivindu-se din pâcla străvezie şi diafană a depărtării. Se văd ghirlandele de lumini ale macaralelor uriaşe de pe cheiul nou. El care are pe memoria retinei şi imaginea sălbatică şi dezolantă a acestor lande bântuite de vânturi, cu peisajul ancestral al sărăciei endemice zebrat ici, colo de salcâmi pirpirii, ori de casele scunde, din chirpici, ale satului Mamaia, cantonamentul lor când executau trageri aeriene la Capul

Midia este mereu şi mereu fascinat de forţa care în două decenii a transformat landele păscute de oi dobrogene în această somptuoasă Rivieră estică, înfrumuseţându-le cu fantezia sobră a arhitecturii moderne. Revine aici, de câte ori are timp liber, ori când vreo misiune întâmplătoare îl aduce la Constanţa. Se pare că Maria este destul de rece la contactul cu noaptea fastuoasă de august. Ori că totul i se pare normal, că ea a crescut în acest peisaj pe care-l consideră ca făcând parte din cer, din mare, din ţărm în

— Modul cel mai firesc şi neavând termenul prim de referinţă, trăieşte eliberată de amintiri, într-un prezent care-o integrează fără traumatisme. Poate ar fi vrut să-i spună cum într-o noapte cu lună, se vedea pârtia de aur vechi, patinat pe care-o făcea luna săltată la orizont din marea dintr-odată fosforescentă; el era aici pe faleză şi asculta mărturisirea spontană a unui camarad – o dragoste tragică, şi a doua zi acela… Amintiri, prea multe amintiri, semn că îmbătrânesc, îşi spune şi tace, ascultând foşnetul mării la ţărm. Inspiră adânc aromele stranii aduse din larg; arome din care selectează parfumul sălbatic al părului Mariei, de fân copt; de soare, de luncă înverzită, acel parfum uitat poate din adolescenţă, când se întâlnea cu

Lia pe malul Argeşului, ori în crâng şi Era aromea a soare şi a iarbă crudă şi a lapte proaspăt muls şi, de ce nu,

mirosea atât de plăcut a animale domestice, blânde şi dintotdeauna prietenoase.

Oricât ar zbura pe supersonice de vânătoare nu-şi poate anula moştenirea lui ţărănească. Iese din migraţia asta în amintire şi se întoarce lângă fata care şade cinchită pe duna de nisip, îşi ţine genunchii strânşi între mâini şi obrazul culcat tandru pe un umăr.

— Surprinzător, spune Maria cu glasul ei de alt, uşor sec… Este întâia oară când stau aici cu un bărbat… Este atât de bine să te simţi ocrotită şi în acelaşi timp perfect liberă şi stăpână pe tine. Nu-mi spui nimic?

— Te ascult!

— Ai impresia că vreau să vorbesc?

— Sunt sigur!

— Încrezut?

— Nici pe departe.

— Experienţă multiplă, consistentă, cunoscător al psihologiei feminine comparate.

— Etcetera… Etcetera!

— Nu sunt fata tovarăşului Nae.

— Se vede.

— De fapt nu ştiu măcar a cui sunt…

— Îţi învinuieşti mama?

— Nici gând.

— Tatăl tău adoptiv este un om cu totul cumsecade. Ai avut noroc.

— Şi mama.

Povesteşte cu glas egal, jos, aproape impersonal, cum cu douăzeci şi doi de ani în urmă (el îşi spune că terminase atunci liceul şi intrase în şcoala superioară de aviaţie unde-l întâlnise pe omul acela dur care jucase un rol hotărâtor în viaţa lui de pilot militar), Cici tocmai terminase liceul şi era la bunici, în Bărăgan, când făcuse o apendicită perforată sau nu ştiu ce altceva; era acolo un dispensar cu o doctoriţă tânără care-o plăcea, erau prietene, doctoriţa a chemat Aviasan-ul, venise un avion sanitar care-o transportase pe Cici proaspăt bacalaureată la Bucureşti, la spital. Pilotul o vizitase de câteva ori în

spital.

Apoi în timpul convalescenţei. Era înalt, brunet, cu ochi verzi, uniforma îi venea bine, vorbea frumos, aducea flori, ieşea cu ea în oraş şi o aducea acasă la orele indicate de mama lui Ciei, care era văduvă de război şi muncea la tipografie la Casa Scânteii, o tipografie nouă şi mama lui

Ciei era acolo secretară de partid, lumea o respecta – aşa povesteşte Ciei. Aviatorul fusese mutat la aviaţia utilitară şi trebuia să stea pe câmp, prin sate, pe la gospodăriile colective şi cele de stat. Lui Ciei asta i s-a părut cu totul romantic. I-a spus că va sta cu el acolo, pe câmp, în cort, ori pe la gazde; se vor căsători şi după aceea ea nu va mai da examen la nicio facultate; dar se va înscrie la o şcoală de pilotaj şi toată viaţa lor etc., etc.

Aviatorul a stat cu Ciei două luni (ea minţise că pleacă la bunici, dar după aceea îi scrisese mamei adevărul), apoi aviatorul a avut o misiune mai lungă pe lângă Iaşi şi când s-a dus acolo a aflat că idolul ei este căsătorit, că are doi copii şi aşa mai departe.

— Povestea pe care ţi-a spus-o Ciei la 16 ani?

— Exact.

— Restul nu este prea greu de ghicit.

— Nae s-a însurat cu mama când aveam doi ani.

— Un om vrednic de toată stima.

— Vorbeşti prea didactic… Mi-e frig. Să mergem.

— De ce-ai ţinut să-mi spui toate astea?

— Pentru mama!

Carul mare arată cu oiştea orele de după miezul nopţii.

Pelinul şi mălinul aromesc aspru. Într-adevăr s-a făcut umed şi rece. Maria se ridică elastic.

— A fost o seară plăcută.

— Ne vedem şi mâine?

— O vrei?

— Sigur că o vreau.

— Şi blonda Tereza?

— Nu eu am cerut-o în căsătorie!

— Gangsterul bigam a cerut-o; dar de fapt ai merita-o

tu. Ţi se potriveşte. Şi te iubeşte.

— M-ai plăcut mai mult în ipostaza matură. Şi de fapt, dacă vreodată voi cere mâna cuiva, o voi face singur şi nesilit de nimeni!

— Sclava ta, domnule.

Potecile şi aleile campingului sunt pustii. Pustiu şi „Hanul". din care n-a mai rămas decât firma luminată de un reflector. Dintr-un cort ascuns în umbra tufanilor răzbate un sforăit răguşit, plin de prestanţă. Maşinile parcate lângă corturi au capotele şi parbrizele brobonite.

De la mare se târâie perdele alburii de pâclă.

— Ce univers straniu şi insolit, şopteşte Maria.

Corturi multicolore, automobile trase alături, unele vârâte sub tufanii de mălini, altele cu parbrizele acoperite de prosoape, altele husate, cu roţile protejate de jurnale, ori de cartoane; şnururi de nylon întinse de la portbagajele maşinilor la picioarele corturilor pe care flutură cămăşi bărbăteşti, ori lenjerie de copii mici, o lume în migraţie, scăpată din apartamentele tip; ori din rutina cotidiană, străini veniţi să vadă marea aceasta încă pură, încă de o sălbatică frumuseţe picturală şi domnul

Biju care-şi arată mutra flocoasă şi indiscretă de sub cortul *Ambassade 39 Frigano*.

— Îâoapte bună, şopteşte Maria. Şi mulţumesc!

El deschide fermoarul cortului cu un sentiment ciudat de singurătate, pe care nu-l mai avusese de mult, poate de la despărţirea definitivă de Ingrid.

3

— Ne întâlnim la „Nudul cu măr", la ora opt exact.

— Şi ce facem la „Nudul cu măr"?

— Îmi dăruieşti cu magnificenţă o zi din viaţa ta.

Fam! Pam!

— Sunt un maniac al punctualităţii, Maria.

— Am băgat de seamă. Alimentează-ţi maşina. Am chef de hoinăreală… Te salut ca un caporal T. R…

— Mai curând ca un mareşal cu ţâfne, dar n-are importanţă.

— Nenea Dan, ne iei astăzi cu barca?

— Vă iau!

— Uraaa! Mama, undiţele! Bastimentele! Mingea!

A rămas descumpănit când Maria l-a lăsat singur în mijlocul familiei Nae. Trecuseră două zile de când fuseseră la „Han 4 şi se pare că familia îl încorporase cu un respect ciudat, ca pe un fel de obişnuit să se facă ascultat de fiare irascibile şi carnivore. Într-una din seri tovarăşul Nae plecase cu copiii şi Maria să aducă bere. El făcea ordine în cort. Venise doamna Cici, îmbrăcată la fel de decoltat, dar care nu mai purta halatul vişiniu decât peste o pijama viu colorată, mai mult un costum de plajă.

— Sunt îngrijorată din pricina Mariei, domnule Dan, spusese, după o introducere destul de neiscusită.

— E bolnavă?

— Mai rău! Mi se pare că vă iubeşte! Şi n-aş vrea să sufere! mai bine moartă, decât s-o ştiu dezamăgită, ori jignită, ori…

— Fiţi liniştită. Maria nu mă iubeşte. Îi sunt prieten doar, un prieten pe care nu i-l doresc doar de vacanţă, este o fată solid aşezată pe picioarele ei, pe care-o stimez şi-mi face multă plăcere să-i fiu în preajmă.

— Vă cunoaştem atât de puţin… Şi numai eu, ştiţi, m-am gândit după ce am văzut că sunteţi serios…

În pofida trupului ei provocator, plesnind de vigoare şi sănătate, împotriva aerului agresiv şi a strungăreţii, doamna Cici devine brusc o mamă aproape halucinată de grijă. De spaime. Îi spune că toate plecările Mariei în tabere studenţeşti, ori la muncile patriotice sunt adevărate coşmaruri. Ea, doamna Cici, nu este o gâscă demodată, ca unele din clientele magazinului unde este responsabilă, care-şi nenorocesc fetele tocmai prin regimul la care le supun; ori prin goana de a le găsi bărbaţi cu buletine de Bucureşti şi slujbe în Capitală, chiori, burtoşi, şleampezi, dar cu buletin şi, dacă se poate, cel puţin înscrişi la apartament proprietate personală – o, nu, doamna Cici este realistă…

— Domnu’ Dan, să ia un bărbat pe care să-l iubească, domnu’ Dan. Să ştiu eu că tremură aşteptându-l, că se-

nfioară văzându-l; ori auzindu-i paşii, să ştiu c-o stăpâneşte şi-o iubeşte şi… Dumnezeule să fie ea fericită la casa ei, să n-aibă nostalgia neîmplinirii şi să nu se macine în plictiseala călduţă cu confort clasa întâi, de două ori pe lună la restaurant, să fii văzut, şi cu sufletul uscat… I-a apucat mâinile în palmele rotunde, cu carne pietroasă.

— Să fiţi domn, că pentru ea trăiesc.

L-a surprins şi neplăcut şi dureros ieşirea doamnei Cici.

Iată un factor exterior prieteniei lui cu Maria, o prietenie sinceră dreaptă, plăcută; ar putea spune fermecătoare, pentru că Maria este mereu plină de întrebări şi gânduri surprinzătoare, cărora le adaugă frumuseţea ei de brunetă înaltă, cu ochi verzi, mlădie şi aproape statuară. Apoi a fost discuţia cu tovarăşul Nae, la partida de şah de după cină, când „fetele44 şi copiii şi-au făcut plimbarea de seară de dinaintea atacului masiv al ţânţarilor.

— Domn maior, fata asta a noastră, Maria, cu toate că-şi cam bate joc de noi, este impulsivă şi de-o mândrie cu care n-are să facă nimic în zilele noastre, că în viaţa civilă trebuie să fii mai supus decât la armată şi trebuie să fii echilibrist, nu ca cei de la circ care umblă pe sârmă, că sunt de jur-împrejur zeci care vor să te dea la o parte, să se aşeze ei, chit că se pricep ori nu la meserie şi ea dă numai cu barda în numele unei dreptăţi ideale, dintr-o lume ideală, ca şi când eu n-Aş fi trecut prin câteva cursuri şi reciclări şi n-aş şti… Dar dacă n-ar fi ea în casă, domn maior, casa mi s-ar părea pustie, cu toate că o iubesc pe soţia mea şi ea mă îngrijeşte când sufăr, că sunt cam bolnăvicios, şi Maria când vine, parcă mă simt şi eu curajos şi gata să-i înşfac de guler pe toţi ăia puşi doar pe căpătuială, ca şi la noi, în comerţ, slavă domnului, sunt posibilităţi… Aţi văzut cum v-a luat în unghii la început?

Credea că sunteţi unul din ăla care vine la magazin la nevastă-mea, ou flori pentru ea dar o ţine de mână pe mamă-sa şi-i face ochi dulci şi zice că e băiat deştept şi duce viaţă dulce, că sunt, domn maior, şi ingineri şi doctori

care aleargă hămesiţi nu după om, după situaţie. Şi, slavă domnului, are Nae situaţie, că munceşte de douăzeci şi cinci de ani în comerţul socialist, şi când eram chelnăr, ori şef de sală ştiam dintr-o privire dacă ăla care-mi vâră zece lei în buzunar, s-o ameţească pe cea cu care venise, mai are încă cinci să-i plătească tramvaiul; ori o făcuse pe galantonul şi când ieşea afară îi cerea femeii bani de ţigări. Pe urmă am citit, că aveam un director general care scria cu pseudonim la nişte reviste, nimeni nu ştia de la reviste cine este pseudonimul; doar noi câţiva oameni de încredere ştiam şi am făcut noi. să se ştie şi la redacţii şi de-atunci îl publicau mereu; dar el nu ştia, că aceia ştiau; sau se făcea că nu ştie. Şi făcuse la „Pescăruş” o masă pentru poeţi, veneau acolo prieteni de-ai lui, vorbeau, beau şi-atunci când ne invita, nu puteam sta ca muţii. Aşa că Maria…

Tăcuse şi în timpul cât se confesase greşise de câteva ori, aşa că la întoarcerea tribului era şah mat. El îşi spusese în seara cât se plimbase cu Maria pe plajă, desculţi şi ea călca pe linia unde ajungeau valurile pe nisip, acoperindu-i din când în când gleznele, că doamna Cici şi tovarăşul Nae ori voiau să-l silească să adopte atitudini de pretendent la mâna fetei, ori se înspăimântaseră de-a binelea. Briza de la uscat flutura părul luxuriant al fetei şi ea tocmai ai explica de unde i se trage opoziţia faţă de colegii aşa-zişi „cu poziţie”. Era cinstită cu ea, cu ideile ei şi pentru că se ridica de câte ori se făcea câte-un abuz, când i se dădea câte unui trântor cu tătic un bilet într-o tabără internaţională, ori când se luau examene pe sprânceană, ori când veneau cu scutiri medicale la pregătirea militară, cei din biroul U.T.C. ori cei din Comitetul pe facultate ziceau: „Savonarola, am luat act”. Se râdea şi toate lucrurile mergeau înainte.

Era ora 07.52. Statuia lui Ion Jalea, în bronz, umanizează peisajul cu hoteluri, automobile şi mare. Se află la „Nudul cu măr”, altă fantezie a Mariei, cu maşina la parcare, şi îşi spune ea aşa, pe nepusă masă, printr-o întâmplare datorată tânărului păros de la recepţie care i-a

repartizat un loc alături de cel „Rezervat pentru O.N.T.”, iată-l azvârlit din solemnitatea singurătăţii lui în lumea tovarăşului Nae; a doamnei Cici şi, cu totul plină de neprevăzut, a Mariei. A Mariei care în cele două zile a dispărut de câteva ori, privindu-l ironic pe sub gene, ca să se întoarcă la intervale imprevizibile şi să-i zâmbească mieros; ori să-i recite dialoguri nesfârşite din Shakespeare, cu o seriozitate plină de reculegere. Desigur, convorbirile avute cu părinţii ei l-au alertat. Maria l-a impresionat de la început. Poate spune că a fost un şoc tonic. Dar de aici până dincolo de prietenia asta fluidă şi plăcută, este încă drum lung şi el nu-i vede nicio perspectivă. Ora 07.56.

Ocoleşte statuia. Fluxul sezoniştilor spre plajă este inexorabil. Troleibuzele deversează sute de părinţi îmbrăcaţi caraghios, purtând pe cap cele mai eterogene şi ridicole obiecte: şepci cu cozoroacele ponosite, tichii ori pălării de paie, sombrerouri de cea mai vulgară imitaţie, părinţi care-şi remorcă copiii harnaşaţi cu salteluţe şi colaci, cu găleţi multicolore şi unelte de plastic pentru scurmat plaja;

apoi tineri şi tinere îmbrăcate sumar, domni gravi ţinând la lesă căţei de rasă pitică, urduroşi şi gata să ridice piciorul la orice obiect vertical, difuzoarele hârâie nu se ştie ce, marea scânteiază, campingurile de pe malul Siutghiolului sunt arhipline şi el se gândeşte la tenacitatea cu care Ingrid s-a dus. până la capăt.

O cunoscuse acum cinci ani la T., pe timpul detaşării lui acolo. Era arhitect de oarecare notorietate. Avusese şi două expoziţii personale de tapiserie. Seara aceea la un vechi prieten al lui Radu Belcotă, un sculptor de prin Sălaj, bărbat dur care cioplea piatra şi lemnul, dar mai ales lemnul, cu o inspiraţie izvorâtă parcă din basme. Ospitalier şi deschis, sculptorul chemase câţiva confraţi care şuetau plăcut despre viaţa artistică a oraşului din vest, în primăvara aceea de o exuberanţă molipsitoare. Toate parcurile exultau în explozia de clorofilă. Totul era foarte tânăr, foarte tonic şi foarte vesel, acolo, în afară de Ingrid. Vorbea perfect româneşte, eu un accent uşor germanic,

care-i dădea mult farmec.

— Iată-te, domnul meu!... Tereza, ţi-l prezint pe Dan...

Şi acum, cu toată viteza la Mangalia... Prindem a dbua cursă pe mare;

Maria îl priveşte cinic pe sub genele lungi. Alături de ea, într-un costum fantezi din şantung de un bleu pal, femeia blondă, Tereza – care-i zâmbeşte şic şi-i întinde o mină aproape perfectă, eu unghii lungi, lustruite şi nevopsite.

4

— Mangalia! Unde vă din?

— Direct în port, domnul meu. Tereza, ai rău de mare?

— Marea nu-mi poate face niciun Tău, Maria. Cel mult mă umple de nostalgie.

Când s-au urcat în maşină la Mamaia, Maria a spus că din moment ce nu pot sta toţi trei în faţă şi nu este politicos să ai un invitat pe care să-l exilezi pe bancheta din fund, Tereza să stea în faţă şi ea va fi bucuroasă să se lăfăie în spate. Tereza n-a vrut să accepte, aşa că, până

la urmă, după ce şi-a pus nişte ochelari mari de soare şi s-a legat eu un batic străveziu, devenind dintr-odată anonimă, a urcat în spate şi Maria s-a aşezat lângă el, deschizând tranzistorul. Tot drumul s-a întrebat ce negru diavol zace în faţa asta frumoasă şi inteligentă, iradiind prospeţimea cea mai tonică, deschisă şi francă, diavol care a îndemnat-o la această cabală. O suspectează de a-l fi surprins când, el însuşi surprins de apariţia Terezei cu soţul ei, a contemplat-o dintre dune. Se pare că Maria a făcut cunoştinţa Terezei în aceste două zile presărate cu eclipsări misterioase şi că ţine cu tot dinadinsul să-i aşeze unul lângă altul ca pentru o experienţă oare o interesează foarte mult. Oricum, pentru o studentă în ultimul an la electronică, pare ciudat şi probabil că vocaţia ei secretă este diplomaţia. S-a lăsat furat de vraja drumului de pe litoral: livezi imense de piersici cu coroanele dirijate în formă de palmeţă; vii pline de ciorchini grei, decorativi,

nuci tineri sădiţi în lungul panglicii de asfalt, perdelele vegetale de salcâmişte, apoi staţiunile cu siluetele lor zvelte şi dincolo de tot acest exterior estival, glasul de alto al Mariei şi cel aproape tragic al Terezei, făcând conversaţie în pauzele create de Maria în valul de melodii sincopate.

— Am în mine sensul exact al adevărului… Ori gustul lui, a spus Maria când rulau prin Eforie nord.

— Niciodată n-am să obosesc să descopăr nuanţele infinite ale culorilor. La mare este o adevărată orgie.

— Şi culorile astea te ajută cu ceva, Tereza?

— În ce sens?

— Rezolvi mai bine tot ce ţine de viaţa ta?

— Poate că da!… Atenţie! tJn accident…

În dreptul plajei un turism polonez intrase într-o dubiţă. Echipajele miliţiei vin din Eforie sud semnalizând fotogenic. Plaja geme de lume. Umbrele multicolore de soare, rulote, înghesuială de maşini, marea scânteietoare, vasele de mare tonaj ancorate în radă, abia nişte siluete, pescăruşii. Depăşeşte locul accidentului, de fapt o tamponare de ultimă clipă. Din radiatorul autoturismului curge lichidul care face o pată colorată pe asfaltul lustruit de pneuri. După ce Maria prinde un post grecesc cu muzică luminoasă, rememorează sau încearcă să refacă sentimentul de beatitudine care l-a inundat când femeia din spate, care şi-a pus ochelarii de soare şi baticul, să nu fie recunoscută, se dăruise cu candoare soarelui şi mării; cu o candoare care aproape o transformase într-o statuie şi asociază acestei stări sufleteşti, imposibil de repetat, ceea ce spusese cu câteva clipe înainte; faptul că nuanţele infinite ale culorilor o ajută să-şi rezolve ceea ce ţine de viaţa ei.

Vede lumina zodiacală de la cincisprezece mii de metri, când pământul este o sferă de umbră densă, străvezie, când la Est încep să strălucească constelaţiile, când tot cerul trece prin agonia culorilor în roşu şi când el, legat în chingi, ermetizat şi izolat sub cupola supersonicului, îşi întâlneşte o ipostază a eului de o

sensibilitate neîngăduită; când ar vrea să prelungească la infinit clipele acelea de extaz şi când nimic nu se poate prelungi la infinit în timp ce zbori cu viteza sunetului… Totdeauna i-a plăcut Mangalia. I se pare că aici, ca în nicicare alt loc, se exprimă foarte limpede ritmul dens al contemporaneităţii, ori mai clar, al viitorului.

— Uite, Tereza… în stânga, o lume… în dreapta, altă lume.

În stânga se derulează peisajul Callatisului şi cel al

Mangaliei vechi, cu case scunde, albe, acoperite cu olane, înconjurate de grădini cu boite de viţă; iar pe dreapta sunt blocurile rectangulare, cu faţadele în pastel ieşit la soare, apoi totul dispare în şuvoiul de sezonişti care coboară spre plajă sau îşi fac cumpărăturile. Începe slalomul printre maşini şi pietoni. Coboară pe cunoscuta stradă a Libertăţii, ca apoi să vireze spre port. Două autocare debarcă la ponton amatorii de plimbare pe mare.

— *Speranţa*… *Speranţa*… Repede, Dan. Repede…

Nu se poate merge repede pe tăpşanul pe care se amplasează linia unei macarale gigantice şi unde camioanele de mare tonaj transportă materiale pentru construcţia portului nou. Văzuse goeleta *Speranţa* cu câtăva vreme în urmă, poate acum doi ani, ancorată în portul de plăcere

Tomis şi stătuse multă vreme în preajma ei, lăsându-se vrăjit de asociaţiile pe care vasul zvelt, cu două catarge, piturat în albastru, i le prilej uise. Apariţia seducătoare a secolului trecut, sugerând liniştea şi poezia plutirii, îmbarcă un şuvoi de pasageri vorbind în limbile cele mai diverse.

După ce s-au găsit biletele necesare, probabil că Maria le reţinuse prin oficiul de turism, după ce au trecut pe lângă mateloţii simpatici, având aerul că atunci acostaseră după ce ieşiseră învingători dintr-un uragan, le-a condus la prova, de unde aveau o perspectivă deschisă.

— În adevăr, Tereza… Ce colorit dumnezeiesc… Te invidiez pentru timpul tău, Tereza.

— Tu n-ai timp?

— Nici măcar să mă gândesc cu ce rochie mă îmbrac mâine.

— Exagerezi.

— Deloc… Ce de frânghii! Ce de lucruri!…

— O lume oare trebuie să-şi ajungă sie însăşi, Maria.

— În sfârşit… îţi uitasem glasul, Dan.

— Atât de repede?

— Adică în ce sens să-şi ajungă sie-însăşi? întreabă Tereza.

Nu-i vede ochii, poartă un batic de culoarea cerului, are tenul catifelat şi desenul profilului pare coborât dintr-un secol vechi, fin care femeile se îngrijeau pedant, iar bărbaţii dădeau pentru ele bătălii lungi şi nu de puţine ori sângeroase. Cu toate că asemenea portrete nu sunt contemporane clavecinului, el asociază portretul Terezei cu sunetele de clavecin, cu policandrele aurite şi cu toate că este fiu de ţăran de pe Argeş şi pilot de vânătoare, nu se refuză unei nostalgii vagi, nu fără să noteze în memorie că, într-un răstimp foarte scurt, Tereza a zis de două ori

„În ce sens”.

— Te preocupă sensul lucrurilor, Tereza?

— Poate pentru că sunt prea multe nonsensuri în viaţă, Maria…

Se pare că Maria îi ghiceşte gândurile. Nu-i mai răspunde Terezei. Marinarii fac manevrele de plecare de la ponton. Comandantul goeletei este la timonă. Maşina se pune în mişcare. Prova se depărtează de ponton. Cheiul începe să se scurgă lin pe lângă vas. Toţi pasagerii stau ciucure în borduri. Goeleta iese uşor din bazin. Cum ajunge în mare, se însufleţeşte brusc. Catargele scârţâie uşor, briza se aude în greement şi întregul corp îşi începe mişcările unduioase de ruliu pe hula uşoară care stăruie de câteva zile. Marfa închide ochii.

— Dumnezeiesc! şopteşte.

Trăsăturile i se destind. Buzele cărnoase i se relaxează.

Este de o frumuseţe caldă, aşa cum stă rezemată de copastie şi lasă soarele şi vântul s-o mângâie. Mangalia

rămâne în urmă. Litoralul devine o linie sinuoasă pe care staţiunile Venus, Neptun şi Olimp se decupează alb din cerul plelos al Dobrogei. Marea se întrece pe sine. De cel mai pur smalţ albastru, cu transparenţe irizate, cu treceri de verde-galben spre ţărm, cu unduiri molatece, cu pescăruşi şi, pentru ca totul să fie ca într-un „Agfa-color”.

de reclamă, cu un cârd de delfini care înconjoară brusc goeleta în strigătele de bucurie ale pasagerilor; ca tot atât de brusc să dispară spre sud. Cu toată stânjeneala, se simte bine. Maria pluteşte într-o lume, se pare fără gânduri, cu o pace atât de adâncă întipărită pe chip, încât orice vorbă adresată ei i-ar părea o impietate. Ştie că se odihneşte.

O simte cum se abandonează clipei acesteia plină de linişte, soare, vânt şi mare. Tereza îşi scoate ochelarii. Are ochii de un albastru deschis strălucitor, îşi reazemă cotul de copastie şi tace. Nu-i rămâne altceva de făcut decât să tacă el însuşi. Se pare că marea văzută de la câteva mile în larg are o forţă de fascinaţie uluitoare.

— La ce te gândeşti, Dan? întreabă Maria.

A venit foarte aproape de el, petrecându-şi braţul pe sub braţul lui, cu un gest tandru, de logodnică. Ochii verzi au în ei ceva neobişnuit, o întrebare nedesluşită, dublată de o ironie, matură, ca şi când ea, Maria, ar şti de pe acum şi răspunsul pe care i-l va da, şi motivele acestui răspuns.

— La nimic! Privesc!… Mă odihnesc!… E multă linişte!… Asta îmi face bine.

— Atunci să tăcem din nou…

— Ai avut o idee straşnică, Maria!

— Credeam că ai să spui „genială”…

Tereza zâmbeşte fugar, arătându-şi dantura albă, cu smalţul strălucitor al dinţilor intact şi umed. Nu spune nimic. Tot Maria, şoptit:

— Dan, cred că ai să fii aruncat peste bord.

— Încrezută?

— Încrezute!

Maria râde şi se strânge lângă el. Îi prinde privirea tăioasă prin care-o trece pe Tereza. Evident, drăcoaica are

un plan pe care şi-l realizează sârguincios, pe etape… Cei doi tipi îmbrăcaţi în bluze multicolore care-şi făcuseră de lucru, unul cu un aparat foto; celălalt cu unul de filmat, navigând pe punte şi căutând diverse unghiuri favorabile, se pare că au ajuns la capătul expediţiei. Aşezaţi la spatele lor, vorbesc tare într-o italiano-germană aproximativă, cu siguranţa oamenilor care nu numai că se ştiu auziţi şi înţeleşi, dar şi apăraţi de legile nescrise ce oferă străinilor ospitalitate şi credit.

— Până acum n-au spus nimic ireverenţios, şopteşte Maria… De ce te crispezi?

— Nu-mi place maniera.

— Vă rog, să-i ignorăm, spune Tereza.

Apare un marinar voinic care-şi face de lucru cu o parâmă.

— Domnii sunt clienţi vechi… Vă deranjează?

— Clienţi vechi în ce fel?

— Se îmbarcă zilnic. Se agaţă de femeile singure… Adică s-au agăţat acum câteva zile. I-am potolit…

— Potolit… Potolit… Molto bene, molto bene, spune unul dintre pletoşi, oferindu-i un pachet de ţigări pe care se face că nu-l vede.

Marinarul schiţează un semn spre dunetă. Vin încă doi băieţi care-şi fac de lucru la parâmă, atât de convingător, încât pletoşii se ridică şi dispar. Maria râde.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, domnule Dan… în ce sens să-şi ajungă lor înşişi această corabie?!

— În primul rând la modul cel mai exact al termenilor…

Odată în larg devine un univers cu autoguvernare şi autoutilare, ca să fiu la zi. Tot ce ne asigură viaţa cotidiană pe pământ se găseşte în mic pe orice vas care ia marea.

— Didactic, Dan. Didactic, de parc-ai fi dascăl.

— Interesant, e» toate că acest sens direct este…

— Vulgar, vrei să zici, Tereza.

— Să-i spunem, obişnuit, Maria.

— Visează în metafizică, Dane… Apropo, Tereza. După cum eu am sensul ireductibil al adevărului, Dan,

datorită profesiei lui, are sensul ireductibil al concretului. Nu uita.

Este pilot pe supersonic şi pe deasupra maior de aviaţie.

Înspăimântător, nu?

— Am văzut odată decolând un asemenea avion… M-a îngrozit pur şi simplu.

— De ce? Aparţine cotidianului, Tereza.

— Poate! Dar pentru mine a fost şi uluitor şi îngrozitor, Maria.

— Dincolo de sensul exact, există sensul profund al omului: care prin sine rezolvă toate ipostazele relaţiei individ-univers. De la spaima faţă de forţele dezlănţuite ale naturii, până la aceea de extaz panteist, dacă vreţi…

Uitaţi-vă la orizont… Cred că este *Transilvania* care se întoarce din croazieră!

— Ce minune! şopteşte Tereza.

Pe linia orizontului pluteşte, ca-n vis, o navă albă.

Speranţa virează spre larg. Foarte mulţi dintre pasageri au figuri livide. Se pare că răul de mare începe să-şi spună cuvântul.

— Extaz panteist, râde Maria… Am şi căzut în el, de când am început să plutim.

Speranţa pune prova pe Mangalia. Abia se vede minaretul cenuşiu al geamiei Esmahan-sultan şi cel cilindric al farului. Există un flux tensionat emanat de cele două femei, care-l ţes într-o stare ciudată de veghe. O durere surdă, inexplicabilă îl stăpâneşte, aşa cum îl stăpânea în adolescenţă, în prezenţa Liei; ori a fetelor pe care, atunci, crezuse că le iubeşte. Totul are culoare şi gust. Simte aromele amărui ale brizei. Se pare că întregul lui metabolism s-a accelerat şi îşi spune că, oricum, alături de aceste două femei atât de deosebite una de alta, ceasul de vacanţă este în acelaşi timp şi un ceas de emoţie. El nu mai este adolescent, viaţa l-a încercat dur şi repetat; episodul Ingrid nu şi-a şters încă urmele; dar marea este atât de fascinant seducătoare şi trupurile Mariei şi Terezei emană o atât de cuceritoare prospeţime, încât ar fi un

sacrilegiu să se catapulteze din realitatea imediată, concretă şi plină de vrajă. Totul ar fi perfect, dacă el n-ar fi auzit dialogul dintre Tereza şi Vie, bărbatul ei, şi apoi celălalt dialog dintre Tereza şi gangsterul care, se pare, duce în spinare un puhoi de rubedenii ale nevestei. Apoi acei oameni de la masa patronată de Tereza, legaţi prin relaţii ciudate şi soţul ei Vie – doritor de nu se ştie ce post în America latină, post depinzând într-un fel de „gangster14. Acesta desigur face o pasiune cruntă pentru Tereza, pasiune de care sunt capabili bărbaţii spre 40 de ani, neîmpliniţi în profesie, ori în căsnicie; pasiune speculată de Vie; poate totul nu este decât o intrigă imaginară ţesută gratuit; nu gratuit, pentru – că Tereza nu-i este indiferentă, are o frumuseţe caldă în clipele astea de destindere, chipul ei de păpuşă şi-a pierdut total aerul contrafăcut, regizat pentru uzul relaţiilor zilnice, o roşeaţă – surprinzătoare îi colorează obrajii, şi-a culcat capul pe copastie şi priveşte marea scânteietoare, într-o stare de uitare de sine; briza îi flutură o şuviţă de păr blond, iar Maria, revoltător de brună şi sălbatică, spune:

— M-ar interesa care sunt punctele de referinţă în navigaţia maritimă, Dan, şi cum se folosesc calculatoarele…

Tereza se ridică.

— Plutim şi asta este esenţialul. Nu-ţi ajunge, Maria?

— Nici pe departe… Haidem la comandant!… Tereza, am visat destul… Dan, cum ajungem acolo?!

Realitatea este că el ar fi rămas nemişcat unde se află, să asculte foşnetul valurilor, scârţâitul dintr-odată familiar al catargelor, să se lase scăldat de lumină şi briză; dar mai ales să se abandoneze stărilor ciudate care-l învăluie în gustul lor amărui. „Să fie vârsta”? se întreabă… Apoi, cu obişnuinţa îndelungată a profesiei, se deconectează din reverie şi trece la imediat, fără niciun traumatism; cu intuiţia că, într-un fel complex şi neaşteptat, Tereza este o ipostază a conştiinţei lui, care ţine de gustul pentru romantic şi vis; în vreme ce Maria este o a doua ipostază, vie şi tumultuoasă, care ţine mereu

de prezent. Percepe cu o acuitate dureroasă lumina reverberată în oglinzile albastre ale mării, lumina senzuală şi opulentă care se desprinde ca o vibraţie subtilă din fiinţa celor două femei tinere şi se abandonează acestei noi stări de reverie, cu sentimentul că vara acestui an este generoasă, plină de neprevăzut, compensând singurătatea ultimelor luni. Comandantul goeletei, spătos, proaspăt bărbierit, poartă o bluză de un alb imaculat şi se dovedeşte pe cât de calm, pe atât de curtenitor. Da, există calculatoare electronice în care se introduc elementele astronomice luate cu sextantul, etcetera, etcetera, care „fac punctulnavei; dar... Bărbatul care supraveghează atent treaba timonierului desprins dintr-o gravură din epoca clipperelor., este convins că omul rămâne cel mai sigur calculator electronic în situaţii limită.

1] citise din doască în doască pe Alvin Toffler cu al său

„Şoc al viitorului44, rămânând destul de sceptic nu faţă de necesitatea inexorabilă a progresului tehnic, ci faţă de raporturile adeseori artificiale care se creează între om şi tehnica de ultimă oră. El, comandantul, şi-a dotat goeleta, printre puţinele din Europa, care de fapt este sub tutela cinematografiei, cu intercomunicaţie, iluminat electric, o maşină oare nu este altceva decât motorul unui foarte puternic tractor românesc de 150 H. P.; dar în adâncurile lui a rămas un pasionat al navigaţiei cu vele...

— Pentru că, doamnelor, marea nu este numai drumul de cărăuşie al omenirii; dar şi cea mai fantastică rezervă a viitorului. Rezervă de poezie, de adevăr despre natură şi, în mod sigur, viitorul rezervor de proteine, coborând noi la mărunţişurile vieţii de fiecare zi. Timonier, vino la 280°!

Şi acum, tovarăşe maior, un pahar de Murfatlar, în cinstea doamnelor... Nicăieri în alt loc decât pe mare, nu se poate aprecia până la ultimele consecinţe, prietenia, camaraderia, încrederea în oameni, cinstirea bărbăţiei şi frumuseţea femeilor. Adică lucruri care deocamdată scapă sensibilităţii calculatoarelor şi memoratoarelor electronice,

chiar dacă, funcţionând perfect, pot da „punctul44 navei în câteva secunde, pe când mie îmi trebuie cel puţin cincisprezece minute să-l calculez, şi asta în condiţii optime…

— Cincisprezece minute în care, cu toată poezia mării şi a celorlalte enumerate, un vânt puternic vă poate cocoţa pe o stâncă, sau pe un banc, sau pe un recif.

— Dacă lipseşte prevederea, alt element care scapă tehnicii, da, domnişoară.

— Deci?

— Sunt pentru calculatoare ca forme superioare de instrumentar de bord şi atât. Se pare că a avut loc o dispută „tehnică”, de altfel la modă… Cine-a câştigat?

— Deocamdată nimeni, râde Maria…

— Este atât de insolită *Speranţa*, încât am vrut să ne aducem aminte că suntem contemporani cu aselenizările, spune Tereza.

— Având un pilot de reactoare drept prieten, asta nu se poate uita nicio clipă, spune comandantul şi trece la timonă, în prova goeletei deschizându-se intrarea îngustă din bazinul portului.

— Tereza, vrei neapărat să ne întoarcem la Mamaia până la prânz? întreabă Maria când ajung la maşină.

Tereza vrea să fie la hotel spre seară, când probabil soseşte Vie, soţul ei, de la Bucureşti, ou două familii de prieteni având o restanţă de concediu de anul trecut.

— Perfect! Dan, ce ne propui? Am un chef nebun de vacanţă… Haide!… Ascultăm! Dan, repede. Mi-e foame!

Mi-e sete! Vreau îngheţată. Vreau bere! Vreau să mă scald.

Să aud muzică! Tu, Tereza?

— Vre, au exact ce vrei tu şi în toată ziua asta pe care-o visezi sardanapalică, vreau un ceas de linişte, undeva unde să nu fie decât pescăruşi, marea…

— Şi noi, declamă Maria patetic, privindu-l pe sub gene şi făcându-i ştrengăreşte cu ochiul… Dragul meu, te investim cu titlul de mare maestru de ceremonii. De la cel mai desfrânat ritm, la cea mai sihastră singurătate… Cu ce

începem?

— Cu îngheţatele! spune el, şi le ia familiar de braţ, şi urcă faleza spre centru, cu sentimentul unei libertăţi interioare aproape necunoscute.

5

Din foşnetul aproape neauzit al mării urcă spre el un gust de plenitudine uşor acidă. Sub faleza înaltă, abruptă, se găseşte o plajă îngustă, un nisip fin, fierbinte, aromind puternic a soare şi parcă a cremene izbită cu fierul. Este ora „luminii astrale şi a tăcerilor”, cum spune Tereza. De fapt este acea oră plină de melancolie a zilei spre seapăt, când lumina trece spre nuanţe abia vizibile de violet şi marea începe să reflecte, atunci când o priveşti de pe faleză, sclipirile acelea indigo, ori de un albastru ultramarin, când în văzduh plutesc aburii străvezii ai melancoliei şi când începe jocul de seară al pescăruşilor. Mâncaseră îngheţată, mititei la un grătar aşezat sub un salcâm, băuseră bere, străbătuseră staţiunile de pe litoral până la Neptun unde poposiseră în parcul de distracţii pentru copii şi unde Maria ceruse să încerce tot ce exista acolo. Căluşeii, tiribomba, miniearele, avioanele au fost luate pe rând, cu o exuberanţă a Mariei care l-a făcut să-şi uite şi vârsta şi gradul. Tereza, îmbujorată, cu un zâmbet uşor melancolic agăţat de buzele cărnoase, s-a lăsat urcată într-un landou cu cai albi de lemn, ori în scaunul rotitor al tiribombei. S-au învârtit în sunetele unei bande de magnetofon, au suportat chiar obrăznicia derbedeului cu unghii îndoliate şi pălărie de cow-boy, care vindea bilete la mini-care, şi Maria a întrebat tare cum pot fi puşi astfel de indivizi cretini într-o staţiune internaţională; după care au închiriat o birjă şi de la birjă au trecut la o tricicletă, aşezând-o pe Tereza pe strapontina pentru copii şi pedalând ei doi pe aleile asfaltate, mărginite de orgia multicoloră a florilor de sezon. Petunii, mii şi mii de petunii cu aroma lor subtilă, trandafiri, chioşcuri şi magazine, lume multă, apoi drumul singuratic de dincolo de Costineşti, câmpia vălurită a Dobrogei în după-amiaza toridă şi acest loc de o singurătate desăvârşită în care

nisipul, faleza şi marea au rămas aceleaşi de la facerea lumii. Au înotat în linie în apa străvezie şi rece. El s-a scufundat aproape de verticală, până la fundul nisipos pe care tremurau mari pete de lumină. Şi-au scobit paturi în nisipul fierbinte. Maria în dreapta lui. Tereza în stânga. Umbra falezei ajunsese la o palmă de capătul gropilor în care leneveau.

— Umbra asta mă irită, spusese Tereza.

— De ce?

— Îmi dă senzaţia timpului. Mă constrânge. Îmi aminteşte că se face seară. Că trebuie să ne ridicăm de aici, unde este atâta linişte! Că suntem siliţi s-o luăm mereu de la capăt. Iarăşi schimbă-te; iarăşi masă, iarăşi şi iarăşi şi iarăşi.

— Uite, Tereza, nici nu te-am întrebat până acum. Ce naiba faci, de eşti chiar atât de plictisită?!

— Nu sunt de loc plictisită, draga mea. Dimpotrivă.

Sunt foarte, foarte ocupată; sau eram foarte foarte ocupată, mă descoperisem de câteva ori, ca să mă pierd de câteva ori şi aşa mai departe… Dan, îmi dai voie să-ţi spun pe nume, mi se pare ridicol să-ţi spun *domnule* şi tu *doamnă*, aici pe plajă şi-n solitudinea asta, Dan stă mereu în afara discuţiilor noastre şi-mi face impresia că ne studiază cu ochi dacă nu cinic, aproape cinic.

— Dan cinic!? Asta-i bună!… Este un romantic întârziat, dublat de un om de acţiune. Am greşit, Dan?

— E atâta soare şi pace, că mi-e lene să şi gândesc.

Maria.

— Iată un filosof Tereza!… Nu pot să uit cât de uşor s-a debarasat marinarul de o întrebare cheie…

— Ordinatorul, mârâie Dan şi-aproape îi vine să râdă.

— Ordinatorul! A revoluţionat gândirea, psihologia, sociologia, istoria contemporană şi dumnealui preferă clepsidra şi astrolabul…

— N-a spus bietul om asta…

— Dar ce-a spus, Tereza?

— A spus că preferă poezia unei nave cu pânze, a unei foarte perfecte nave electronizate. Omul are altă

formaţie spirituală. În momentul în care vor dispărea romanticii, viaţa va fi şi urâtă să monotonă, María.

— Poate… Tu, Dan?

— Eu, ce?

— Tu care foloseşti zilnic supertehnica… Tu ce zici?

— Eu mă odihnesc, Maria. Adică scot dintre mine şi profesia mea tot ce se interpune între om şi natură, revenind la condiţia normală a speciei… îţi place? Am ţinut un referat amplu la Academia militară cu tema asta şi probabil că am să-mi dau şi un doctorat în psihologia marilor viteze. Cu toate astea încerc să rămân ceea ce sunt de fapt; un Dan Dorobanţu, fâu de invalid de război, ţăran, care-a parcurs şcolile vremii lui, profesează o profesie a vremii lui şi se comportă absolut normal, ea toţi oamenii normali ai vremii lui… Mi se pare că tu exagerezi.

— În ce sens?

— Atribui epocii nişte date halucinatorii. Astrolabul corespundea omului secolului cincisprezece; ordinatorul corespunde formaţiei omului din secolul douăzeci, deceniile şase şi şapte. Ceea ce s-a schimbat este ritmul vieţii – iată umbra a ajuns la degetele picioarelor mele şi dacă vreţi să fim la Mamaia în timp util – atenţie, Maria, am spus timp util, iată o noţiune strict modernă, atunci peste o jumătate de oră trebuie să decolăm.

— Tereza, nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Are vreo importanţă profesia mea?… Sau lipsa mea de profesie?

— Absolut niciuna… Dan, povesteşte-ne ceva.

— Prefer să ascultăm marea.

— Foarte bine. Ascultăm marea!

După câteva secunde Maria adoarme. O vede cum adoarme. Mai exact are revelaţia trecerii ei de la starea de omniprezenţă, când irisul verde, translucid, reflectă lumina pură a cerului, la starea premergătoare somnului, când irisul se împâcleşte uşor, nemaireflectând nimic din ceea ce se află dincolo de Maria. Un trup şocolatiu, cu carne pie”.

troasă, culcat în nisipul fierbinte, abandonat

somnului. Cu graţie feciorelnică. Îşi spune în gând graţie feciorelnică şi abia acum, privind-o pe Maria dormind, cu cotul arcuit peste frunte, cu părul risipit pe prosopul aşternut drept căpătâi, îşi dă seama de candoarea, graţia firească şi armonia fetei acesteia, de aerul ei cu totul copilăresc, poate de spaimele şi incertitudinile ei tainice. Urmăreşte încântat linia sinuoasă a şoldului prelung. Graţia rafaelită a gâtului.

Mâinile suple, cu degete fine, gura mare întredeschisă, lăsând să i se vadă dinţii perlaţi, viguroşi, ritmul uşor al respiraţiei, punctele mici de sudoare ieşite la colţurile gurii.

— Copil, şopteşte Tereza… A adormit pe loc.

— Este obosită… Examenele…

— Vă cunoaşteţi demult?

— Da!

Spune minciuna fără să şovăie, dintr-un fel de lealitate pentru fata abandonată somnului. Convorbirea în şoaptă cu Tereza (evită să-i privească trupul, a cărui imagine splendidă ţâşnită din memoria foarte proaspătă îi creează o stare excitantă de complicitate şi vinovăţie) are în ea însăşi un farmec complice, excitant. Este foarte aproape de el, îşi dă seama că Tereza se află la vârsta de aur a femeilor blonde, spre 28 – 30 de ani, exact vârsta

Ingridei; că ziua de astăzi a fost o evadare dorită, că rezerva ei ţine de ceva lăuntrilj dureros şi poate definitiv.

Are senzaţia că timpul se dilată brusc până la limita de rupere. Ori de explozie. O acuitate neobişnuită îi sensibilizează simţurile. Percepe hârşâitul cochiliilor frecându-se unele de altele când sunt atinse de valurile blânde, aude zgomotul pe care-l face nisipul scurgându-se în apa care se retrage, sau atunci când se lasă haşurat de apa urcată pe plajă, aude foşnetul aripilor, când pescăruşii se rotesc deasupra lor, simte cu o voluptate secretă aromele multiple ale mării amestecându-se cu ale falezei încinse de soare, şi tot acest amalgam de senzaţii dominat de prezenţa fizică a Terezei. Ea nu spune nimic în legătură cu seara de la „Han”; nici cu incidentul cu maşinile, când

soţul ei a fost grosolan. Desenează cu unghia trandafirie conture vagi în nisipul plin de pulberea cochiliilor macerate.

— Cred că o viaţă în doi poate fi armonioasă, când experienţele lor nu coincid… Ca la tine şi la Maria de exemplu.

— Deosebirea de vârstă!

— Nu numai asta. Dar şi asta.

— De ce?

— N-ai băgat de seamă că *o* femeie, oricât ar fi de voluntară, simte nevoia ocrotirii?! întâi de toate a ocrotirii. Este un dat biologic al tuturor speciilor.

— Nu m-am gândit prea mult la asta.

— Trebuie să te gândeşti, când ai norocul să întâlneşti o fată ca Maria.

— O cunoşti atât de bine?

— Într-un timp atât de scurt, voiai să adaugi… Cred că da! Oricum, trebuie s-o ocroteşti. S-o aperi de tot ce ucide sufletul unei femei: grosolănia şi minciuna, irosirea în nimic şi etc. etc… Ochelari îmi mai trebuie şi trec pe post de moralizator… Cum este pe aerodrom?

— L-Aspru!

— Este şi asprimea un criteriu de referinţă.

— Poate!

— Întârziem.

— În mod sigur.

— Atunci scoal-o pe Maria…

— Sunt trează. Vă ascultam.

— Nu e frumos să tragi cu urechea la ce vorbesc oamenii mari… Haidem, fetelor. Echiparea!

— Am dormit atât de adânc, atât de bine m-am odihnit, este atât de plăcut să dormi în nisip şi să te uiţi în nisip…

Dan, te mai moşmondeşti mult?

Maria se ridică elastic. Îşi resfiră pe umeri pletele negre, cu miros de flori de câmp.

— Unde naiba ne desărăm, Tereza?! Iată, drăguţilor, dezavantajele rusticităţii. Am plecat.

— Şi nu laşi nimic pe plaja asta, Maria?

Maria se opreşte la mijlocul urcuşului pe poteca abruptă. Priveşte marea, acum liliachie. Priveşte plaja pe care se văd urmele trupurilor lor săpate în nisip.

— Cine-o poate şti, Tereza! şopteşte.

Şoseaua este plină de maşini care gonesc în ambele sensuri. Deasupra mării cerul s-a împâclit. Îşi simte pielea ca o crustă, distinctă de propria lui anatomie. Apoi Maria găseşte o muzică aerisită şi convenabilă. Lui nu-i place să asculte muzică în timpul mersului. Nici Ingridei nu-i plăcea. Spunea că lumea este atât de plină de decibeli, încât un ceas de linişte profundă pe zi este cel mai bun tratament pentru omul modern. Ingrid a fost şi probabil a rămas o femeie de un echilibru exemplar. Cinstită, francă, dar poate prea rece, prea echilibrată, incapabilă de nebunie; de o raţionalitate câteodată exasperantă. Muzica trage între el şi cele două femei un ecran sonor, care-l izolează perfect. Se gândeşte că acest ecran melodios este arma de apărare a celor care târâie după ei tranzistoarele. Că astfel se apără de zgomotele care-i înconjoară şi-i asaltează fără întrerupere… Ingrid a ştiut-o de la început. De aceea nici n-a vrut să legalizeze dragostea lor. A ştiut-o. S-a luptat probabil cu sine. Cu făgăduielile maică-sii. Cu tentaţiile celuilalt mod de viaţă. Până la urmă n-a rezistat. Raţională… Vorbe… Şi-o reconstruieşte pe parbriz, aşa cum stătea seara adunată în fotoliu, abandonată într-o uitare de sine totală, apoi şoapta ei uşor răguşită: „Dan, iubeşte-mă”.

şi gestul acela prelung cu care se dezbrăca, şi plăcerea aceea a ei de a fi dusă la baie în braţe şi modul milităresc în care se trezea şi sărea din pat, ca să deschidă ferestrele şi să-şi facă gimnastica după un program complet şi complex, vara sau iarna, cu o precizie de ceasornic, în costumul acela negru, ce-i scotea în evidenţă toate liniile perfecte ale trupului.

— Dan, te întreb pentru a doua oară dacă diseară ieşim cu Tereza şi cu soţul ei?!

— Nu vom fi singuri… Am mai spus. Ne vin nişte

prieteni.

— Deranjăm?

— Dimpotrivă, Maria… Dar vă previn. Prietenii ăştia ai noştri sunt cam slobozi la gură.

— Cu atât mai bine… Dan este un taciturn. Oprim tot la „Nudul cu măr”?

— Tot!

— Atunci pentru diseară la opt, în faţa Cazinoului.

Tereza.

Tereza şi-a legat din nou baticul şi, punându-şi ochelarii, a redevenit anonimă.

— Nu! Te rog nu coborî din maşină, Dan. La revedere. Mulţumesc. A fost o zi splendidă. Mulţumesc mult…

La opt!

Tereza se depărtează pierzându-se în mulţimea multicoloră care vine de la plajă. Demarează scurt.

— Într-adevăr! A fost o zi splendidă şi instructivă, maiorule!

— Mă bucur, caporale.

— T.R. vă rog…

— Asta nu schimbă cu nimic situaţia.

Maria râde.

— Îţi place Tereza?

— Mult.

— O ştiam… Dumnezeule, ce complicată este totuşi viaţa.

— Mai ales când faci imposibilul ca s-o complici şi mai mult. Haide! Dă-mi mâna să ţi-o sărut. Eşti un coechipier admirabil.

Maria îi întinde mâna, cu gest cochet. I-o sărută. Miroase a mare şi are gustul apei de mare.

— Mor de curiozitate să văd cine sunt tipii ăştia.

Tu nu?

— Preferam să mergem să dansăm.

— Numai noi doi?

— De ce te miri?

— Aşa!… Ai mei au întins masa, ca pentru un ospăţ…

Mama! Nae! Ura, băieţi! Repede, halatul, mă duc să fac un duş!

Tovarăşul Nae se ridică ceremonios din scaunul pliant.

Doamna Cici îl priveşte scurt şi semnificativ.

— Au dat buletinul meteorologic pe următoarele şase zile… Se schimbă vremea, spune tovarăşul Nae.

— Şi aţi fost căutat de un domn, cu o maşină roşie, cu număr de Bucureşti!

— N-a lăsat nicio vorbă, doamna Cici?

— A lăsat un bileţel în fermoarul cortului.

„Trec diseară să te iau la o şuetă.

B”.

Radu Belcotă. Ura! Radu Belcotă… Formidabil. Are să-i placă Maria! Bravo. Iată o seară care de pe acum se anunţă straşnică.

— Maria! Fă-te frumoasă de tot! Vine Radu Belcotă!

Ţi-am povestit de el. Vreau să fii…

— Răpitoare! Am înţeles! Acum şterge-o şi lasă-mă să mă gătesc. Cici! Nu mâncăm acasă. N-ai auzit că vine marele, irezistibilul, uriaşul domn Radu Belcotă? Teme-te pentru sufletul nevinovatei tale fiice.

El intră în cort, fluierând. Sigur, plecarea Ingridei îl doare şi acum. O durere surdă, un gol, sentimentul unei neîmpliniri nejustificate, nu de puţine ori revoltă, oricum faptul este fără întoarcere şi el a trecut de mult vârsta copilăriei. Îşi pune pantalonul crem şi cămaşa aceea neagră, cu dungi late roşii, care-i place lui Radu Belcotă, şi pe care acesta o botezase „pirata f.

6

— Trebuia să te faci regizor, Maria.

— Găseşti că am talent?

— Un fel de talent.

— Care se numeşte?

— A încurca lucrurile.

— Mulţumesc. Galant ca niciodată.

— Ce nevoie aveam de toţi oamenii ăştia necunoscuţi?

— Eşti împotriva cunoaşterii, ca act esenţial al individului contemporan?

— M-ai călcat pe bombeu a doua oară.

— Ca să-ţi atrag atenţia că te cheamă maestrul Belcotă.

— Zi-i aşa şi ţi-l faci duşman.

— N-o vreau.

— Îţi place?

— Prea dur.

— Tu vorbeşti de duritate?

— Nu-mi plac femeile pe care le însoţeşte.

— Sunt colegi… Una din ele, roşcovana, este o vedetă în materie de tapiserie.

— Cunosc. I-am văzut trei expoziţii. Asta o face şi atât de îngâmfată?!

— A expus aproape în toate marile capitale din lume.

— Cinste ei. Îţi place în aşa hal, încât stai pe post de impresar?

— Maria!

— Ai neglijat-o pe Tereza în mod revoltător.

— Asta-i bună.

— Voiai să fim singuri?

— Da!

— Şi Belcotă?

— Îl vedeam, mâine la plajă.

— Plecăm?

— Da!

— Ai să mă săruţi în seara asta?

— Nu fi obraznică.

— Atunci de ce să plecăm?

— Maria!

— Maria! Maria! Maria!

Fata fredonează cântecul mult cântat odinioară, râde şi iese din ringul de dans, luându-l de mină. S-au pus trei mese cap la cap. Domnul Victor – Vie, soţul Terezei, cu trăsăturile uşor căzute de oboseală stă între două femei platinate. Tereza între soţii acestor femei, bărbaţi respectabili, în haine negre. Radu Belcotă a venit cu „Ford

Caprinul lui roşu în camping, aducând cu el acel ceva inefabil care ţine de amintirea unor ani dominaţi de ideal înainte ca idealul să devină şi rutină. Şi-l reaminteşte în costumul de zbor, când urca suplu în carlingă, când odată legat în chingi trăsăturile lui bărbăteşti se destindeau într-un zâmbet fermecător, un zâmbet care punea toate lucrurile la locul lor, dându-ţi încredere în tine, în avion, în tehnici şi în întreaga lume. Era unul dintre acei instructori de vânătoare care-şi lăsa la ghereta santinelei tot ce ţinea de viaţa lui privată, aducând la pistă un bărbat mereu egal cu sine însuşi, stăpân pe nervii lui, niciodată iritat sau capricios, de un calm desăvârşit, în prezenţa căruia totul părea firesc, posibil şi echitabil. Tuns scurt, cu tâmplele cărunte, înalt, încă zvelt, cu tenul arămiu, îmbrăcat într-un costum crem-verzui dintr-o ţesătură fină, un fel de balon excelent croit pe trup, o cămaşă de culoare închisă.

Radu Belcotă, pictor de mult intrat în rândul forţelor de mâna întâia, a creat acolo un început de panică:

— Eşti gata, maiorule?... Te-aşteaptă doamnele!

Haide... Le-am povestit atâtea, încât s-au îndrăgostit de tine în lipsă...

— Maria! Domnul Radu Belcotă!

— Potoleşte curiozitatea doamnelor, Dan!... Dacă aş avea foarte mulţi bani, mi-ar plăcea să vă cumpăr „Amurg în munţi", domnule Belcotă.

— Iată pe cineva care nu-şi pierde vremea, maior ule! ...

„Amurg în munţi" ziceţi? Să vorbim despre mare!

Acum glasul lui sever, bărbătesc, spune tare, dominând zumzetul confuz al terasei localului.

— Dumneata eşti tovarăşul Victor Neagu? De la Comerţul exterior?

La masă se face linişte.

— Mă cunoaşteţi de undeva?

— N-aţi lucrat cândva la Ministerul Culturii?

— Ba da! Acum şase ani.

— Mă bucur că nu v-am confundat.

Victor Neagu, Vie cu sombrero şi vise sud-americane

transpiră brusc.

— Este cel mai priceput în artă dintre noi, spune unul dintre purtătorii de haine negre, tip cu două guşi, obraz alb-verzui, culoarea omului care-şi petrece viaţa în birou, şedinţe, fum de ţigară şi din nou şedinţe.

— Dansăm, Petre? întreabă una dintre soţiile platinate. Haide, dragă, e tangou. Nu trebuie să faci eforturi.

— Vasile al meu nici măcar nu încearcă. Tereza, te poţi socoti o soţie fericită. Vie e sportiv, bun dansator, om de lume... Vie, mă inviţi la dans?

— Cu plăcere!

— Maiorule, rămâi cu doamnele...

Radu Belcotă se ridică cu aceeaşi mişcare scurtă şi elastică ştiută de pe aerodrom. Se înclină ceremonios în dreptul Terezei care se roşeşte, se ridică precipitat, făcându-şi loc printre perechile transpirate şi înghesuite pe ring.

— Radu o să-l asasineze pe bietul Neagu, spune roşcovana.

— Ce mult s-a schimbat de când s-a însurat cu doctoriţa, spune cealaltă femeie, un fel de jumătate bărbat, jumătate săritoare în înălţime, plată, fără sâni, tunsă scurt, îmbrăcată cu un pull-over alb, cu gât, pe care el o ştie graficiană virtuoasă, o femeie ciudată care fumează ţigară de la ţigară şi care, în ciuda aerului ei hermafrodit, are o ingenuitate de fecioară.

— Ce facem, fetelor? Cum dansăm?! Domnişoara a dansat până acum. Tu, Sanda, nu dansezi din principiu.

Rămân deci singura candidată... Aviatorule!...

Roşcovana este înaltă, monumentală, o femeie la 35 de ani, cu ochi negri, strălucitori, o femeie de o frumuseţe agresivă, buze cărnoase şi frunte bombată, pe care a întâlnit-o de câteva ori în atelierul lui Radu Belcotă, uneori într-un capot somptuos, negru cu flori mari roşii, adus de pictor din Japonia.

— Du-mă aproape de Radu, maiorule! Să-i fac semn.

Este în stare să-i strice seara imbecilului ăluia de

Neagu…

Nu-l ştii? Nu ţi-a povestit Radu?! Mare specialist. La început în sport. Pe urmă în muzică. Pe urmă a trecut la artele plastice. Erau mai rentabile. Organiza expoziţii.

Media între artişti şi „foruri”. L-au prins. A dispărut.

A reapărut. Cea mai mare lovitură a lui a fost doctoriţa.

Roşcovana are glas plăcut, uşor răguşit, îşi ţine trupul drept, se unduieşte uşor în ritm, fără să scape o cadenţă şi când ajung lângă Tereza şi Radu Belcotă spune fără posibilitate de replică:

— Radu, ai uitat chestiunea cu Polihroniade…

Doamnă, cedaţi-mi-l!

Tereza are un zâmbet speriat. Radu Belcotă:

— Marga, n-am făcut nicio gafă. Şi nici nu fac vreuna.

11 vede pe Vie ascultând vizibil dialogul, apoi vine Tereza care-i şopteşte:

— Ce splendidă şi liniştită zi a fost astăzi… Mi-e o frică groaznică de prietenul vostru, Dan.

— Te-a jignit?

— Dimpotrivă… Intuiesc însă că o va face cu Vie.

Te rog, scuteşte-mă dacă poţi. Tereza ridică spre el ochii albaştri, plini de spaime. Şopteşte:

— Mi-e puţin rău. Du-mă la Maria. Nu! Vreau să dansăm…

El are o clipă de pierdere de sine, când Tereza îi petrece braţul peste umăr. Îşi păstrează calmul cu exigenţă, adică nu vrea să fie ridicol, nu vrea să profite de situaţia echivocă, de intimitatea pe care-o creează muzica şi dansul, ca să-şi apropie femeia asta care-l emoţionează; ciudat, faţă de Maria n-a avut aplecarea asta spre erotic, atracţia asta aproape imperioasă, dublată de un abur învăluitor şi ameţitor. Lângă Maria este mereu lucid şi protector parcă. Perechile se întorc la masă.

Orchestra îşi aşază instrumentele pe scaune. Părăseşte scena. Probabil cea dintâi pauză.

— Doamnelor. Domnilor… Ne-a făcut multă, multă plăcere… Suntem obosiţi. Vă rog să ne scuzaţi, spune

roşcovana.

— Şi petrecere frumoasă, spune Belcotă… Dan… Mâine vin la camping. De acord?

— Vă aştept.

Radu Belcotă cheamă chelnerul. Se aud proteste vagi ale celor în haine negre. El desluşeşte şoapta uneia dintre platinate.

— Taci, dragă, artiştii ăştia sunt…

— Plecăm, Maria?

Tereza face gestul de a se ridica de la masă. Vede mâna masivă a soţului ei, apăsând-o pe umăr. Şi glasul acela obosit, de pe plajă:

— Noi mai rămânem!

Maria stă relaxată, cu ceafa rezemată de speteaza scaunului. Farurile îşi plimbă pârtia de lumină pe asfaltul luciu. În dreapta, dincolo de mălini, marea.

— De ce te grăbeşti, Dan?

— Nu mă grăbesc, Maria.

— De ce-ai vrut să plecăm?

— Nu-mi place anturajul Terezei!

— Nici mie! După cum nu-mi place nici anturajul tău. Nici cuvântul ăsta: anturaj. Femeile cu care-a venit

Belcotă sunt banale. Un bărbat ca el putea să-şi găsească ceva mai bun. M-am plictisit, pentru că, mi se pare, am înţeles prea mult. Lume măruntă.

— În care nu încape Belcotă!

— Poate!… Voiai să adaugi „şi Tereza”!

— Poate!

— Vrei să plecăm de aici?

— Cu tot regimentul?

— Nu! Numai noi doi!

— O s-o ucizi pe Ciei!

— Nici gând. Îţi dau cuvântul de onoare… Prostii…

Când plecăm şi unde?

— În singurătăţi!

— Unde?

— În Deltă.

— Perfect… Ascultă, Dan…

Maria tace. Închide ochii. El intuieşte starea ei; ori mai curând ea are forţa de a i-o transmite, de a-l iradia cu neliniştile dintr-odată vii, cu temerile faţă de propria ei temeritate, cu spaimele faţă de conformismul cel mai uzual; după cum el rememorează temerile doamnei Ciei, care-a făcut-o pe Maria cu un aviator, şi temerile tovarăşului Nae, care are în Maria icoana vie a curajului său refulat, ori inexistent, dar dorit cu patimă; şi el înţelege de ce prezenţa Mariei îl purifică pe tovarăşul Nae de toate compromisurile; ori umilinţele; ori monotonia vieţii lui de director general adjunct, ori ce va fi fiind el în comerţ, ori unde este şi îşi spune că Maria are ceva din însăşi puritatea severă a cerului la 15.000, când culorile sunt pure şi se apropie de negru, când pământul se învăluie în straturi dense de pâclă alburie şi în clipa aceea se doreşte la bord într-o misiune de noapte.

— Vrei să opreşti pe plajă, Dan?

— Unde vrei tu, Maria.

— De ce atâta solicitudine?

— Nu ştiu nici eu.

— Eşti un om foarte singur, Dan?

— Depinde din ce punct de vedere consideri singurătatea, Maria.

— Un bărbat care vine la mare cu un echipament ca al tău fără să aducă o femeie cu el; care nu bate plaja, ori localurile, să găsească o amică de vacanţă şi, slavă

Domnului, ai de unde alege, este ori foarte jignit de o femeie, ori de o întâmplare cu o femeie; ori mizantrop;

ori, Doamne iartă-mă…

— Poate dornic de o întâlnire cu sine însuşi, Maria.

— Te agasez?

— Dacă o făceai, plecam de mult.

— Îţi plac?

— Eşti puţin prostuţă… Agresivitatea asta calculată nu te prinde. Rămâi aşa cum te-am cunoscut.

— Adică?

— Obraznică, prezentă, ironică şi… cuminte.

— Eşti abstinent?

— Nu! Dar tu care habar n-ai de viaţa în doi, vrei dintr-odată să bravezi, ţi se pare că există un anume destin în viaţa ta, asemănător cu al mamei tale, ai văzut câteva femei – o Tereza, care probabil se ratează lângă bărbat-su; o Marga, care profesează amorul liber şi gata, te precipiţi. Te poftesc să rămâi în pantofii tăi. Poftim, am ajuns pe plajă.

— Uite că nu rămân în pantofii mei! Na! Nu vreau eu să rămân în pantofii mei! îţi place?!

Deschide portiera. Îi vede picioarele suple, lungi, patinate de lumina blândă a mării. Îşi scoate pantofii cu toc înalt. Îi aşază în maşină.

— Descalţă-te şi tu… Haide să ne plimbăm. Vrei?

Simte nisipul sub tălpile goale.

— Ia-mă de mijloc, Dan. Nu de mijloc. De umeri. Aşa.

Ce senzaţie stranie.

— Te-a sărutat cineva până acum?

— În clasa a noua, Grigorescu Petre dintr-a doua-şpea, campionul liceului la şah. Avea ochelari, îi dăduseră câteva fire de barbă, cârcâia; dar avea o memorie fenomenală.

A câştigat trei concursuri „Cine ştie, câştigă”… Mirosea a şoarece; ori a ceva asemănător şi m-a lecuit… Pe urmă nu pot suferi bărboşii. Pe urmă am devenit fată cu principii. Pe urmă am început să tocesc, să scap de tutela bietului Nae, care nu mai prididea cu serviciile „universitare”. Pe urmă am văzut-o pe Magdalena murind la un avort făcut de propriul ei iubit, student la medicină în anul doi… Pe urmă, şi esenţial, am detestat să intru pe furiş în nu ştiu ce apartament, ori într-o cameră de hotel, ori într-o garsonieră prin care se perindaseră altele şi altele. Mi-am spus că am dreptul la o dragoste limpede şi la lumina zilei. Nu-mi plac treburile făcute de mântuială şi, dacă ai băgat de seamă, mă respect şi am neruşinarea să cer acest lucru şi altora… Ce constelaţie este aia?

— Casiopeea, dar nu te sărut, oricât ai rămâne cu ochii la ea.

— Obraznicule! Şi nerecunoscătorule… Ai pierdut

ocazia, maiorule! Singura, marea, irepetabila ocazie!

M-am şi supărat. Şi în definitiv…

— Îţi menţii hotărârea de a merge cu mine în singurătăţi?

— Mă ameninţi?

— Maria, eşti drăguţă când te copilăreşti; dar lucrurile sunt puţintel mai grave văzute de la cortul meu, lacortul vostru, decât invers.

— În ce sens?

— În toate sensurile.

— Ţi-e teamă de complicaţii?

— N-am niciun motiv, în afara unui sentiment de pudoare, să fac crize de conştiinţă vis-à-vis de Cici şi de

Nae; dar, ia-o cum îţi place, este o realitate. Nu vreau să le stric vacanţa. Şi, cert, plecând amândoi, le-o stricăm, indiferent de câtă încredere ar avea în tine, ori în mine.

— Probabil că-ţi ucizi subordonaţii înecându-i în principii… Vrei să rămâi în preajma Terezei? Ori a roşcovanei?… Iartă-mă! Sunt puţintel imbecilă şi nelalocul meu. Mergem?

— Eşti încântătoare, o mândreţe de fată cum ar zice tata, dar viaţa este puţintel mai complicată, Maria. Acum dă-mi mâna şi să ne întoarcem la maşină ascultând marea.

Mâna Mariei este dintr-odată rece. Îşi scoate vesta de lână pe care o poartă la maşină, o vestă de lână albă, ţărănească, împletită de mama încă de pe când era locotenent şi a venit într-o iarnă acasă fără nimic cald pe sub veston; o poartă la zbor, pe sub costumul de suprasarcină, este caldă şi lui i se pare că păstrează în ea mirosul acela familiar de iarnă la ţară, cu foc aprins în lemn de salcâm, floricele făcute deasupra vetrei şi parfum tare de vin din strugurii aceia blanc amestecaţi cu terasă, după o alchimie ştiută de bătrânul lui. Îi petrece vesta peste umerii rotunzi, plini şi o strânge tandru lângă el, îi mângâie pletele mătăsoase şi este foarte uşor, foarte liniştit, o linişte gravă, pentru că Maria îşi pierde rigiditatea, este din nou caldă şi devine ea însăşi gravă; frumuseţea ei sălbatică dobândeşte un aer de nobleţe şi el

vrea să nu-i împuţineze aerul acesta mândru şi sălbatic, pentru că ea se caută cu disperare, simte cum se caută, i s-a întâmplat ceva, ori a trecut prin ceva grav şi ar fi neomenesc ca el să profite de o anumită rutină în relaţiile cu femeile; să profite de experienţa şi calmul lui care-l detaşează – iată cu Tereza era altceva, Tereza îşi consumase o parte din viaţa ei erotică, a dorit-o lacom în răstimpul scurt al dansului, a simţit-o femeie; trupul pe care-l văzuse în toată frumuseţea lui emana o chemare aproape materială; desigur, o noapte de dragoste cu Tereza ar fi o încântare; dar şi acolo, în ochii aceia albaştri, trăiesc nişte spaime, el le-a intuit, dincolo de dorinţa bărbatului pentru trupul perfect al femeii stă altceva, un sentiment de compasiune, de înţelegere, de nelinişte, nimic nu se poate reduce la pat;

Îşi spune că i-ar sta bine ca predicator mormon şi îşi aduce aminte de filipicile ţinute de Dinculescu la nişte aplicaţii care erau vulgare, dar în mare parte adevărate şi care, în esenţă, se reduceau la îndemnul de a nu lăsa să-ţi scape nicio ocazie, (Dinculescu o spunea vulgar, parafrazând nişte versuri care circulau cândva între cavalerişti)

pentru că: „ori profită cine ştie ce tembel de ea; ori te-ntorci pe scut şi-atunci îţi vine să crăpi a doua oară de necaz „… Se înteţeşte vântul de nord. îl ştie.

— Acum mi-e frig de-a binelea, spune Maria. Să ne întoarcem!

Urmează malul mării, până la camping. Nisipul bătut de apă şi pneuri s-a transformat într-o pistă perfectă. Se văd luminile de la Năvodari. Undeva în larg, pe linia neagră a orizontului, trece un cargobot iluminat ca-n vis.

Maria îşi ţine pleoapele închise. Este foarte târziu şi-l încearcă o senzaţie neplăcută de sleială şi părăsire de sine.

7

„Nu este pace sub măslini”, îşi spune. O urmă de laşitate, de comoditate îl îndeamnă să renunţe. Să-şi strângă cortul şi să migreze spre sud. Cu totul întâmplător, iată-l intrat într-o complicaţie de care nu avea nevoie, mai

ales în vacanţa asta. Îşi doreşte de un an evadarea din ceea ce-i aduce aminte de viaţa lui de până acum. S-a vrut singur, izolat de relaţia care te fărâmiţează şi exploatează;

care te încarcă cu oboselile şi înfrângerile altora, cu dilemele sau numai cu nereuşitele lor. S-a vrut singur cu sine, pentru că-şi devenise aproape un necunoscut. Dacă nu s-ar teme de preţiozitate, şi-ar spune că-i era chiar dor de sine însuşi, meseria ţinându-l prin structură deschis altora.

24 de ore din 24. Noaptea a trecut greu. Are 40 de ani, nu-i surâde aventura în sine, nu poate profita de starea depresivă a Mariei, nu-şi poate spune că o iubeşte, după cum nu-şi poate spune că nu o iubeşte; cu toate că, tot ceea ce a refulat după plecarea bruscă a Ingridei, a trecut Terezei, şi nu Terezei, ci femeii aceleia necunoscute văzută în plin soare pe plajă, femeii aceleia care aspira la ceva dincolo de ea şi de obişnuit; pentru că şi el aspiră cu lăcomie la ceva dincolo de el şi de obişnuit, ştiind cu exactitate că anii trec din ce în ce mai repede, mărind mereu golul şi pustiul dintre pereţii apartamentului; oricâtă muzică s-ar auzi acolo; oricâţi prieteni l-ar vizita, oricâte discuţii savante s-ar face; oricâte femei i-ar trece pragul. Şi nu singurătatea îl înspăimântă, avionul de vânătoare l-a obişnuit cu prezenţa acută a propriei lui fiinţe; ci altceva, un sentiment şi o nelinişte comunicată de taică-su; care-l judecă pe ocolite şi spune că are bătătura pustie şi că-i înfloresc gutuii în pustiu; n-are şi el un nepot; ori doi, ori trei, să-i ducă la cireşe, ori la prune; să-i audă prin curte; să simtă că nu i se stinge neamul, că mai dă neamul ăsta al lu’Dorobanţu de la rădăcină; şi altele asemenea spuse în amurg, când se umple satul de culori şi de mireasma salcâmilor înfloriţi şi dintr-odată el are sentimentul veşniciei văzându-i pe bătrâni stând de vorbă la porţi şi pe cei mici jucându-se în drum; iar pe cei mai mici stând în braţele bunicelor; peste toţi aceştia trecând rândunelele şi totul cufundându-se în umbrele de la facerea lumii. Este un sentiment dureros, mulţi dintre cei cu care a făcut şcoala au şi nepoţi şi nu îl tulbură faptul că-

i vede la sărbători cu curţile pline, fetele măritate, băieţii însuraţi, veniţi cu prietenii, şi aceştia cu copiii; şi nici teoriile foarte şic despre singurătatea cosmică a citadinilor refulaţi, or complexaţi nu-l sensibilizează; ci altceva mult mai adânc, o dorinţă bărbătească de echilibru; de dăruire;

I se pare că se usucă; tata are dreptate, se usucă de la rădăcină şi nu de puţine ori are un sentiment disperat de inutilitate. La toate astea s-a gândit azi-noapte foarte lucid, şi s-a gândit la Maria foarte lucid; s-a gândit ca la o camaradă; dar în toată luciditatea asta dureroasă şi ascuţită, tăioasă şi rece, a amestecat mereu trupul; ori ochii, ori glasul; mai ales glasul celeilalte femei, care semăna atât de bine cu Ingrid; dar cu o altă Ingrid, purificată de răceala ei calculată; oricare răspundea atât de bine imaginii poate închipuită de el despre Ingrid.

De dimineaţă domnul Biju i-a scuturat cortul cu vehemenţă. Doamna Cici avea ochii înroşiţi. L-a privit pieziş, nu mai purta halatul de baie somptuos, era îmbrăcată într-un costum cvasi bărbătesc; tovarăşul Nae s-a strecurat după cumpărături prin spatele cortului *Ambassade 39*

Frigano, de sub pânza căruia s-au auzit palme răsunătoare, urmate de chirăielile celor doi Nae junior care-au ţâşnit afară ţipând: – mama, mama, Mery a înnebunit. Glasul

Mariei: – Vă dau eu Mery, snobi nenorociţi şi agramaţi.

Deci, aşa cum bănuia, în familia Nae se produsese explozia. Oricum, a fugi acum, înseamnă a fi un imbecil. Şi-a strâns tot echipamentul, ducându-şi-l la maşină.

— Plecaţi undeva, domnule Dan? a întrebat doamna

Ciei, cu o urmă de speranţă în glas.

— Da!… Nu v-a spus Maria?… Maria! Mă inviţi la masă?! Maria!

Maria în blue jeans, care o fac mai suplă, mai înaltă şi elastică, cu o bluză de un albastru palid, iese din cort surâzătoare.

— Vino!… Ai luat-o în serios?

— Atât de în serios, încât am strâns totul în afară de cort.

N-am dormit toată noaptea.

— De ce?

— Lupta dintre conformism şi dorinţă; dintre datorie şi plăcere; dintre educaţie şi liberul arbitru; capitolul III, aliniat 2, Ciei plus Nae etacă, etacă, declamă Maria… în trei minute sunt gata.

Doamna Ciei îşi şterge ochii cu dosul palmelor pline şi rotunde.

— Doamna Ciei – spune – vă rog…

— Nu există niciun vă rog, domnule maior!…

Din cort, glasul Mariei:

— Ciei! Fără melodramă!… Puteam spune că plec în tabără, la un curs special; ori în altă parte cu firmă în regulă… Ce-nseamnă asta?

— Faci cum vrei, scumpa mamei, dar…

— Fără dar… Unde mi-e şortul? Halatul?… Nu vreau rochia mov. Ce să fac acolo cu o rochie mov?

— Poate ieşiţi undeva.

— Da! la balul de la cherhana! Fii serioasă! Merg să mă reculeg… Haide. Dan! Ruksacul meu!… Asta-i tot…

Unde-i Nae?… Băieţi, treceţi să strângem cortul lui Dan.

Apoi părul galben-auriu al Terezei. Obrazul ei frumos, de păpuşă, împietrit într-o schimă dureroasă.

— Tereza! Ce-i cu tine?

— Vreau să am o discuţie cu Dan, Maria… Te rog…

— Dan! Dan! A venit Tereza! Vrea să-ţi vorbească.

Ciei… Hai să facem puţină ordine în harababura asta.

Dunele. Pescăruşii. Desigur, Donald face virajele cele

mai înclinate şi picajele cele mai spectaculoase. Se aude marea. Nisipul fierbinte iradiază căldura aceea inegalabilă, răcoroasă, aromind a mălin şi ierburi aspre. Glasul melodios al Terezei. Cine este Radu Belcotă? Ce preţ se poate pune pe vorbele lui? De ce? Pentru că azi-dimineaţă în holul hotelului, se pare că l-a aşteptat pe Vie, era fără femeile acelea, Vie avea o întâlnire cu doi oameni

foarte influenţi, pictorul l-a luat din scurt pentru nu se ştie ce diferenţă de preţ a unei tapiserii, cumpărate de Vie pentru instituţie, diferenţă pe care Vie ar fi luat-o drept comision.

De aici s-a trecut la epoca în care Vie a fost inspector de artă; ori director şi Radu Belcotă i-a spus…

— Hei! Dan! Dan!

Glasul lui Radu Belcotă. Apoi al Mariei:

— Dan! Tereza!…

— Fug, spune Tereza. Omul ăsta mă îngrozeşte. Îmi face impresia că ne urmăreşte ca o piază rea. Că vrea să-l distrugă pe Vie… Dan!

Îi apucă mâna şi el simte până în străfunduri atingerea mâinii fierbinţi. În ochii mari, albaştri, se reflectă cerul şi dintr-odată are senzaţia că trebuie s-o ia în braţe şi s-o sărute, îi vede buzele cărnoase, umede şi tremurătoare, carnea străvezie la rădăcina sânilor, o vede cu o limpezime secătuitoare, se stăpâneşte şi o stăpâneşte, spunând cu glasul, nu se ştie de ce, răguşit.

— Rămâi… Este cel mai cinstit bărbat pe care l-am cunoscut.

— Tocmai cinstea asta a. lui mă înspăimântă, şopteşte

Tereza şi el simte cum dezarmează, cum se abandonează întâmplării şi atunci are intuiţia caracterului ei; ori a unui fel al ei de a fi, care-l alertează uşor, abia o undă a subconştientului. Apare Radu Belcotă, în pantalon şi helancă gris-argintie.

— Scuzaţi-mă doamnă, spune. Nu ştiam că sunteţi aici.

Regret întâlnirea cam dură cu soţul dumneavoastră, dar a spoliat o femeie care nu se poate apăra şi nu este prima dată când abuzează de funcţiile şi de relaţiile lui… Dan, am auzit că plecaţi în Deltă?!

— Plecaţi? întreabă Tereza alb.

— Peste un ceas! spune Maria… Dacă vrei, vino cu noi.

Maria o priveşte intens. Tereza are o tresărire, ca şi

când propunerea ar fi lovit-o peste obraz.

— Imposibil… Sunteţi foarte drăguţi, dar plec cu Vie la Bucureşti… La revedere, Dan… Dacă ai nevoie de un cardiolog, mă găseşti la Policlinica de pe Batiştei… Maria, mă conduci?

Pleacă fără să se uite la Belcotă. Acesta îşi înfundă tacticos luleaua din spumă de mare în punga cu tutun aromat, fiert în miere.

— Porcul ăla a trecut la afaceri în stil mare… Doamna doctor s-a ofensat gratuit. Regret.

— Încotro?

— Fetele se întorc la Bucureşti. Eu mă duc la mine, la munte. Marea mă face astenic.

— Pe când în Bucureşti?

— La toamnă. Caută-mă… Dan!

— Ordonaţi.

— Termină… Mă, băiatule… Logodnica ta… Admirabil om. Înţelege totul dintr-o privire. Îţi urez o vacanţă de rai… Şi te invidiez. Sincer… De ce naiba te-am căutat?!

Exact. M-am întâlnit cu generalul… Ar fi vrut să te ia pilot la el. La linii… Ştii, am zburat cu el şi are multă încredere în memoria mea vis-à-vis de foştii mei elevi…

Gândeşte-te… Altă lume… Asta era. Radu Belcotă îl ia de braţ. Se întorc în camping. Îi vorbeşte de liniile aeriene internaţionale, deschise recent, de zborul peste meridiane, de complexitatea meseriei acesteia, care nu are spectacularul aviaţiei de vânătoare, dar are altceva, o profunzime şi o responsabilitate şi o poezie aparte; apoi orizonturile, băiatule, spune şoptit, posibilitatea asta fascinantă de a decola de dimineaţă dintr-o zonă ancestrală şi la prânz să vezi beduini şi palmieri; ori să vezi şi să înţelegi Parisul;

ori fiordurile… E-e absolut incredibil. Gândeşte-te!

Cortul este strâns şi vârât în husă. Maria îi zâmbeşte lui Belcotă.

— Sunteţi un fel de bau-bau, maestre.

— Voi fi, dacă-mi mai ziceţi *maestre*… Vă doresc drum bun… O văd îngrijorată pe doamna, mama

dumneavoastră… Aţi încredinţat fata unui ofiţer de elită, doamnă.

Vă felicit.

— Să nu anticipăm nimic, râde Maria…

Radu Belcotă se urcă în prea frumosul lui „Ford-Capri”.

— Vă găsesc tot aici, peste trei zile, spune Maria şi se urcă foarte degajat în maşină, dar îşi pune ochelarii şi o vede muşcându-şi buzele.

8

Este uluitor cât de multe lucruri se pot întâmpla în drumul aparent banal şi pe căldura de iad în care urmează şoseaua aceasta nouă, cum sunt majoritatea şoselelor dobrogene. Linii albăstrui, drepte, ondulând peste coline, mărginite de plopi tineri, filigranaţi în peisajul de august cu lanuri viguroase de porumb, ori cu imensitatea miriştilor peste care trec în şir indian tractoarele învăluite în nori roşii de praf.

— Parcă ne cufundăm în altă lume, spune Maria, traducându-i exact sentimentul pe care-l încearcă ori de câte ori străbate cu maşina partea nordică a Dobrogei, şi în clipa aceea are conştiinţa clară că Maria, aproape o necunoscută, se află lângă el şi că amândoi ispitesc viitorul şi se ispitesc pe ei înşişi cu întrebări pe care le vor dincolo de aventura banală, cu atât mai mult cu cât el se află pe aproape de o vârstă limită şi cu cât ea însăşi se găseşte la vârsta limită a unui univers pe care şi-l trefce, fără să ştie, în uitare; ori în memorie… A mers prin Năvodari prin landele care despart aşezarea de capul Midia. Este un ţinut pustiu, cu dune şi ghioluri, cu trestiiş şi tufe enorme de pipirig.

— Simt cum mă dizolv pe dinăuntru, a spus Maria şi iarăşi a tradus exact în cuvinte starea lui de diluţie, de melancolie profundă, starea ciudată prin care landele bântuite de vânt, de o tulburătoare singurătate se încorporează în el ori mai exact îl încorporează, adâncindu-l parcă în istoria cea mai veche a speciei, ori în istoria însăşi a pământului, pentru că aici este foarte

evidentă lupta multimilenară a apei cu pământul; cu mâlurile grase mustind de viaţă organică şi cu nisipurile care fixează deasupra acestor mâluri primordiale o scoarţă de care se agaţă vegetaţia aspră şi unduitoare, populată cu păsări de apă, totul sub cerul împâclit, boltit peste hotarul care desparte marea de uscat.

— În vara asta, mai exact acum trei săptămâni, mi s-a întâmplat ceva oribil, n-am spus nimănui, nu ştiu de ce simt nevoia să-ţi spun ţie, şi ne cunoaştem atât de puţin.

Dan, şi tu te-ai îndrăgostit atât de brusc de Tereza.

— Prostii… Ce-nseamnă să te îndrăgosteşti „atât de brusc”. Tereza este măritată şi regulamentele în vigoare interzic ofiţerilor să aspire la dragostea unei femei măritate.

— Pui în ecuaţie dragostea şi regulamentele… Ori îţi baţi joc de mine?

— Pun în ecuaţie o dragoste ipotetică şi un principiu moral.

— Nu există principiu moral în afara dragostei. Dragostea este propriul ei principiu moral.

— Ce simţi nevoia să-mi spui?

Maria stă abandonată. El n-o poate vedea decât din profil. Stare de semiabandon şi semiveghe, cu genele mari, negre, plecate uşor, îi vede spasmul dureros al buzelor; apoi, glasul ei egal, cu inflexiuni tăioase, umple ciudat universul mărginit de caroseria maşinii, în vreme ce dincolo de acest univers se derulează peisajul necuprins al Dobrogei. De anul trecut a venit un lector nou, un tip atletic, zâmbitor, care-şi dă părul creţ şi sârmos cu pomezi, surâde fotografic, are în adevăr o dantură superbă, a înnebunit câteva studente, un fel de crai al facultăţii, cu aspiraţii de crai total al Politehnicii. Tipul ăsta pe care l-a detestat de la început, de când îşi presăra cursul lui insignifiant cu glume porcoase, ori în doi peri, a venit pe nepusă masă unde erau ei la practică, grupa lor, i-a scos în oraş, un oraş mic de provincie, mai mult un târg, care trăia prin uzina foarte modernă – să vezi, Dan, ce eforturi făceau oamenii ăia să înţeleagă uzina – ei care nu fuseseră decât

gospodari răsăriţi şi câţiva dintre ei pe la uzina electrică, la moară şi la sifoane, singurele unităţi „industriale” din târg. Pe lector îl mai chema şi George Georgescul, neapărat articulat, era handbalist de clasă, a manevrat băieţii şi a rămas cu ea într-o luncă unde „fără mofturi, fetiţo” a răsturnat-o în iarbă. S-a întâmplat ceva neprevăzut pentru

Georgescul şi anume o figură simplă de judo, pe urmă pavoazarea obrazului Georgescului cu zgârieturile de rigoare, ar fi doborât-o din nou, că începuse s-o insulte şi se aţâţase animalul, dar veneau câţiva oameni de la sapă pe biciclete şi Georgescul a şters-o, făcându-se nevăzut;

nu înainte de a-i spune „că te mai întâlnesc eu, păpuşico, ai să te rogi în genunchi să-ţi vin în pat”, după care ea a stat acolo, pe malul gârlei ăleia şi a plâns umilită, atât de umilită, de scârbită de ea însăşi, încât i-a venit să se spânzure, că de înecat nu se putea îneca în gârlă… Scârbă mi-a fost c-am putut determina o asemenea atitudine, Dan.

Scârbă mi-a fost că un bărbat pus să umble cu conştiinţele, un pedagog, un om care dacă nu este perfect, ar fi trebuit să facă tot ce este posibil pentru a fi perfect, îşi stimează atât de puţin profesia şi dispreţuieşte în aşa hal tot ceea ce este nobil şi demn încât coboară în animalitate, cu uşurinţa unuia care intră în baie… Am stat acolo sub sălciile străvechi, răsărise luna, cânta o privighetoare, totul era ireal de frumos, de pur şi-mi reaminteam mutra imbecilului congestionată, auzeam vorbele lui triviale; tot a mânjit imbecilul, tot a terfelit, încrederea mea în oameni, în viitor, în profesie, în viaţă… Tot… Absolut tot.

— Un incident, Maria!… Nici măcar un accident!…

O luăm la dreapta, să vedem Istria… Ai fost?

— Un incident? Atât?

— Un incident şi atât. Viaţa ta nu începe şi nu sfârşeşte cu imbecilul acela.

— Dar dacă… dacă el reuşea, Dan?… Dacă mă lăsam terorizată de ideea că dau totuşi examene cu el? Ori îmi

era frică pur şi simplu… Ori era mai tare decât mine?…

Aşa trebuia să încep? Asta era… Asta meritam?…

Lui i se pune un văl roşu pe ochi, ca ori de câte ori întâlneşte nedreptatea, ori prostia; ori rea-voinţa, ori incompetenţa, ori duşmănia.

— Şi totuşi eram fiica tovarăşului Nae, care de bine de rău… îţi dai seama? Monstruos.

Dintr-odată se vede pe dreapta malul jos, pietros şi pustiu al lagunei Tuzla, peste care trec în zbor jos stoluri imense de gâşte sălbatice. Tot orizontul se deschide până la infinit; iar cerul coboară arcuit şi vineţiu pe zare, închizând-o sub clopotul lui începuşit. Parchează maşina la bufetul-restaurant. Este o căldură seacă. Cetatea şi oraşul străvechi, piatră pe piatră, în pustiul arid, peninsula în stânga căreia se întinde luciul lacului Sinoe, câţiva italieni care filmează, o pereche de englezi bătrâni, ea foarte cochetă, cu coliere şi brăţări, apoi un tractor cu două remorci aducând ţărani tătari de nu se ştie unde şi ruinele bătute de vântul care miroase a pustiu şi a dezolare.

— Ce mult mi-ar plăcea să mă uit în uitarea asta, spune Maria.

O ia de umeri, apropiindu-şi-o. Maria îi aruncă o privire scurtă, verde, rece şi pătrunzătoare.

— Te duc într-un rai, Maria… Puţină răbdare.

Coloanele zvelte, albe, lipsite de bolţi şi acoperişuri se ridică inutil spre cerul prin care trece acum un stol de lebede.

— Ce minune, şopteşte Maria… Câtă graţie…

— Nu te crispa, Maria… Să gustăm liniştea… Până la fund.

— Haidem! Vreau acolo unde vrei tu… Ce curios…

De când i-ai spus lui Ciei, ori lui Nae, mai ţii minte: „Are o fată frumoasă, infatuată puţintel, puţintel obraznică şi niţeluş rău crescută”… Spune-mi, Dan, ce este adevărat din toate astea?…

— Din fiecare câte puţin, afară de prima caracterizare…

— Fată frumoasă?

— Tulburător de frumoasă.

— Să mergem. Nu mai vreau la Istria, cu toate că…

Dan! Dan! Uite o triremă! Uite-mă pe mine în peplum…

— Himation… Suntem în secolul VII înaintea erei noastre, Maria…

Maria spune şoptit o poveste de dragoste între pilotul triremei şi frumoasa Maria, el vede carele pe două roţi pline de roadele pământului intrând în cetate, se aud ciocanele arămarilor, coeforele vin la fântâni cu ulcioarele lor de lut; iar în port se leagănă triremele armatorilor atenieni, totul sub cerul transparent prin care trec în zbor lin şi graţios stolurile de lebede. Maria îl scoate din rutină, din cotidian, şi-l aruncă dintr-odată într-o lume fabuloasă, o lume aievea şi el ştie în clipa aceea, când ea îşi freacă fruntea negăsind niciun nume grecesc, ştie cu exactitate că se va prezenta generalului şi că va accepta să treacă de la aviaţia de vânătoare, la transporturile aeriene, pentru că de multă vreme, poate de la vârsta Mariei, are nostalgia zborului peste meridiane şi latitudini; iar Radu Belcotă i-a răscolit uitarea aşternută de zborul la viteze de 2 Mach, peste aceste vise din adolescenţă. A notat foarte adânc în memorie numele. lectorului George Georgescul. Se sustrage uşor din vraja pe care-o ţese Maria, tăcând acum.

Stă pe unul dintre ziduri, proiectată pe cerul alburiu cu pescăruşi, stoluri de lebede şi egrete albe, pletele negre, grele, îi flutură, este subţire, cu sânul rotund şi puternic, îşi ţine ochii închişi, buzele roşii uşor întredeschise, abia acum îşi dă seama de senzualitatea pe care-o degajă buzele

Mariei; stă aşa ca o statuie, fără nicio poză, vântul aduce miros puternic de mâl, izmă şi piatră încinsă şi el se detaşează brusc şi dintr-odată înţelege toate neliniştile

Mariei şi atitudinea ei de frondă şi îl urăşte tot brusc şi profund, îl urăşte bărbăteşte pe imbecilul acela care pângăreşte omul şi dragostea şi încrederea şi demnitatea, îl urăşte atât de cumplit şi de răscolitor încât ştie, ar rezolva pe loc totul, pentru că tipii ăştia nu ţin de social şi

foarte greu pot fi trecuţi la judecata socialului, ei ţin de zonele acelea insalubre pe care le numeşte „antisocialul în marş”, zone care scapă atât de des opiniei publice, fie că nu sunt dezvăluite de presă, fie că legislaţia actuală vădeşte o clemenţă de-a dreptul dăunătoare faţă de ele. Îl străbate o undă de duioşie aproape materială. Maria stă nemişcată în briza de la mare şi el ştie că ea se purifică de amintirile pe care i le-a dezvăluit, se spală de balele acelui Georgescul, se aşază pe zid, lângă ea şi când degetele Mariei îi răsfiră părul cu un gest scurt şi reticent, neîndemânatic, el îi reţine mâna şi i-o sărută cu un respect sincer şi neafectat. La ora 13 ajung la Tulcea. Soarele bate sălbatic cheiul şi asfaltul din faţa hotelului modern, care domină Dunărea. Trage maşina la parcarea paralelă eu cheiul. Locul lui preferat de sub pomul ornamental care dăruieşte umbră este gol. Se vâră rapid între un Volkswagen combi şi o rulotă superbă franţuzească *Siba* TS 440, una din pasiunile lui nemărturisite… Apare şi nea Gică, pensionarul simpatic de la paza parcării. îl ştie de trei ani, a fost şef de echipaj pe un vas fluvial, se uită eu simpatie spontană la Maria, el o cunoştea pe Ingrid, care totdeauna, în escapadele lor la Tulcea îi aducea ţigări bune lui nea

Gică şi el îi zicea „doamna maior”, la care Ingrid râdea, acum este foarte ceremonios cu Maria, când vorbeşte cu ea îşi scoate cascheta veche, marinărească şi o întreabă proptindu-şi des proteza dentară cu degetul:

— Cât rămâneţi în Tulcea, domnişoară?

— Trei zile, nea Gică, îi răspunde el. Mergem de vale, în ostrov. Unde sunt băieţii?

— În doi timpi şi trei mişcări dăm barca la apă, don colonel… Daţi-mi cheile de la maşină şi mă ocup eu.

Peste zece minute îmi vine schimbul. Serviţi masa? A

adus peşte proaspăt la „Delta”. Nicio grijă. Ştiu lecţia.

Spăl maşina. Îi pun husa. Am onoarea să vă salut. Sărut mâinile, domniţă! Nea Gigi cu nasul bătând în culori uşor violacee, brăzdat de vinişoare subţiri, semn precis al

unor preocupări bahice mai vechi, după ce-şi aranjează proteza strălucitoare, dă un semnal scurt cu sifleea pe care o poartă după gât, legată cu un şnur negru.

— Ce cunoscut eşti, domnul meu!

— Vin aici de-o viaţă.

— Totdeauna însoţit?

— Ţi-e foame?

— Straşnic.

— Dăm o tură înainte de masă?

— De ce nu? Vreau îngheţată pe băţ...; Ascultă, Dan, mai ai bani? încep să devin costisitoare.

— De când vrei îngheţată pe băţ?

Maria râde gâlgâit. îl ia băieţeşte de braţ.

— Când te gândeşti că n-am fost niciodată la Tulcea…

O minune!… Parcă am fi pe Mississippi. Ori pe Congo.

Totul mi se pare atât de exotic. De colorat… Uite un lipovean autentic… Ce barbă de patriarh. Dacă l-ar vedea

Bil, s-ar rade urgent… Ce ochi transparenţi… Ireali…

Un lipovean imens stă pe banca din scuar, îşi ţine drept trupul masiv şi-i priveşte ca pe nişte obiecte neînsufleţite, cu ochi de un albastru străveziu, reci, aproape fără viaţă; ori mai curând reflectând doar o scânteiere din viaţa coborâtă adânc, în zonele tainice ale oamenilor crescuţi în singurătăţi. Pe el întâlnirea cu lipoveanul necunoscut îl răscoleşte brusc ca o chemare irezistibilă a ţinuturilor sălbatice. Este foarte multă lume în Tulcea, hidrobuzele pleacă de la cheu unele după altele; ori se întorc din

Deltă unele după altele, cu punţile ticsite de pasageri, bărcile automobil ale O.N.T. – eului demarează spectaculos cu străini la bord; şi din aval apare silueta binecunoscută a navei *Tudor Vladimirescu*, navă cu zbaturi din secolul trecut care înfrumuseţează peisajul danubian, dându-i o notă elegiacă. Maria îl ia de mână şi-l trage după ea la cheu.

— Nu mai vreau nimic, Dan. Vreau să văd vapoarele.

Te rog!…

— Le putem vedea şi de pe terasă… Haide, Maria.

Mâncăm şi plecăm… Uite, nea Gică dă barca la apă…

Trec pe terasa dinspre fluviu a hotelului, un lucru inspirat, care lasă vederii întregul cot al Dunării, cu şantierul uriaş din amonte, cu Monumentul şi şantierul naval din aval; dar mai ales cu forfota navelor de toate felurile. *Tudor Vladimirescu* vine la cheu, bătând apa cu zbaturile. În adevăr, pare coborât dintr-un film de epocă.

— Uite aici o masă cu adevărat curată, Dan… Nu-mi imaginam că viaţa poate fi şi aşa.

— Adică?

— Mai exact nu-mi imaginam că mă pot simţi atât de liberă. Că fiecare clipă poate fi plină, fermecătoare, cu poezie, cu duh.

— Este întrucâtva şi meritul meu?

— Aproape integral. Şi-ţi mulţumesc. Mult de tot.

Nu-ţi imaginezi cât de mult. Ascultă, Dan… Nu te agasez?

— Altceva ai vrut să-mi spui.

— Altceva. Dar nu este nici locul, nici timpul. Ce mâncăm?

Nea Gică, ieşit din tură, comandă sonor doi fluieră vânt de port, care au luat barca de ţintebine şi, cu pantalonii suflecaţi deasupra genunchilor, coboară scările de piatră ale cheului, la Dunăre. Apare şi grănicerul, care-l ia din scurt pe nea Gică. Îl vede gesticulând şi arătând la umăr un epolet imaginar. Probabil îi explică ce grad are posesorul bărcii. Grănicerul nu se lasă convins. Cei doi aduc de la maşină cortul, motorul şi canistrele cu benzină, escortaţi măreţ de nea Gică. Pe urmă se aude zgomotul ritmic, puternic şi înfundat al unei maşini puternice şi dinspre Galaţi face cotul un cargo uriaş, cu coca dată proaspăt cu minium de plumb, nepiturată, la pupa căruia flutură pavilionul elen. Este un vas vechi dar solid, încărcat până la limita superioară a mărfii de încărcare vopsită cu alb pe bordaj, pe bordul căruia flutură cămăşi viu colorate. Cargobotul trece cu puntea la nivelul terasei şi dispare dincolo de Monument. Ei aud încă bătaia regulată a

maşinii, apoi de la scări porneşte o lotcă vâslită de câţiva copii veniţi de la şcoală cu ghiozdanele, lotca saltă pe valurile făcute de cargou şi pe *Tudor Vladimirescu* urcă pasagerii pentru Galaţi.

După ce-l onorează pe nea Gică şi i se pune ştampila pe carnetul de ambarcaţiune la căpitănia portului, se întoarce la cheu. Maşina spălată şi husată este în siguranţă.

Maria s-a şi aşezat în barcă, la prova. Stă nemişcată.

Priveşte luciul mâlos al Dunării. Coboară treptele, dezleagă parâma subţire de nylon şi motorul, credinciosul lui

Evinrud de 3 H.P. porneşte la cea dintâi smucitură de sfoară… Verifică din privire lucrurile aranjate meticulos de nea Gică, la mijlocul bărcii. Cortul, saltelele pneumatice, trusa de bucătărie, lansetele, sacii de dormit în pungile lor de plastic, sacul cu pâine şi conserve, cei câţiva pepeni verzi şi se întreabă cum naiba încap toate şi cum naiba nu se scufundă bărcuţa asta care, de fapt, este un fel de copil minune. A descoperit în vacanţa trecută un ghiol singuratic, cu un grind înţelenit bine la numai cinci sau şase mile pe canalul Litcov; era cu Ingrid şi ea nu l-a remarcat, era preocupată de apropiata ei plecare din ţară şi el se bucură intens că Ingrid n-a remarcat ghiolul singuratic, înconjurat de sălcii străvechi, ghiolul cu apă limpede, năpădit de nuferi, stăpânit de egrete şi lebede, într-o linişte de

Ia facerea lumii. Dublează promontoriul Monumentului.

— Ce minune, spune Maria.

Dunărea se deschide larg, un fluviu măreţ cu malurile tivite de sălcii, soarele face să scânteieze apele, miroase puternic a mâl şi peşte; şi se vede limpede locul unde se despart braţele Sulina şi Sfântul Gheorghe, după cum el vede, sau bănuieşte că vede şcondrul care marchează intrarea pe canalul Litcov. Tac amândoi şi nu se aude decât ronrăitul harnic şi uniform al motorului, care-şi face meseria conştiincios. Cu o mişcare plină de graţie Maria îşi

scoate bluzonul. Rămâne în sutienul verde al costumului de baie. Soarele îi poleieşte umerii rotunzi, arămii şi părul ei negru este plin de reflexe mate. Îşi lasă mâna stângă în apă. Stă la prova, o fiinţă încă necunoscută şi stranie, barca lunecă rapid în lungul ţărmului şi prin cerul satinat, de august, trec foarte sus, abia penelaţi, câţiva cirostraţi de un argintiu duios.

9

— Mă videzi până-n străfunduri, Dan, şi pentru totdeauna.

— Explică-te.

— Mă viciezi cu sărbătoarea asta a cerului, a apelor, a mâlurilor, a trestiilor, a sălciilor.

— Ne vor vicia ţânţarii pe amândoi cu un ospăţ de înţepături. Să ne grăbim.

— Prozaic, domnul meu.

— Practic… Bat eu ţăruşii. Tu agaţă întinzătoarele şi ancorează bine cortul.

— Am înţeles, tovarăşe maior!

— Executarea, caporal, şi rapid.

Ştie că mai este o oră până la ceasul fabulos când soarele coboară dincolo de sălcii şi Delta se umple de lumina aceea auriu verzuie, inegalabilă, şi el vrea să fie totul gata, focul aprins, şi ea, Maria, să guste în tihnă căderea serii. Scoate lanseta, scurmă la rădăcina unei sălcii, agaţă în cârlig o râmă mare, roşie şi după ce-şi confecţionează un crăcan, aruncă momeala pe un canal îngust şi adânc, care vine de la Litcov la ghiol. Amândoi montează scheletul metalic al cortului, peste care întind pânza. Ea izbucneşte în râs când el se vâră sub schelet de-a buşilea şi îi spune că este un mijloc sigur de a-şi pierde demnitatea ceremonioasă şi ursuză. Aşază picioarele telescopice, agaţă cortul interior, umflă saltelele şi după ce aranjează bagajele cu meticulozitate, trage fermoarele cu un răsuflet de uşurare. Maria a pus pirostriile, a agăţat ceaunul şi cu o dexteritate pe care nu i-o bănuia a şi adunat un morman de vreascuri.

— Ce bine că nu mai montăm butelia şi celelalte

ustensile, Dan. Strică tot farmecul.

— Parcă-l acuzai pe căpitanul *Speranţei* că în privinţa tehnicii… Maria, hai să ne inspectăm teritoriul.

— Pfui. Inspectăm!… De ce nu vizităm, ori să ne plimbăm prin… ori altceva mai civil.

— Să-l controlăm, atunci.

— Incorigibil. Asta este tot?

— Pentru acum, da!… Taci!… Nu mişca…

O strânge de încheietura mâinii. Maria se îmbujorează.

Îi vede venele subţiri, albăstrii, de la tâmple, zvâcnindu-i.

Dincolo de canalul îngust este un grind mare, o insulă în toată legea, cu o pădure rară de sălcii străvechi şi o plantaţie mai tânără de plopi argintii. Trâmbe de lumină opalină cad pieziş printre coloanele enorme, punând pe iarba, aproape neagră, pete diafane de culoare. Într-o rarişte iese încet un cerb lopătar, urmat de două ciute cu pui. Dintr-odată se face o linişte adâncă în care se aude foşnetul apei în rădăcini, boarea de vânt susurând în crengile sălciei sub care au întins cortul, ţistuitul unui piţigoi, o ciocănitoare şi undeva, foarte aproape, măcăitul grav al unui răţoi.

Cerbul îi priveşte nemişcat. Toată familia încremeneşte.

Se văd urechile celor mici mişcându-se neliniştite. Apoi ciutele se topesc neauzit în umbrele verzui ale pădurii.

Cerbul smulge un smoc înalt de iarbă, după care, vedenie de vis, se resoarbe în umbre.

— Dumnezeule, ce minune, şopteşte Maria.

— Minunile abia încep… Să mergem!

Grindul este mai sus decât toate pământurile din jur, năpădit de iarbă deasă înaltă până la brâu, dominat, de trei sălcii gigant care alcătuiesc un fel de triunghi interior stăpânit de pajiştea care coboară foarte uşor spre ghiol.

El a pus cortul sub salcia din vârful acestui triunghi, paralel cu gârla pe care au venit din Litcov, cu intrarea

mascată de trunchiul gros al sălciei. Privit de pe malul ghiolului, cortul, în afara culorii lui insolite – albastru marin – se integrează perfect în peisaj. Ghiolul este de forma unui S, apa străvezie are ici, colo insule de vegetaţie sub mestră, în prima buclă a S-ului este o insuliţă năpădită de trestii, şi dincolo de această buclă o colibă de stuf pe jumătate putrezită, năpădită de bălării grase. De jur-împrejur, sălcii, gârle mici, sinuoase, trestie puţină şi din nou sălcii şi gârle, cerul deasupra şi liniştea. La capătul buclei se fâţâie un stol de lişiţe. Ies din trestiiş, li se vede albul strălucitor de la cioc, înoată în toate părţile, îşi vâră capetele sub apă, ca după câteva clipe să dispară în trestiiş, ca iarăşi să apară însoţite de cufundaci; ori de raţe mici, din ce în ce mai curajoase. Cineva a făcut cândva un loc de pescuit pe o limbă de pământ care intră în ghiol.

Limba este mascată de trestie. Crăcanele de salcie înfipte în pământ au dat lăstari. Este singura urmă, împreună cu coliba de stuf, a trecerii omului prin acest colţ uitat de lume. Oricât ar încerca să fugă în exterior, oricât de vii ar fi florile din iarbă, floarea fânului şi garofiţele şi alte zeci de flori necunoscute, oricâtă materialitate fermecătoare ar avea lumea din jur, el simte o emoţie gravă care-l stăpâneşte, o emoţie lipsită de erotism, ori mai exact îmbibată de un erotism sublimat, suav. Vede liniile pure ale profilului Mariei. O simte emanând o chemare timidă. Îşi dă seama cu luciditate că s-a petrecut o răsturnare a raportului dintre el şi lumea din jur, care are tot mai mult tendinţa să se estompeze, să-şi piardă valorile în sine, rămânând un fundal; un decor pe care se proiectează starea lui de nelinişte uşor dureroasă, plină de încântare şi timiditate necunoscută. Peste ghiol trec la rase-motte câteva perechi de raţe sălbatice. Apele încep să se coloreze în purpură. O întoarce pe Maria spre locul unde soarele atinge orizontul. Este acolo o mare de culori sângerii din care se decupează violent trunchiurile sălciilor.

Prezentul se dilată până la explozie. Senzaţia că se află aici, cu Maria, de-o eternitate, scăldaţi în parfumurile

sălbatice ale singurătăţilor. Plutind în culorile groase, păstoase ale amurgului. Parfumurile şi culorile îi pătrund porii, le asimilează printr-o osmoză stranie, aproape melodioasă, Maria are ochii dilataţi, verdele lor reflectă verdelenegru al zonelor de umbră, sunt trâmbe de lumină în degradeuri de roşu, sunt stolurile care trec peste sălcii în cerul portocaliu şi din nou senzaţia acută a prezenţei Mariei ca o realitate imaterială, ca un fluid care trece printre sălcii, amurgul se prelungeşte în clar-obscur; apoi în tonuri grele, din ce în ce mai păstoase, izbucneşte un cor uriaş, corul imens al batracienelor, apoi măcăitul răţoilor sălbatici, apoi un ţistuit prelung şi întunericul vine greu, se naşte fumegând din ierburi şi din coroanele obscure ale sălciilor, printre care vin bâtlanii cu zgomot greoi de aripi şi cârâituri guturale. Din pământ se înfuiorează un vânt cald şi umed. Apoi năvălesc ţânţarii. El aprinde focul peste care pune buruieni umede. Stau pe jos, pământul este cald, în noaptea albăstruie se ridică înalte flăcările, vreascurile trosnesc şi Maria spune şoptit:

— Latră Dan, universul s-a zgribulit aici lângă foc şi cât ţine lumina asta fâlfâitoare… La ce te gândeşti?

— La noi, Maria.

— Cum?

— Frumos.

— Cuvântul ăsta nu-mi spune nimic.

— Te temi?

— De ce să mă tem?

— De ce ne înconjoară. De necunoscutul dinafară şi din noi înşine. De ceea ce zace în fiecare din noi, fără nume, dar care aspiră să dobândească nume. De noaptea asta grea de arome. Le simţi?

— Nu mă mai tem de nimic, Dan. Mint… Mă tem de ce m-ar putea răvăşi, ţâşnind din mine. De Maria pe care am pus-o mereu la colţ, umilind-o sau făcându-mă c-o uit acolo, ca pe o cenuşăreasă, când ea era de fapt o femeie pe care abia acum o descopăr… Pfui! Afurisiţi ţânţari.

Iartă-mă. Sunt frântă. Nici nu ştii cât m-a obosit ziua asta.

M-am dezobişnuit de frumos. Sau am trecut pe lângă frumos, fără să-l mai văd. Pot să aprind felinarul în cort?

— Numai după ce-ai închis fermoarul.

— Nu te culci?

— Mai stau până ard toate vreascurile.

— Nu ţi-am dat nimic să mănânci. Iartă-mă.

— Nu mi-e foame. Îmi place la foc.

Se văd siluetele sălciilor, negre şi dincolo de ele, întunericul limpede, negru-albăstrui al nopţii. Deasupra sunt constelaţiile şi undeva, spre răsărit, se ghiceşte lumina palidă care vesteşte răsăritul lunii.

— Mai stai să vezi luna, şopteşte şi nu ştie de ce…

Din aer, de la 15.000 este cu totul fascinant şi incredibil.

— Îţi iubeşti meseria, Dan?

— Este în mine ca o a doua natură.

Maria se culcă lângă foc cu un gest firesc şi graţios, îşi reazemă ceafa de genunchii lui. Lumina tremurătoare a flăcărilor îi pune pe obraz o mască plină de mister şi farmec.

— Dan, când răsare luna? şopteşte şi adoarme pe loc, aşa cum a adormit atunci pe plajă, când erau ei cu Tereza şi marea se pregătea pentru sabatul culorilor în asfinţit.

Trage focul mai aproape, goneşte ţânţarii care trec nebuni spre obrazul Mariei şi priveşte cum răsare luna în concertul fastuos al broaştelor. A văzut luna răsărind de sute de ori şi s-a lăsat fermecat de alte sute de ori, de când păştea caii pe deal cu Ion a lu’ Ţâru, cu Fane şi Ghiţă, erau ei cei patru călăreţi neîntrecuţi, ieşeau cu caii pe vâlcea, iarba era umedă de rouă, boturile cailor erau umede şi catifelate, se ridica un abur străveziu şi subţire din fân, plutea printre cireşi, apoi, din vale se ridicau alte văluri fumurii, uşoare, Ghiţă zicea „sufletele morţilor”, ei amuţeau şi, dintr-odată, răsărea luna, roşie şi rotundă, o vedeau de vale, printre plopii subţiri, cu vârfurile proptite-n stele, se ridica luna şi Argeşul se făcea brâu de argint şi atunci necheza Doina, iapa şargă şi pintenoagă, sforăia, bătea cu copita în pământ, pentru că simţea vulpile ieşind

din vizuini şi plecând la şoricăit pe marginea griului care era de aur şi aromea a pâine nouă. Acum luna imensă, învâlvorată şi roşie urcă neauzit dintre sălciile mironosiţe, ori văduve, ori monahii cuvioase, vechi şi roase de reumatisme, urcă făcând să scânteieze ghiolul şi cu cât urcă îşi pierde forţa de fascinaţie, păleşte, se rotunjeşte şi se aşază printre stele, în vreme ce din ierburi se nasc giulgiurile străvezii şi diafane de pâclă. Maria îşi ţine ochii deschişi.

Plânge. Lacrimi mari i se rostogolesc pe obraz. Niciodată n-a încercat sentimentul acesta duios, nevoia aceasta de a ocroti. Profesia lui se consumă între bărbaţi-soldaţi, avioane supersonice şi tehnică ultramodernă de luptă, unde duioşia se exclude singură, din lipsă de hrană. Se extrapolează clipei, cu forţa pe care-a dobândit-o în carlingă, atunci când vrea să vadă dinafară, din spaţiu, avionul lui tăind cerul şi pe sine însuşi la manşă. Este undeva deasupra, pluteşte în aerul dens, vede braţul Sfântul Gheorghe cu dunga neagră proiectată pe luciu de sălcii, îl vede şerpuind argintiu spre mare, vede Litcovul scânteind ici, colo, atunci când iese dintre sălcii, vede grindul acesta cu ghiolul în formă de S, deasupra luna şi focul ca un ochi magic al nopţii, şi el stând în iarba umedă şi obrazul alb, spectral al Mariei şi luna deasupra şi stelele, opulenţa voluptuoasă a Deltei îl pătrunde prin toţi porii, simte tentaţia să rupă vraja în care-i ţese noaptea asta lubrică, se regăseşte firesc şi-i spune Mariei:

— La culcare, draga mea…

Maria se ridică uşor. Din clipa în care-l ia de mână până ajung la cort, timpul se dă peste cap; ori mai exact timpul se metamorfozează deventtid mişcare; ori gest, ori intenţie; ori gând suprimat la jumătate. El ştie că nu apropierea acestei tinere tulburătoare şi iminenţa intimităţii cu ea în singurătăţile sălbatice a demolat timpul făcându-l senzaţie şi gest; ci nevoia de a ocroti, duioşia născută brusc, aici, ori existând în el, zăcând în el fără grai, nevoia de a ocroti şi duioşia l-au sensibilizat până acolo încât acordă fiecărui gest semnificaţii şi drumului lor

spre cort prin iarba umedă, prin petele de umbră şi de lumină subţire, argintie, prin pânzele străvezii de ceaţă, semnificaţia unui început de viaţă neapărat legat de Maria, început de viaţă al propriei lui sensibilităţi şi înţelegeri…

Ştie că evoluează periculos între tentaţia gestului firesc, acela de a o cuprinde în braţe şi a se lăsa instinctului şi cealaltă tentaţie, a aventurii spirituale şi îşi spune că asta

I se trage de la obiceiul dobândit în carlingă, când la peste

2000 de kilometri pe oră ţi se pune o problemă, de tragere; ori de navigaţie, ori de avarie şi tu, care parcurgi peste 5 kilometri pe secundă, trebuie s-o rezolvi în secundele următoare, să zicem în primele zece secunde următoare punerii acelei probleme, zece secunde în care ai parcurs 55 de kilometri, adică distanţa dintre Bucureşti şi

Ploieşti şi atunci, desigur, îţi trebuie forţa de detaşare cu care deschizi fermoarul cortului, eviţi lucrurile puse acolo, în „antreu”; deschizi al doilea fermoar ţinând-o de mână pe Maria, mâna suplă, cu unghii ovale pe care-ai învăţat s-o cunoşti, auzi zgomotul fermoarului care se deschide şi care-ţi reaminteşte dintr-odată nopţile secătuitoare cu

Ingrid, părul Mariei aromeşte straniu şi excitant, o treci prin deschizătura îngustă, treci tu însuţi lovindu-te de ea, îi simţi sânii atunci când o atingi cu pieptul, îi auzi respiraţia precipitată şi înţelegi dintr-odată ce-nseamnă

Maria, trauma ei o înţelegi deplin şi, într-un fel te vezi în

George Georgescul; dar unul mai evoluat, mai parşiv şi mai viclean, atunci închizi fermoarul rapid, găseşti felinarul electric agăţat la locul lui de cârligul cusut pe locul unde mijlocul cortului se prinde de schelet, îl aprinzi şi dintr-odată interiorul devine foarte familiar, îşi pierde aerul de senzualitate şi Maria întreabă cu glasul uşor voalat:

— Unde naiba mi-am pus pijamaua, Dan?… Ca pe urmă să constate cu aer doct: niciun ţânţar! E formidabil.

Tu ştii că ea însăşi evoluează periculos, între spaima de a o scoate la lumină pe Maria femeia, pe cea claustrată pe post de cenuşăreasă, din o mie şi unul de motive, unele mărturisite, altele încă obscure şi atunci încerci acel tur de forţă magnific care se numeşte „camaraderia" dintre un bărbat şi o tânără fată, care nu are nimic ipocrit în ea dacă n-ai fi gânăit: totul să vină de la sine… Să las ca totul să vină de la sine! şi pe loc să te acuzi de cel mai negru iezuitism, pentru că, prin „totul", tu înţelegi acest trup mlădiu, înalt şi dintr-odată de-o infinită tandreţe, a cărui umbră delicată, dar perfect desenată pe pânza cortului o vezi, şi, umbra care îţi stârneşte o dorinţă lacomă, stăpânită de un calm suveran, zici tu, dar în gând îţi aplici sonor două perechi de palme, care să-ţi tempereze zelul pus în slujba umbrelor chinezeşti. Maria îşi găseşte pijamaua exact acolo unde şi-a pus-o când a aranjat cortul. Niciunul din gesturile ei nu este frivol sau cochet. Totul este firesc. Un firesc plin de graţie. Îi place armonia cu care gesturile Mariei se nasc unele din altele, ca şi precizia lor, ca şi lipsa lor de inutilitate. Tot ce face este exact şi rapid.

— Domnul meu, vreau să mă dezbrac.

— Regret că nu primeşti să-ţi fiu cameristă.

— Totul depinde de tine… Mai precis, de buna ta purtare.

Stă aşezat pe salteaua pneumatică cu spatele la ea, şi îşi pune pijamaua cu un fel de încrâncenare ironică.

— Dan, te supără ceva în purtarea mea?

— Totul şi nimic, Maria.

— Gata, am intrat în sac… Auzi ţânţarii?

— Aud totul.

Prin fereastra deschisă a cortului peste care trece plasa subţire metalică împotriva ţânţarilor, intră aerul umed al nopţii şi cu el concertul nocturn al Deltei. îl ascultă amândoi şi lui i se pare că aude bătând inima Mariei. Mai mult, are senzaţia că bătăile propriei lui inimi au intrat în interferenţă cu ale Mariei, atât de sonor şi zvâcnit le aude şi le simte în timpane.

— Eşti cel dintâi bărbat cu adevărat pe care l-am întâlnit, Dan… Vrei să stingi felinarul?

El stinge felinarul şi se vâră în sacul de dormit. Este o pauză în care îşi acomodează ochii cu obscuritatea cortului. O simte pe Maria lângă el. Îi aude respiraţia. Glasul ei scade până aproape de şoaptă. Înainte, afară, şi el a simţit nevoia să vorbească în şoaptă. Probabil frumuseţea sălbatică a naturii impune tăcerea; ori şoapta. Maria spune că mai de mult a văzut un film cu lei. Era acolo un leu, stăpânul unei familii care se cam întrecea cu gluma, leii cei mici îl muşcau de coadă, ori de urechi, i se urcau în cârcă, leoaica chiar se gudura prea insistent, incomodându-l; dar leul acela uriaş şi-a păstrat tot timpul măreţia, liniştea şi calmul, fără să reacţioneze nici cu o clipire de geană la toate giumbuşlucurile care vădit îi tulburau meditaţia. Era atât de conştient de puterea lui suverană, de unicitatea lui, încât nimic nu-l putea face să-şi părăsească măreţia.

— Aşa mi-am închipuit eu un bărbat, Dan… Adică un fel de ultimă raţiune, ultim apel, ultimă instanţă, a femeii.

Auzi tu? Am fost la practică şi am văzut băieţi buni, buni profesionişti, care dobândiseră nişte obiceiuri hazlii: îşi făceau cafeluţe, bârfeau acolo, în comun, ba pe cutare, care… ba pe cutare, care… Ştiau cine, cu cine; ce se mâncase la cutărică; de ce nu pusese madam cutărescu şerveţele la masă şi cum bătuse maioneza şeful, care aici tună şi fulgeră, iar acasă împleteşte ciorapi, că şefiţa este pe teren tot timpul şi etc. etc. Dan, este imposibil să iei în serios un bărbat care-şi mănâncă iaurtul la oră fixă şi la 10 se duce la lacto-vegetarian să-şi mestece brânzica, chelălăind pe la uşile şefilor, ori umblând cu traista de zvonuri de colo, colo. Te plictisesc?

— Te ascult, Maria.

— Tu ţi-ai făcut o imagine exactă despre ceea ce înţelegi printr-o femeie?

— Este o absurditate copilărească, Maria.

— Totuşi… Ştiu! Ştiu! Nu este vorba de o imagine ideală Dan, ce dracu', nu sunt o gâscă ieşită acum de la

internat. Haide, sunt absurdă.

— Nu eşâi deloc absurdă. Te-ai aruncat într-o aventură ale cărei date ţi-au rămas necunoscute şi acum te vezi sub un cort străin, cu un bărbat străin, într-o pustietate perfectă şi îţi este puţintel ruşine, frică îţi este de-a binelea; nu ştii nimic despre relaţiile fireşti dintre un bărbat şi o femeie, tu nu eşti încă femeie, totul te traumatizează, glasul îţi tremură şi de fapt ar trebui să te iau de urechi şi să te duc plocon doamnei Cici şi tovarăşului Nae, care la ora asta te cred în braţele perdiţiei.

— Dumnezeule!

— Maria, viaţa este puţintel mai gravă. Desigur nu atât de gravă încât să umblăm cu cenuşă pe creştet; dar destul de gravă pentru ca unele dintre actele ei esenţiale să se săvârşească în deplină cunoştinţă a conştiinţei. Îţi place discursul?

— Magnific!… Mai departe!

— În consecinţă vom rămâne aici cele trei zile; altfel am produce panică la ai tăi şi ne vom face de râs faţă de noi înşine.

— Excelent! mai departe!

— Nu este nevoie să faci pe femeia fatală. Poartă-te firesc, ca să pot fi firesc. Am reţinut povestea cu leul.

— Auzi, Dan?! Vrei să ne scriem amândoi un jurnal şi, când plecăm, să facem schimb de jurnale?

— Este o ipocrizie. Vom poza.

— Nu! Ţi-o jur! Am să fiu sinceră şi adevărată.

— O copilărie; dar, mă rog! Ţinem şi câte un jurnal.

— Îţi continui discursul moralizatoro-etico-filozofic?!

— Eşti foarte obraznică!

— Şi foarte frumoasă.

— Atunci culcă-te! Abia am uitat că eşti foarte frumoasă.

— Asta constituie un pericol iminent?

— Maria!

— Fii leu, Dan!

— Sunt… Dar nu sfânt. În povestea ta era vorba de

un leu, nu de sfântul Pafnutie. Şi până la urmă era vorba şi de nişte lei mai mititei.

— La asta nu m-am gândit. Adorm imediat… Ce facem mâine?

— Întâi de toate „faci” de mâncare, dereteci în cort şi pe urmă vedem noi.

— Adică mă readuci la starea de sclavie iniţială?!

— Nu! Că iniţial a fost matriarhatul şi a dat faliment.

— Dan!

— Te ascult.

— Putem vorbi serios?

— Despre orice!

— Mi-e frică.

— O ştiu şi ţi-am spus-o.

— Nu-mi plac lucrurile pasagere.

— Eşti primejdioasă.

— Nu ţi-am cerut nimic „definitiv”.

— Să lăsăm timpul să decidă, Maria.

— Mi-e frică.

— De ce ţi-e frică?

— Nu ştiu exact, dar mi-e frică. Dă-mi mâna… Ai o mână mare, puternică şi o vreau bună…

Îi caută mâna. Mâna Mariei este fierbinte şi puţin umedă. Înainte ca el să înţeleagă, Maria îi sărută mâna.

— Noapte bună, Dan, şopteşte.

O simte cum se răsuceşte. Îi aude oftatul uşor, mulţumit şi imediat răsuflarea egală, de om care şi-a găsit locul în aşternut şi se dedă somnului cu voluptate. El rămâne treaz, să se gândească la situaţia neverosimilă în care se găseşte, să asculte respiraţia Mariei, concertul fastuos al nopţii, bâzâitul sonor al ţânţarilor şi, mai ales, să-şi audă gândurile care, aici, au o materialitate stranie, de parcă ar fi scrise cu litere fosforescente pe pânza alburie a cortului.

Cartea a doua

ZBOR FĂRĂ VIZSBSLITATE

1

Toate lucrurile de.pe pământ se pot privi dintr-o

infinitate de puncte de vedere, aşa că nimeni nu-i poate răpi dreptul colonelului aceluia suspicios, plin de întrebări şi dileme, chinuit interior de spaima de a nu greşi, timorat de gândul de a-şi alege vorbele astfel încât fiecare dintre ele să fie perfect lustruită de întrebuinţarea ei în regulamente şi teze de principiu; deci nimeni nu-i poate răpi dreptul de a-l întreba pe el, maiorul Dan Dorobanţu, despre epoca „Ingrid”... Gânduri... Gânduri despre ce ar fi trebuit sau nu ar fi trebuit...

Aici, la acest sentenţios ar fi trebuit sau nu ar fi trebuit, a intrat în biroul cu ventilator pilotul şef Şerbănescu, tip frigid, care a spus cu ton jos:

— Predica i-o ţii mai târziu. Garantez eu pentru maiorul Dorobanţu. Câte zile de concediu mai ai?

— Zece, tovarăşe colonel.

— Unde te pot găsi?

— La Grădinile, pe Argeş, tovarăşe colonel.

— Oficiu poştal, telefoane?

— Şi de unele şi de altele!

— Du-te şi te odihneşte. În cel mult cinci zile te anunţ.

Este ziua a patra. Sudoarea îi curge pe obraji, pe şira spinării, o simte curgându-i pe pulpe, în cizmele de cauciuc încinse. De dimineaţă a plouat şi bătrânul a zis: – după asta vine mană... Stropeşti tu via, că am treabă să aduc nişte doage de dud, pentru butoiul ăla de ţuică. A zis c-o stropeşte şi după ce s-a chinuit să prepare „zeama bordeleză” după reţetarul bătrânului (să fie albastră şi când o dai pe frunză să pişte mana şi s-o ruginească), după ce-a scos şi spălat vermorelul, bătându-şi joc de principiile lui de cumpărător căruia i se par totdeauna strugurii prea scumpi, a început să stropească via. Este deci într-o stare spirituală cu totul favorabilă meditaţiei filosofice. Ţânţarii zgândăriţi de jetul pulverizat îi intră în ochi, ori îl înţeapă copios după urechi sau în ceafa umedă. Soarele dogorăşte înnebunitor. Curelele vermorelului îi taie umerii. Este la a cincea pompă, înmulţeşte cu 15 kilograme şi îşi spune că abia a cărat 75 de kilograme, din cele 200 necesare...

Oricum, curge multă sudoare pentru un kilogram de struguri şi optica celui din vie, ori din lanul de porumb, este alta decât optica lui dintr-un scaun blindat, proiectat în spaţiu cu 5 km pe secundă. Să fie asta contradicţia dintre parte şi tentaţia spre absolut?! Râde verde. A doua zi, după ce-au înnoptat în singurătăţi, Maria l-a implorat să plece înapoi, la campingul unde-şi lăsase părinţii. Era timorată şi parcă halucinată. Seara au fost la camping. El a plecat peste o oră la Grădinile. Maria a venit la maşină în clipa în care a pornit motorul.

— Iartă-mă! M-am purtat ca o laşă!

— Te-ai purtat excelent.

— Ai să mă uiţi repede?

— N-am niciun motiv.

— Mă credeam eliberată de orice conformism.

— Este mai bine aşa.

— O crezi sincer?

— Dar tu?

— Obiceiul ăsta nesuferit de a răspunde la o întrebare, prin altă întrebare.

— Nu mi-ai dat niciun punct de reper, Maria.

— Îl vrei? Din toată inima?

— Dacă nu l-aş fi vrut, profitam de ocazie şi dispăream.

— Crezi în mine?

— Mult.

— Atunci dă-mi adresa ta şi aşteaptă.

— Vag acest „aşteaptă” şi neexact. Ce să aştept?

— Pe mine…

I-a spus adresa de-acasă, de la Grădinile. Ce curios?!

Tot Grădinile este „acasă” şi după douăzeci de ani, de când

„Acasă” a fost unul sau altul dintre aerodromurile militare.

N-a strecurat bine afurisita de zeamă şi se înfundă mereu duza asta blestemată… Iată unde s-a născut dictonul „îţi câştigi pâinea cu sudoarea frunţii14. În agricultură. „Păgân ai fost, păgân ai rămas”, i-a spus

mama, bătrânului. Abia a venit dragul de el şi gata, la vie, la prăşit, că nu te mai saturi tu de muncă şi el cât e de învăţat te ascultă şi nu-ţi iese din voie şi mai la urma urmei abia eşti sergent cu toate decorăţiile tale cu tot. C-ai umplut casa cu fotografii: don'sergent Dorobanţu M. Gheorghe de recrute.

Don sergent Gică a lu' Tunaru ăl bătrân la concentrare.

Don sergent Dorobanţu pe front. Ori rănit la ambulanţă.

Că asta a fost a ta. Războiul, decorăţiile şi pozele şi-acu să stai tu de-a-nplugulea cu preşidintili, că de ce-şi ia el maşină mică?! Să-şi ia, ia-ţi şi tu şi lasă băiatul să se odihnească.

— Că veni rupt de osteneală din conced, domn maior şi n-o mai cunoaşte pe Dida.

— Dida şi iar Dida. Focul tău, că dacă n-o luaşi pe mă-sa măcar fii-tu să se bucure de fii-sa! Io-te că nu fuse pe-a ta, Dida se baldâni şi du-te de adu nişte buruian la vaca aia, că de prinţipurile tale sunt sătulă.

— Parc-ai fi mană, să tachinezi broboana până i se face lehamite. Unde-i coasa?

— Pe fruntea mea, n-o vezi!

Tata a mârâit ceva, era în zori, de la Argeş venea aburul acela străveziu „fumul care tachinează viile", cum ziceau gospodarii şi după ce s-a învârtit prin curte bodogănind şi-a luat coasa, strigând să-l audă el: „ia vezi fa, după ce se scoală boierul, să vină La Picior, să m-ajute şi să-şi aducă aminte". Adică să-şi aducă el aminte de când erau la seceră, nu se înmulţiseră combinele şi grâul era dat la pământ de o furtună, el era printr-a şaptea, se cam cocârjase, aşa voia tata, să ştie cam care e gustul pâinii noi, pe la amiază se trăsese la umbră sub salcia de la fântână, era o zăpuşeală ca astăzi, tremurau aburi pe care, mirosea a spice coapte şi, după ce-a adormit pe ţol, la răcoare, a visat că i s-a cuibărit un şarpe-balaur pe piept, visa cum se tot încolăceşte şarpele-balaur şi se descolăceşte sunându-şi inelele şi cum îşi joacă limbile, şi

când s-a trezit mama era lângă el pierită şi tata ţinea de gât un şarpe gros ea pe mână, şarpele îşi juca limba înfurcată şi tata l-a izbit cu capul de ghizdurile fântânii; iar el avea pe piept o urmă rece şi parcă îmbăloşată. Atunci a văzut el bine mâna tatii, cu degetele lăţite de muncă, crăpate, cioturoase, cu rădăcinile umflate, cam ţapene, cu unghiile late, cu ţărnă sub ele… Deşurubează duza, suflă, suflă şi pe fluture că s-au aşezat aşchii de var şi-n capul curţii se arată şapca răpănoasă a lui nea Ghiţă poştaşul, cu cozorocul crăpat şi s-arată nea Ghiţă de sub şapcă, purtând pe umăr geanta enormă de piele, ticsită cu ziare şi se mai arată bicicleta lui nea Ghiţă poştaşul cu roţile care fac opturi, spiţe lipsă, dărâmată şi bună de dat la fiare vechi de acum douăzeci de ani. Nea' Ghiţă tot neras, cu bocancii plini de praf, cu aceiaşi ochi albaştri apoşi, sugând din chiştocul galben lipit pe buza de jos:

— Tovarăşe maior Dan, uite ici un pachet expres şi mă rog să-mi semnezi de primire… Frumoasă via, c-o ţine taică-tu numai din stropeală şi din săpi… Auzii că fusăşi cu avionul într-un pericol. Încolo, bine, sănătos?… Io-te dom'ne ţine Dorobanţu uşa la cramă deschisă să nu se acrească vinul. Mai are vin dom'ne şi-i trecută vremea secerii.

— Bei o cană, nea' Ghiţă?

— Beau, după ce ies din serviciu.

— Te ştiam pensionar.

— Nu mă rabdă umbră. Şi uliţele! Umbli şi vezi şi asculţi, se cheamă că trăieşti. Semnează cu creionul chimic legat c-o sfoară de un inel al genţii. Nea Ghiţă scoate pachetul, ceva care aduce cu o carte, învelit în hârtie albă de ambalaj, şnuruit şi cu adresa scrisă caligrafic, în tuş.

— Se cam contră al di taică-tu şi nu-i bine că puterea stă la ăia din fruntea bucatelor.

Bătrânul îl fură cu privirea aceea străvezie, apoasă, vicleană şi opacă, în care zac veacuri de neîncredere, la care n-a ajuns nimic din uşurinţa cu care se judecă aiurea.

Ştie că dacă tace, va tăcea şi poştaşul. Dacă se va

arăta prea interesat, poştaşul nu va spune mai nimic. E cald.

Zăpuşitor. Zumzăie albinele.

— De, nea Ghiţă… Nu-l ştii matale pe tata?!

Ziua este scobită parcă în cretă. Dincolo, la magazin, totul este multicolor, pânzeturi înflorate, înşirate pe gard, carpete care reproduc tabloul lui Delacroix cu arabi vânând leul, plăpumi, viguri de pânză de sac, sandale, trece un tractor cu remorcă încărcată cu baloţi de paie, cerul este străveziu, dar pe dunga orizontului, spre Bărăgan, dincolo de luncile şi pădurile Neaj Iovului se strâng nori opaci, poate strato-eumuluşi şi el ştie încă din copilărie că de acolo vin ploile cele mari care scot Argeşul din matcă.

— Tocmai că-l ştiu, asta este. Se-ntâmplă că-i mănâncă bufetul pe toţi. Bufetul, ploooanele şi celelalte. Frumos pachetul. Mă duc, că mă aşteaptă cu pensiile. Că ăla de fuse înaintea mea îşi făcu el singur pensie din pensiile ăstora, că pe a lu' Găină, cu cooperativa îl scoaseră din casă ăia de la controlul averilor. Lăcomia şi prostia… Mă duc şi trec mai îndeseară. Aşa este şi mama. Spune, dar nimic până la capăt. Aseară, în două ceasuri, a ştiut atât cât trebuie să ştie un copil învăţat şi ruşinos cum fusese el, sau cum îl plăcea mamei să creadă că este. Oamenii luau pământ din dealul viilor, dintr-o surpătură, pentru umplutură şi cărămizi. Umplutură prin curţi, să se ridice cu rădăcinile roşiilor, că băltea apa până primăvara târziu şi ei cu roşiile se ţineau. A dat unul cu lopata de nişte oase.

Au săpat. Au scos din mal doisprezece ulani, unora nu le putreziseră cişmele, un moş îi măsurase aşa cum erau numai oase, aveau toţi peste un metru nouăzeci şi tot moşul a spus că i-a prins o mitralieră când au venit nemţii cu bulgarii în războiul mondial dintâi, să ocupe

Bucureştiul. Ăştia erau în patrulă şi acolo în vii se ascunsese un locotinent cu un pluton de roşiori. Pe a lui Tică o tăiase tramvaiul când venea de la lucru, că era muncitoare la Poligrafica şi a lăsat un copil singur pe

lume…

Desface şnurul de mătase albastră. Un caiet gros, legat în scoarţe de piele vişinie. Fotografia Mariei, undeva într-un parc, o fotografie frumoasă, necontrafăcută, nepozată; o fată tânără, pe o bancă, cu un surâs grav, o fată care într-un fel foarte depărtat şi vag seamănă cu Maria cunoscută de el şi pe pagina de gardă, scris caligrafic, cu litere reci, frumoase, având ceva din austeritatea caracterelor gotice: „Iată-mă! Maria”.

Înveleşte caietul cu scoarţe din piele vişinie în hârtia de ambalaj şi îl aşează pe pălimarul aplecătorului.

— Ai primit vreo scrisoare, dragul mamii?

Mama, frumoasă încă, cu nasul în vânt, cu ochii ei verzi, legată la cap cu cârpă neagră, ieşită în uşa bucătăriei de la casele mici. Cloştile, bobocii, curcanul acela afurisit şi bătăios, găinile uriaşe, de rasă, cloncănitul lor toropit de arşiţă, grohăitul porcului din coteţul lui umbrit de gutuiul vechi, turcesc şi sentimentul ciudat că nu-şi aparţine, că a evadat din el însuşi, nemaifiind nici maiorul Dan Dorobanţu; nici Dan a lu’ Dorobanţu, Volintiru;

ori cum îi ziceau oamenii mai pe scurt „a lu’ Volintiru”.

Se înhamă la vermorel.

— Pune mata mamă, caietul ăsta pe dulap, că mai am de stropit.

— Numa’ hapsânu de taică-tu mai stropeşte via înainte de cules, să-şi râdă satul de el… Bine puiule, îl pun… Miroase a parfum scump… Ia uite ce mândreţe de fată. Ptiu pe ea, draga de ea, şi ăla bătrânu’ îi dădea cu Dida lui, veni-i-ar numele înapoi de căţălandră să-i vină… Du-te, că dă borşul în fiert. Du-te şi întoarce-te să-mi povesteşti de fata asta frumoasă, că a lu’ Ciupitu n-o mărită pe

Ileana lui, o ţine fată mare, bătrână în bătătură doar, doar o lua-o a lu’ Dorobanţu, s-o ducă la oraş, la bloc, că are mâinile albe şi nu mai poate scoate apă din fântână, că şi-a pus hidrofon…

— Hidrofor, mamă.

— Hidrofon, puiule.

Iarăşi în vie. Nu bate un fir de vânt. Piatra vânătă îi aşterne un strat albăstriu pe degete, pe unghii, o simte lipindu-i-se de obraz. A uitat să mai muncească şi uite ce condiţie fizică face şi fără să lucreze la paralele. Desigur una din condiţiile longevităţii prin partea locului este eliminarea abundentă a toxinelor prin intermediul muncii fizice. Un panseu pe măsura dispoziţiei lui, care cu fiecare clipă de stat în vie devine ceea ce este de fapt, conştiinţa vagă a unei culpabilităţi. Nu-şi dă încă seama în ce fel este culpabil şi faţă de cine este culpabil; dar oricum, conştiinţa vinovăţiei este din ce în ce mai limpede. Poate a evitat să vorbească deschis cu tata, poate a luat lucrurile aşa cum i-au fost spuse, adică prin o mie de aluzii vagi şi el n-a încercat să treacă dincolo de aluzie, la miezul faptelor, s-a mulţumit să surâdă, să facă pe imparţialul şi pe cel venit în vacanţă dintr-o lume foarte exactă în raporturile ei intime, o lume configurată de legi riguroase, acceptate de ei în mod unanim, ca singurele posibile şi eficiente. Iată-l întors acasă, în acest sat nou cum i se spune mereu în presă şi dintr-odată ideile festive despre

„Bătălia recoltelor” şi viaţa cotidiană vopsită în roz optimist încep să se coclească, pentru că aici se întâmplă ceva dincolo de reîmpărţirea puterii pe noile clanuri şi familii ale satului, cum s-a făcut după aşa-zisa alegere a noului preşedinte şi angajarea noului inginer şef, fapte relatate pe larg de tata, când a venit la el, la aerodromul din T. îmbrăcat de sărbătoare, cu laibăr negru şi pălărie de fetru cu calota ţeapănă, aşa cum a fost luată pălăria din raftul magazinului. Nu poate spune că nu stropeşte corect, aşa cum l-a învăţat bătrânul, de la tulpină spre vârful coardelor, pe dosul frunzelor, acolo unde se încuibează sporii acestei ciuperci afurisite. Ciorchinii atârnă grei, au dat în copt, au devenit transparenţi, plini de o lumină suavă, chihlimbarie, mierlele îşi fac de cap în luncă, fluieră şi se îngână, puii de barză se rotesc deasupra satului, au învăţat să zboare binişor şi el îşi aduce aminte de toamna

aceea când barza lor şi-a rupt aripa, el a găsit-o zăcând sub stâlpul de înaltă tensiune, a adus-o acasă, a oblojit-o şi barza a murit de tristeţe într-o seară, când au trecut spre sud stolurile de cocori. Era lună, stolurile treceau parcă ştergând-o cu aripile, tot cerul era plin de guruitul lor gutural, barza nu mâncase şi nu băuse de la începutul migraţiei şi în seara aceea, cu o disperare tristă a încercat să-şi ia zborul. După ce a fâlfâit de câteva ori din aripi, ţopăind jalnic prin curte, s-a vârât sub salcâmul unde-şi făcuse cuibul cu câţiva ani în urmă, a scos un geamăt aproape omenesc şi s-a stins. Fusese o barză curată, albă, veselă, tocăia din plisc de câte ori îi aducea bărzoiul câte-o broască în vremea clocitului – scosese câteva rânduri de pui puternici şi de două ori îşi ucisese cu ciocul puiul bicisnic, aruncându-l din cuib spre marea mirare a mamei, care-o ocărise şi se crucise cum poate fi aşa de haină o pasăre sfântă care vesteşte primăvara şi viaţa.

— Păi numai aici bicisnicii ajung să-i stăpânească pe ăi de duc greul, spusese tata şi plecase să arunce puiul în apă…

Nu se ştie prin ce asociaţie stranie rememorează scena cu Vie, Tereza goală în lumina albă a plajei, pescăruşul

Donald virând în picaj şi senzaţia aceea de nefiinţă când a stat cu Maria şi Tereza pe nisip, însera, Maria adormise copilăreşte şi Tereza emisese sentinţe cu buzele ei roşii şi senzuale: „Cred că o viaţă în doi poate fi armonioasă, atunci când experienţele lor nu coincid”. Glasul tăios al lui Radu Belcotă:

— Dumneata eşti tovarăşul Victor Neagu de la Comerţul exterior?

Era vacanţă la mare şi dintr-odată cineva cu glas tăios, cazon, îndepărtase aparenţele, stricase armonia estivală, adusese în bonomia liniştită a vacanţei o realitate oneroasă care ţinea de traficul de influenţă, de exploatarea funcţiei, de degradarea raporturilor fireşti şi el ştia că totul este adevărat, pentru că, acolo pe plajă şi mai târziu la „Han”, văzuse cum „tovarăşul” Victor Neagu o foloseşte pe

soţia lui Tereza ca pion principal în manevrarea celor de care depindea numirea lui în nu se ştie ce post dintr-o ţară latino-americană. Simţise şi atunci o senzaţie de greaţă, dar evitase să gândească, era în vacanţă, nu era specialist în probleme sociale şi voia să se bucure integral de soare, de mare, de linişte.

2

„Iată-mă, am venit!… Maria!”

„Mai. Sunt frântă. Totul mi se pare o enormă absurditate. Un stâlp de telegraf transformat de puhoaie în torpilă a intrat la numărul 25. A spart zidul, mai bine zis l-a găurit, a ieşit prin celălalt zid, a percutat alte două ziduri la numărul 21 şi alte două la numărul 19. Dacă stau în curtea doctorului Cibu, ori mai exact la poartă, văd prin toate trei casele de pe strada Moldovei. Oficiantul sanitar

Sasu Vasile de la 17 a rămas cu o grămadă de moloz şi o plapumă pe care a scos-o astăzi din nămol, a spălat-o şi…

A venit căpitanul acela tânăr, care a salvat 21 de familii în cartierul pustiit de ape de după calea ferată, mai ales ceferişti. Tata are mare recepţie mare la „Ambasador14

cu luminări, băuturi care ard cu flăcări albastre, se pare că s-a încheiat un contract cu oi, multe oi şi eu clefăi în nămoale de trei zile. Nea Grosu, motopompistul, zice să mă culc. Mi-e ruşine. El stă la motopompă de 48 de ore.

Doarme pe capota motopompei „s-o auz eu prin somn, că merge”. Am nămol în cizme, pe oase, în suflet. Căpitanul, cred că-mi face curte, zice că s-a întâmplat ceva cu un transport de corturi pentru sinistraţi. Ceva murdar, îngrozitor de murdar. Seara am trecut pe lângă zidul cetăţii, unde azi-noapte şi-au găsit adăpost sinistraţii din cartierele inundate. Mi-a vorbit de Horia. Foarte ciudat. Parcă ar fi vorbit de tatăl lui, ori de fratele lui, cu amănunte atât de multe, încât mi-a fost frică să nu-l văd ieşind din celulă. E unul umflat şi guşat, care-şi dă importanţă şi strigă mereu: veniţi la mine, tovarăşelor, am gătat cu programul de audienţe, stăm la dispoziţia

oamenilor muncii zi şi noapte, să vă scriem pentru materiale de reconstrucţie, că vi le dă partidu' nost la ajutoare pentru sinistraţi. Zice mereu „tovarăşelor44; ori „tovărăşicilor44 şi mie îmi vine să-l plesnesc peste buzele groase şi unsuroase.

A venit şi la noi, la dormitor, pe la opt, rânjea şi l-am dat afară, iar el mi-a luat numele, pronumele şi iniţială tatălui. Un porc. El vira l-a înjurat ţărăneşte. L-a trimis să scoată utilajele din nămol, că de aia îl plăteşte statul, nu să se fâţâie pe zidul cetăţii şi să-l facă pe Napoleon în exil.

Oamenii de aici sunt nişte martiri. Noi nu mai rezistăm.

Elvira a propus să dormim 24 de ceasuri, după care să trecem la utilaje. Este cel mai inteligent lucru. Să facem ceva foarte exact. Altfel simt că toată durerea asta omenească, mă înnebuneşte…44

„Octombrie 7. A fost un curs splendid. *Catastrofalul* înzestrează electronica cu conştiinţă de sine. O face părtaşă la istoria contemporană. Nu ştiu cine este demodat:

el, uşurel patetic, cu cravata lui fluture şi gulerele scrobite, vorbind despre tehnică în termenii cu care se vorbeşte îndeobşte despre valori umane (că sunt alea valori umane) sau *Ciclopul*, cu părul lui perie, fălci de malaxor, păros, cu pantaloni sport şi bluze şoc, care ştie un singur refren: eficienţa. Ca şi când o profesie nu ar putea să închidă în ea nici cel mai mic coeficient de sentiment.

De vocaţie. Absurd…

Noiembrie 23. Relache. Când am ieşit de la curs, pe scări, era căpitanul de la Alba Iulia. Flori, mănuşi, curtenitor, simpatic, şi copil. Într-un fel mi-e coleg. Anul III la matematică. N-are niciun rost. Nu am nicio disponibilitate pentru matrimoniu şi încă mai puţin pentru amor.

Poate sunt frigidă. Poate sunt anormală din punct de vedere sexual. Nae cu Cici la recepţie, nu se ştie ce schimb de experienţă cu omonimi de aiurea. Ţara arde şi baba se piaptănă. Cici – înfloritoare, rochie lungă mov, decolteu

apetisant. E mai tânără decât mine. Am zăcut toată seara.

Am ascultat Ravel. Să-mi dau palme, nu alta. Pe urmă m-am apucat de proiect. De fapt costă 10.000, ţi-l face

Dinculescu, că ori e în comisie, ori face schimb cu Ştefănescu; ori cu Mărculescu. Toată lumea îi ştie. Toată lumea ridică din umeri. Mai bine ieşeam cu căpitanul…

Cum este când ieşi cu un bărbat?… Ţaxi, chelneri, dans, ameţeală, ei şi? O să-mi fac alt Dumnezeu din puritatea mea. Maria cea pură! Fecioara!… Mă plictisesc! Asta e! Şi sunt laşă. Laşă cât zece. Atena zice că-i schimbă până-şi găseşte masculul perfect. Când l-o găsi, al ei este, pe veci. De Viconte zice că adoarme înainte de a ajunge la şiretul pantofului. În pat uită unde se află şi bate câmpii, apoi plânge şi o declară fecioară, vestală a castităţii. De ce dracului se afişează cu el? Poate pentru repartizare. Este şi asta o metodă. Măcar Atena nu-şi face scrupule şi nu afişează mutra de madonă veşnic jignită a Gabrielei.

Un grangur verde, vopsit cu galben pe burtă face un viraj larg şi aterizează pe-o creangă, de unde îl ia la fluierat. Aude un cocoş de fazan trâmbiţându-şi provocarea guturală, de undeva din pădurea care coboară până-n albia râului. Şi-a găsit refugiul nevătămat de vreme. În dreapta, pădurea. În stânga, grindul împădurit unde vin căprioarele să-şi facă siesta. Aici nisipul alb, fin, aromele tari de salcie, de mâl, apa gâlgâitoare prin care înoată cârduri de albitură şi liniştea profundă, de la facerea lumii.

Caietul Mariei este alcătuit din cele mai eterogene şi inedite pagini. Tăieturi de ziar, pagini din reviste de modă, câteva ilustraţii color din „Paris Match”, pagini de caiet, coli de hârtie ministerială, hârtie de scrisori de diferite culori. Totul acoperit cu scrisul uşor heraldic, uşor gotic, absolut regulat, cu rânduri exacte scrise pe marginile textelor de presă, subliniate, ori acoperind sârguincios şi egal paginile ministeriale; rânduri scrise pe hârtie de ambalaj, acolo unde şi când a simţit nevoia confesiunii.

Asta era. Singurătatea Mariei şi nevoia confesiunii. Ce a determinat-o să-i încredinţeze caietul? „Iată-mă”! Se produce brusc o transmigraţie de date. Oricât efort ar face

să şi-o aducă lângă el aşa cum a cunoscut-o la mare.

O ipostază a Mariei frumoasă şi obraznică, nu reuşeşte, îl atrage caietul, unde descoperă, nu cu stupoare, dar cu oarecare nelinişte, o Marie traumatizată, mereu cu ochi viu şi critic, o Marie neliniştită şi îşi spune că niciodată un imbecil perfect n-a putut avea un craniu mai pătrat decât el. Şi-o spune în linişte, pentru că, oricum: mâine se urcă în maşină şi se duce s-o caute. Unde?... Se va vedea.

După amiaza este dumnezeiască. Cerul s-a ofilit uşor, s-a rarefiat, s-a rărit şi lunca, lumina are transparenţe duioase şi în tot acest peisaj în care-a copilărit, presimte toamna, aşa cum o presimţea la culesul prunelor, când se apropia vremea plecării la şcoală.

Aprilie 12. (însemnarea este făcută pe spatele unei fotografii de calendar ilustrat, un peisaj cu cireşi înfloriţi, după stilul caselor, undeva prin Apuseni). A venit B. să mă invite la Herăstrău. Are siguranţa omului căruia nu

I se poate refuza nimic, datorită poziţiei lui taică-su.

Mediocru la cursuri, dar, spre surpriza tuturor, de o politeţe perfectă cu profesorii. Unii dintre ei ar fi în stare să-i lustruiască pantofii. Am zis: unii. Îmi aduc aminte de

Malaxor I; când B. i-a răspuns în doi peri şi Malaxor

I s-a zbârlit şi l-a scos de la curs. Eram în laborator şi s-a făcut o linişte de mormânt. După curs, B. şi-a cerut scuze. Are un „Fiat 800 Sport”, se poartă după ultimul jurnal, este corect cu colegii, aduce ţigări obişnuite, ce fumează toţi; dar în spatele acestui „democratism”.

afişat discret, inteligent, bănuiesc un dispreţ suveran pentru tot ce nu începe cu „Fiat 800 Sport” şi nu se termină cu weekend la Sinaia, munte, ori mare. Dispreţului acestuia disimulat îi răspund cu un dispreţ afişat, cu toate că B. e drăguţei şi sigur că pleacă direct la Atomică.

L-am luat de braţ pe Florin, i-am spus că mi-e poftă de-o îngheţată şi că fac cinste, la care Florin s-a făcut alb, mai ales că B. rămăsese acolo, roşu şi asudat. B. n-are nicio vină că e feciorul lui taică-su. Vina începe din clipa în care, foarte subtil, ne-o demonstrează. Am înghiţit

îngheţata, cu noduri. Florin a pretextat că-l doare o măsea.

Am mâncat şi îngheţata lui, jucând faţă de el rolul lui

B. faţă de mine, ceea ce este absolut idiot. Plimbare pe bulevard. Prin Cişmigiu. A încercat să-mi ia mâna. A

lui era umedă. I s-a voalat glasul. Voalat, ca să nu zic dogit. Ori răguşit. Mi-a vorbit foarte inteligent despre cultura încă, mi-a mărturisit că de fapt istoria culturilor este adevărata lui vocaţie şi că face electronica pentru a putea câştiga mai bine, facultăţile de tip umanist căzând în desuetudine. A fost cuvântul lui. Ştie o mie de lucruri interesante şi cum vorbea din ce în ce mai aprins, a făcut dintr-odată un cap de clasic în viaţă. Asta m-a îngrozit, aşa că l-am dus până la Ciei la magazin. Ciei a înţeles şi a zis ceva. Am rămas singure. Am plâns în depozitul magazinului pe nişte jurubiţe de mătase, care miroseau puţin a naftalină. Ciei a crezut că din cauza lui

Florin. Am plâns că nu m-am dus cu B. la Herăstrău.

Voiam să văd cum merge „Fiatul”!

Acum sunt doi granguri, care se întrec în fluierături cu câteva mierle risipite prin ubarboret. Caietul Mariei are harul să-i sensibilizeze conştiinţa, gândeşte treaba asta în termenii în care vorbeşte politicul de la Escadrila 2, un oltean isteţ mereu în faţă cu un dispozitiv tactic al dispoziţiei şefilor, al relaţiilor lor, al capacităţilor lor de înţelegere, al obsesiilor şi limitelor „dispozitivul disponibilităţilor ierarhice”, cum l-a botezat maiorul. – „Dane, eşti un ofiţer de elită, un zburător de clasă, dar ai un har nenorocit, măi băiatule…” „Care?” Pe-al modestiei… Taci şi ascultă-mă. Faci greşeala să crezi că ierarhicii au datoria să remarce, să noteze şi să aprecieze modul tău exemplar de a-ţi sluji profesia, minus… Ştii tu, chestia cu Ingrid… Este evident. Calomfirescu, promoţie cu el, băiat mediocru, disciplinat, căsătorit şi cu doi copii a fost avansat la excepţional. Sunt criterii de selecţie care-i scapă. S-a mulţumit ani de zile să ia lucrurile în ordinea lor aparentă, ordine pe care-a sanctificat-o, căreia i s-a supus ca unui destin inexorabil şi iată că în viaţa lui apare o Maria, studentă la electronică şi toate lucrurile pe care el

le-a considerat imuabile, dotate cu harul definitivului, pot fi privite şi sunt privite dintr-odată dintr-o infinitate de puncte de vedere... Chestia cu George Georgescul îl izbeşte totuşi atât de violent, încât are tendinţa să sară din nisipul fierbinte, să fugă în ajutorul Mariei al cărei glas îl aude limpede: Daaan! Dan!... A fost comod, rutinier şi în ultimă instanţă de un egoism stupid, care l-a dus la conformism. Oricum ar fi fost, trecând toate aceste atribute la capitolul „disciplină –, capitol cu totul îngăduitor, care te scuteşte de multe ori de oboseala de a gândi pe cont propriu, în esenţă a rămas el însuşi, dovada cea mai bună fiind faptul că-l sensibilizează fiecare rând al Mariei. Altă generaţie. Altă optică.

— Daaan! Dan!... Dănuuuţ!... Mă Dănuuuţuleee, măăă!

Glasul uşor cântat, tărăgănat, cu inflexiuni când aspre, ciobăneşti când moi şi parcă legănătoare îl aduce în lumea cu granguri, nisip fierbinte şi cer albastru stins, rarefiat. Se ridică pe coate. Din Argeş iese o fată înaltă, voinică, arămită uşor, cu părul cânepiu legat în coc.

Poartă un costum de baie verde, despicat mult între sâni până pe pântec, apa îi stă broboane pe umerii rotunzi, are sprâncenele încondeiate şi vine spre el râzând, îşi arată dinţii albi, puternici, muşcă dintr-un măr încă necopt şi când ajunge lângă el scoate din sân alt măr, îl scoate fără nicio jenă, firesc, (el îi vede carnea albă şi sânul voinic)

I-l aruncă şi se lasă în nisip, lângă el:

— 11 furai pentru tine de la domn Mihai.

— Să-ţi fie ruşine, Ileană.

— Mă cunoscuşi? Credeam că te ţii măreţ. Ai mai îmbătrânit. Ia să-ţi număr firele albe. Unu, doi, cinci, nouă...

— Nu fura, măi fată!

— Zău că nu fur.

Şi râde. Gâlgâitor. Fără griji. Miroase a frunze de nuc, a pământ reavăn, a apă de Argeş, a lene, o lene de vară, binefăcătoare. Are ochii verzi, buze roşii, mascate,

râde şi zice că are unsprezece fire albe la tâmpla stingă. Avea doi ani când era el locotenent tânăr. Odată, o bătuse mă-sa, el era în concediu, venise plângând, era durdulie, plutea într-o spumă de păr cânepiu, cârlionţat, i s-a suit în braţe, l-a luat de gât şi i-a adormit la piept, sughiţând. Pe urmă, în alte concedii i-a zis nea Dan; ori domnu' Dan; era puiandră, se ridicase, se legăna pe tocuri înalte, se ducea la cămin, la dans; ei se duceau încă la horă; a mai fost şi la un liceu sanitar, ori aşa ceva, acum are unghiile tăiate rotund, cu pieliţa curăţată; pedichiură, râde şi-l întreabă dacă îi place lui la Grădinile, de când s-a înstrăinat, că ei îi plânge inima de cât este de frumos aici.

— Raiul, Dane, nu alta! Păcat!

— De ce păcat, Ileană?

— De! Ştiu şi eu!… zisăi o vorbă. Eşti bine sănătos, că zicea nea Ghiţă poştaşul de-un accident cu avionul.

— Poveşti. Tu?

— Mulţumesc de întrebare. Bine. Cu ale casei.

— Te ştiam asistentă.

— Aş! Nu-mi place. Spital. Bolnavi. Doctori, ori bolnavi care se freacă de tine. Miros de moarte. La ce-am nevoie când tata, slavă Domnului.

— Altceva?

— Citesc! Pentru tot neamul meu. Merg cu tata pe la pieţe. Mă distrez.

— Cum?

— La pieţe? O lume… Ghicesc meserii, apucături, oameni… Te însuraşi?

— Nu!

— Cam bătrâior. Te loveşti cu mine, că se vaită mama în nouă sate. Rămân piatră-n casă şi n-am niciun rost pe pământ.

— Să te cred?

— De ce nu m-ai crede?! Pe care-i vrea tata, nu-i vreau eu. Că-mi alege pe-ntrecute. De la teologie, într-o vreme mă voia preoteasă în sat, pe urmă nevastă de doctor, venise unul prizărit, amărât, c-o bărbanţă de drac, că-i face tata „dispenzara acasă, eu asistentă, suta de mii

pe an; el cu zarzavaturile, două sute, case, maşină mică, cine-i ca Ileana lui Ciupitu, doamna doctor, crăpa rânza-n alea toate, la mare, în străinătate, ce folos că muream de urâtul lui, n-avea niciun dinte în faţă şi avea frate stomatolog, frati-su era frumos, dar beţiv şi curvar, aşa că se duse doamna doctor dracului şi zor nevoie cu al lui Zugravu, că iese la anul inginer, îl mai ştii pe Mitică, de luă primul pe ţară la Olimpiada de matematică…

— Auzi, Ileană, la ce naiba ai făcut tu limba română şi te-ai spetit la liceul sanitar şi zici că citeşti, când…

— Nu fi prost, mă Dane. N-am să vorbesc din vârful limbii cu alde tata, ori cu astea din sat, de-au rămas pe la *ceape*, şi cu tine nu-mi vine că eşti deştept şi ţi se pare că mă fandosesc. Asta sunt, asta rămân. Ne scăldăm?” Ce citeşti?

— Notiţe.

— Dai vreun examen?

— Dau.

— Curios. N-am pomenit notiţe legate în piele. Are domn Mihai „Mizerabilii”, patru volume legate în piele.

— Ce mai face domn Mihai?

— Ce să facă? A ieşit la pensie. Îşi vede de stupi şi ăştia micii nu mai învaţă carte cu navetiştii care vin la nouă şi pleacă la douăsprezece. De trei ani n-a mai intrat unul pe undeva mai acătării. Te scalzi, ori notiţele astea, examenul…

Râde. Molipsitor. îl priveşte cu ochii verzi, veseli, în care joacă lumina. Îl ia de mână. E voinică. Ageră. îl trage după ea în apă. N-a mai vorbit cu Ileana de mult. De când? Nu ştie. Apa este răcoroasă, curge repede, aduce frunze galbene de salcie, lunguleţe; ori de salcâm, aproape rotunde, uite dom’ne c-a început salcâmul să tragă a toamnă, o pereche de guguştiuci vine la apă în zbor graţios şi el o întreabă pe Ileana de unde a ştiut ea că este el aici, la scaldă.

— Te-am pândit, prostule! Asta e! Te pândesc de ieri.

— De ce?

— Ştiu şi eu? Aşa. Hai să ne scăldăm, n-auzi?!

Ţine-mă de mâini, mă Dane, mai tare mă, bărbăteşte, că-s grea, ţine-mă aşa pe val, uită-te în apă şi zi-mi ce vezi?

Ce să vadă? Vede trupul ei plin, cu coapsele rotunde unduind, vede cârdurile de albitură, petele de lumină sticlind pe solzii mrenelor-aiurea, îşi vede copilăria, aia şi-o vede, Ileana asta e deşteaptă foc, miroase a mere abia pârguite, mere de furat, mere furate cu neruşinare de la dascălul lor, cum furase şi el mere, cu toate că-l venera pe domn Mihai; veneraţia era una, furtişagul de mere alta şi s-a dus naibii maiorul aviator Dan Dorobanţu cu toate problemele şi sofisticăriile lui; Ileana râde gâlgâit, soarele îi aureşte părul cânepiu şi-l întreabă cu glasul uşor aburit:

— Auzi, Dane, vii mă pe luncă să auzim grangurii?

3

— Care va să zică, unul cu unul fac doi, mă dusei eu la inspector, îi trântii plicu' barosan pe masă şi-i zisăi: ei, domn tovarăş, dai sau nu Opălu, că mai am un Mercedes la o licitaţie şi-s mai câştigat, de nu-mi place, că-i negru şi io vreau ceva mai vesel, ca pentru fii-mea, Ileana, că nu-i place negru şi are şi Năică negru şi nu vreau io şi pace.

Cum dracu' a ieşit din cretinul ăsta o fată veselă, deşteaptă şi limpede ca Ileana, nu se explică, decât dacă ţaţa

Anica n-o fi păcătuit şi ea la zilele ei cu unul mai pricopsit. Taică-su îşi trage piciorul lovit de o mină, a fost pionier de asalt, şi-l priveşte acru pe sub sprâncenele stufoase. Mustăceşte şi când mustăceşte Dorobanţu ăl bătrân, se cheamă că are idei.

— Cu ce ocazie domnu' a lu' Ciupitu, cu ce ocazie pe la noi?

— Cum cu ce ocazie, diavole, spune mama… Veni finul să-l vază pe Dan… Stai, fine, că nu te mai văzui de-o viaţă.

— Ei, de-o viaţă… De când schimbă hodoroaga aia de-i săreau roţile în faţa primăriei pe „Opăl", de-atunci nu-l văzuşi pe fin. Stai domnu' fin, dacă zice coana Valerica…

Stai aici, sub boltă şi spune, că e enteresant cum dăduşi matale plicu ăla barosan. Stai şi lămureşte-mă cam

cum devine cazul cu plicu, de unde e el aşa barosan, că matale nu prea aplici legea cu privire la organizarea producţiei şi a muncii în agricultură, decât aplici legea bufetului şi a dijmei, cotizaţie personală cum zici matale, când împărţi lucerniştea şi nutreţul, ca şi când pământul ceape-ului ar fi moşie personală şi noi pălmaşii tăi, stai şi uite că Dan scoate acuşi o sticlă de la nisip şi ce mai face Ileana, că auzii de nunta cu doctoru', da' nu ştiu, că nu ne invitaşi şi pe noi.

— Care nuntă, c-o vedeai naş Gheorghe, că la organizaţie nu vii, da' te făcuşi epitrop şi trecuşi la misticism cu popa Soare şi ne făcuşi de ruşine.

Ciupitu îi trage cu ochiul, semn că l-a înfundat pe bătrân. Dau sudorile din el, e aproape obez, cu trei rânduri de guşi fruntea i s-a îngustat şi mai mult, ochii înoată în pungi gălbui de grăsime, se întâmplă ceva cu hormonii lui

Ciupitu, a muncit pe brânci în solar ani de zile, la temperaturi de peste patruzeci de grade, o ştie demult, apoi a trecut la zootehnie, brigadier, că este văr primar cu preşedintele şi cumnat cu preşedintele cooperativei şi tata zice că împarte nutreţul după câţi bani, i se dau: dai o sută, iei pe vale, unde se scurg ploile şi-l nămoleşte, dai cinci, iei lucernişte a-ntâia, sus pe coamă, unde te bate vântul la coasă, lucerna stă dreaptă, deasă perie şi cântă pitpalacii în ea şi vezi livezile pline de grauri şi viile.

— Măcar popa Soare făgăduieşte din ale Domnului şi fericirile de pe lumea ailaltă; da' tu şi cu Apostol făgăduiţi fericirile pământeşti, domnu' a lui Ciupitu. Făgăduiţi cu gura, că de aia o îndopaţi şi făgăduiala nu vă costă nici măcar cât îl costă pe popa Soare.

— Unde ziceai tată că e vinul ăla?

— Uite la el, don maior… Nu mai ştie unde e vinul ăla. Lasă don maior diversiunile, că domnu' fin le ştie pe toate şi acu' se cheamă că veni să răsufle…

— Şi dumneata mă iei ca la controlul averilor. Ehei, naşule, am greutăţi, fată mare, mâine, poimâine o dau la facultate, că isprăvi prima, are cap şi vrea să înveţe, învăţătura cere parale şi noi trudim cu câte braţe avem, că

altfel se duce colectivu pe apă, dacă este să ne luăm după toţi transfugii, că se făcu Grădinile navetist şi rămase

Ciupitu şi Apostol şi Urdă să ducă greul, că matale naşi

Gheorghe…

— Trecui la misticism.

— Bine că recunoşti.

— Dacă ţineaţi coru de-i puse pe roate domn Mihai, rămâneam cu voi… L-aţi mâncat copt, m-am dus la corul popii, că-mi place să cânt şi am glas.

— Îţi baţi joc de mine.

— Eu? Te fur eu la cântar, când aduci carele cu porumb la bază? Te fur eu la Aprozar, când predai roşiile? Să ai tu roşii a-ntâia şi eu să le trec a treia? Ori să aibă a lui

Găină roşii a treia şi eu să le trec „export” şi să le plătesc din diferenţa de la întâia, la a treia pe care-o scosei din munculiţă ta? Cum să te batjocoresc eu mă domn finule?

Auzi-l, Valerică, pe finu…

— Luaţi nişte plăcinţele, că sunt cu brânză şi merg cu vin roşu… Daane! Dănuţu lu’ mama… O văzuşi pe Ileana, că se făcu fată frumoasă, ştie umbla pe tocuri şi poartă rochiţe ca la oraş până-n bucă… Hai cu vinu’, odorul mamii.

Lui îi vine să râdă cu un ochi, să plângă cu celălalt.

S-a dus cu Ileana pe luncă să îngâne grangurii. I-au îngânat, i-au mai îngânat grangurii pe ei, Ileana are pielea mătăsoasă aromind a ierburi crude şi i-a spus că nu pleacă din sat nici legată de grapă. La ce să plece? Şi-au făcut baie cu boyler, încălzire cu „Confort 20” nici nu costă mult, un douăzeci de mii şi „mai la urma urmei, decât să stau cu nasul în fundul bolnavilor, fac un curs de zootehnie şi gata. Până atunci mă distrez. Hai, Dane, să mai îngânăm grangurii”. Era lacomă de dragoste, avea o detaşare absolută, plesnea de sănătate şi când a intrat în Argeş, să se ducă de vale, i-a spus, stând acolo, cu apa până la sânul cărnos şi pietros, că la toamnă se mărită cu Georgică

Creţu, băiat bun, profesor de ştiinţele naturii cu trei ani.

Mutat de la Prundişul, care şi-a făcut un laborator, are chiar un soi de grâu hibrid pe cale să fie omologat, este cam miop, timid, îl cam iau peste picior „navetiştii” care trag chiulul şi lasă şcoala pe spinarea bietului Georgică, dar ea ştie că Georgică o iubeşte, are să fie un tată excelent şi ce-i trebuie mai mult, dacă el, Dan, n-a iubit-o niciodată cu adevărat?! L-a privit o dată scurt, pe sub gene, cu ochii aceia verzi, cu pupila rotundă şi străvezie, ca de pisică, soarele îi aurea norul de bucle cânepii, l-a întrebat cât stă în concediu şi fără să aştepte răspunsul şi-a dat drumul în şuvoi. A urmărit-o cum trece apa înot şi cum iese de vale. Braţul fâlfâind de câteva ori. Soarele. Umbrele prelungi ale după amiezii târzii. Şi care adevăr? A uitat-o pe Maria? A avut atunci o simpatie adâncă faţă de Ileana, fata Ciupitului ăstuia viclean care bate şaua să priceapă iapa, că are bani de un apartament cu patru camere, dar nu-i poate pune la CEC, că el se mărturiseşte ca unor rude, cu toate că naşu’ Gheorghe e în stare să strige la adunarea generală, munceşte cât zece, că ei au numai lefuri în casă ca la şase mii, dacă nu socoteşte ce face Mitică la atelierul de garnituri al cooperativei, că munceşte de la două dimineaţa, când dă drumul la presă…

— Şi te trece pe tine şi vă trece pe voi toţi pe state, mă domn finule!?

— Păi nu intru io schimbu doi, cu Sofica, cu alde frati-miu Vasile, cu noră-mea şi cu Gogu, mă naş Gheorghe? De ce vorbeşti mata cu păcat şi nu-ţi vezi enteresu, că dacă ai apartament la bloc, după cum merg vremurile astea şi maşină mică şi nu-ţi numeri paraua când intri pe undevaşilea, dacă nu te caliceşti la viaţă, nu se cheamă că eşti fericit şi atunci de ce să ne dai tălică de mincinoşi pe noi, pe mine, pe Apostol, preşedinţili, pe Urdă de la cultura mare şi să nu-l dai de mincinos pe popa

Soare, că fericirea lui n-o văzui nici aici, ce să mă vorbim de lumea ailaltă, că nu veni nimeni să ne spună ce

fericire o fi când te mănâncă viermii.

Căzui în transă meditativă, Ciupitu ridică paharul aburit cu vinul scos de la frigider şi-l priveşte în zare.

Vinul roşu, sângeriu, gros, parfumează aerul şi se aud albinele zburând peste boltă spre stupi.

— Juma' blanc dă-l negru, un sfert ochiul şarpelui, un sfert zaibăr, năşicule.

— Pe-aproape, fine.

— Îl trăsăşi demult de pe drojdie?

— Înainte de Paşti.

— Păi să trăim cu toţii şi să ne înţelepţim, năş Gheorghe, năşico Valerica şi dumneata Dane, că ajunseşi om mare. Ehei, păi maior pe vremea mea… Ieşeam la raport, ca la Dumnezeu. îl mai ţii minte pe domn maior Gligoraş, de la vânătorii de care? auzi, eram noi prin stepă, pe la calmâci, naşu era sergent, rămăsesem noi, un batalion în încercuire, ne atacă ei cu carele să ne scoată din gropi şi vine domn maior Gligoraş cu o grupă de luptă, intră ei în gropile lor de vânători burduşiţi de mine anticar, că te luau răcorile numai când îi vedeai cum le duceau ca pe cofeturi şi când vin carele, eu le auzeam de-acolo din fundul gropii, că se zguduia pământul şi s-a desprins o halcă de lut cu lăcaşul de muniţie cu tot, parcă aud eu un ordin şi când mă iţesc peste buza gropii îi văd pe ăia zece, cu maiorul; auzi, Dane, cu maiorul, că sar ca diavolii pe tancuri, le pun minele pe la încheieturile turelelor ori le agaţă de tunuri, rămăsesem cu gura căscată ca proasta, de mi-a trecut o rafală pe lângă groapă, zvârlindu-mi pământ îngheţat în ochi… Şi taică-tu…

— Lasă-mă pe mine!

— Cum să te las, naşule, eram contingent'40; mamă şi când a ieşit naşu la bainetă cu uraaa contra infanteriei…

Atunci mă găuri pe mine prin şold şi nu-l mai văzui pe naşu decât la forţarea Mureşului, că putui să rămân la manutanţă, era un majur care le arenţa pe toate, a făcut avere, da' mi părea rău şi mi-era că mă batjocoreşte naşu prin sat, aşa că i-am lăsat majurului arvuna pentru postu' de la manutanţă, căruţaş şi m-am scris la batalionu de

marş, ca să mă găurească ăia la forţarea Tisei, de era să mă înec şi să-mi strice plămânul şi iar să nu-l văz pe năşicu decât la defilare, la Arcul de Triumf că el ducea steagul regimentului şi eu eram la cordonul militar, cam prin preajma maiestăţii, după care furăm amândoi la reformă şi-acu, uite-l, zice că trecu la misticism.

— Nu cântam eu la slujbele morţilor, finule? Pe front? Ai?

— Cântai, nu zic!

— Şi ce dacă cântai? întreabă mama de pe prag.

— Este, că sunt consecvent. Şi tu nu eşti, finule.

— Adică cum nu sunt, dacă mă iei tălică din scurt?

— Nu eşti. Că la reformă ţi-ai dat arama pe faţă. Ai bătut din buze, l-ai îngropat pe unul, pe altul, te-ai ales cu halca cea mai grasă, pe urmă la tovărăşie cu gura, dar cu lotul dosit prin scripte, pe urmă te-ai dat la fund nişte ani, achizitor, ori ce dracului ai fost; strânge cote, vinde, cumpără, cheag, seră, pe urmă te-ai ales mare colectivist prin adunări, pe la raion, că-l aveai pe Dumitru, mai marele tău, cu cotele şi, uite aşa, n-ai fost consecvent.

— Mă ruşinezi la dumneata în casă, pe nedrept. Uite beau paharul ăsta, să nu te refuz; da' m-ai amărât şi m-ai înfruntat şi să ştii, Dane, că nu-i principial ce zice năşicu;

da' eu tot de don sergent major îl ţin, că am fost acolo când l-a decorat don general Avramescu, cu mâna dumnealui, la Cărei, şi i-a zis „sergent Dorobanţu, neamul ăsta trăieşte prin bravi ca tine", uite că nu uitai neam şi-acum, dacă ai plăcere, vino şi cinsteşte-mi casă, să mă bucur şi eu de ce făcui şi să mă laud. Ce zici, năşico?

— Du-te, puiule! Uite ici nişte cârciumărese, nişte pere, ia şi două sticle de vin, să nu te duci cu mâna goală.

Ciupitu ia el sticlele şi perele, că nu stă să le ducă un maior, chiar dacă este civil, dar îl ştie satul, florile nu le ia şi el ştie că se bucură să-l vadă ţaţele ieşite la stradă că se duce cu flori la Ileana, se bucură şi el că-i duce flori

Ilenii, ziua a căzut spre amurg, soarele stă de aur în creştetul livezilor de pe deal, gâzele urcă pe razele lui străvezii şi vine de la păşune cireada colectivei care umple

asfaltul de baligă, de mugete leneşe, de tropăit. Se mai încalecă vacile, ciurdarul strigă „ho boală” şi Ciupitu spune foarte limpede că n-a ajuns încă la numărul de vaci pe care-l avea satul înainte de război, pentru că nu este rezolvată problema furajării; dar pe cap de vacă se mulge de două ori mai mult decât înainte. Adică decât mulgeau cei mai mulţi, că a lu’ Nestor mulgeau atunci de-l speriaseră pe don avocat Giurchescu, cel cu hergheliile. Merge greu, asudă, dă bună seara, dă şi el bună seara, gospodinele s-au primenit, codanele stau pe paturile de la stradă, spălate, în rochiţe colorate de stambă, cireada a trecut lăsând asfaltul presărat cu baligi fumegânde şi o basculantă

„Roman”, un Diesel uriaş, portocaliu, încărcată cu pietriş, claxonează şi se vârâ în cireadă.

— Ce-i bă, pletosule, nu-ţi ajunse ciubucul pe ziua de azi? strigă ciurdarul şi bate cu bâta în portiera cabinei, pe geamul căreia îşi scoate capul lăieţ un tinerel care-l înjură urât pe ciurdar, că de ce dă el cu bâta în maşina statului, la care ciurdarul răspunde că dacă e a statului de ce cară pietriş la particulari, cu benzina statului, pe cauciucurile statului şi tamponează el vacile colectivei să le dogească şi să-i mănânce lui prima?

— Vasile, las-o încet că mă supăr, strigă Ciupitu şi şoferul trage imediat pe dreapta, tace şi ridică geamul portierei… E unu a lui Grosu din ţigănie, mai serveşte pe unul, pe altul; da’ se cam obrăznici şi-l rad, spune Ciupitu, este dintr-odată autoritar şi el îl priveşte aproape cu stupoare, pentru că nu-şi dă seamă câte feţe are Ciupitu şi habar n-a avut până astăzi c-a făcut tot războiul, că a fost rănit de două ori şi, se pare, s-a bătut ţărăneşte, adică bine şi taică-su a ţinut să-i facă biografia completă, ca să ştie în ce casă se duce şi la cine. Dă şi el bună seara, femeile răspund privindu-l pe furiş, abia trece de câte un grup şi le aude mărunţind des: „E a lu’ Dorobanţu, fa, n-auzi, uite că dă bună seara, nu se ţine măreţ”, apoi se iveşte o poartă mare de fier vopsită verde, cu flori tot de fier date cu argint, un gard verde de prefabricate, ornamentat cu

ciorchini vopsiţi în mov sau în ceva asemănător, dincolo de care se ridică o casă pătrată, cu veranda închisă în geamlâc, casă mare, cu boltă de viţă pe spalieri înalţi de beton şi în fund sticlesc geamurile de la seră. O bicicletă rezemată de un spalier.

— Iar a venit dăscălaşu! Ar vrea el, mârâie Ciupitu înjură şi strigă cu glas dintr-odată piţigăiat: Anicooo! Anico!

Ieşi, fa, că avem musafiri… Ileana e pe-acasă, n-auzi? Se deschide o uşă undeva în casă şi răzbate afară, ca un abur sonor un fragment din Balada lui Ciprian Porumbescu.

Iese Ileana în capot lung, desculţă, pieptănată, surâzătoare.

— Pofteşte, Dane!

— Pe mine nu mă pofteşti, fata tatii?

Glasul lui Ciupitu este dintr-odată altul. Duios, aburit şi parcă tremurător. Ileana râde.

— Dumneata ai audienţă oricând… Mamăăă! Mamă, n-auzi!

Este un hol dincolo de veranda cu geamlâc plină cu muşcate în ghivece smălţuite, hol mobilat cu mobila care se vede din ce în ce mai des prin instituţii şi hoteluri, tapisată cu imitaţie de piele, aşternut cu un covor de lână roşu aprins şi pe el îl surprinde lipsa de stridenţă, este şi el ţăran, n-a avut în spate rafinamentul unor generaţii cu acces la cultură, dar a trăit şi trăieşte în mediul creat de Radu Belcotă, şi-a format ochiul, dar mai presus de asta crede în infailibilitatea ochiului de ţăran, atunci când este vorba de forme şi culori, un gust care, verificat discret în cursul anilor, nu l-a trădat niciodată. Se descalţă pe verandă, cu gestul firesc al ţăranului care nu aduce nămolul şi nisipul în casă. Ileana sesizează gestul.

— Nu trebuia, spune… Obicei turcesc.

— Igienic.

Balada se aude acum puţintel prea tare. Din hol se deschid trei uşi. Între ele, pe pereţi, scoarţe româneşti, evident din Bucovina, trandafiri roşii pe fond negru.

— Pe aici!

Este o cameră mărişoară, poate cinci pe cinci, cu mobila obişnuită în comerţ, nu se ştie ce tip „Ruxandra”, ori

„Camelia”, ori alt nume din onomastica feminină; ori din botanică, mai curând din horticultură, simplă, aparent confortabilă – un dulap triplu, jos, cu oglindă, o toaletă cochetă, două fotolii, un studio cu rafturi de bibliotecă adăugate înălţându-se până la tavan, un scrin, un biroaş studenţesc şi o foarte frumoasă combină radio. Pe geamurile deschise se vede via şi un gutui cu fructele mari, acoperite de puf. Din fotoliu se ridică un tânăr înalt, cu ochelari, cu perciuni lungi, având în el ceva de Petoffy, este în ciorapi (covorul tot roşu violent) într-un pantalon albastru evazat şi o bluză cu picăţele, ceva foarte feminin, cu guler înalt, răscroit, croită pe talie. Tânărul poartă centiron lat, bătut în ţinte, o intenţie de plete, este bărbierit riguros şi ceea ce-l individualizează rapid dintr-o mie de tineri asemănători este nasul. Coroiat, puternic, fără să fie exagerat, un nas semitic, care-i dă aerul unei păsări de pradă. „Un ambiţios” îşi spune.

— Georgică Creţu, se prezintă tânărul.

— Maiorul Dorobanţu.

Mâna tânărului este fermă. Are o strângere uşoară de inimă, ceva nu este în regulă cu toate că Ileana surâzătoare îl priveşte candid, făcându-i semn să ia loc. Ciupitu se aşază sfios pe marginea studioului.

— Stai, tată, stai comod, că matale le făcuşi pe toate.

— Auzi, Dane, că le făcui io… Io cu munca, io cu nasul vârât în mraniţă; ea cu mintea, cu ştiinţa, că nu-mi dădea mie prin cap să fac casă pătrată, când toată lumea o face lungă, cum a apucat şi de mobilă, de covoare, aliluia.

Poate beam banii, ori îi dădeam pe la nunţi, să mă arăt cine sunt io. Şi dumnealui, domn profesăr ce mai zice?

Domn profesăr oprise banda şi, aşezat în fotoliu, picior peste picior, îl studiază atent prin sticla bombată a ochelarilor.

— Mulţumesc de întrebare… Fac bine.

Glas tăios, cu o urmă de ironie rece, care-l zbârleşte pe Ciupitu. I se pare că s-a catapultat într-o lume stranie, unde sunt făcute nişte jocuri în care a intrat şi el fără s-o ştie şi fără să vrea, că jocurile au fost premeditate de mult pe harta lui Ciupitu, care i-a dat o misiune precisă maiorului Dan Dorobanţu, că tânărul care s-a prezentat

Georgică Creţu are şi el jocul făcut, dar fără maiorul

Dan Dorobanţu şi că cel mai conştient jucător de aici este

Ileana, care-o aduce de mână pe maică-sa; femeie trecută, măruntă, cu dantura pusă cam la întâmplare, îmbrăcată într-o le albă, strălucitor de albă şi-n fustă albastră largă, cum poartă şi mama.

— Ptiu pe tine, Dane, mamă, că frumos rămăseşi…

Aurele, cRă fuga la cămară şi scoate vin. Ce te proptişi aici?

Lasă copiii să răsufle. Ei cu ale lor, noi cu ale noastre…

Daane, Dane, nu fusăşi aseară să vezi comedia dracului la a lu' Moraru, când strigă papadia aia bătrână „săi, Gigele, că a intrat dracu' în casa noastră", de-a sărit Gigei cu furca şi taică-su, Moraru ăl bătrân cu sapa şi ce să vezi, era aia tânără, goală, stătea picior peste picior, cu ţigara în bot şi se uita în oglindă, că asta a-nvăţat ea, acolo unde lucrează la prefabricate şi mă bucur că Ileana nu vrea să plece şi-acu, dac-ai venit, hai să-ţi arăt casă, că nu mai dăduşi pe la noi de cânH erai locotinent; Aurele, unde-i vinul, Ileană, ce-mi stai de lemn, arată-i casă, că ne-am învrednicit şi dumneata, domnu' profesăr, ce ziceai?

— Eu nu ziceam nimic, sunt cu bicicleta, aşa că nu mă grăbesc, coană Aurico!

— Auzi-l, mor când mă cuconeşte, păi io sunt cucoană toată ziua cu nasul în curul găinilor şi-n baliga vacii şi-n aia a porcului, să nu mai zic de cât hârşcâi prin seră şi bat mătănii pe la rădăcina roşiilor?! Că mă hărgăţeşte Ciupitu mai rău ca pe-o slugă: du-te Anico la colectivă, du-te

Anico la prăşit, la pus cartofi, la scos cartofi, la sfeclă, la porumb, la mături, că tovarăşu' Ciupitu bate

politica prin adunări şi dacă nu face Anica zile muncă s-a dus lotul personal… Ileană, n-auzi, arată-i casă, că stăm noi cu domn profesăr.

Ileana, mereu surâzătoare, îi arată casa. Cinci camere, numai una cu mobila bătrână, cu ştergarele de zestre, cu scoarţe ţesute în tinereţe, cu icoane vechi, câteva ulcioare pe poliţă şi o ladă mare de zestre din lemn de tei, încrustată, acoperită cu o pătură de lână ţesută în casă. În rest mobilă de la O.C.L. fără personalitate, curată, cu scaunele şi fotoliile acoperite cu bucăţi de pânză din cânepă şi pe pereţi tablouri anonime, cumpărate de la cine ştie ce pictor rătăcitor, din aceia care zugrăvesc tinzile şi balcoanele cu lacuri de munte înconjurate de brazi albaştri, lacuri la care se adapă cerbi cu coarnele cât vârfurile înzăpezite ale munţilor. Ileana este perfect neutră, decentă, capotul îi cade moale pe coapse, pe sânii plini şi el se sfieşte dintr-odată, de parcă nu ei doi ar fi îngânat grangurii pe luncă acum trei ceasuri. Sunt şi lustre şi veioze, sunt perne, sunt servicii de vin cu ştrafuri aurii, ori cu buline roşii, sunt teancuri de farfurii, cu supierele şi solniţele de rigoare în vitrine, totul aşezat la vedere, ca atunci când s-o scoate zestrea pe camioanele înalte, trase de cai, camioanele vechi, acum cu roţi de cauciuc cu care se cară lăzile cu trufandale la gară, să se poată vedea şi mobila şi ţoalele şi mărunţişurile. Într-un întreiaş tronează un frigider „Zil”, iar baia este placată în faianţă fină, cu desen azuriu.

— Pornim de aici şi rămânem aici, spune Ileana absent…

Fii atent, tata are să te ia pe ocolite. Nu-i da nădejdi că altfel îmi goneşte porumbelul.

— Îl iubeşti?

— Dacă-l iubeam, nu veneam în luncă să te caut.

— Atunci?

— Este şi altfel de dragoste. Poate se numeşte obişnuinţă. Aici e nevoie de-o mână ageră. Şi el o are. Voinţă pentru tot satul. Şi ambiţie, nu-l încape Argeşul.

— Te admir, Ileană. Eşti perfect lucidă, raţională, de

necrezut. Nu te-am cunoscut aşa.

— Se mai schimbă oamenii. Tata ăsta a dat în brânci pentru mine. Poate şi pentru el, pentru lăcomia asta ţărănească rea şi vicleană, cât are nu-i ajunge, e-n stare dacă găseşte un par pe drum să-l care în cârcă până acasă, un cui ruginit dacă găseşte îl vâră în buzunar, nu ştiu ce dracu' s-o fi schimbat în conştiinţa lui, că eu nu prea văd…

— S-a schimbat la tine şi se cheamă progres.

— De! Ştiu şi eu!

— Să mergem. Se nelinişteşte peţitorul.

— Nu-l cunoşti. E în stare să stea acolo până la miezul nopţii.

— Să nu-ţi mănânce sufletul, după.

— Fără grijă! Am un ac rău şi ascuţit. O să meargă strună.

Râde, îl ia de mână şi intră cu el în odaia ei, unde Ciupitu asudă gras şi mult, stă căzut parcă pe studio, tace şi se uită crâncen la profesorul impasibil care răsfoieşte o revistă ilustrată.

— Nea Aurele, o casă de zile mari. Tuşă Anico, dacă mă făceam doctor, nu plecam de aici decât scos cu lăutarii.

S-o stăpâniţi sănătoşi, să aveţi parte de ea.

— Să dea Dumnezeu, Dane.

— Şi ce dacă nu te făcuşi doctor? Te făcuşi maior, mâine, poimâine general, hai să trăim, bem paharul ăsta şi noi ne ducem la ale noastre.

— Că-l rog frumos pe domn profesăr să vină până-n seră! Am io o nelămurire cu încălzirea.

— Mâine, pe zi, domn Ciupitu, răspunde impasibil profesorul.

Lui Ciupitu i se opreşte vinul în gât. Se îneacă, tuşeşte şi iese. Tuşa Anica îl întreabă cât stă la Grădinile, îi spune că doar câteva zile, mulţumeşte de primire şi pleacă. Profesorul Georgică Creţu iese subit din calmul glacial. Dă bună seara şi spune că este o plăcere să-l însoţească pe tovarăşul maior, visul lui cel mai secret fiind să se facă aviator. Ileana îi conduce până la poarta de fier înflorat şi vopsit verde. Trotuarul larg trece pe sub gutui. Rămâne în

poartă.

— Poate ne mai vedem, Dane!

— Când vrei tu, Ileană.

— Cu cât mai rar, cu atât mai bine îi şopteşte profesorul şi, spre mirarea lui, o mirare acidă, cu dorinţa imediată să reprime familiaritatea asta absolut civilă, tânărul îi cuprinde braţul cu un gest amical.

— Tovarăşe maior, Ileana nu este soţia ideală pentru un ofiţer de aviaţie.

— Te ascult cu reculegere, tovarăşe profesor… Ţii neapărat să mă conduci de braţ?

— Vă deranjează?

— Nu sunt obişnuit.

— Vă simţeam mai aproape.

— Nu-mi plac recomandările sentenţioase.

— Nu este niciun fel de recomandare. Este o constatare. A avut un amor nefericit cu unul dintre profesorii ei de la sanitară, un medic tânăr şi iresponsabil…

— Eşti indiscret, tinere.

— Sunt realist, tovarăşe maior. Eu vreau să mă instalez definitiv la Grădinile. Taică-meu este dascăl de ţară. Ştiu ce-nseamnă asta. Sunt aici copii deştepţi brici şi destui părinţi tembeli, vreau să fac o şcoală model…

— Şi să „trăieşti o viaţă model…

— Statul nu-mi dă decât una şi eu sunt obligat să împletesc plăcutul cu utilul în mod creator, armonios şi…

— Rentabil.

— Trăim în epoca maximelor eficienţe. Fiecare investiţie, eficienţă maximă. Un precept care mă umple de respect.

— Până într-atât încât eşti gata să te însori şi cu

Ciupitu, pe lângă Ileana.

— Nu sunt un introvertit; sunt un moralist lucid.

Ciupitu este o schemă, posibilă, dar nu Ciupitu este satul.

— Maria lui Dincă este cea mai frumoasă fată a satului ăsta, de când se pomeneşte din bătrâni.

— Are un viciu fundamental.

— Sărăcia?

— Şi lipsa de instrucţie. Să rămânem la Ileana. Pregătesc o lucrare amplă despre metodele prin care se pot adapta la terenurile de luncă, nisipoase, câteva plante industriale şi legume de sezon de mare rentabilitate.

Lucrez practic de ani de zile. Ileana are disponibilităţi pentru zootehnie. Am vorbit să facă un curs de tehniciană. Iată premizele unor reuşite.

— Pentru ce pledezi, tinere?

— Pentru neamestecul în treburile interne. Ileana vă divinizează, este cam mult spus, are un fel de adoraţie adolescentină, i-a rămas imaginea aceea când v-a văzut la an jurnal de cinema, de ziua aviaţiei sau aşa ceva, ajutaţi-mă să rămână la stadiul respectiv, indiferent dacă între timp adoraţia asta a avut şi aspecte mai concrete, mai lumeşti.

— Îţi este indiferent dacă a avut sau nu?

— A fost dezechilibrată de grosolănia imbecilului aceluia. Era normal să se caute. Să se regăsească.

— Ţi-ai uitat bicicleta, tinere.

— Intenţionat, tovarăşe maior… Mă scuzaţi. Mă întorc să mi-o iau. Vă salut şi contez pe sentimentul dumneavoastră de echitate, ca să nu vorbesc despre cel al onoarei.

— Cu condiţia ca realismul dumitale să nu devină cinism; iar interesul să nu ia forme dezgustătoare.

— Vă garantez că nu… Şi ştiţi care este culmea?…

O iubesc exact aşa cum este. Şi, credeţi-mă, pe onoarea mea, îl înţeleg şi pe taică-su, până acolo unde lăcomia lui nu devine iraţională. Pentru că, şi eu simt aceeaşi lăcomie şi, credeţi-mă, oricât m-aş preface, nu mi-e indiferent dacă îmi încep viaţa pe o bicicletă, ori cu un „Opel 1 700…”

Pe uliţă este întuneric. S-au aprins becurile în curţile gospodarilor. îl prinde pe tânăr de braţ. Şi-l apropie. Îi caută privirea. Nu vede decât luciul rece al ochelarilor.

— Şterge-o, mârâie!…

— Am înţeles, tovarăşe maior. O şterg. Să trăiţi!

Tânărul bate regulamentar din călcâie, glasul tăios are inflexiuni ironice şi, nu ştie de ce, îi face impresia că profesorul de ştiinţele naturii era acolo în luncă, printre sălcii, când a îngânat el grangurii cu Ileana, era acolo, îi spiona şi poate îşi freca mâinile cu gestul negustorului care a făcut o afacere bună. Se răsuceşte pe călcâie, cu gândul să se întoarcă la Ileana, îşi dă seama de absurditatea situaţiei, de lipsa ei de orice perspectivă, revine şi se întoarce acasă, unde bătrânii îl aşteaptă pe prispă cu masa pusă. Luna în creştere s-a ridicat de aur vechi deasupra gutuilor din curte şi lui îi este un dor sec, bărbătesc, de aerodrom.

Îşi spune că niciodată un concediu nu i s-a părut mai lung, mai tensionat şi mai inutil. Pe urmă se acuză din nou de laşitate, nu ştie exact în ce sens laşitate, pentru că bătrânul îi pune nişte probleme directe şi el nu ştie cum să-i răspundă, sau nu face eforturi să gândească nişte răspunsuri, cu toate că face apel la experienţa lui oratorică oricât ar părea de paradoxal ca un maior, pilot clasa întâi. să aibă tangenţe cu oratoria, este adevărat; sunt discuri de tip oratoric, unde temele date, teme teoretice ale construcţiei socialismului, atrag după sine răspunsuri teoretice şi ideale, la probleme ideale, în care nu există

Ciupitu, George Georgeseul, Georgică Creţu, Urdă, Tereza.

Ingrid şi soţul Terezei, Vie; unde nu există dilemele tragice ale Manei şi nici glasul bărbătesc, profund al bătrânului

Gheorghe Dorobanţu a cărui umbră se lungeşte în curte, până pe poala gutuiului vechi care adăposteşte coteţul lui

Ursu, dulăul ciobănesc, cu ochi sclerozaţi, cu încheieturi ţepene, cărunţit la bot şi pe piept, Ursu care i-a ieşit în cale, când a vârât maşina sub aplecător, s-a gudurat puţin şi, zgârcit, s-a frecat de piciorul lui şi abia târându-se s-a întors în cuşca de sub gutuiul vechi, cioturos, cu crengile Împletite anarhic, plin de gutui

turceşti, uriaşe, acoperite încă de puf maroniu… Are senzaţia stranie că a ieşit de sub un clopot de sticlă, cu atmosfera ţinută la temperatura egală, cu umiditatea reglată savant; direct într-o furtună puternică, în rafale de ploaie amestecată cu grindină, rafale care-i percutează trupul devitalizat şi-i ajung, reci şi tăioase, la conştiinţă, acolo unde în decursul anilor stocase „problemele insolubile*”, adică abuzurile şi ordinele fără cap; antipatiile manifeste ale unor şefi ierarhici, fuga de responsabilitate a altora, grosolănia, ori poltroneria, ori setea de parvenire slujită cu mijloace neoneste: lingăveala dezonorantă şi tot ce ţine în general, ca şi valorile ideale, de microcosmosul lumii lui. Microcosmos pe care, de atâtea ori, a avut tendinţa să-l ridice la valoare absolută şi să judece lumea exclusiv din punctul lui de vedere, ca şi când istoria ar fi fost subalterna unităţii lui de aviaţie reactivă supersonică. De câte ori n-a avut tendinţa să absolutizeze datele vieţii de aerodrom, mai ales în cei dintâi zece ani ai carierei? Şi ce, în afara aerodromului, a existat pentru el în aceşti zece ani?

Câteva cărţi citite la întâmplare? Câteva filme, în tovărăşia unor femei pe care le-a uitat? Câteva spectacole?

văzute între două alarme, pentru că, profesia era lacomă de timpul pe care-l devora minut de minut, asta în lungul anilor, lăsându-i prea puţin timp pentru altceva decât zborul. Un uşor dispreţ pentru lumea măruntă care forfotea pe străzi, absorbită de neant în clipa decolării cu forţajul? Absolutizarea unei noţiuni care prin prea deasa ei repetare devenise abstractă, o categorie aproape impenetrabilă: „ţara”?!

— Şi cam ce-ai vrea tu, don sergent Dorobanţu M.

Gheorghe, întreabă mama… Să dea ăştia jos statuia soldatului de la 1916 şi să te suie pe tine în locul ei?

— Valerico, la ce te amesteci tu unde nu te pricepi?

— Zici că nu mă pricep?! Da s-o aleg pe Safta deportată mă pricep?! Da să ridic mâna la adunare, când spune dumnealui cam care este planul de producţie şi să facem şcoală de altoit şi de butaşi, mă pricep? Că în

fiecare an dumnealui cu tine îi daţi cu şcoala de altoit, care aduce atâta şi atâta, noi votăm şi şcoala ioc. Împlinii şi eu nişte ani, da' la praşilă în dogoarea verii mă pricep. Să te spăl şi să te calc mă pricep? Atunci/de ce să nu-ţi zic, taci

Gheorghe că nu schimbi tu lumea, ba mai face unul şi răclămăţii lu' Dan, că eşti tu contra, s-a mai văzut când cu banii de la autoimpunere, când îşi povară ăia trotalele lor, şi prin curţi, în loc să facă trotal la gară pentru ce dădură oamenii bani.

— Păi nu-i aşa, Valerico, că dacă tăcem toţi, ne ia de proşti, scade puterea economică şi ne facem de râs, spune nea Petre Limpede, vicepreşedintele, ori ajutorul de primar, prieten vechi al casei, poate şi rudă după muma bătrână, un fel de văr, om cu trecut furtunos, care s-a ridicat în funcţii până la fostul raion, a căzut din funcţii, iar s-a ridicat, a fost primar în ultima legislatură şi acum este ajutor de primar; dar toată lumea îi zice

„Primaru'" şi la uşa lui bate pentru orice daravelă, cum spune tata.

— Măi, Petre, cărunţişi prin adunări şi prin şedinţe, când venişi cu maşina de la raion, când cu rabla aia de bicicletă, că tu aşa ai fost Petre, când în maşină, când jos din maşină…

— După cum a umblat dreptatea, Valerico.

— Dreptatea ta; ori dreptatea noastră, întreabă tata.

— Păi eu unul, am vrut să nu le despart, Gheorghe.

— Da' le-au despărţit alţii, Petre. Ăia puşi pe căpătuială. Statu' e unul, bogat, şi-atunci se-ndeasă ăia, nu să-i adauge la bogăţie, numa să stea la ospeţe: îl văzuşi pe a lu' Bălan? De douăzeci de ani numa' el vine la casa de vânătoare de la Fântâna cu ulm, ba cu unul, ba cu altul, din maşină jos nu se dă să se urce pe bicicletă ca tine, la el se duc ăştia care vântură banii cu lopata când pierd carnetul că-i găseşte miliţia beţi morţi pe maşină, la el fuse a lui Croitoru, dăscălaşu ăsta amărât de-o băgară la şcoală pe proasta satului. Cum poate el, mă Petre?

— Nu toată ţara este tovarăşul Bălan.

— Era să te salţi de pe scaun când îi ziseşi numele.

Petre. Şi să-ţi ridici pălăria.

— Ţi s-o fi părut…

— Tu de ce taci, domn maior Dorobanţu?

— Tac, tată, vă ascult şi mă gândesc.

— Taică-tu e pornit, Dane şi judecă numai printr-un ochelar. Lumea s-a schimbat…

— Ştiu cântecul: nivelul de trai, aragazul, frigiderul, maşina mică ăla de-o are, ca şi când viaţa ar fi făcută să te închini la tăblărie şi la maşini. Şi ce tot mă iei cu nivelul de-acum 40 de ani, când şi eschimoşii au maşină de spălat rufe, c-am văzut la televizor şi ăia umblă pe lună?!

— Chiar pe lună, Dane, puiul mamii?

— Pe lună, mamă.

— Doamne, dumnezeule ce păgâni de oameni, că de aia s-a schimbat şi vremea, nu mai este vara, vară şi iarna, iarnă; numai inundăţii şi cutremure, de te ia groaza.

— Erau şi înainte vreme, mamă, dar nu prea le ştia lumea.

— Aşa o fi!

— Care vasăzică lasă-mă matale cu tehnica, e în firea lucrurilor să progreseze: bunicul habar nu avea de maşină mică, a făcut războiul la: 77 în opinci şi călare, călare l-a făcut şi tata, noi l-am făcut cu maşinile şi Dan zboară, mai repede decât sunetul.

— De două ori, tată!

— Auzi, Petre! auzi, Gheorghe! Doamne apără-ne, că ştiu de mult şi nu-mi vine.

— Deci, nu la ferotenii să ne închinăm, la fabrici care strică aerul şi la mai ştiu eu ce; la om să ne închinăm; dacă e el mai împăcat în cugetul lui, dacă este mai liniştit; dacă are el vreme să-şi cerceteze faptele, să se mai gândească, nu la Dumnezeu, că nu de el este vorba; dar la cam ce este el, omul în lumea asta mare şi bântuită de toate vânturile. Păi dacă-mi spui mie că trăiesc pe lumea asta să zidesc mereu, să pun mereu cărămidă pe cărămidă, fără să mă laşi să cuget la rostui ăsta de a pune cărămidă pe cărămidă; io zic că-ţi dau mulţumită mea şi te las pe tine să zideşti până ţi s-o apleca. Că şi boul, cât e de bou cugetă şi

dacă nu-i vine cum l-ai înjugat, gata. Se pune cruce şi gata. Dar eu că-s om cugetător şi văz noaptea stelele şi luna şi văz soarele răsărind peste lume şi-mi pun, mă Petre, întrebări, că de aia am cuget şi-s ajuns în pragul bătrâneţelor. Suntem, mă, mai buni decât am fost noi pe front, când am avut o nădejde; ori când am făcut noi reforma agrară şi ne ciopliră din ghioage şi din securi; suntem noi împăcaţi cu noi – că Valerica şi cu mine avem, mă Petre, ne trimite

Dan cinci pensii pe lună, nu una, suntem în putere şi când n-om mai fi, avem o nădejde, că-l crescurăm şi omeneşte este să ne fie sprijin la neputinţa bătrâneţelor – noi avem şi nu după ce avem, ori după ce jinduim, ori după ce nu avem judec io lucrurile; numai după cum am avansat noi în omenie le judec şi-atunci, uite, aşa mă perpelesc nopţile; că sunt şi pentru, sunt şi împotrivă, cum e prostu' ăla a lui Buican care este mereu pentru contra.

— Viaţa e complicată Gheorghe, merge c-o parte înainte, cu una înapoi, cu alta mai pe lături şi uite-aşa, mai hăisa, mai cea, mai doi paşi înainte şi unul înapoi…

Ştiu, e pe dos la carte, e pe dos şi-n viaţă, mai e şi pe faţă, asta este şi locul nostru este în viaţă, la cot cu ea, că altfel de ce-am mai face umbră pământului…

— De, zice mama.

— De, zice tata.

Apoi vede fluturii de noapte fâlfâind în jurul becului de o sută de lumini, să lumineze în toată curtea, noaptea a umplut colţurile de taina umbrelor şi el îşi aduce aminte de când era mic, şi nopţile de-atunci se umpleau de fiinţe fantastice, plutea un abur de mister peste curte, lunca era plină de zmei şi feţi frumoşi, tata venea târziu de la câmp, cunoştea de departe zăngănitul bucşilor şi al cercurilor de fier de pe roţi, ca şi nechezatul nerăbdător al Surului, calul pătat cu pete albe, încomat şi buiestraş, pe care l-au luat unii, nici acum nu ştie de ce, l-au luat din curte, tata a sărit cu furca şi s-a arătat nea' Petre ăsta, a zis: fii cuminte, Gheorghe, e o greşeală, un abuz, mă duc eu şi se rânduie totul, dus a fost nea' Petre, dus şi

Surul, pe care l-a bocit mama în grajd o săptămână.

Iată că tata are sensul esenţialului. Al fundamentalului.

Şi nea' Petre Limpede îl are; dar mai altfel, mai „de la caz la caz", mai subţiat de funcţiile lui, pe care şi le-a păstrat, indiferent de locul din ierarhie, nu s-a întors ca tata, la sapă, atunci când n-a mai răzbit. Este ceva care-i scapă, pe care nici tata, nici Petre Limpede nu-l numesc…

— Du-te puiul mamii în casă şi ceteşte ce-ţi scrise fata aia, Maria, zice mama, că mă uitai în caiet şi Doamne fereşte, câte adună fata pentru tine. Se vede că e cu carte, dar cam ameţită şi de-a valma. Mă Petre şi mă Gheorghe.

Când ne sculam noi, mă, să plecăm la câmp? Era, mă, luceafărul sus? Era, mă, noapte? Când vă duceţi voi la lucru mă? Când trece trenul al treilea. Care va să zică la nouă. Să fiţi sănătoşi. Vorbiţi, că de aia vă dregeţi glasul mai rău decât părintele Soare înainte de slujbă.

— Ei şi tu, Valerico, spune moale nea' Petre Limpede…

Păi, mă cam duc… îmi pare bine că te văzui, Dane. Sănătate şi s-auzim de bine.

Tata îl duce până la poartă. Se întoarce, trece în lungul prispei, îl aude cum dă la vacă, mama strânge masa şi, dintr-odată, îl pătrunde liniştea profundă, liniştea desăvârşită a nopţii de august, liniştea în care ţârâitul greierilor şi orăcăitul broaştelor devin un acompaniament al tăcerii, încorporat liniştii. Lima, de aur roşietic acum, stă între doi nori subţiri, purpurii, iar plopii înalţi, foşnitori de sub ea, cu frunzele poleite de lumina ei, se-nalţă în cerul de vară, spuzit de stele licăritoare.

— Nu toate ies cum le-ai visat, spune tata, aşezându-se în scaun… Principal este să fii tu împăcat în cugetul tău, uite aşa, când simţi că te-mpresoară bătrâneţile, stai aici sub lună, auzi liniştea şi simţi că eşti om… Tu când te însori?

— Iar începi, spune mama. Lasă băiatul! Când îi vine, îi vine.

— Poate la toamnă, tată.

— Să ştiu. Pentru ţuică. Pentru vin.

— Vrei tu să ai nuntă în bătătură, cu snopi de trestie şi lăutari. Dacă băiatul o face la restaurant, cum fac şi ăştia mai pricopsiţii? Ai? Dacă fata nu vrea să-şi strice pantofii în praful tău? Unde-i culci pe naşi, pe cuscri, pe fraţii fetii? Uite aşa o ţine dragul mamii toată iarna.

Cum are el să mai zidească două odăi pentru nepoţi, cum măreşte el crama şi uite-l c-a dat în mintea copiilor, nici n-ai băgat de seamă, a cioplit patru dulapi de stejar, i-a făcut Lae ţiganul fiarele şi scoabele şi întăriturile, ca să ridice leagăn mare, cu două bănci, pentru nepoţi. Zi tu, dacă n-ai dat în mintea copiilor?

Lumina cade dintr-o parte pe obrazul tatii, obraz parcă împietrit într-o linişte adâncă, mustăţile răsucite i-au cărunţit binişor, are pieliţa arămită de soare, sănătoasă, stă cu ochii închişi, parcă zâmbeşte, o ascultă pe mama şi el se gândeşte la anii lor, de când a plecat şi i-a murit sora, copilă fiind şi ei au rămas singuri, muncesc toată ziua şi seara stau aici pe prispă şi vorbesc de el, tremură sufletul în ei când aud avioane trecând noaptea peste sat, se gândesc la viaţa lui, vorbesc şi de nepoţi şi de noră, de parcă i-ar avea, mai vorbesc de aia mică, care-a murit, poate tata ar vorbi de război, de-ale lui; mamii nu-i place, pe urmă vine toamna şi vine iarna, se tânguie crivăţul pe sub streşini, ei sunt singuri şi nopţile lungi. I-a adus într-un an la el, la bloc. Apă caldă, calorifer, baie, televizor. După Crăciun şi-au strâns lucrurile: că vaca, cine-i dă ei dacă vecinul pleacă, casă, gospodăria. „Nu pot.

Dane, i-a zis tata. Dacă nu ies io în curte să bat un cui, să sparg un lemn, să curăţ zăpada, nu pot şi pace. E frumos, dar prea mă odihnesc mult şi nu sunt io învăţat”. Este firesc ca tata să vrea nuntă şi noră, dar mai ales nepoţi, vrea şi mama, arde de focul nepoţilor; dar ea e altfel, se macină în ea, îl iubeşte până la orbire, şi iată, au trebuit să treacă atâţia ani ca el să-i înţeleagă; să înţeleagă că ei sunt în firea lucrurilor şi-n firea timpului şi că el s-a schimbat, a ieşit din firescul acesta, că viaţa lui s-a desprins de matca veche, ancestrală, a intrat în alte zone,

dar că ceva din el este aici, ei ştiu asta şi pe acela îl cheamă, pe Dan al lor care rămâne, totul este tulburător în seara asta cu lună, nu suntem singuri în univers, venim de undeva şi uităm prea des lucrul acesta, care, oricum, este esenţial. Nu le-a vorbit niciodată de vreo femeie.

Ingrid a fost de două ori aici, o trecere şi atât.

— Când se întoarce Maria, am s-o aduc aici, mamă. S-o cunoaşteţi.

— Care va să zică o cheamă omeneşte… Maria.

— Maria, o cheamă, tată.

Tata se scoală din scaun.

— Atunci, Valerico, hai să mă spăl pe picioare, că-i târziu… Noapte bună, Dane şi dacă fuseşi astăzi la alde

Ciupitu, nu crez că e cazul să te mai duci şi mâine. Tu fă cum crezi, da' nu e cazul. Mama nu spune nimic. Se duce după lighean. Dă drumul la „kamă". Umple găleata zincată. Aduce ştergarul. Îşi aşteaptă rândul la spălatul pe picioare, şi luna trecută de zenit face să lucească ca-n basm apele Argeşului, care se văd de aici, de pe prispă, trecând prin luncă visătoare şi tăcute.

5

Nici n-a simţit când a venit toamna. Altă dată, dincolo, pe aerodromul unităţii lui de luptă, o presimţea la fiecare decolare, mai exact intuia toamna după felul cum se schimbau culorile, cum trecea verdele în galben, o agonie lentă a clorofilei, ftizia aceea plină de melancolie şi cerul, dunga alburie la orizont pe la sfârşitul lui august, apoi, pe la jumătatea lui septembrie albastrul se rărea de tot, se decolora, bolta se subţia şi pe deasupra aerodromului treceau funigeii – tata le zicea mătasea morţilor, iar mama, părul Maicii Domnului. Mai era un semn de toamnă, un semn prevestitor, tarlalele acelea imense din

Bărăgan, cu arături de vară cenuşii-roşi etice până-n brazda altor tarlale imense încă verzi – tarlalele de porumb. Pe măsură ce se scurgea septembrie şi până pe la jumătatea lui octombrie se ofileau porumbiştile şi dădeau în verde fraged semănăturile de toamnă. Era un calendar

al culorilor pe care-l descifra din carlinga etanşată, lansată la viteze de 2 M, cu bucuria profundă a ţăranului care ghiceşte curgerea vremii după semnele dintotdeauna ale firii. Sala de aşteptare a policlinicii cu platâ, linoleumul gri, spălat de curând şi scorojit pe la colţuri îi creează o stare neplăcută, ca şi când sărăcia linoleumului scorojit l-ar umili, cum îl umilesc crăpăturile zidului de pe lângă calorifer şi lipsa de fantezie cu care sunt decoraţi pereţii:

O chemare anemică pentru donatorii de sânge şi un fotomontaj cu poze decolorate de vreme, reprezentând staţiuni balneoclimaterice, totul lipit pe un carton care prins deasupra caloriferului s-a bombat şi îngălbenit. Domneşte un spirit vetust, funcţionăresc, acrit de plictiseală în holul ticsit de pacienţi, care se trezesc din letargia aşteptării de câte ori una din uşile cabinetelor medicale este aproape smulsă din ţâţâni de surorile puse pe harţă, care – se vântură de colo, colo cu reţete, ibrice în care fumegă cafelele, surori lipăind pe linoleum cu papuci comozi de casă, răspunzând din vârful buzelor la întrebările pacienţilor puse cu ton subaltern şi nu de puţine ori milog. Tata stă în scaunul de fier tapisat cu muşama prăzulie, ţapăn, cu pălăria pe genunchi. Este îmbrăcat în pantalon de dimie, cu cămaşă albă, orbitor de albă, poartă o vestă tot din dimie, este bărbierit proaspăt, cu unghiile tăiate în carne, purtând în porii degetelor şi în crăpăturile pielii urmele ţărânii. Se uită la mâinile tatii, aproape diforme şi îl încearcă un sentiment ciudat de compasiune. Tata a venit aseară de la Grădinile cu o trimitere cabalistică pentru spitalul din Izvoarele, scrisă de mână de către medicul din sat. Nu s-a dus la Izvoarele. A venit la Bucureşti.

— Inima, băiete. Simt că nu mai pot răsufla noaptea. Să mă duci la spitalul militar: ori la voi la aviaţie, să fiu împăcat că nu m-am lăsat pe tânjală.

Venise cu un coş în care erau ouă fierte, cozonac, mere, câteva sticle cu ţuică nouă şi o damigeană de tulburel.

— Parcă ziceai că o aduci pe Maria, pe la Grădinile. A

inspectat apartamentul, s-a uitat la cuibul de rândunică de pe balcon, s-a îmbăiat îndelung (îl auzea pufăind şi licăind) a frecat cada şi după cina cam amestecată, de burlac, i-a povestit cum au venit alegerile peste „preşidinte" şi l-au propus cei din prezidiu pe vărul Petre Limpede, pe „primar" a fost o muţenie în adunare, că altă dată nu prea le dădea rând la vorbă, era în prezidiu unul mic şi fălcos de-i ziceau toţi „tovarăşul maior" şi el era cu alegerile, acum a mârâit ceva şi nu le-a mai luat vorba din gură, cu toate că tot la „preşidintele" trăsese şi se ospătase şi acum. Aşa că adunarea generală l-a ales de-adevărat pe Petre Limpede.

— Iar se urcă din cârca bicicletei în şa, ori în f ai ton, că aşa este datul lui – a spus tata şi-a făcut rugăciunea şi s-a dus la culcare… De dimineaţă a dat un telefon la Centrul de Instruire, a vorbit cu colonelul Petrescu, i-a cerut învoirea de rigoare şi colonelul i-a spus să-l ducă pe bătrân la un specialist civil;

dar pe urmă să-l aducă neapărat, să-l verifice „moş Guţă", fostul specialist al aviaţiei. Abia în clipa în care a lăsat receptorul în furcă şi-a dat seama de singurătatea lui în

Capitală. Era foarte de dimineaţă, facultăţile îşi începuseră cursurile de două săptămâni şi el n-o văzuse pe

Maria, o căutase de câteva ori la telefon, o dată vorbise cu Cici, i s-a părut că femeia abia îşi stăpâneşte plânsul, altă dată, seara, vorbise cu tovarăşul Nae care-i spusese că-l roagă să-şi facă timp, să vină până la ei în Domenii, el i-a promis, Maria nu era acasă, vorbise şi cu Maria altă dată, un glas vag, străin, aproape rece şi el şi-a spus că este de o mie de ori un imbecil sentimental care a luat în serios cele câteva zile de vacanţă la mare şi, culmea ridicolului, monumentul ridicolului, i-a spus că vrea s-o vadă, ca să-i restituie caietul.

— Care caiet? a întrebat Maria şi atunci el a închis telefonul.

Azi dimineaţă l-a căutat pe Radu Belcotă să-i recomande un specialist şi să-l recomande specialistului.

Nu era acasă. Şi-a adus aminte cu mare limpezime de glasul precipitat al Terezei, când a vrut să-i spună ceva pe plajă şi a venit Radu Belcotă, întrerupând-o, de clipa aceea densă şi dramatică în care i-a apucat mâna cu mâna ei fierbinte, când i se reflecta cerul în ochii albaştri şi a simţit-o femeie până în vârful unghiilor, de sentimentul acela profund care-l învăluise într-un abur de senzualitate şi a vrut s-o ia în braţe şi s-o sărute. „La revedere, Dan… Dacă ai nevoie de un cardiolog, mă găseşti la policlinica de pe Batiştei”… Nu era la policlinica de pe

Batiştei, se mutase aici, i s-a spus la „informaţii” unde s-a mutat, el a citit cartea ei de vizită din avizierul cu medicii consultanţi la cardiologie, era a treia după doi profesori doctori „Dr. Tereza Neagu, medic primar”. Alături, zilele şi orele de consult. Marţea de la 10 la 14. Este ora 10, 45, are bonul numărul 3 şi încă n-a ieşit bătrânica dinaintea lui, care l-a chemat în ajutor când un tip atletic, care intrase pe la toate cabinetele de pe hol ţinând între două degete o hârtie, a dat buzna şi în cabinetul de cardiologie, înainte ca el să audă apelul bătrânicii. Prin uşa întredeschisă a auzit un glas rece, tăios, care nu avea nimic comun cu glasul acela fremătător de pe plajă, când a decolat pescăruşul Donald, tulburat de la ospăţ. Tipul atletic cu părul dat cu briantină a ieşit precipitat, congestionat şi a plecat bufnind. Nu l-a mai văzut pe colonelul chel din biroul cu ventilator silenţios. A primit un telefon foarte oficial de la colonelul Şerbănescu, care-l convoca pe a doua zi la centrul de instruire al aviaţiei comerciale, unde a întâlnit câţiva din aşii aviaţiei de vânătoare din al doilea război mondial, cunoscuţi de el din lectură, acum ingineri şi profesori la materii de specialitate. Avea o vârstă care-i permitea să-şi cenzureze emoţiile, care-l ajuta să se detaşeze de clipă, avea şi un exerciţiu îndelungat de stăpânire de sine, astfel încât în momente limită se putea extrapola conjuncturii, adică se catapulta din conjunctură, oricât ar fi fost ea de tensionată şi, situat undeva în afara ei, o judeca la rece, ceea ce, evident, îi dădea de cele mai multe ori câştig de cauză.

Urcând scările banale ale centrului, în forfota cursanţilor pentru diversele specialităţi, a avut senzaţia stranie că se reîntoarce la emoţia celei dintâi zile de şcoală militară, când aerodromul acela cunoscut ca o Alma Mater a aviaţiei româneşti, respirând prin toţi porii istoria ei dramatică, aproape l-a halucinat.

Ştia foarte exact că viaţa lui de pilot se schimbă radical şi că în această schimbare în care vitezele supersonice şi marile înălţimi glaciale şi solitare vor ceda locul distanţelor şi zborului în echipaj, el va trebui să se readapteze;

ori mai sigur să se reconstruiască interior după date deocamdată necunoscute. Prin geamurile mari ale casei scărilor vedea cupolele hangarelor, un colţ de aerodrom, câteva aeronave uriaşe, patru motoare de tip II 18 cărora li se făcea revizia şi dintr-odată a auzit zgomotul aerodromului în plin trafic, l-a auzit atât de sonor, de distinct, de familiar, încât tresare când tata îl apucă de mână şi-i spune:

— Dan, nu suntem noi cu numărul trei?

Sora nu este nici ursuză, nici nervoasă, dimpotrivă, îi zâmbeşte, el poartă ţinuta de stradă şi nu poate spune că intră detaşat în cabinetul de cardiologie unde lucrează doctoriţa Tereza Neagu, debarasat de amintirea femeii goale de pe plajă şi de rezonanţele acelea profunde pe care i le-a trezit glasul ei atunci. Doctoriţa scrie ceva într-un registru, este întoarsă cu spatele, are părul blondarămiu ridicat într-un coc savant, care-i descoperă gâtul, este îmbrăcată în halatul profesional alb, orbitor de alb, îi vede mâna fină, cu unghiile lăcuite rămasă inertă pe registru, o mână abandonată, care are un spasm scurt, o convulsie nestăpânită şi necontrolată, el simte brusc nevoia să sărute mâna aceea, apoi doctoriţa se răsuceşte pe fotoliul ei turnant, îl priveşte mirată prin ochelarii cu ramă subţire de aur, care-i măresc irisul albastru transparent, roşeşte vizibil, apoi îşi scoate ochelarii şi-i întinde mâna cu o bucurie vădită:

— Mai curând decât speram, Dan!

El reţine fiecare cuvânt, mai ales acel „speram”, îi sărută mâna curtenitor şi îi spune că regretă motivul care-l aduce, iată-l pe tata, Tereza, vine neapărat la un consult, m-am gândit la tine, ea se bosumflă că a plătit, că nu s-a anunţat din vreme, ce-a mai făcut, cum a fost în „singurătăţi”, ce i-a invidiat că pleacă acolo, că pot fi ei înşişi, ea cu Vie s-au întors în Bucureşti, Vie a fost chemat urgent la minister – nu, nu vă dezbrăcaţi vă rog, mergem direct să facem o electrocardiogramă, să vedem întâi pulsul. Dan, nu mi-ai spus că ai un tată atât de falnic; ce are – Maria, v-aţi certat, n-a mai venit la mine de câteva zile, să nu te mai cunosc în uniformă, aproape m-am intimidat, acum ocupă loc şi lasă-mă să-mi fac meseria…

Aurelia, ocupă-te tu de aviator… Gata! Să nu mai aud nimic!

Îşi pune ochelarii. Tata stă ţapăn, se uită la el, se uită la doctoriţă, îşi răsuceşte mustaţa, apoi la fel de brusc cum îşi abandonase faciesul profesional, redevenind femeia din vacanţa la mare, Tereza îşi redobândeşte aerul preocupat, uitând parcă tot ce nu ţine de meseria ei. După consultul care începe să dureze şi în care intră câteva mişcări ritmice ale bătrânului (pe măsură ce consultul se complică el intră într-o stare de alertă dureroasă) Tereza îl roagă să rămână până se întoarce de jos. Sora, care este de fapt asistentă, evoluează în jurul lui, drapată numai în îmbrăcăminte mini: minifustă, mini halat, mini bluză, aranjează registrele, completează nişte fişe, şterge un praf imaginar şi îi spune confidenţial:

— Doamna doctor nu mi-a povestit încă nimic din vacanţa la mare. A venit schimbată. Nici domnul Vie n-a mai venit s-o ia cu maşina. îl cunoaşteţi?

Întrebarea este piezişă şi el recunoaşte sub inocenţa ei aparentă foamea de intrigă măruntă, de cleveteală.

Asistenta este într-un fel replica Terezei, încearcă acelaşi coc, aceeaşi manieură, are pantofi asemănători şi lui i se pare stupidă aşteptarea, cu ceva forţat şi nelalocul ei, ca şi conversaţia asta banală pe care trebuie s-o facă asistentei care-şi arată cu dezinvoltură pulpele până foarte

sus, lucru care-l agasează, obligându-l să nu vadă ceea ce fata arată cu prea multă bunăvoinţă şi nepăsare. Tereza se întoarce cu tata gătit, ţinându-şi pălăria solemnă în mână.

Doctoriţa este veselă, tata nu are nimic, totul poate fi pus pe seama unui reumatism mai vechi, cât despre respiraţia aceea şi senzaţiile de sufocare au trecut şi pe la doctorul Mateescu, de aceea au întârziat; nimic pulmonar; dar dacă se repetă, să revină la un consult. Nici medicamente, nici vreo schimbare în ritmul obişnuit de muncă şi odihnă.

— M-aş bucura să am inima tatălui tău, Dan... Ce bine-ar fi, dacă ai trece să mă iei de aici pe la orele două.

Vii? N-ai program? Bravo!... Haide! E multă lume.

Aurelia?

— Multă, doamna doctor!... Şi nerăbdătoare!

Un rictus al buzelor cărnoase, senzuale.

— Revino la un consult peste douăzeci de zile.

În maşină tata îi povesteşte cum l-a dus doamna doctor, ce femeie frumoasă şi cuminte şi ce-o mai sărutrnâneau doctorii pe unde l-a dus şi l-a prezentat; de parcă i-ar fi fost tată (îl priveşte scurt pe sub gene) şi l-au ciocănit şi l-au ascultat, au râs între ei, vorbeau de nu-i înţelegea pe păsărească lor, dar tot a priceput că e sănătos tun şi înecul ăla de la inimă i se trage de când a făcut el fum într-o seară, că năpădiseră ţânţarii pe bietele vite şi a pus în paie şi nişte soluţie de omorât muşte şi nişte

D.D.T. – a zis că fumul ăla face prăpăd.

— De ce naiba nu mi-ai spus acolo, tată?! Cine ştie cum te-ai intoxicat...

— Era să te fac de râs, că ai tată neghiob? Unde mergem, că vreau la gară. Ori du-mă-la autogară la cursa de doişpe.

— Să te vadă şi doctorul de la aviaţie.

— Lasă-mă, băiete, în pace. Hai la cursă şi vezi cum te porţi cu doamna doctor, că-i măritată, frumoasă şi bună şi văz io că ţine la Maria şi sunt prietene. Maria este tot doctoriţă?

— Este inginer! Intrăm aici, să-i cumpăr ceva mamii.

— Are de toate. Nu cheltui cu noi, că-ţi trebuie. Aici, pasul şi leul.

I-a cumpărat mamii o broboadă caldă de lână de la artizanat, l-a dus pe tata la autogară, bătrânul făcuse o mutră spăsită şi-i spusese că nu mai este cazul să vină la consultaţie, mai cu seamă că l-a ales şi pe el brigadier la zootehnie în locul lui Ciupitu, el n-a vrut, dar adunarea a zis că e uşor să tot critici de pe margine, să dai cu gura că aia nu-i aşa, că aia-i pe dincolo, să pună osul şi să schimbe el, să vadă ei cum furai cază, ce-i cu islazul ăla raţional şi dacă este el în stare să facă ce a cerut altora din gură. Aşa că e luat la: zootehnie şi trebuie să facă ţarcul pentru „tineret”… S-a urcat demn în autobuzul plin cu grădinăreni şi i-a făcut semn să se ducă, să nu piardă vremea, că el este acasă. S-a întors la el, s-a schimbat, a îmbrăcat un flanel uşor şi un pantalon deschis de tergal, cu o nerăbdare suspectă, dublată de o nervozitate care-l făcea să transpire abundent. Reîntâlnirea Terezei, desigur se putea duce la oricare alt cabinet cu plată, l-a ales deliberat pe al ei, nu corespunde neapărat unei obsesii. Este foarte limpede, nu s-a îndrăgostit de Tereza, aparţine altei lumi interioare, altor zone, asta nu înseamnă că trebuie să încalţe un ciorap verde şi altul albastru, băieţaş adu comenzile la mijloc şi redu motorul, parcă în clipa asta îşi vede pentru întâia oară apartamentul, îi simte intimitatea, se lasă pătruns de căldura aceea secretă emanată de lucrurile pe care le-a adunat în aceşti ani ca să-l scoată din atmosfera carlingii; desigur lipseşte femeia care să umanizeze integral acest interior, coboară şi sare în maşină cu o grabă suspectă. Taie oraşul prin

Cotroceni, abia acum sesizează toamna în castanii de pe străzi, cu frunza îngălbenită, de la Medicină iese un puhoi de tineret, sunt foarte mulţi studenţi de culoare, asta dă străzii cu castani un ce exotic şi rulează în stil mare pe Ştirbei Vodă, constatând că este încă foarte tânăr din moment ce ajunge la întâlnire cu cel puţin zece minute înainte. Policlinica construită în cărămidă aparentă, umbrită de un tei străvechi, închide stradela îngustă a

cartierului amestecat, cu foste case boiereşti dintre care, răsare ici, colo câte-un bloc dând ansamblului un aspect insolit. Parchează maşina. Când deschide portiera aude zgomotul unei ferestre care zăngăne în cercevea şi glasul asistentei aceleia, strigând fără niciun motiv:

— Doamna doctor, a venit domnul aviator!

Asistenta plecată mult peste pervaz îi face semne amicale.

— Doamna doctor s-a îmbrăcat. Vă roagă s-o aşteptaţi o clipă.

Se pare că fetişcana vrea cu tot dinadinsul să atragă atenţia cartierului, sau măcar a întregii policlinici asupra faptului că doamna doctor pleacă cu domnul aviator.

Tereza, într-un pulover de un albastru palid, perfect mulat pe tors, coboară scările val-vârtej, îl ia de braţ şi spre surprinderea lui totală îl sărută pe obraz.

— Nici nu ştii cât de bine-mi pare c-ai venit. Repede, până nu se dă alarma. Mi-ar fi plăcut să vii în uniformă.

Habar n-ai ce solemn eşti în uniformă.

Sărutul Terezei l-a electrocutat scurt. Se urcă la volan şi îşi spune că, vizibil, s-a desenat un front de furtună, că este pe cale să intre în zbor fără vizibilitate şi că, oricum, experienţa cu Ingrid ajunge pentru o viaţă de om. Brusc îşi aduce aminte de ventilatorul silenţios şi de chelia colonelului doldora de precepte, amintire care-i spulberă pe loc plăcerea juvenilă stârnită de prezenţa Terezei lângă el, prezenţă care a inundat maşina cu un parfum discret şi ameţitor.

6

— Unde te duc?

— Hoinărim puţin la şosea!… Îţi convine?

— Eşti chiar atât de liberă?

— Nu atât pe cât aş dori-o; dar fac tot posibilul să devin!

— Criptic, Tereza.

— Te bucuri că suntem împreună?

— Mă bucur cuviincios şi principial.

Tereza râde dintr-odată copilăreşte. Este întâia oară

când o aude râzând aşa.

— Vie sau Maria?

— Vie mi-e perfect indiferent… Maria?

Tereza îi pune degetele parfumate proaspăt, peste buze.

— Taci!… N-am nicio mustrare de cuget. Pur şi simplu îmi face plăcere să te revăd… Ştii, Dan, eşti un bărbat foarte tonic şi foarte tânăr sufleteşte.

— Tu?

— Începusem să îmbătrânesc.

— De ce?

— Tocmai asta este… De ce?!

— Te cunosc prea puţin ca să-ţi pot răspunde, Tereza.

Obiceiul acesta prostesc al asfaltului de a se denivela la stopuri, ca şi obiceiul şi mai prostesc al celor de la întreţinere, care se pare vând bitumul la negru, în loc să-l folosească unde este nevoie. Demarează în Piaţa Victoriei şi o ia spre statuia aviatorilor care-şi desenează profilul metalic pe cerul alburiu, de deasupra lacurilor. Trece pe primul culoar, desfătându-se cu mersul lin pe pavajul de piatră, teii prin care umblă toamna se scurg uşor pe lângă maşină şi dacă ar ţine numai, la clipă s-ar putea considera pe deplin satisfăcut. Tereza emană o bucurie molipsitoare.

Sentimentul de eliberare al cuiva care scapă fie şi numai pentru un ceas de la o muncă plicticoasă şi fără nicio satisfacţie.

— Ai avut vreodată sentimentul efemerului, Dan?

Nu-i răspunde. De altfel nici nu l-a întrebat pe el. S-a întrebat pe sine. Îşi spune că este foarte interesant să asculte monologul interior al unei femei frumoase; dar acţiunea, umanitară în sine, comportă riscuri dintre cele mai grave. Cel mai banal dintre ele ar fi acela al întâlnirii cu confidentul legal, care să-i ceară socoteală de această intimitate şi, în cel mai vulgar caz să-l reclame, iar reclamaţia să ajungă pe biroul cu ventilator. A făcut o obsesie şi obsesia asta îi strică toată ziua. Putea să se ducă foarte bine la o altă policlinică şi totul se rezolva exact şi în termenii cei mai onorabili. Hazul ăsta interior e acru şi

stupid.

— Îţi vorbeam de provizorat, Dan. De sentimentul provizoratului, care este ucigător.

— Domnul Alvin Toffler îl consideră un datum al omului modern.

— Am citit „Şocul viitorului11 şi nu mă interesează chiar tot ce spune domnul Alvin Toffler. Dacă vrei, condu-mă până la lac. Ştiu un loc mai singuratic, unde pot vedea o salcie, fără să mă înghiontească nimeni. Apropo de Toffler. Înghesuiala şi proasta creştere, brutalitatea asta de pe stradă şi mitocănia ţin tot de sentimentul provizoratului?

— Mai ştii?

— De când n-ai mai văzut-o pe Maria?

— Am şi uitat. Era vorba de sentimentul provizoratului.

— La mare m-ai lăsat să înţeleg că-ţi era prietenă veche şi că voi doi…

— Dacă nu te lăsam să înţelegi asta, se schimbau cu ceva datele problemei?

— Care problemă, Dan?

— Asta mă chinui să aflu de când ai dorit escapada

— Escapadă?

— Evadare, dacă escapadă ţi se pare licenţios.

Face virajul acela larg şi parchează pe alee, în faţa restaurantului „Pescăruş”. Tereza îi ia de braţ cu dezinvoltură. I se pare, chiar cu oarecare ostentaţie. Este ceva pripit şi în acelaşi timp deliberat în felul cum îl ia de braţ ca şi când reîntâlnirea de la ea din cabinet ar fi declanşat un proces refulat îndelung – el se gândeşte brusc la toate complicaţiile posibile şi inutile, mai ales acum când se pregăteşte pentru liniile aeriene unde matricola piloţilor trebuie să fie impecabilă şi să se raporteze la baremuri foarte stricte, îşi spune că a început să devină de un conformism supărător, semn de îmbătrânire prematură. Este ora când copiii veniţi la plimbare în parcuri dorm, când pensionarii îşi fac siesta, iar cei ieşiţi de la slujbe sunt acasă, ori prin pieţe după cumpărături. Sub sălcii

pluteşte un clar obscur pastelat, pe lac sunt câteva yole, cu velele albe decupate vizibil din decor şi cu vaporaşul de agrement alunecând uşor pe luciul apei…

— La ce te gândeşti, Dan?

— La întâmplarea care m-a făcut să te întâlnesc.

— Erau alte zeci de cabinete cu plată în oraş. Şi voi aveţi specialişti cu reputaţie. Ai venit la mine, un medic necunoscut şi fără mutră de savant, ca să mă revezi.

Greşesc?

— Nici măcar cu o silabă.

— Mi-a plăcut de la început francheţea ta.

— Contrasta cu ceva?

Tereza se opreşte brusc. îl priveşte intens. Ochii albaştri au o transparenţă stranie, nostalgică, pieliţa alb-arămie a obrazului este şi ea transparentă, ca şi când lumina difuză s-ar filtra prin pori iluminând-o din interior, îşi ţine buzele cărnoase întredeschise, respiră precipitat, i se văd dinţii perfecţi, de un alb agresiv şi umed, îi strânge braţul şi abia şopteşte:

— Cu totul L. Hai să ne aşezăm aici!

Este conştient permanent de prezenţa carnală a femeii de lângă el. Stă lejer pe banca de sub salcia pletoasă, s-a uşurat de stinghereala cam ţeapănă de la începutul întâlnirii lor şi acum se desfată urmărind jocul unei raze de soare strecurată prin frunziş, joc care aprinde reflexe de aur în părul Terezei, ori îi cade pe frunte, ori pe genele lungi; ori îi alunecă pe gâtul suplu, arcuit graţios, făcând să i se vadă vinişoarele albăstrii, desenate gingaş sub bărbie. La început şoapta precipitată a Terezei i s-a părut că vine de foarte departe, dintr-o altă lume, lui necunoscută, mai mult un murmur, în care cuvintele se resorbeau golindu-se de conţinut; rămânând doar expresii sonore ale unor mişcări interioare care lui îi scăpau mereu, însăşi prezenţa Terezei estompându-se la un moment dat, pe el invadându-l cu o pregnanţă cvasimaterială imagini de pe aerodrom, o decolare cu forţajul în noaptea aceea furtunoasă de octombrie de acum un an, când la desprindere a intrat într-o trombă care l-a înclinat până

aproape să atingă pista cu vârful planului drept, revede fulgerător balizajul, caroiajul de smoală care desparte dalele de beton, ploaia în fascii lungi, orizontale, apoi zgomotul rafalei izbind fuzelajul şi pista precipitându-se spre el dintr-un bord, aude glasul repezit al conducătorului zborului în căşti:

— Redresează, redresează, ce faci acolo?

— M-am săturat să tot fiu valută în tranzacţiile sociale ale ratatului care este acest bărbat al meu… Auzi.

Dan, ce straniu, un necunoscut cu obiceiuri dezgustătoare, asta numai după şapte ani de căsnicie, un străin egoist şi egocentric, devorat de pofta parvenirii, o reptilă periculoasă, un cameleon care exploatează fiecare impas al şefilor ierarhici; ori fiecare viciu; ori fiecare pasiune;

care mă foloseşte ca momeală, un om fără nicio religie în afara adoraţiei de sine, capabil să plimbe căţelul nu ştiu cui de la Externe; ori să ducă la mecanic maşina nu ştiu cărei progenituri de sus pus – auzi, joacă table cu şoferul lui x; ori face piaţa soacrei lui y; Dan, ceva de groază; dar mi-au trebuit şapte ani să înţeleg, şi acum…

Brusc cuvintele rostite precipitat de Tereza îşi încorporează sensurile. El îşi aminteşte seara cu Maria la „Han”, când dansau şi Maria l-a condus până în spatele perechii formată de Tereza şi acel bărbat colţuros care-i propusese s-o ia de soţie pe loc şi Tereza îl întrebase: „m-ai întrebat măcar dacă-mi placi?” Apoi îşi aminteşte de mărturisirea

Mariei, de povestea dragostei dintre Ciei, mama ei şi pilotul acela de la utilitară, simte cum întâmplarea a ţesut în jurul lui traiectoriile altor destine, complicate, complexate, îşi dă seama că nu toată lumea pleacă de la A să ajungă la B pe ortodromă ca el; revine şi glasul Terezei, abia un abur, îl cufundă într-o stare de semiveghe şi semisomn;

este excelent pe bancă, Tereza are o frumuseţe dramatică, este cald, o căldură răcoroasă, de septembrie, peisajul lucrat de horticultori are în el ceva duminical şi

Tereza povesteşte cum săptămâna trecută Vie i-a prezentat ca din întâmplare un „tovarăş” – aşa spune Vie – totdeauna din gât, a făcut mare caz, invitându-l la ei, erau chiar pe strada lor, din cartierul rezidenţial. „Tereza, fă tu onorurile de gazdă, până mă reped eu să aduc nişte cafea şi nişte alune”, a dispărut lăsând-o cu „tovarăşul” care a devenit agresiv şi atunci ea i-a aruncat în obraz conţinutul unei glastre cu garoafe; iar seara după o scenă dură, în care Vie i-a spus că l-a nenorocit pe viaţă, ea i-a replicat că este un vierme nenorocit, şi el i-a tras o palmă, seara şi-a făcut bagajele şi s-a dus la părinţii ei. De atunci Vie o asediază oră de oră, o ameninţă, îi trimite tot felul de emisari şi îi face viaţa un iad.

— Desigur, totul este de-o vulgaritate stridentă, un fel de melodramă de mahala, tu nu eşti vinovat cu nimic ca să suporţi o asemenea mărturisire. Acum mă simt foarte bine şi te rog frumos să ne plimbăm cu barca. Lacul este încântător, sălciile pline de poezie şi cu toate că drama mea este inadaptarea la schimbare, suportă-mă încă un ceas. Vrei?

7

— Dacă eşti mulţumit cum ţii ILS-ul, să mergem la aterizare.

Instructorul se lasă lejer în scaun. Ţine ILS-ul în cruce, perfect, controlează rapid tabloul de bord, totul este în regulă şi este cu atât mai în regulă, cu cât comandantul de aeronavă şi vechiul lui instructor de zbor din şcoala militară, Ciş cum îi spuneau camarazii, tip scund dominat de o pereche de sprâncene negre, stufoase gen fraţii Max, joacă rolul indiferentului perfect: adică, băiete, este meseria ta, ţi-a dat statul şcoală, benzină, ulei, ore avion, păpică, uniformă, te-a făcut şi maior, nu-ţi rămâne decât să aduci avionul pe pistă, cel mai firesc lucru pe care-l poate face un avion care vine la aterizare în baremuri minime, fără să agaţe în tren antenele televiziunii, ori să radă turnuleţele insolite de pe Casa

Scânteii. Totul este acum chestiune de rutină, trecerea de la poziţia centrală a postului de comandă cum

era la monolocul de vânătoare, la poziţia laterală a postului acestuia multiloc l-a stânjenit la început, după cum l-a stânjenit şi dublarea aparatelor de bord. Chiar confortul sporit al carlingii l-a stânjenit. Posibilitatea să te ridici din scaun, să te dezmorţeşti, să treci prin cala de bagaje faţă în interiorul aeronavei şi eventual să foloseşti instalaţiile sanitare; când ai fost obişnuit cu costumul de suprasarcină, elastic şi strâns pe corp, legat în chingi, făcând corp comun cu masa metalică a avionului, purtând casca de cosmonaut, etanşat în carlinga proiectilului pe care-l pilotai de la sol până în limitele superioare ale stratosferei, cu alte cuvinte când erai tu însuţi etanşat într-o capsulă îngustă, în care libere erau doar mâinile şi picioarele… Desigur este o trecere la alt regim, regim de cursă lungă – ILS-ul stă înţepenit în cruce, variometrul nemişcat, este noapte cu ceaţă densă deasupra Bucureştilor, mai densă deasupra lacurilor pe care le ghiceşte undeva în vârful planului stâng, s-a obişnuit şi cu zgomotul monoton, uniform al motoarelor acestui cumsecade şi rapid AN 24, rapid dacă-l raportează la viteza medie a turbopropulsoarelor în exploatare, pentru că, lui, i s-a părut de-a dreptul ridicolă în primele zile de antrenament. Pe urmă, când a avut răgaz să urmărească peisajul, să încorporeze zborul acesta rectiliniu ca pe o prelungire a eului în spaţiu, a prins câteva zile cu formaţii superbe de cumulus-castelatus, nori de sidef într-un cer pur şi diafan – pe urmă s-a încorporat acestui ritm şi-a încorporat avionul, modul lui de a se comporta în aer, a început să-l înţeleagă, să-l iubească, să aibă încredere în el, cu atât mai mult cu cât instructorul – tip raţional până la micron – i-a făcut o analiză, multilaterală, izvorâtă dintr-o experienţă de zbor de câţiva ani pe *AN* 24. Ciş mustăceşte. Are obrazul livid.

Fosforul aparatelor şi luminile camuflate dau carlingii o lumină difuz verzuie, de acvariu. Este un joc psihologic, un test, testul final, la care-i supune instructorul, la care doi dintre camarazii mai vechi la linii, care dăduseră săptămâna trecută examenul de comandant de aeronavă,

căzuseră cu brio. În condiţii limită, instructorul îţi cere să-l aduci la pistă, lăsându-te să faci aterizarea singur, fără să scoată o vorbă, fără să atingă un buton sau o manetă, îl ştie de dincolo şi nu poate spune că nu i-a mulţumit în sine, de câteva ori, când a fost în alte condiţii limită, singur la bord, în haosul de trăsnete şi-n vânzoleala unui cumulonimb care-şi făcea de cap de la sol până la zece mii. Desigur, tăcerea totemului de-alături, mutra lui acrită de neîndemânările, ori lenea intelectuală a unora (avea obiceiul să spună cu o candoare rară: băieţaş, vremea pilotajului cu fundul s-a dus; locul fundului l-a luat capul… îţi recomand o meserie paşnică, ca să ajungi la pensie, fericit şi cu chelie. Aici ai pe mână viaţa oamenilor, te salut cu precădere, ai căzut şi s-auzim de bine) – deci prezenţa mută a totemului creează a doua premisă psihologică, după cea dintâi creată de ceaţă. Ai sentimentul că tot ce faci este mizerabil, simţi cum se dereglează uşor complexul logic al procedurii de aterizare, convorbirea cu cel de la turnul de control devine precipitată şi, dintr-odată, eşti conştient de panică – un fel de preludiu la panică sau în cel mai bun caz o stare tensionată, de enervare, care te face să te crispezi pe comenzi şi atunci ILS-ul… Ceea ce nu este cazul, îşi spune, zâmbeşte şi se cufundă aproape cu voluptate în masa de ceaţă lăptoasă care stă agăţată de parbrize. Nu mai trăieşte decât în clipă. Este un computer care recepţionează comunicările radio, care prelucrează datele aparatelor cărora le imprimă voinţa lui logică, matematică. Brusc îşi catapultează dublul (o ipoteză a lui mai veche, după care ar avea posibilitatea să fie în avion şi în acelaşi timp să fie undeva în spaţiu şi „să vadă”.

peisajul total, adică Terra executându-şi mişcările de rotaţie şi revoluţie şi un punct infinitezimal în spaţiul ei – avionul; apoi o a doua secvenţă, secţionată pe verticală: bolta, luna, spaţiul luminat vag până la plafonul de ceaţă: apoi stratul de ceaţă, geografia terestră, satele şi oraşele iluminate, râurile, conturul munţilor, totul în ceaţă şi avionul lui în această masă câlţoasă, căutând pista), deci

îşi catapultează dublul, ştie că este matematic deasupra institutului de cercetări în viticultură şi horticultura aşezat între şoseaua Băneasa şi şoseaua care-o uneşte cu şoseaua Ploieşti, „vede” culturile experimentale de piersici, peri şi cireşi, vede lacul, Casa Scânteii şi revine în carlingă, de unde cel rămas la manşă se izbeşte dintr-odată de linia roşie a balizelor, iluminaţia cu neon a bulevardelor îl asaltează, Bucureştii pe dreapta, strălucind difuz se ridică spre aeronavă şi drept înainte, dispus la 90°, iată pragul verde şi linia fosforescentă care marchează mijlocul pistei. Aterizează uşor, pentru că, „băieţaş, pasagerii plătesc nu ca să-i scuturi tu şi să-i buşeşti cum îţi convine; iar avionul costă parale şi n-ai venit cu el de-acasă, de la mămica”. Uruitul puternic al elicelor puse pe pas negativ, de frânare…

— Hm!

Instructorul pare să se fi trezit chiar atunci din somn.

— A dat Dumnezeu şi ai aterizat?

— După cum vedeţi.

— Se pare că te prezinţi mâine pentru cel dintâi zbor pe rută.

— Mâine noapte, cursă de marfă pentru Cluj. Cu dumneavoastră.

— Mdai Odihneşte-te. Şi nu uita tipicul.

— Sunt prezent cu o oră şi jumătate înainte de decolare

— Noapte bună!

— Să trăiţi!

Aerogară cu holul imens, pustiu, nu mai este nicio cursă de noapte, „balizajul, automobilele rare de pe şosea, este ora 22, 07 şi Tereza i-a spus să-i dea telefon oricum în noaptea asta, la orice oră, pentru că vrea să-l roage ceva care nu suferă amânare. Este 8 noiembrie, toamna se prelungeşte cu voluptate, iar el şovăie în faţa aparatului public, jucându-se cu moneda de 25 de bani, cuprins de o reticenţă neobişnuită. De când a început zborul, este din ce în ce mai puţin disponibil sufleteşte. S-a petrecut o metamorfoză a disponibilităţilor, o reducere vizibilă a

valenţelor care-l corelau cu lumea de dincolo de aerodrom. Şi nu numai asta…

— Dan, eşti străin, un necunoscut, îmi creezi o stare de panică, aproape de teroare, apoi povestea cu Tereza mă deranjează, cuvântul este absurd, mă face să sufăr, nu-mi place rolul pe care ţi l-a regizat – taci şi ascultă-mă, nu este cazul să joci rolul lui Mesia într-o afacere care nu te priveşte. Pe urmă mi-ai promis că mergem la atelier, la Belcotă; nu m-ai dus, în schimb cu Tereza ai fost de două ori. Nu mă poţi convinge. Îţi place Tereza. Te înţeleg. Este dispusă să-ţi fie amantă, dacă încă nu-ţi este, de la mare pusese ochii pe tine; eu nu sunt disponibilă pentru amor ocazional şi toate lucrurile astea mă plictisesc enorm, nu uita, anul ăsta îmi dau examenul de diplomă şi tu…

— Eu ce?

— Tu ar trebui să-mi menajezi timpul.

— Cu alte cuvinte?

— Nimic cu alte cuvinte. Eşti irascibil, domnul meu…

Du-te la doamna doctor să te calmeze. Şi nu mă mai deranja.

— Eşti mai obraznică decât astă-vară.

— Mă dezvolt.

— Maria!

— Tovarăşe maior!

— Scumpă studentă am să te aduc la raţiune, cu sau fără voia dumitale.

— Vezi să nu capotezi.

— Studiezi şi aeronautica?

— La ora cincisprezece zero zero am seminar.

— Te conduc.

— Aşa, în mare ţinută?

— Nu sunt în măreţinută. Şi chiar dacă aş fi. Nu este interzis de regulamente. Dimpotrivă. O notă în plus când însoţeşti o fată răpitor de frumoasă.

— Plezanterii de cazarmă.

— Va trebui să te obişnuieşti.

— O crezi?

Făcuseră drumul din piaţa Buzeşti până la

Politehnică pe jos. La grilajul de fier al curţii Maria a strigat dintr-odată: – Florineee! Florin! Aşteaptă-mă o clipă.

Nici măcar nu şi-a luat rămas bun. S-a resorbit în masa de studenţi, siluetă suplă, maiestuoasă, lăsându-l cu un gust amar, puţintel ridicol şi mereu nesatisfăcut de întâlnirile scurte, în care-şi spun banalităţi sau se înţeapă copilăreşte, la nivel preşcolar. Spre sfârşitul lui septembrie, ploua, era liber, s-a dus la familia Nae fără să se anunţe. A găsit-o pe Maria acasă, pregătind lecţiile cu băieţii. Tocmai îi trăsese o palmă lui Alior şi îi rupsese foaia din caietul de matematică, iar Alior scheuna şi striga c-o s-o spună „lu' mama".

— Cu ce ştii tu, nu eşti bun nici să vinzi cartofi la aprozar, măgarule… Poftim, Dan. M-am săturat de trântorii ăştia. Plecaţi la Victor şi să nu vă prind pe-aici înainte de şapte, că vă rup picioarele. Cei doi i-au tras cu ochiul.

Alior s-a dat pe lângă el, şoptindu-i: „mişto gagica, dar rea cât zece", la care el abia s-a stăpânit să nu-l plesnească.

Maria purta o rochie largă de interior. Camera ei, spaţioasă, cu două fotolii enorme, tapisate cu stofă groasă, de culoarea untului, o bibliotecă din corpuri detaşabile din lemn natur, pat îngust, din acelaşi lemn şi cu aceeaşi tapiserie ca fotoliile, era dominată de planşeta pusă pe stativul ei şi luminată de o lampă de lucru, fixată deasupra.

— Descifrez un calculator, Dan… Ia loc… Ce mai faci? nu te-am văzut de mult.

— N-ai vrut să mă vezi, Maria.

— Poate!

— De ce?

Ea a tăcut şi el i-a povestit vizita făcută doctoriţei

Tereza Neagu cu tatăl lui şi ceea ce a urmat după aceea, fără să divulge ce ţinea de secretul Terezei, sau credea el că este secretul Terezei. A spus-o în treacăt, Maria i-a spus că o întâlneşte destul de des pe Tereza, se duc amândouă la cofetărie, la „Scala"; sau mai exact se duceau, pentru că le-au urmărit doi tipi, le-au acostat,

credeau că vin acolo să se expună şi de atunci îşi vorbesc la telefon, în ultima vreme foarte rar, pentru că Tereza nu mai răspunde la numărul ei de telefon:

— S-a mutat temporar la părinţi, a spus el.

Maria l-a privit scurt şi intens, n-a replicat nimic.

S-a dus la bucătărie, i-a făcut o cafea, apoi au vorbit de lucruri obişnuife, până când a venit doamna Cici, încărcată cu târguieli şi l-a oprit la cină.

— Povesteşte-mi de noua ta ipostază, l-a rugat Maria, dar era evident că nu asculta şi părea absentă, şi la desert, un ştrudel cu mere, s-a ridicat, pretextând că o doare capul.

Nu ar putea spune că se simte singur în metropolă. Că este „angoasat" de probleme spirituale insolubile şi infinit dilematice. Problemele zilnice sunt absolut matematice: cursuri de cunoaşterea materialului, motoare şi mai ales de navigaţie aeriană, meteorologie, reglementări cod aerian şi revederea limbii engleze. Apoi zborul. Asta înseamnă minimum şase ore de cursuri zilnice. Alte trei ore de studiu (pe puţin), iată un program frumuşel, dens şi binecuvântat. Are un fel de religie a programului. Mai ales are sentimentul că nu poate trişa. Mai exact retrăieşte cu vigoare acest sentiment revelat lui la cea dintâi misiune de luptă în condiţii meteo grele, când era doar un foarte tânăr locotenent pilot şi când şi-a dat seama, între două fulgere care-i încărcau parbrizul cu flamă violacee, că satisfacţia lui cea mai înaltă, sentimentul de plenitudine care-l încearcă se naşte din conştiinţa clară că este un bun profesionist. Poate că rutina zilnică a făcut sentimentul ăsta să se uzeze. Aterizarea de acum câteva minute i l-a activat brusc. Şi tot brusc i s-a răsturnat viziunea despre colonelul cu chelie din biroul cu ventilator silenţios. Printr-un proces straniu de translaţie se vede în locul colonelului. Are în faţă un dosar. Maiorul Dan Dorobanţu…

Se joacă cu fisa de telefon. Este absurd. Niciodată n-a lăsat lucrurile la jumătate. Desigur sentimentele lui pentru Tereza sunt tulburi. Mai mult un ecou al şocului pricinuit

de surprinderea ei într-o ipostază intimă. Nu sunt clare nici sentimentele pentru Maria. Nu vede de ce n-ar putea păstra prietenia; ori cunoştinţa lor, în limitele…

În ce limite? Joc periculos băiatule, mâine cel dintâi zbor pe rută, trebuie să fim limpezi, deci, să vedem ce vrea Tereza. Formează, fără să mai şovăie, numărul ei de telefon. Rămâne surprins când îi aude glasul; glasul ei din vară, de pe plajă, tulburător, cu accente dramatice:

— Dan! în sfârşit! Cum a fost zborul? Ce ceaţă cumplită. M-am perpelit tot timpul. Vino la noi! Am pregătit ceva bun… Te aştept în mod festiv!…

— Tereza!

— Nu este târziu. De la grădina Icoanei, la stânga. O casă cu două turnuleţe. Adresa o ştii?… Te aştept!

Pardon!… Te aşteptăm!

La sol ceaţa este difuză şi vizibilitatea acceptabilă.

Fântâna Mioriţa lipsită de fascinaţia jeturilor krteziene, vila Minovici, Casa Scânteii, fâşâitul pneurilor pe piatra cubică, şoseaua Kiseleff, cu teii desfrunziţi, plutind fantomatic în ceaţă, apoi sentimentul straniu care-l încearcă ori de câte ori trece pe lângă Arcul de triumf, evident este militar până-n măduva oaselor, probabil o moştenire atavică, ori un destin al ţăranului din câmpia Dunării;

În orice caz simte nevoia să dea onorul; apoi oraşul umed sub ceaţă şi alt sentiment, ciudat, aproape necunoscut.

În masa asta de piatră, asfalt şi betoane, există cineva care-l aşteaptă cu o cină caldă. Nu trebuie să intre zgribulit într-un bistro, să înghită pe fugă mâncări stas, asezonate cu fum de tutun în mirosul stătut de bufet şi băutură. Printr-o asociaţie inexplicabilă vede interiorul

Mariei. Cele două fotolii confortabile tapisate în stofă groasă, spongioasă, de culoarea untului, biblioteca în penumbră şi pata de lumină albă revărsată pe planşeta enormă, care domină odaia ca un simbol al echilibrului laborios. Pentru o clipă este tentat să vireze. Să se întoarcă spre Domenii. Maria a fost categorică atunci când i-a cerut

să-i menajeze timpul. Iată că i-l menajează, gândeşte lucrul cu răutate acidă şi-l surprinde felul în care se simte din ce în ce mai tentat să abandoneze Grădina Icoanei, pentru Domenii. Între timp ajunge în Piaţa

Romană. Se înscrie mecanic pe culoarul de giraţie, iese în

Dorobanţi şi apoi pe Dionisie Lupu, rulează uşor spre

Grădina Icoanei. Parchează între două „Fiat-uri 1800".

masive. Casa cu turnuleţe şi iederă are un gard de fier, peste care se vede un parter înalt, la stradă cu o loggia profundă. Uşile masive, cu sticlă, au rulourile lăsate.

Printre zăbrelele de lemn răzbate o lumină albă, puternică. Casa este cu etaj, sub copertina sprijinită pe arcade de lemn sunt trei butoane de sonerie, cărţile de vizită cu numele locatarilor se disting greu şi înainte ca el să se hotărască pe ce buton să apese (nu cunoaşte numele părinţilor Terezei), uşa masivă din stejar lăcuit se deschide şi Tereza apare vaporoasă, învăluită în lumina puternică a unui policandru.

— Iată-mă, am venit aşa cum mă vezi, direct de la aeroport. M-ai luat prin surprindere, Tereza.

— Scoate-ţi fulgarinul. Cuierul e aici... Haidem. Te rog să te simţi degajat. Tereza poartă o rochie dreaptă, de un albastru stins, o stofă excelentă care i se mulează pe sânul foarte zvelt şi tânăr, are părul prins într-o diademă, cercei lungi, pantof argintiu, cochet, mânecile lungi uşor evazate la încheietură scot în evidenţă formele perfecte ale braţelor, în totul Tereza străluceşte, îl priveşte cu ochii ei albaştri, luminoşi, râde şi-l întreabă:

— Îţi plac?

— Fermecătoare, Tereza.

— În seara asta vreau să te seduc, râde, îl ia de braţ şi urcă cu el cele câteva scări până în holul enorm (orice încăpere normală i se pare enormă în comparaţie cu camerele lui liliputane, de bloc) dominat de policandrul din cristal, care reverberează lumina, scoţând în evidenţă

mobila masivă de abanos, încrustată cu sidef, specimene pe care nu le-a întâlnit nicăieri până atunci. Dintr-o privire scurtă vede şi recunoaşte un Petraşcu şi un Luchian;

apoi Tereza îl conduce într-o sufragerie vastă – încăperea care se continuă cu loggia – mobilată, el îşi spune în cel mai autentic stil Ludovic al XV-lea, plin de fantezie, culoare şi graţie. I se pare că venit de la bordul

AN-eului, saturat de electronică şi supertehnica secolului XX, a nimerit într-o cameră de muzeu, în care abundă culorile tandre, cu predominanţă albastrul aviaţiei, albul şi florile încrustate în lemnul întregului mobilier. Bronzul aurit care îmbracă picioarele scaunelor dă o notă de eleganţă rafinată. Pereţii sunt tapisaţi cu tablouri, unele uşor de recunoscut, semnate mai ales de pictori contemporani, văzute de el în marile expoziţii şi nu puţine dintre ele explicate de Radu Belcotă. Spre surprinderea lui, pe peretele interior, dominat de o sobă parcă de porţelan alb, foarte suplă şi înaltă, se detaşează acel „Amurg în munţi” pictat de Radu Belcotă, un peisaj fascinant şi halucinant, cu tonuri gris perlate, un amurg parcă selenar, un amurg geologic, care-ţi creează senzaţia de sfârşit de lume, ori poate de începutul glaciaţiunilor; în orice caz un sentiment de participare la un eveniment cosmic. Sufrageria conţine trei fiinţe izbitor de contrastante. Un bărbat înalt, cu părul alb-argintiu, bronzat, cu alură sportivă, îmbrăcat într-un impecabil costum gris, cu cămaşă albă, purtând o cravată cu mult albastru şi pantofi negri; o femeie, replica matură a Terezei, cu părul alb argintiu, într-o rochie neagră, purtând ochelari cu ramă subţire de aur şi o a doua femeie, scundă, cu părul vopsit în acaju, una dintre bătrânele acelea elegante cu ostentaţie întâlnite la vernisaje, la concerte, în expoziţii şi prin magazine, care într-un fel fac farmecul acestora, îmbrăcată într-un costum verde foarte închis, care ţine în braţe un pechinez, căţel vioi şi circumspect.

Toate trei fiinţele stau în picioare. Bărbatul lângă sobă, femeia platinată răsfoia tocmai un album aşezat pe bi

roaşul *capucine*, iar bătrâna cu pechinezul lângă ecranul pictat cu scene pastorale, unde cu mâna liberă aranja în glastra de Sèvres trei splendide garoafe roşii. Cu instinctul sigur al celui învăţat să riposteze eficient în orice situaţie de surprindere (nu se aştepta să găsească un asemenea interior; iar privirile reci, cercetătoare ale celor trei fiinţe îl stingheresc) trece peste tentaţia de a se prezenta bărbatului şi urmăreşte atent sugestia Terezei.

— Mama!

— Maiorul Dan Dorobanţu. Iartă-mă, Tereza, mai curând aş fi spus: sora!

— Mătuşa Odetta!

— Caraghios, croncăne cu glas bărbătesc, răguşit, mătuşa... Anica Broşteanu, judecător la pensie... Ăsta-i Spirache... Şi dumnealui este stăpânul casei şi al nostru al tuturor, implacabilul destin al artelor plastice Jean Broşteanu.

— Cunoscut mie de mult, prin Radu Belcotă pe care-l văd aici la loc de mare cinste.

— Pe care-l merită, tovarăşe maior, spune sentenţios, pe ton doctoral, criticul cunoscut în lumea lui Radu

Belcotă sub cele mai fantastice înfăţişări relatate la bursa de bârfeli cu lux de amănunte, pentru el, perfect indiferente. Jean Broşteanu are mâna pergamentoasă, cu unghii ovale, lustruite, proaspăt manicurate, emană un parfum subtil de tutun de pipă bun şi colonie bărbătească, îl trece printr-o privire oţelie, rece, pe care zâmbetul de circumstanţă n-o încălzeşte şi el intră pe loc într-o stare le prealarmă pentru că, oricum, vine dintr-o altă lume şi nu de mult a fost oaspetele lui Ciupitu, a fost cu Ileana pe luncă, au îngânat graurii şi în urmă cu treizeci de minute a ţinut

ILS-ul în cruce, adică a adus avionul conform undelor radioelectrice, de undeva din spaţiu, exact pe dreapta, singura posibilă, care-l unea cu direcţia optimă de aterizare pe pista de la Băneasa. Tereza îi zâmbeşte încurajator şi când aduce tava de argint cu păhărelele translucide de cristal din care se ridică aroma de ţuică

veche, îi şopteşte:

— Nu-i lua în seamă!

După ce dă peste cap bărbăteşte păhărelul de ţuică şi ciuguleşte câteva măsline pe care le împarte frăţeşte cu

Spirache, mătuşa Terezei spune cu acelaşi glas răguşit, croncănitor:

— Mi-e o foame de lup. Aviatorului la fel. După cum am înţeles abia ai aterizat, tinere. Mona, mai aştepţi pe cineva, ori ne aşezăm la masă?!… Jean, te implor!

Lasă-i pe impresionişti şi post impresionişti şi foşti impresionişti şi viitori impresionişti. Tinere, dacă nu eşti la curent cu suprematismul şi cei doi fondatori ai revistei

De stiji, cu arta ştiinţifică şi etacă, etacă, eşti un om mort… Ai auzit de supersnobism? Ei bine, dragul meu, ai căzut ca o bombă în plin fenomen.

— Odetta!

— Mona, scumpa mea, supersnobismul este un fenomen social explicabil la a treia generaţie de intelectuali ca noi. Istoriceşte explicabil. Tinere, ce ascendenţă ai?

— Dorobanţi de la 1877, doamnă. Pălmaşi, Clăcaşi.

Cu câţiva morţi la 1907… Cu toate că nu mi-am făcut încă un arboregenealogic, mă suspectez de o origine ţărănească străveche. Vă mulţumeşte raportul?

— Excelent… Străbunicul Broşteanu a fost moşnean vechi la Maneciu Ungureni. Este cel mai reprezentativ tip al familiei, care cu timpul a început să degenereze…

Mona, aşază-l pe aviator vis-à-vis. Simt că va fi o seară plăcută. Tereza, stai lângă el. Jean, ocupă-ţi fotoliul prezidenţial. Unde naiba este fata asta? Niciodată nu intuieşte momentul… Mmm!… *Hors-d eeuvre* de provenienţă Capsa… Ce bem în seara asta, copii? Totul miroase a complot aici.

— Odetta!

— Gata, Mona. Am tăcut. Jean, e rândul partiturii tale.

— Invitaţia Terezei m-a luat prin surprindere, spune.

Nu ştiam nimic despre familia ei. Pune-ţi prezenţa

mea aici, pe seama stimei ce i-o port Terezei.

— Stimă, mormăie mătuşa. Frumos… Etic… Nobil…

Tereza râde.

— Odetta, ne faci să roşim.

— Numai pentru asta?

Apare o fată de serviciu, îmbrăcată în rochiţă de satin negru, cu guleraş alb, aducând platourile cu rinichi şi vrăbioare. Jean Broşteanu, care până atunci se mulţumise să plonjeze într-o tăcere distantă, îşi consultă ceasul de aur şi spune cu glas sec.

— Ora 22, 40, Mona.

În aceeaşi clipă se aude sunetul melodios al soneriei muzicale.

— Cine o fi la ora asta, întreabă Tereza?… Dan, ce vrei să mănânci?…

Fata în rochia de satin deschide uşa. Un moment de tăcere.

— Doamna Tereza, a venit domnul Victor.

Alt moment de tăcere penibilă. Jean Broşteanu spune sec:

— Tereza, nu te duci să-ţi întâmpini soţul?

— Doar în acte, spune clar mătuşa Odetta… Victor, marea mea pasiune. Ce neruşinare!

— Odetta, te rog!

— Bine, Mona. Tac şi de data asta. Tinere, este un moment nesemnificativ. Am fost foarte bună prietenă cu unul dintre miniştrii aerului. Generalul Jienescu. Fost învăţător, un om de o ţinută morală ireproşabilă. Înspăimânta strada când venea cu *Avia* şi începea acrobaţia la joasă înălţime… Am spus bine?

Îi trage cu ochiul ştrengăreşte, taie câţiva dumicaţi de carne pe care-i dă lui Spirache, aşezat cuminte în poala ei. Desigur este o situaţie imposibilă, neverosimilă, pe cât de absurdă pe atât de ridicolă. Îşi spune că mama şi tatăl

Terezei îi arată o răceală demonstrativă, că Jean Broşteanu a devenit brusc exuberant, a ieşit din morga amorţită de până acum, se ridică de la masă şi iese în întâmpinarea noului venit care spune tare, din hol:

— Papa, o ocazie unică… Petrescu a primit viza şi desface totul…

— Vie, avem oaspeţi, spune Jean Broşteanu. Tovarăşul maior…

— O, la, la!… Dacă-mi aduc aminte, ne-am cunoscut la mare. Sărut mâna, Tereza! Sărut mâna, Mona! Sărut mâna, Odetta!… Nu blasfema! Ţi-am adus şocolată cu alune… Nu, drăguţo!… De la Nestor! La carton.

— Nu mă cumperi, sceleratule! Dă-mi şocolata şi stai aici lângă mine.

Victor Neagu într-un costum impecabil, de seară, desface ambalajul buchetului de garoafe, le aranjează singur în vaza chinezească enormă, aşezată lângă soba de faianţă albă, apoi îşi trage foarte degajat scaunul lângă bătrâna care-l priveşte cu ochi cinic, cu gestul firesc al unuia de-al casei.

— Arăţi foarte bine, Tereza, spune… Pot bea o ţuică?

— Nu ştiam că ai un obicei în plus.

— Care, scumpa mea?

— Acela de a intra într-o casă străină, neinvitat.

— Obicei vechi şi incorigibil, hârâie mătuşa.

— Tereza, mă stupefiezi, spune Jean Broşteanu. Casa mea” (accentuează) nu a fost, nu este şi nu va fi niciodată străină pentru Victor.

— Aviatorule, ai intrat în furtună, râde mătuşa.

— Sunt obişnuit, doamnă… Şi am toate mijloacele tehnice care să mă scoată la senin.

Victor Neagu îşi aranjează pe genunchi şervetul de olandă, alb imaculat.

— Îmi pare rău că prietenul nostru comun Radu

Belcotă m-a părăsit atât de brusc la mare.

Îşi bea ţuica, atacă pofticios platourile, este bronzat, volubil, povesteşte ceva nostim, o anecdotă pe seama lui

Belcotă, şi printr-o manevră dibace îl ia pe el drept confident, povesteşte una din isprăvile notorii de pe front, când locotenentul Radu Belcotă trecuse din întâmplare exact la verticala unui aerodrom inamic, abil camuflat în apropierea frontului, totul cu vervă, cu spirit, cu degajare,

aşa că în câteva minute atmosfera pare veche şi trainică, de-o veşnicie. Recte el, maiorul, ar fi elevul bunului prieten Radu Belcotă, cu care Tereza este într-o amiciţie camaraderească, au făcut şi escapada de la mare împreună, s-au distrat regeşte într-o seară, au dansat până târziu…

— Apropo, Dan (tipul este de o obrăznicie şocantă), ce-ţi face logodnica?… Iartă-mă, Tereza scumpă… Dar trebuie să completez: magnifica dumitale logodnică!?

— Excelent, Vie, răspunde, iar tipul închide pleoapele pentru o microsecundă.

Tereza albă, de o paloare vecină cu moartea, se străduieşte să-şi taie muşchiuleţul de vacă, asezonat cu legume clădite savant, după toate legile esteticii culinare. Regretă doar o clipă faptul că a acceptat invitaţia Terezei. Nimic dezonorant nu-l compromite în faţa lui însuşi, Tereza este o prietenă deschisă; iar aerele ofensate ale tatălui ei îl lasă perfect indiferent, cu atât mai mult cu cât îşi aduce bine aminte, acum câţiva ani criticul pornise o campanie ucigătoare în presă împotriva lui Radu Belcotă, el reţine încă foarte limpede câteva din epitetele şi etichetele pe care Jean Broşteanu le ţintuise pe fruntea „vestigiului desuet al unei arte primitive şi acefale”, campanie transformată brusc în opusul ei, când Radu Belcotă fusese ales într-o funcţie obştească de foarte mare anvergură şi din când în când apărea la jurnalele de film şi televiziune într-o ambianţă solemnă şi oficială. Îşi spune că în ambianţa de aici şi de acum, Tereza şi-a pierdut din personalitate, ca şi când sufrageria cu mobilier Ludovic XV i-ar absorbi farmecul spontan şi necontrafăcut, anihilând total posibilitatea ca ea să mai poată fi femeia care se voia goală, în libertatea absolută a peisajului marin.

— Se pare că voiai să ne mărturiseşti ceva în seara asta, draga mea, spune neutru mama platinată a Terezei.

Vorbeşte neutru, cum neutră pare a fi întreaga ei fiinţă de păpuşă încremenită la o vârstă anonimă. Jean

Broşteanu se scuză, îşi bea cafeaua şi îşi fumează pipa la el în „cabinetul cu stampe”, se mai scuză o dată,

are de discutat ceva urgent cu Victor, le roagă pe doamne să-i facă conversaţie tovarăşului maior. Se ridică de la masă.

Victor Neagu afectând aceeaşi bonomie sărută mâna Monei, spune că a fost o cină imperială, îl ia de braţ pe „papa”, apoi se întoarce din prag cu gesturi largi:

— Dumnezeule, cum am putut să uit! Dan, un mesaj confidenţial pentru dumneata, de la amicul nostru comun…

Îl ia de braţ şi îl trage după el în hol. Şopteşte repede şi scrâşnit.

— Maiorule retrage-te din vreme. Altfel te distrug.

Aici este teritoriul meu absolut. Înţeles?

— Eşti o lichea mai lichea decât bănuiam, răspunde şi pe loc se simte excelent… Cred că am să te scutur zdravăn.

— Atât de zdravăn, încât abia ai să te aduni de pe jos, escrocule, spune Tereza care în spatele lor îşi aranjează părul în oglinda enormă de cristal.

— Pactizezi cu maiorul?

— Pactizez cu dragostea.

— Mă faci să râd. Nu uita… Papa!… Salve şi raţiune, dragii mei…

Râde, îl mângâie în trecere pe Spirache care-i muşcă mâneca hainei şi dispare pe uşa înaltă din lemn lăcuit.

— Iarăşi pune la cale una din loviturile lui de gangster, cârâie mătuşa… Tereza, Tereza eşti slabă, fetiţo, şi puţintel laşă şi puţintel sofisticată. Taci, Mona… Ai nenorocit fata… Maiorule, ia-o de aici, până nu este prea târziu… Mă duc să-mi ronţăi şocolata. Sceleratul se pricepe la fleacuri, tot atât de bine ca la afacerile lui tenebroase.

Tereza priveşte în gol. Mama ei, cu păr argintiu, stă nemişcată lângă soba de porţelan alb, unde la sosirea lui stătea solemn Jean Broşteanu. Se simte inutil, stupid şi absolut nelalocul lui: Când îl conduce, Tereza îi strânge mâinile spasmodic, şi spune mereu şi mereu, cu accent tragic:

— Este în stare nemernicul… Este în stare de orice!

Îmi pare atât de rău, Dan… Atât de rău… Nu trebuia.

— Nu ştiu ce nu trebuia, Tereza. Iartă-mă, dar singurul om simpatic este mătuşa. Oricum, îţi mulţumesc pentru invitaţie. Îţi rămân prieten, apelează la mine când vrei…

— Taci!… O clipă să-mi iau pardesiul.

— Tereza!

— Aşteaptă-mă.

Ceaţa s-a îndesit. Conul de lumină al lampadarelor se decupează net din întunericul umed. Are o senzaţie neplăcută pe care nu şi-o poate explica, senzaţie amplificată de faptul că Tereza l-a rugat s-o aştepte. Este târziu, mâine noapte este primul lui zbor pe rută şi Maria a avut dreptate. Se pare că a nimerit într-o cabală. îl irită faptul că n-a ripostat mai dur acestui individ obraznic şi infatuat. Evident se amestecă într-o afacere care nu-l priveşte.

Tereza apare învăluită într-o pelerină cu capişon. îl ia de braţ.

— Încă trei minute. Ne plimbăm trei minute în Grădina Icoanei. Te rog, Dan!

8

— Ştii ce înseamnă un aterizaj pe vremea asta, cu avionul încărcat de pasageri?

— Nu face el aterizajul… îl face comandantul de aeronavă.

— Îl fac amândoi… Ai zburat vreodată pe asemenea vreme? N-ai zburat! Ai ştiut doar să dai sfaturi înţelepte.

— Tovarăşe pilot şef, nu vă permit… Ce-am făcut eu nu are nicio tangenţă cu ce face maiorul Dorobanţu, protejatul dumneavoastră.

— Toţi piloţii buni, integri şi devotaţi sunt protejaţii mei. Fiecare pilot însumează mii de ore de zbor, tone de combustibil, mii de ore motor şi avion, mii de ore de studiu, infrastructură, personal de pistă, încredere, mii şi zeci de mii de pasageri transportaţi în condiţii de confort şi siguranţă şi dincolo de toate astea dăruire, auzi măi, dăruire totală. Se scoală la miezul nopţii să plece în cursă

la orele când tu sforăi, străbat continente, trec peste oceane, pe zi, pe noapte, pe furtuni, pe grindină, prin anomalii magnetice. Puţin respect pentru cei de pe urma cărora trăieşti, nu ţi-ar strica.

— Îmi daţi sau nu avizul pentru oprirea temporară de la zbor a maiorului Dorobanţu?

— Nici gând! Dimpotrivă. Am să-ţi fac un raport de incapacitate. Am să ridic cazul tău în organizaţia de partid. Măi, Gore! Te cunosc de-o viaţă. Eşti laş, păduchios de laş şi ai o ură viscerală împotriva tuturor celor care se realizează plenar, în lumina soarelui. N-am uitat când ai buşit nefericitul acela de P.02 şi când te-a salvat generalul, că te dădeau afară, măi, comisia stabilise exact cauzele evenimentului: incapacitate profesională. Şi era un avion care ateriza singur, dacă îl lăsai în pace.

Ventilatorul albastru a fost mutat de pe biroul cu cristal pe fişetul din colţul cabinetului. Viscolul zgâlţâie cercevelele. La răstimpuri se aude zgomotul înfundat al motoarelor. Colonelul Şerbănescu identifică instantaneu

Boeingul lui Pan *Am*; ori *„IL”-ul 62* al TAROM-ului, ori celelalte avioane „Bac”-urile, ori DC. *10* de la *„Swissair* prevăzute cu noile aparate de navigaţie *INS-Inertial*

Navigation Sistem – un ordinator automat – al cărui corp principal îl formează o platformă riguros ţinută orizontal de către trei giroscoape. Ce ştie Gore de INS?!

Tip înalt, flegmatic, aproape frigid, obraz prelung, supt, purtând uniforma cu distincţie sobră, colonelul a aflat de la Virgil, navigatorul şef, că Gore pregăteşte încă una din loviturile lui spectaculoase – o oprire de la zbor.

S-a interesat în amănunt de poveste şi astfel a ajuns la denunţul acela josnic şi murdar făcut maiorului Dorobanţu, denunţ pe care Gore îl tot netezeşte cu palma deasupra dosarului Dorobanţu. Vântul atinge forţa de furtună. Trece aerodromul printr-o lamă densă de fulgi.

Desigur furtuna a atins şi depăşit minimele pentru câteva categorii de avioane. Băneasa este închisă. AN-ul cu care vine Dorobanţu de la Budapesta a cerut permisiunea să aterizeze pe Otopeni. Priveşte hangarul enorm pentru

„Boeing” şi *„IL”*-uri, pistele peste care se aleargă trombele fumurii de zăpadă şi dintr-odată are senzaţia că este în carlinga Ineului. şi face manevrele pentru aterizare.

Simte rafalele scuturând avionul, aude; bufnitura trenului care se zăvorăşte, se simte obosit după cele aproape trei ore de pilotaj în condiţii dificile, mereu în iminenţa givrajului şi dintr-odată îl cuprinde o leşuială plină de dezgust, îl încearcă un sentiment absurd al inutilităţii, îşi revine când avionul ale cărui motoare le urmărise atent şi înfrigurat, apare brusc din ninsoare la capătul pistei, întrupat din neant şi se apropie de sol cu viteză sporită.

— Vino să vezi o aterizare de maestru.

— Am mai văzut. Îşi onorează profesia şi atât.

— Este şi ăsta un punct de vedere.

— Mă bucur că-l recunoaşteţi.

Avionul ia contactul cu pista. Acum. Rafală puternică.

Instantaneu mugetul motoarelor. Avionul trece prin rafală.

Se stabilizează pe pistă. Reduce motoarele. Acolo este desigur unul dintre comandanţii rutinaţi. Trecerea prin rafală a fost magistrală.

— Îmi dai mizeria aia? Porcăria aia degradantă?

— Sper că sunteţi perfect lucid.

— Atât de lucid, încât văd de la o poştă că este denunţul unui impotent. Al unui încornorat nenorocit, incapabil să-şi stăpânească nevasta. Al unui gelos maladiv!

Al unui estropiat; ori, în cel mai bun caz al unui nerealizat, al unui reziduu social, al unei bacterii rectale, m-ai înţeles?!

Şerbănescu spune toate astea cu cel mai rece surâs din lume. Colonelul cu chelie reciteşte scrisoarea cu atenţie:

Tovarăşe Comandant.

Vă scrie un vechi şi credincios comunist, mândru de realizările spectaculoase ale Aviaţiei noastre populare, care a dus faima cocardelor tricolore pe toate meridianele şi latitudinile lumii. Iertaţi-mă că nu-mi pot declina

*numele, dar situaţia mea socială, răspunderile pe care le am mă împiedică. Vreau să vă atrag atenţia asupra unor aspecte morale dubioase, a lipsei de etică şi conştiinţă comunistă a unuia dintre piloţii de sub ordinele Domniei-Voastre. Este vorba de maiorul Dan Dorobanţu, element descompus moral, care frecventează cercuri artistice dubioase, compuse din elemente sociale degradate, oameni oricând gata să trădeze, să se expatrieze, care probabil îl atrag pe maior, în vederea unei evaziuni aeriene. De asemenea, sus-numitul, neţi*nând *cont de principiile de fier ale moralei noastre, este pe cale să sileascâ la divorţ una dintre excelentele noastre medic cardiolog, doctor în medicină, slujitoare devotată a bolnavilor şi ştiinţelor medicale, compromiţând-o public. Adresaţi-vă pentru amănunte la numerele de telefon 17.21.30 şi 31.20.25. Consider că scrisoarea mea constituie un act de salubritate socială şi în acelaşi timp unul de patriotism. Sper că ea va fi luată în considerare şi că va putea preveni astfel urmări neplăcute pentru noi toţi, dar mai ales pentru cei care răspund direct de integritatea materială, morală şi spirituală a*

Aviaţiei noastre.

Un patriot.

Face o a doua lectură, în care subliniază cu un pix roşu cuvintele: *răspunderile*, *aspecte morale dubioase*, *lipsă de etică* şi *conştiinţă comunistă*, *descompus moral*, *cercuri artistice dubioase*, *elemente sociale degradate*, *gata să trădeze*, să se *expatrieze*... şi cu trei linii groase *„în vederea unei evaziuni aeriene”*... Şi din nou: *silească la divorţ*, *compromiţând-o*. Iarăşi cu trei linii: *urmări neplăcute* şi *răspund direct*... Pare satisfăcut de munca lui. Se aud motoarele AN-eului puse la regim ridicat, din pricina furtunii. Cabinetul se umple de zuruitul puternic, plin de forţă mecanică, care face să zăngăne geamurile şi să vibreze cristalul care acoperă biroul.

— Dacă numai cinci la sută din conţinutul scrisorii este adevărat, totuşi lucrurile sunt grave. Accept raportul de incapacitate şi chiar vreau să fiu pus în discuţia

organizaţiei. Poate găseşte pe altul, mai puţin suspicios şi mai liberalist, tovarăşe pilot şef, care să-mi ia locul. Vă mărturisesc că lucrez foarte greu cu dumneavoastră. Se pare că vreţi să câştigaţi cu tot dinadinsul o popularitate…

— Ieftină…

— N-am zis-o eu.

— Ai gândit-o şi ai aşternut-o şi pe hârtiuţă, bătută la maşină, aşa ca o sugestie de ajutor tovărăşesc. Unul şi cu unul fac doi. Mergem la directorul general. Pilotul este în plin antrenament. Cel mai bun element din seria lui.

— Imoralitate cu antecedente, ţin să vă atrag atenţia.

— Dacă nu m-aş stăpâni, ţi-aş spune că ai o gândire monstruoasă. Un simplu petic de hârtie, zmângălit de un anonim, de unul care se teme să-şi asume răspunderea celor scrise, te poate duce la măsuri radicale împotriva unui pilot care-şi dovedeşte devotamentul şi probitatea şi integritatea şi onoarea zburând zilnic de aproape douăzeci de ani? Care-şi împlineşte misiunile exemplar?

Şi ce dacă femeia pe care a iubit-o, sau care i-a fost prietenă, a plecat?

— O femeie care i-a fost prietenă a plecat. Unde?

Iată nişte informaţii care spun că frecventează cercuri dubioase!

— Un complot deci?

— Nu chiar un complot. De ce să nu admitem că datorită slăbiciunii lui pentru anumite femei, maiorul Dorobanţu poate fi atras în cercuri extrasociale, care pot urmări compromiterea lui – iată, o femeie medic – o tovarăşă necesară societăţii – cu situaţie solidă – scandal, etc. etc.

apoi alternativa: ori scos din aviaţie…

— Ori evaziunea aeriană, cu promisiuni, cu femeia care a plecat din vreme, tam, tam, tam şi chichili, michili.

Hai la general. Eşti în stare să mă faci să cred că mâine plec peste graniţă cu toate secretele aviaţiei. Mă, dar mă-ngrozeşti…

— Ce vreţi să faceţi cu scrisoarea?

— Să i-o arăt lui Dorobanţu.

— Imposibil.

— Repet. Să i-o arăt lui Dorobanţu.

Colonelul cu chelie pare că reflectează. Avionul a ajuns la locul de parcare. Starterul, cu gulerul cojocului ridicat, îşi încrucişează paletele. Se taie motoarele. Se deschide portiera. Se lasă scara. Apare stewardesa, apare însoţitoarea de la aerogară, viscolul pune o estompă peste siluetele gris ale oamenilor şi aeronavelor şi se aude glasul metalizat al dispecerei de serviciu care anunţă în română, engleză, franceză, germană şi rusă, amânarea cu o oră a cursei de Oslo.

— Metoda dumneavoastră este interesantă doar parţial.

— O accepţi?

— Contabilizând pentru mine şi tot ceea ce mi-aţi spus…

— Colonele să ştii ceva de la unul care toată viaţa lui a lucrat cu oamenii. Încrederea nu exclude vigilenţa;

dar neîncrederea poate face inutilă vigilenţa. O poate anula. Istoria este de fapt aceea a oamenilor care făptuiesc. Şi piloţii mei făptuiesc istoria contemporană a aviaţiei comerciale româneşti. Scurt şi explicit.

— Unde doriţi să-l chemaţi pe maiorul Dorobanţu?

— La mine.

— Perfect. Să mergem! Cu o idee în plus. Că istoria de la istorie este una şi că istoria nevăzută este alta, mai încordată, mai unilaterală, dar istorie şi ea. De acord?!

— Controlează şi apoi hotărăşte.

— Iată cea mai-exactă idee a convorbirii noastre.

Când îşi aude numele la difuzor rostit cu stereotipia agasantă, lipsită de intonaţie a dispecerei aceleia brunete şi parcă mereu ofensată, care vorbeşte în microfon cu dispreţul unei vedete de cinema pusă să anunţe rezultatele de la loz în plic, îşi spune că probabil s-a ivit o cursă suplimentară – cam greu de imaginat pe vremea asta

— Şi că este nevoie de un copilot. Nu poate spune că s-a profesionalizat într-atâta, încât coborât din avion cu servieta doldora de actele avionului, se poate deconecta pe

loc de emoţiile zborului. Totul a fost absolut magnific.

Dimineaţa de iarnă însorită la Budapesta – aseară, în cele două ore libere între aterizare şi cina fixată de comandant la orele 20, 30 a alergat prin oraş lacom de arhitectura lui, de bulevardele imense, maiestuoase, a fost la Parlament, pe Dunăre treceau sloiuri groase şi noaptea de iarnă arunca umbre fascinante peste Gelbert-hegy;

peste statuia pe care n-o putea descifra de departe, insula

Margareta era iluminată feeric, a avut o clipă de singurătate profundă în faţa Parlamentului pe care taică-su îl văzuse în cu totul altă ipostază în timpul luptelor pentru eliberarea Budapestei, a refăcut spontan itinerariul sergentului Dorobanţu M. Gheorghe mereu cu baioneta la armă, un univers în vârful baionetei, nu se poate rupe de istorie şi sergentul Dorobanţu M. Gheorghe este o parte din istorie; dar mai ales, o parte din istoria lui, după cum o parte din istoria lui sunt şi misiunile locotenentului

Bădulescu Mircea, cu picajul; aici, revede câteva fragmente din jurnalele de război de atunci, este cea dintâi escală peste hotare şi după ce s-a desprins de acest trecut amestecat atât de intim cu prezentul lui permanent, a luat-o seara pe bulevardele pline de un ger plăcut, şocat de femeile care fumează pe stradă, resorbindu-se cu voluptate în mulţimea forfotitoare, trecând prin pârtiile de lumină colorată ale vitrinelor, fără să mai ţină cont de itinerariul doct pe care şi-l pregătise acasă, cu *Larousse*-ul şi o hartă a Budapestei împrumutată de la fostul lui instructor „şi actualul comandant al detaşamentului ANeuri. îl stăpânea un sentiment juvenil de curiozitate, dublat de o mare lejeritate interioară. Cu atât mai mult cu cât într-una din seri primise un telefon de la Maria. Nu se văzuseră de câteva săptămâni, aproape o lună, relaţiile dintre ei erau acide şi glasul ei, acum perfect limpede, l-a şocat.

— Dan, ai puţină vreme pentru mine?

— Pentru tine am întotdeauna mai multă vreme decât vrei tu să accepţi.

— Iar începi?

— Te ascult!

— Te pricepi la instrumente de navigaţie?

— Atât cât se poate pricepe unul care se slujeşte de ele de două decenii.

— Perfect. Spune-mi dacă există un instrument care să stabilească poziţia avionului în mod automat, să-ţi dea deriva, să aleagă ruta cea mai economicoasă, să nu se lase influenţat de magnetismul terestru…

— Care să cânte Hora Unirii, să dea ora exactă şi să-ţi spună că eşti o fată admirabilă.

— Mi-o spun alţii cu viu grai… Devino serios.

— Există. Cum eşti îmbrăcată?

— Cam sumar, dar mă prinde… Câte kilograme cântăreşte?

— Peste patruzeci!… Stai într-unul din fotoliile tale?

— Da!… Cam mult… Pe ce se bazează?

— Pe un principiu nou: al inerţiei… Porţi bluză verde?

— Care bluză? Aiurea! Port un chimono superb, cam decoltat, mi-am făcut un coc.

— Indecento! Cine ţi-a adus chimonoul?

— Secret!

— Mă fascinează…

— Chimonoul?

— Lasă conversaţiile frivole cu piloţi de cursă lungă.

— Ţi-ai cumpărat pipă?

— Când voi ajunge la o juma’ de milion de kilometri… Mă fascinează informaţia ta în materie.

— Am trecut la microelectronică.

— Maria!

— Da!

— Te preocupă real?

— Atât de real încât am schimbat proiectul de diplomă.

Adu-mi tot ce găseşti în materie de ordinatoare electronice de navigaţie. Citesc curent în engleză, germană şi franceză… Nu ştiai? Regret… De altfel multe nu ştii despre mine, bravul meu maior.

— Un lucru însă ştiu sigur.

— Şi anume?

— Că sunt pe cale să mă îndrăgostesc.

Aici Maria a închis telefonul şi el a rămas suspendat şi în acelaşi timp cuprins de o bucurie seacă. Maria, fata exactă în materie de profesie, a trecut să studieze aparatura electronică de aviaţie. Cine este de fapt Maria, se întreabă când urcă scările largi ale aerogării internaţionale, clădire vastă în beton şi sticlă, care-i produce la fiecare întâlnire aceeaşi plăcere estetică… Apoi difuzorul îl anunţă să se prezinte la pilotul şef Şerbănescu şi el rămâne puţin surprins şi intrigat, pentru că, oricum, colonelul are alte treburi decât acelea de a se ocupa de un foarte proaspăt copilot pe internaţionale. La decolare

Budapesta era scăldată de soarele rece, portocaliu, straturile imunde de fum industrial căpătaseră şi ele o culoare diafană, Dunărea strălucea festiv, ardea mocnit pusta maghiară, apoi, dincoace de Timişoara, el vedea din cabină Retezatul înconjurat de nori polari, uriaşi, în solemnitatea glacială a cerului de iarnă, albastru dens – la verticala Caransebeşului, au recepţionat cel dintâi mesaj care-i anunţa că în Muntenia viscoleşte. Pluteau într-o lumină siderală, eterată şi pură şi îi era aproape imposibil să înţeleagă că sub nori viscoleşte. În avion se afla şi o delegaţie sindicală maghiară, erau câteva familii cu copii.

Stewardesa le adusese câte o cafea şi comandantul a dat un singur ordin mecanicului:

— Verifică sistemele antigivraj.

Apoi a urmat coborârea sub nori, în viscol. Cui poate povesti totul?… Dar mai ales cine poate înţelege totul?!

Îşi reaminteşte expresiile echipajului când au spart plafonul de jos. Lumina câlţoasă lipită parcă pe retinele lor.

Şocul furtunii în fuselaj. Vibraţia acută a planurilor.

Intransmisibile. Ciudat, vibraţia aceea stăruie încă în toată fiinţa lui, până la saturaţie. Ca şi masca stewardesei, o figură frumoasă de lut pietrificat. Se reculege greu când în biroul pilotului şef, unul dintre primii piloţi pe reactoare militare dă cu ochii de celălalt. Şerbănescu stă la fereastră, cu mâinile încrucişate la spate.

— Vântul?
— Douăzeci de noduri, tovarăşe pilot şef.
— Trebuia să predai documentele.
— Am recepţionat ordinul înainte de a o putea face.
— Cum a fost pe sus?
— Excelent.
— Avionul?
— Excelent.
— Cum te simţi?
— Excelent.

Colonelul cu chelie tamburinează tăblia biroului masiv pe care el vede o coală albă de hârtie bătută la maşină.

Ştie instantaneu că se află acolo din pricina colii albe de hârtie. Investighează rapid originea ei posibilă. Nu ajunge la nicio concluzie. Aude brusc rafalele izbind fuselajul.

Ce relaţie poate fi între spargerea plafonului de jos, când burta norilor se târa la o sută de metri deasupra solului, această hârtie, figura gravă a colonelului Gore Iacopol şi chipul neprietenos al pilotului şef Şerbănescu? îşi spune că momentul psihologic a fost creat. Că cei doi colonei pot trece la subiect. Ceea ce se şi întâmplă. Şerbănescu apucă hârtia de un colţ, cu un fel de precauţie plină de o repulsie jucată cu multă expresivitate:

— Citeşte asta!

Viscolul zgâlţâie cercevelele. Citeşte, apoi reciteşte scrisoarea, nu-i spune denunţ dintr-o jenă neînţeleasă.

Reface rapid filmul serii la Tereza. Momentul în care

Victor Neagu l-a luat de braţ şi i-a spus că-l distruge, dacă nu părăseşte „teritoriul lui absolut”… Ce manevră cretină, josnică şi neîndemânatică. Neîndemânatică? Rămâne o Clipă perplex. Se uită la colonelul Iacopol. La pilotul şef Şerbănescu. Cel dintâi îl examinează rece cu ochii lui mici, disimulaţi într-o privire aparent somnolentă. Celălalt este gata să-l ia parcă în unghii. Vede străzile pline de forfotă ale Budapestei, vede Retezatul în lumina lui siderală, arctică, trăieşte până la paroxism senzaţia de

beatitudine a zborului pe deasupra norilor plini de lumină perlată şi îşi spune aproape cu panică, aproape cu laşitate, că toate astea, pasiunea lui de fiecare zi căreia i-a dedicat toată priceperea şi bărbăţia lui, îndelungul lui proces de perfecţionare, nopţile de alarmă, de zbor în meteo grele, chinuitorul lui supraprogram de menţinere a condiţiei fizice, austeritatea unei vieţi întregi, austeritate aproape monahală; toate acestea grefate pe idealul luminos al zborului, pe ideile lui de transcendental, pe credinţele lui nestrămutate într-o anume vocaţie icariană a poporului de origine plugărească (şi-l reaminteşte pe Poet – totdeauna l-a gândit cu majusculă pe cel care spune cu fanatism – sunt poetul ţărănimii şi nu fac niciun compromis gustului sofisticat al criticilor ăstora mici burghezi – totul în ultimă instanţă este o chestiune de clasă, Poetul care-l frecventa pe Radu Belcotă, tip robust, cu ochelari, de o sinceritate dureroasă) tot şi toate pot deveni nimic; tot şi toate pot fi anulate, ca şi întreaga lui viaţă de cuvintele subliniate cu pix roşu. Cuvinte care ţâşnesc din context cu forţa unei explozii. Care-l masacrează. Care-l biciuie. Care i se înfig în conştiinţă ca nişte schije incandescente. Îi face explozie pe retină acea *evaziune aeriană*. – îşi simte gâtul uscat. Dintr-odată o greutate uriaşă i se prăbuşeşte pe umeri. Aproape îl striveşte. îl paralizează. Abia atunci realizează amploarea mârşăviei. Subtilitatea ei. Zecile de corelaţii posibile. Are tendinţa să izbucnească. Întâlneşte privirea aparent somnolentă a colonelului Iacopol. Se stăpâneşte.

— Vă mulţumesc, spune. Încrederea dumneavoastră mă onorează. Ordonaţi.

— Iacopol.

— Ordonaţi.

— Maiorul îţi stă la dispoziţie. Vă rog să luaţi loc…

Mai ai vreo cursă?… Foarte bine…

Pilotul şef Şerbănescu ordonă în dictafon să se prezinte la secretariat comandantul A/V-eului venit din cursă, pentru a lua actele de la copilotul reţinut la comandament.

— Îngăduiţi-mi să nu pun nicio întrebare, spune

colonelul Iacopol… îl rog pe maiorul Dorobanţu să ne spună ce crede despre acest denunţ, subliniez, denunţ, pe cine-l suspectează de a fi autorul lui, cine răspunde la cele două numere de telefon şi care este adevărul adevărat. De acord, tovarăşe colonel? Pilotul şef Şerbănescu mormăie:

— Este o soluţie inteligentă, de onoare şi cinstită…

Mulţumesc, colonele. Haide, tovarăşe maior. Te ascultăm!

— De ce, Tereza, când a venit în parc mi-a spus s-o iert, a greşit ea, totul a fost o eroare monstruoasă, să consider incidentul ca pe un *malentendu*, exact tovarăşe colonel, totul porneşte de la acest *malentendu*, dar mai ales de la faptul că Tereza care a intrat să-şi ia pelerina, a fost cu totul alta decât Tereza care a venit să ne plimbăm în Grădina Icoanei. Lucrul este clar, Tereza a căzut în mâna unui şantajist de clasă.

— Interesant, spune colonelul Iacopol; dar ar fi şi mai interesant dacă ai lua-o de la început.

El râde dintr-odată, un râs pe care şi-l suspectează a fi nervos, un râs iraţional şi până la urmă stupid, se acuză de imbecilitate şi spune foarte clar:

— Prin logodnica mea am cunoscut la mare o doctoriţă, căsătorită cu un funcţionar superior din Ministerul

Comerţului Exterior. Colonelul în rezervă Radu Belcotă…

— Pictorul.

— Exact! L-a întâlnit într-o seară, A fost un schimb violent de cuvinte între ei. Radu Belcotă îl cunoştea de când era funcţionar superior în Ministerul culturii şi mai pe urmă, doctoriţa, soţia lui, mi-a mărturisit că vrea să divorţeze, că…

Retrăieşte momentul acela tandru când Tereza întinerită spectaculos, cu ochii albaştri irizaţi de lumina duioasă de sub salcie, i-a mărturisit că vrea să divorţeze, să-şi recapete demnitatea… Auzind că este vorba de un funcţionar superior de la comerţul exterior, colonelul Iacopol păleşte. Când îl aduce în discuţie pe Jean

Broşteanu, colonelul Iacopol se face livid.

— Ce-ţi spuneam, maiorule!? Verifică-ţi relaţiile, îl ţi-ar relaţiile ale dracului. Poftim, tovarăşe colonel.

Comerţul exterior. Un redactor şef la o revistă de artă.

E plină presa de numele lui.

— Gore!

— Mă calmez… Soluţii, tovarăşe maior! Soluţii!

Asta poate fi trasă la şapirograf! (Arată hârtia cu denunţul.) Trimisă la toate forurile.

— Gore!

— Am înţeles! Vi-l las pe maior!

— Voiai să spui, şi să mă spăl pe cap cu el… Te rog rămâi. Ai experienţă în muncă. Ai capul lucid. În trei vom găsi o soluţie. Nu mă interesează denunţul. Trebuie să-ţi mărturisesc că mă interesează în modul cel mai serios tovarăşul Victor Neagu… Maiorule! Ia-o sistematic! Şi dă-i un telefon lui Radu Belcotă. Spune-i că vrem să-i vorbim… Cine?… Tu! Eu! Colonelul Iacopol…

— Pentru Dumnezeu, eu nu!

— De ce, Gore?! Ai fost cumva şi tu printre ăia care l-au arătat cu degetul? Ai?

Colonelul Iacopol îşi şterge chelia cu batista. El face numărul de telefon de la atelierul lui Radu Belcotă. Pe ecranul cenuşiu al ferestrei în care viscolul spulberă vârtejurile de ninsoare, vede plaja toridă, aude ţipetele guturale ale pescăruşului Donald, vede trupul gol, dumnezeiesc, sculptat în carnea arămie a Terezei şi-i aude glasul profund, cu accente răscolitoare: – Ia uite, Vie…

Am tulburat pescăruşul… Am un chef nebun să mă scald goală…

— Este vorba de postul acela de la Buenos-Aires…

Iia pe care ţi-a făcut-o cadou Modoran…

— Gata! Dumnezeule, ce plăcere! Eşti un caraghios, cu sombreroul ăsta…

Şi ai început să faci burtă.

Aude ţârâitul strident al soneriei telefonului. Dincolo, pe aerodrom, tractorul remorchează *„An”*-eul spre locul de

oarecare

9

— Dă-mi trei zile, îi spusese Radu Belcotă. Totul este interesant. Aproape pasionant. Într-un fel se repetă o poveste mai veche. Dă-i telefon doctoriţei. Fii insistent.

— Lucrez cu Maria, aproape în fiecare seară.

— La ce?

— La proiectul ei de diplomă.

— Te-a convertit la electronică?

— S-a convertit singură la electronica de bord.

— Foarte bine pentru tine... Pilotul şef e la aerodrom?

— Da!

— Navigatorul şef?

— Şi el.

— Comandantul detaşamentului tău?

— Da!

— Foarte bine. Te rog întâlneşte-o pe doctoriţă. Reia chestiunea cu divorţul.

— Nu mai am nicio disponibilitate.

— Creează-ţi disponibilităţile necesare. Cum te-ai acomodat cu viaţa de acolo?

— Totul mi se pare straniu. Un alt univers. De la programul unei unităţi de interceptare, aproape 24 de ore din 24 la...

Este ora 17, 45 şi el încă ezită. Radu Belcotă i-a spus s-o lase pe Maria în seama lui aceste trei zile. Să-şi vadă de curse. Şi mai ales să nu se mire de nimic. Să rămână în stare de alertă, să înregistreze orice gest al interlocutorilor din cercul doctoriţei şi să nu-şi facă probleme. A

două zi după discuţia din biroul colonelului Şerbănescu a plecat în cursă la Cluj cu un comandant de bord în pragul pensiei, pilot civil al companiei, cultivat şi, spre surprinderea lui, de o grosolănie sublimată. L-a jignit de o mie de ori, în o mie de feluri subtile, în aşa fel încât fiecare jignire putea fi luată ca atare sau exact ca opusul ei. Şi-a dat seama pe loc că omul are o idee preconceptă,

înrădăcinată adânc, despre „militari” şi „spiritul cazon”, că îl deranjează organic prezenţa la bord a copilotului militar pe care o consideră ca o jignire personală; ca pe o intenţie de a-i ştirbi suveranitatea. I-a bruscat motoarele la aterizare. A intervenit la decolare, întrebându-l ironic câte ore de zbor are. A făcut figură lungă când el, calm, i-a enumerat tipurile de avioane zburate. Într-o doară i-a mărturisit că a fost şi trei ani instructor de zbor şi că, oricum, indiferent de experienţa de zbor care-i desparte, fac echipaj din raţiuni superioare pe care sunt obligaţi să le slujească leal. El este dispus să înveţe tot ce este de învăţat, dar consideră că nu este tocmai pedagogic să i se smulgă manetele de sub degete. Asta a spus-o după ce comandantul (zburau deasupra Carpaţilor într-un senin de gheaţă, Negoiul strălucea festiv în zăpezi) l-a chestionat scurt dacă-l citise pe Saint-Ex. Mai ales dacă citise

Pământ al oamenilor, pentru că, zicea el, esenţa spirituală a liniilor porneşte de acolo. De la dăruirea totală, aproape fanatică, de la identificarea nu cu zborul, ci cu însăşi sufletul companiei, al liniei aeriene, al rutei. Omul scăpase de sub autocontrol. Munţii ardeau în flăcări albăstrii şi roz. Vârfurile scânteiau. Sibiul ieşise din câmpie, un oraş de vis, distingeau perfect incinta oraşului medieval, de centura oraşului nou şi omul de lângă el sorbea totul din priviri cu o lăcomie stranie: – cursa, o viaţă întreagă am trăit pentru cursă… Apoi a tăcut şi i-a trecut comenzile. El a înţeles până la fund drama celui de alături, care peste o lună sau două îşi va executa ultima lui cursă. A

trăit el însuşi o clipă de panică. A mângâiat pe furiş coarnele manşei. A cercetat avid aparatura de bord. S-a lăsat adânc în scaunul confortabil, savurând zborul acesta rectiliniu şi egal. Venise stewardesa, o brunetă de reclamă, veselă şi ciripitoare cu cafeaua pentru comandant, iar mecanicul de bord, om şi el în pragul pensiei, fredona, întru totul o ambianţă incredibilă încă. El în uniforma albastră a companiei, lejeră şi uşoară, comandantul îmbră Case un pulover alb, cu guler înalt, îşi agăţase tunica pe

cuier, era cald – afară erau minus 30° –, motoarele huruiau egal, apoi şi-a adus aminte de o interceptare înaintea zorilor, într-o iarnă cu lapoviţă, acolo în carlinga economică, când motorul a început să hârâie în plină decolare şi nu s-a catapultat, a făcut o revenire rapidă, aterizând ca o trombă – nu i-a povestit comandantului treaba asta, cu toate că în carlinga „AJV”-eului se crease o comunitate favorabilă confidenţelor. Evident, omul de lângă el îl invidia pentru anii de zbor pe care-i avea. În faţă. Pe urmă a intrat cu APR-ul, acel *APPROACH* care te dirijează până ai pişta la vedere şi a început lucrul la bord, în vreme ce pasagerii îşi strângeau ziarele şi plăteau stewardesei brunete şi ciripitoare consumaţia la bord.

Ora 17, 50. Îşi înnoadă cravata de mătase cu reflexe mate. I-a telefonat Terezei, unul din numerele de telefon indicat pe denunţ era al tatălui ei, încă de la aerogară, după ce-a aterizat din cursa de Cluj… Supraveghea atent şi lucid translaţia spectaculoasă a preocupărilor lui interioare spre profesional. Se pare că în adevăr liniile exercită un plus de fascinaţie; că aviaţia aici este radical alta şi că, poate, el este încă prea rigid; prea dur şi comandantul acela în pragul pensiei a sesizat asta! Oricum, nu i-ar face nicio plăcere să mai zboare împreună. A răspuns

Jean Broşteanu.

— Aaa, tovarăşul maior!… Aviatorul nostru!… Mi-a povestit Victor, cu lux de amănunte… Un as!… Regret că n-am avut vreme atunci… Tereza are program după masă… Tovarăşe maior, făce-ţi-mi un serviciu… Dacă aveţi timp – sunteţi cu maşina – perfect, luaţi-o pe

Tereza de la policlinică, repeziţi-vă la mine la redacţie, luaţi-mă şi pe mine, maşina de serviciu este pe butuci şi mergem să vedem un Andreescu de cea mai bună calitate… Şi nu numai atât. Vă promit un regal în materie de naivi. Asta deconectează. Aveţi o profesie fabuloasă… Mă bucură telefonul. Tereza era îngrijorată…

Tereza tocmai ieşea din clădirea mohorâtă a policlinicii, îmbrăcată într-o superbă blană alb-argintie.

Purta cizme negre, de lac, cu toc înalt, avea ochii subliniaţi cu dermatograful şi el s-a simţit dintr-odată străin de ea şi nelalocul lui. L-a învăluit mirosul de levănţică, tuşuri şi cozonac proaspăt din odaia Mariei, îi adusese câteva zeci de reviste tehnice, câteva *Flight-un*, ea fişase tot ce ţinea de

INS-Inertial Navigation Sistem – doamna Cici trebăluia la bucătărie şi când tovarăşul Nae era acasă, stătea dincolo, în sufragerie şi juca „Frate nu te supăra" cu cei doi puşti, care la intrarea lui în casă se aliniau şi strigau în cor: „Să trăiţi, tovarăşe maior". Când a intrat în uniforma aviaţiei civile, asta cu câteva zile în urmă, au izbucnit în chiote, fapt care a adus după sine scatoalcele de rigoare din partea Mariei. Maria care-l aşeza în fotoliu, dădea drumul la magnetofon şi începea „inchiziţia44.

— Care sunt operaţiile pentru programarea urmării unei rute?

— Mai clar, Maria.

Nu i se părea nefiresc să i se înregistreze „depoziţia".

Toate convorbirile aeronavă-sol se înregistrează pe bandă.

Maria spune că-i ascultă răspunsurile şi lucrul i se pare mai uşor având glasul „pe viu" al pilotului, deci al celui care foloseşte aparatul de navigaţie; are senzaţia că totul se petrece chiar pe aerodrom şi asta este un stimulent excelent:

— Doar atât, Maria, o întrebase, şi o apucase uşor de încheietura suplă, rotundă şi albăstrie a mâinii.

Maria râsese, degajase, apoi intrase doamna Cici, îmbujorată, stătuse la plită, purta un chimono aproape monahal, nu-şi mai dezvăluia farmecele şi spusese cu glasul ei sonor:

— Astă seară cinăm în familie… Toată lumea la masă!

Tereza s-a urcat în maşină cu o grabă care aducea a panică. Gerul uşor o îmbujorase. Păstrase ceva din frumuseţea carnală din vară, îşi ferea privirile şi când ieşiseră în bulevard, izbucnise în plâns.

— Iartă-mă pentru scena deplorabilă cu Vie. N-ar fi

trebuit.

— Am şi uitat-o… Să fi fost în locul lui, eram în stare de mai mult. O femeie ca tine nu se abandonează fără luptă.

— Poate am fost prea aspră cu el.

— Nu te-am judecat şi nu te judec. Prietenia tă este încântătoare.

— Dan!

— Tereza!

— Te rog! Să nu mai vorbim de asta. Dacă poţi.

Nu precizase despre ce să „nu mai vorbim”… îşi scosese batista cu dantelă, îşi ştersese ochii şi până la redacţie privise în gol.

— M-a surprins invitaţia tatălui tău.

— Şi pe mine. Este legat de Vie, de foarte multă vreme.

— Tereza! Adevărul!

— Adevărul asupra cărui fapt, Dan?

— Adevărul asupra schimbării tale în cele trei minute cât ai intrat să-ţi îmbraci pelerina?!

— Trei minute absolut banale. Vie intrase la tata, în cabinetul cu stampe, Odetta o certa pe mama care scăpase pe jos un pahar de cristal şi îi prevestea nu se ştie ce nenorocire…

— Odetta a spus destule lucruri grave la masă. Ai spus şi tu destule lucruri grave atunci. Şi înainte de asta.

Tereza!

— Exagerări, Dan!… Vie a avut o aventură stupidă cu o subalternă de acolo, o fată care călătorea mult, a ieşit scandal, fata a fost concediată de Modoran, a venit la mine, o scenă penibilă, mi-a fost silă, poate am exagerat…

Parchează aici. Ne întoarcem într-o clipă.

Într-adevăr, s-au întors după câteva minute, ca şi când

Jean Broşteanu şi-ar fi aşteptat fiica cu paltonul pe el…

Un palton clasic, elegant, de croială englezească, linie dreaptă marcând talia foarte înaltă, pălărie tare, gris,

cu borul tivit cu panglică gris deschis, mănuşi gris, pantof cu ghetre, un adevărat gentleman, cu faciesul împietrit într-o distincţie rece, sobră şi interiorizată. Ştia că Tereza minte, sau dacă nu minte, îi ascunde ceva; dar din clipa în care Jean Broşteanu s-a urcat în maşină şi până târziu în seara aceea – nu s-a mai dus la Maria, ea nu i-a telefonat, după cum niciodată n-a telefonat la aeroport să întrebe de el, lucru care-l irita şi-l sensibiliza neplăcut – a trăit real un sentiment de plenitudine spirituală. Jean

Broşteanu fusese sclipitor, scăpărător, spumos, cu haz şi de o erudiţie absolut înspăimântătoare. O ironizase pe

Tereza, spunându-i că Vie este o mini ipostază în materie de pătrundere în psihologia feminină; altfel, ori s-ar radicaliza şi l-ar provoca pe maior la duel; ori ar da bir cu fugiţii, oricum duelul este scos în afara legii, nu-i rămâne bietului băiat decât a doua alternativă. Pentru el, un maior este un grad absolut inabordabil, fiind simplu soldat T.R., ceea ce-i creează o stare de inferioritate, pe orice alt teren în afara artelor plastice – unde maiorul, să fie loial şi să-i recunoască gradul de mareşal. Trecuse brusc să explice „fenomenul bătrânului domn Rousseau”, o făcuse cu vervă, cu anecdote picante, descrisese cu lux de amănunte ateliere pariziene, expoziţii de gang, retrăia evident epoca lui de formare, o făcea cu nostalgie, cu umor, cu vervă, într-un cuvânt, când au ajuns pe strada

Foişorului 27 era gata să se declare printre admiratorii lui Jean Broşteanu şi să considere campania an ti şi pro

Radu Belcotă una din greşelile care fac farmecul unor asemenea personalităţi. Strada Foişorului, undeva între

Maria Rosetti, Spătarului şi Armenească, cu arbori bătrâni şi case masive, unele în stilul celor boiereşti construite în

Bucureşti de foştii latifundiari de la sfârşitul secolului trecut; iar la numărul 27 un gard de fier forjat, ruginit, o poartă uriaşă din zăbrele răsfirate în raze, închipuind un

mănunchi de lănci, care sub lumina brumoasă arătau ici, colo vârfuri altă dată poleite, poartă legată cu lanţ, o curte pavată cu dale strâmbe şi crăpate, doi tei uriaşi şi în fund o casă masivă cu parter înalt, aşezată paralel cu strada, cu doi trandafiri agăţători descărnaţi urcaţi pe colonadele unui peron veritabil, acoperit de o copertină din fier şi sticlă sub care scârţâia un felinar de epocă, luminat chior de un bec de 45 de lumini. Jean Broşteanu şi-a scos mănuşile, Tereza s-a apropiat de el. I-a simţit dintr-odată respiraţia caldă atingându-i buzele.

— Un Andreescu, i-a şoptit… N-am fost niciodată aici… Tata are mereu surprize pentru mine.

Nimic convingător în tonul Terezei şi totuşi era glasul ei „vechi” de astă vară, tulburător şi plin de emoţie refulată. A deschis o femeie statuară, cu forme pline, îmbrăcată într-o rochie de stofă, având pe cap un imens coc de culoare acaju. Femeia de o frumuseţe matură, cu pielea albă, un alb mat, nobil, avea o ţinută gravă şi un glas grav de alt. Purta cercei rotunzi din aur masiv, era fardată cu discreţie, emana un parfum discret şi prin despicătura îndrăzneaţă a corsajului îşi arăta formele opulente ale sânilor şi spuma unei dantele fine. I s-a părut întru totul un model pentru un portret de femeie din deceniile doi şi trei, ceva în genul femeii cu scrisoarea a lui Sava Henţia.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule Broşteanu, alt fel decât din scris.

— Dezamăgită, doamnă?

— Nu s-ar putea spune. Până acum!…

Jean Broşteanu i-a prezentat: Fiica mea, Tereza!

Prietenul nostru, maiorul aviator Dan Dorobanţu. Femeia a închis pentru o clipă ochii, i-a făcut un compliment

Terezei şi el a avut senzaţia că scena este regizată, şi-a spus mai apoi că denunţul este de vină, l-a făcut suspicios, pe urmă au intrat într-un hol imens încălzit de un şemineu albastru în care se vedea arzând gazul cu flăcări violete şi dintr-odată l-a înconjurat o lume

fantastică, aproape incredibilă. Holul nu avea niciun fel de mobilă. În schimb, pe pereţi era o explozie de culoare. Zeci şi zeci de tablouri aproape halucinante, a descifrat în trecere nunţi ţărăneşti şi botezuri, colindători, hore, munci agricole, într-un colorit stupefiant. Au trecut într-un salonaş, cu mobilă stil, care în schimb nu avea pe pereţi decât un singur tablou, în faţa căruia Jean Broşteanu s-a oprit într-o tăcere religioasă.

— Dumnezeule, doamna Filotti, cum de-aţi ajuns la asemenea comoară, a şoptit într-un târziu?

— Mătuşa mea, Văitoianu, numele poate vă spune ceva, din epoca ei de glorie.

Privit prin ochii lui Jean Broşteanu tabloul devenise absolut surprinzător. Dincolo de peisajul în tonuri sumbre, trăia, gândea, simţea şi se mărturisea un om complex care alesese culoarea ca pe mijlocul de comunicare profundă, esenţială, cu semenii săi. La un semn al tatălui ei, Tereza l-a luat de braţ, şoptindu-i:

— Să-i lăsăm să stabilească preţul… Sunt sigură, tata va face imposibilul să-l cumpere.

El a auzit fragmente de conversaţie, douăzeci de mii, apoi optsprezece mii, Tereza l-a plimbat prin expoziţia surprinzătoare din hol, apoi Jean Broşteanu a apărut cu o faţă surâzătoare; i-a dus acasă, şi Jean Broşteanu l-a invitat în „cabinetul cu stampe”. A pretextat că la noapte pleacă în cursă şi cu toate recomandările lui Radu Belcotă s-a oprit aici. Când a sărutat mâna Terezei, a auzit-o şoptindu-i:

— Iartă-mă!

Azi dimineaţă, avea cursă la 09, 30, de cum a ajuns la *briefing* a fost anunţat că este a patra oară când îl caută tovarăşul Victor Neagu de la Comerţul exterior… A avut

O clipă de ezitare. Insistenţa lui Vie l-a alertat. S-a dus la telefon. Vocea aceluia era caldă, plină de nerăbdare, aproape afectuoasă:

— Tovarăşe maior, Victor Neagu la telefon.

— Mi s-a spus.

— A fost o neînţelegere în seara aceea. Un

malentendu. O ieşire iraţională. Te rog să mă scuzi, dacă-ţi stă în puteri. (Se vede că acest *malentendu* este un cuvânt de familie). Retrag totul cu condiţia să nu mă jigneşti, refuzându-mă… Tereza? Tereza va decide singură… Consideră-mă ca pe unul dintre bărbaţii care oricând te pot privi deschis în ochi… Mulţumesc pentru faptul că m-ai ascultat. Repet. Crede în stima mea. Salut şi… drum bun.

Telefonul l-a impresionat neplăcut. A avut senzaţia că o reptilă gelatinoasă i s-a încolăcit în jurul gâtului. Totul

I se pare timp pierdut. Are senzaţia că bălăcăreşte într-o mlaştină şi cu fiecare pas pe care-l face să iasă din ea se înfundă tot mai adânc. Trăieşte o clipă de umilinţă pentru sentimentul dezgustător al laşităţii care-l bântuie a doua oară într-un timp atât de scurt. Iată, a fost nevoie de o plăsmuire mincinoasă şi abjectă şi împotriva celei mai elementare raţiuni, anonimul care-a scris-o comod în biroul lui, râzând şi bând un răcoritor, a pus în mişcare un angrenaj întreg, care caută să dovedească temeinicia, ori netemeinicia denunţului; dar mai ales îl obligă pe el să-şi dovedească „cinstea, ceea ce i se pare absolut monstruos.

O răsturnare perfidă a tuturor regulilor stabilite în jocul social.

Ora 17, 55. Poartă costumul gris uşor argintat, îşi ia raglanul şi se decide pentru joc, nu fără să simtă până în străfunduri gustul unei decepţii adânci, n-o poate numi, n-o poate defini, un gust sleit şi leşuit, ceva care frizează stupidul şi inutilul.

— Radu Belcotă este magnific… Eşti trist? Te-a părăsit

Tereza pentru tovarăşul prim adjunct al primului adjunct al viceprimului? Ce pereche admirabilă!

— Cine?

— Tereza şi tatăl ei!

— Ţi-a revenit umorul?

— Nu l-am pierdut niciodată, scumpul meu maior.

— Începi să semeni din nou cu tine însăţi!… Maria de astă vară.

— Sentimental, edulcorat, rozbombon… Dansăm?

— Uite-ţi idolul! Vrea să ne spună ceva.

Radu Belcotă îşi face loc printre grupurile de invitaţi învăluiţi în fum de ţigară şi rumoare în surdină. Un casetofon derulează muzică de dans fără să-l ia nimeni în seamă. Vernisajul s-a bucurat de un succes monstru, cum mărturisise expozantul şi acum în mijlocul atenţiei generale. Venise lume, dar mai ales venise „lumea care trebuie", cum spusese Radu Belcotă. Cei mai bine cotaţi redactori de la presă şi televiziune.

— Ei, băieţi, vreau să vă prezint un tip de geniu.

— Toţi par să fie aici tipi de geniu, maestre.

— În frunte cu mine, Maria.

Radu Belcotă o ia pe Maria de braţ cu o familiaritate care-l irită, cu atât mai mult cu cât se pare că Maria acceptă familiaritatea cu plăcere vădită.

— Cine este de fapt expozantul genial? N-am prea înţeles. Corul de osanale i-a estompat biografia.

— Un fiu talentat, al unui tată foarte influent...

Mulţumită?

— Nu!

— Trimis cu bursă specială doi ani în Italia. Un an la Paris. Un an în Elveţia... Ţi-ajunge?... Dan!

— Vă rog!

— Lasă mutra asta de înmormântare. Blochezi individul pe care vi-l prezint la timpul potrivit. Maria, cere-i un portret... Apoi te îndrăgosteşti subit de desenul din colţ...

Femeia aceea spălând rufe la râu... Exact... O schiţă a mea, pe Topla...

— Plutim în plin mister.

— Vă las! încep să plece mărimile. Dan! Niciun semn că-l cunoşti pe Şerbănescu... Atenţie! Totul este

O.K. Iată-l şi pe cel aşteptat... Ura băieţi... La treabă!

Radu Belcotă, într-un costum tutuniu dintr-o stofă uşoară cu reflexe mătăsoase, cravată asortată, uşor cărunt la tâmple are mina unui hidalgo căruia i-a reuşit răpirea ducesei de Alba. Pe uşa atelierului intră Victor Neagu într-un palton negru cu guler din blană de vidră.

— Mă simt excelent, spune Maria… Habar n-aveam de lumea asta… Te uiţi la mine, ca la o străină.

— O străină ciudată…

— Frumoasă?

— Răpitoare.

— Atunci de ce naiba îi baţi temenele Terezei, că-ţi scot ochii.

— În sfârşit. Eşti tu!

Şi-o apropie cu un gest tandru. Maria din seara asta este într-adevăr chintesenţa Mariei risipită în o mie de ipostaze până acum. Drapată într-o rochie neagră, simplă, care-i scoate în evidenţă talia prelungă, cu coama de păr disciplinată vag de un arc din argint, îl trece prin privirea ochilor verzi, maliţioşi şi se lipeşte de el cu un freamăt uşor pe care nu i-l recunoaşte, pe care nu l-a avut nici atunci, în intimitatea lor stranie din singurătăţi, când erau amândoi în cort, luna ieşise deasupra sălciilor străvechi pline de bâtlani şi liniştea de la facerea lumii îi învăluise duioasă.

— Sunt eu şi te întreb ce se întâmplă?

— Am să-ţi spun altă dată… Deocamdată nu ştiu aproape nimic…

— Radu Belcotă m-a avertizat să nu fac confidenţe Terezei.

— V-aţi văzut?

— De trei ori.

— Hm!

— Gelos?

— Turbat.

— Nu-ţi strică… Fii atent. Ne cheamă Belcotă.

Se îndreaptă, cu Maria de braţ, spre cercul larg care-i închide savant pe expozant, pe Jean Broşteanu, pe primul locţiitor al prim-viceprimului şi pe acel adjunct administrativ rotofei şi surâzător, care tocmai îi propunea expozantului decorarea cu un mozaic uriaş a holului clădirii administrative, a unei uzine cu rezonanţă în industria naţională.

— Ăstuia nu-i cere treizeci la sută pentru comandă, le

şopteşte Belcotă, trecând spre perechea Tereza – Victor

Neagu aflată în planul doi, lângă un tablou sumbru, un oraş martirizat de explozii, văzut din carlinga unui avion, totul numai o sugestie, de fapt acolo era esenţa ororii şi imbecilităţii războiului, un protest vehement şi lucid împotriva genocidului. El se lasă dominat de prezenţa fermecătoare a

Mariei. A adus-o pe Tereza la vernisaj. Doctoriţa părea preocupată şi străină. Vorbise despre tabloul lui Andreescu văzut de ei la „madam Filotti”, despre un caz straniu cardiovascular prezentat astăzi, un strungar tânăr, care aduce un argument în plus tezei de doctorat contestată de nu se ştie ce somitate în materie şi îi spusese că Vie „este absolut la pământ, prezenţa ta lângă mine îl anihilează pur şi simplu”. Nu ştia ce să-i răspundă şi atunci spusese într-o doară că ar mai vrea să vadă tabloul de la „madam”.

Filotti; dar mai ales ar vrea să vadă tablourile acelea naive, nunta ţărănească dacă-şi aduce ea aminte şi să-l cumpere dacă nu i se cere un preţ exagerat.

— Mâine sunt liberă după masă! Poate mergem mâine, îţi dau telefon.

— Mâine plec în cursă la Veneţia!

Spusese „plec în cursă la Veneţia” cu cel mai făcut calm din lume, ca şi când ar fi spus plec până la „Unic”.

după târguieli de burlac. Nici acum, când o simte pe Maria lângă el, atât de vie şi caldă, atât de apropiată şi tandră, nu-şi poate stăpâni tremurul acela interior, emoţia gâtuitoare care l-a sugrumat ieri, când a ieşit de la *briefing* şi s-a întâlnit cu comandantul detaşamentului. L-a întrebat aşa, din fugă:

— Maiorule, mi s-a bolnăvit copilotul… Vrei să zbori vineri la Veneţia cu nişte iepuri?

— Chiar cu nişte urşi, tovarăşe comandant.

Omul râsese, îi spusese la ce oră este decolarea şi-l rugase să aibă el grijă de absolut toate formele. Dacă nu ajung la vreme, veterinarul italian pleacă, îşi face weekend-ul. Cortina D’Ampezzo şi ei rămân cu iepurii

acolo, neavând cine să le dea patenta de sănătate. Asta înseamnă câteva ceasuri de lectură despre Veneţia. Nu ştie cât vor sta; dar ştie exact cum trebuie să folosească fiecare minut al escalei.

— Tovarăşe maior, împacă-mă domnule cu maestrul

Radu Belcotă, spune Victor Neagu de la Comerţul exterior, făcând figură amabilă, de om bine crescut, umblat şi obişnuit cu serile eterogene de după vernisaje. Vorbeşte în surdină, să nu-l deranjeze pe adjunctul administrativ rotofei, cu cap sferic, pieptănat lins şi obraji roz, de om care-şi dă cu cremuri hormonizate; care spune cu glas uşor cântat:

— Zece metri pe patru, în care să triumfe ideea că fabrica aparţine muncitorului, că singura problemă posibilă este una de etică, lupta împotriva inerţiilor; că geniul tehnic naţional poate înlocui cu succes ideile şi patentele din import, că fabrica noastră este una dintre culmile atinse de gândirea tehnică contemporană… Iată, iubite maestre, ce aşteaptă colectivul nostru de muncitori, tehnicieni şi ingineri de la arta domniei-voastre.

Omul se ridică pe vârfurile picioarelor.

— Se vede perorând în faţa „întregului colectiv”, îi şopteşte Maria… S-a obişnuit cu auditoriu şi, dacă nu-l are, şi-l inventează.

— Ne-am împăcat încă de la mare, domnule Neagu, spune Radu Belcotă. Am pus punct chestiei ăleia vechi.

Sărut mâna, doamnă… Cum vă simţiţi aici?

— Excelent, spune Tereza, ochii îi fug peste Maria, peste el, îi vede privirea albastră, voalată, apoi o vede schiţând un zâmbet de circumstanţă… Vie, uite-l pe domnul

Drăculea… Maestrul Belcotă, unul dintre cei mai reputaţi descoperitori de artă folclorică autentică, cum spune tata.

Tipul cu facies pătrat şi dantură falsă, cu creştetul atacat de o calviţie prematură râde lustruit şi fără motiv.

Se prezintă „Petruţ Draculea, redactor şef”, spune numele unui săptămânal dintr-un oraş turistic, apoi se

eclipsează în preajma adjunctului administrativ care se retrage escortat de câţiva bărboşi insalubri. Jean Broşteanu sărută galant mâna Mariei.

— Tovarăşe maior sunt în mână bună… Se pare că totul a fost un *malentendu*… Logodnica dumneavoastră este absolut ravisantă.

Pilotul şef Şerbănescu, în civil, pare cufundat într-o discuţie fără sfârşit cu doi tip-i în blue jeans, cu cămăşi cadrilate, roşii, care vorbesc tare despre arta fosilă „de curte şi stipendii meschine14, făcută de întreţinuţii Fondului Plastic.

Toată atmosfera rămâne în afara lui. O lume din altă lume. Se întreabă cum arată Veneţia din aer, pe o zi sumbră de iarnă.

— Dan!… Se pare că trebuie să migrăm spre canapeaua cu goriloidul, şopteşte Maria.

— M-aţi obliga imens tovarăşe Amariei, dacă mi-aţi da la depozitul… Ştiu! Ştiu! Voi obţine… Am toate fişele pentru „Cinci decenii de plastică europeană”.

Glasul lui Jean Broşteanu se pierde în rumoarea generală. Radu Belcotă le arată un fel de Rasputin vârât în cizme moi de iuft, care poartă pantalon de catifea cândva albastră, încins peste bluza neagră cu o curea de parlagiu.

Rasputinul are un bărboi arhaic, plete de schimnic ortodox şi în totul seamănă cu halucinaţii care se văd în picturile lui Repin. Stă cufundat pe canapeaua cu perne moi, absent şi ţine în dreapta un ibric mare din aramă cositorită, în care toarnă fără economie dintr-o sticlă triunghiulară rachiu de ienupăr. Îşi spune că-i este lehamite de toată lumea asta plutind într-o lumină opac-verzuie, voalată de fumul ţigărilor, mirosinda în impregnat în culori de ulei, a alcool, tutun, parfumuri şi trupuri omeneşti. Ar vrea să fugă cu Maria în gerul aspru de afară.

— Marin Butunaru! Cel mai remarcabil portretist al secolului.

— Secolelor: foste, prezente, viitoare, spune cu glas de bas Rasputin, ridicând spre ei o privire albastră şi candidă… Ienupăr!?… Produce o eterizare a forţelor

mentale… Ştiu, Belcotă. Ai adus diva pentru un portret. Nu sunt încă pregătit. Mai dă-mi un ienupăr, stăpâne şi Dumnezeu să te binecuvânteze… Se poartă din nou Dumnezeu, oameni buni… La Fond n-ai crezare, crâşmele se închid la culcatul găinilor, cabaretele sunt accesibile pe valută, pipiţele au rupt cu băştinaşii, şi-atunci vă întreb din străfundul conştiinţei mele: încotro, fii ai Vavilonului? Marin

Butunaru, membru titular al asociaţiei mixte Marin

Butunaru şi Butunaru… Şedeţi, vă rog… Săru'mâna! Eşti o gazdă perfectă şi până să ajungi pictor îţi mai trebuie fo' câteva decenii… Ura, Belcotă… în cinstea ta, Ochi de lagună. Băiatule, rămâi calm, sunt Marin Butunaru, revelaţia secolului. Ura!

Îşi toarnă rachiul de ienupăr din sticla adusă de Radu

Belcotă în ibricul de aramă, cositorit. Îşi ridică mustaţa mătăsoasă, pârlită de ţigară şi în locul defrişat introduce buza ibricului. Bea recules, cu ochii întredeschişi. Are unghiile murdare, netăiate şi o mână de-a dreptul uriaşă, cu degete, lui i se par incapabile să ţină creionul, ori penelul, butucănoase, acoperite din belşug cu păr gălbuiroşietic.

— Mă înduioşează până la lacrimi de câte ori văd o pereche tânără, în pragul infernului, ori al paradisului. Totul.

Ochi de lagună, depinde de pofta, pardon, apetitul viril, de ştiinţa şi experienţa erotică a acestui domn calm, care mă priveşte ca pe un *pterodactylus infernalis*. Ura! Să bem! Bărbate, ascultă-mă pe mine. Îmi vine să plâng când văd tinerii băieţi dând năvală peste ospătărese durdulii.

Ura! Ştiu! Eşti un decent parşiv. Te simt. Te înţeleg.

Amorul spiritual în complexă interferenţă cu amorul carnal. Stăpâneşte-o, devoreaz-o, şi o vei avea soţie în veci de veeeci, amiin! Căci amin zic ţie, în fiecare din ele dorm, angelic, Cotis, zeiţa destrăbălării, Maria fecioara şi

Palas Atena!… Hm! Elixir al zeilor, ienupăr nenorocit, îmbuteliat de o banală industrie locală. Haide, Ochi de lagună. Uite, blestematul de Belcotă mi-a vârât sub nas

hârtia asta împuţită şi cărbunele ăsta parşiv, care-mi frige degetele ca un sfârc de fecioară… Nu te supăra, tinere

Acteon, ipocrizia ne va ucide până la a zecea spiţă.

Rasputin se cufundă dintr-odată în el. Cărbunele strivit între degetele butucănoase aleargă pe hârtia blocului de desen, într-o sinuoasă şi repetată mişcare curbă. Asistă cu un fel de spaimă admirativă, cu o emoţie sufocantă, la renaşterea Mariei pe hârtie. O renaştere uluitoare, ca şi când s-ar întruchipa dintr-o apă tremurătoare şi eterată.

Degetele butucănoase îşi pierd consistenţa. Maria de acolo este surprinzător ea şi în acelaşi timp alta, o necunoscută stranie care iradiază o senzualitate răscolitoare, o femeie conştientă de ea însăşi, de forţele ei de seducţie, mândră de trupul ei, lui i se pare că Rasputin este un nebun inspirat şi se crispează brusc când pumnul uriaş smulge foaia de bloc, o mototoleşte, apoi degetele acoperite de păr o sfâşie nemilos.

— De ce? întreabă Maria.

— Eşti prea pură şi prea sigură de tine, Ochi de lagună.

Mie îmi plac femeile şi mai ales disperatele… Fiţi serioşi, păstraţi-vă iluziile pentru voi înşivă şi dacă vrea să vă vândă un Andreescu; ori, mai ştii, un Matisse, veniţi şi întrebaţi-l pe robul lui Dumnezeuu Marin de la Caracal…

Ienupăr, tineri creduli…

— Iată pe cineva care este în stare să scrie o odă ienupărului, spune jovial Jean Broşteanu.

O ţine tandru de umăr pe Tereza care demonstrează un foarte viu interes pentru un peisaj, Belcotă spune că i l-a dăruit un foarte tânăr pictor coborâtor din răzeşi bucovineni şi Jean Broşteanu i-l prezintă „meşterului”.

Butunaru pe domnul Victor Neagu, de la Comerţul exterior, mare amator de portret – are o colecţie de cea mai bună calitate – care vrea să-l cunoască. Lui i se pare că Rasputin râde batjocoritor în sine, apoi Maria îi şopteşte că vrea să plece.

— Auzi, Dan, vreau să fim singuri, singuri, te rog, o

ştergem fără fasoane şi imediat.

Are intuiţia că Rasputinul a spus nişte lucruri care au tulburat-o; aşa cum l-au tulburat pe el, aducându-l la o realitate pe care o ocolise din ipocrizie, poate laşitate, poate duioşie şi sentiment protector, o realitate pe care însă i-a impus-o cu acuitate răscolitoare prezenţa fremătătoare a Mariei din această seară. Îi face un semn lui

Belcotă, care înţelege şi-l maschează. Vestibulul atelierului pare un loc abia părăsit în panică. O ajută pe Maria să-şi îmbrace paltonul din dimie căptuşit cu blană de oaie. Afară este ger uscat. Aerul miroase a caldarâm şi a funingine.

— Otopeni – Control sunt Ro-257 la minutul 54. La Târgu-Jiu *flight level* 240.

— Ro-257 am înţeles. Continuaţi la *flight level* 240.

Vă informez că la Otopeni sunt 4/8 *Charlie-Bravo*, averse de zăpadă, vântul din 40°, cu 20 de noduri.

Glasul celui de la Otopeni pârâie supărător în căşti.

Lui i se pare că pârâie cu atât mai supărător cu cât datele despre starea vremii la Otopeni se complică, averse de zăpadă, vânt puternic, de furtună, iarna asta balcanică a înnebunit de tot.

— Nu conta pe mine, spune subversiv comandantul, căruia, nu se ştie de ce, foştii lui camarazi îi zic „Câinele”.

Oricum, escala la Veneţia a fost absolut tulburătoare.

Motoarele trag rotund. Deasupra norilor – nori uriaşi începând de la Ivanic Grad este o lumină serafică, de amurg, care-l impregnează cu o voluptate stranie şi enigmatică. De când a ascultat grangurii pe luncă cu Ileana s-a refuzat oricărei aventuri. Constată cu stupoare, la *flight level* 240

recte 24 de mii de picioare înălţime, că duce o viaţă intimă absolut stupidă, că s-a refuzat oricărei aventuri ieftine – femeile acelea întâmplătoare care-i lăsau întotdeauna un gust amar, că fiziologia lui de bărbat sănătos îşi reclamă drepturile cu o vehemenţă insuportabilă şi că din seara în care Rasputin a spus o

mulţime de adevăruri tulburătoare, îi face impresia că este un iezuit lamentabil.

Apropo de Veneţia, i-a telefonat chiar înainte de decolare Jean Broşteanu – tovarăşe maior te implor, dacă-mi găseşti diapozitive color, doar câteva, care să nu-ţi afecteze bugetul şi aşa sărac, reţineţi vă rog Francesco Guardi, mai ales Marele Canal… da, Canal Grande în faţa bisericii

La Salute. Îmi trebuie pentru lucrarea mea, cinci decenii…

Exact. Vă rog. Mă obligaţi pentru totdeauna. Nu mi-o luaţi în nume de rău. Vă asigur, nu se va mai repeta… Asta a însemnat aproape două ore de pierdut, din cele patru câte avea la dispoziţie, alergătură prin magazine obscure, prin străduţele care se ramifică de la Ponte din Rialto, într-o Veneţie hibernală, retractilă, cenuşie, plină de igrasie şi umezeală rece, cu oameni zgribuliţi în paltoane, cu studenţi zgribuliţi şi ei în scurtele căptuşite cu imitaţie de blană, fără veneţience fastuoase, dar cu porumbeii din piaţa San Marco prezenţi în jurul cucoanelor bătrâne, care-i hrăneau cu firimituri. A fost o galopadă nebună pe un itinerariu de nebun. De la gară la San Marco pe la Gallerie

Accademia, navigând după un ghid 1: 12.000; de la San

Marco peste Ponte della Paglia, să vadă statuia lui Colleoni.

Avea o idee preconcepută cum că nu poate înţelege Veneţia fără statuia lui Verocchio. Desigur nu se suspecta sub niciun chip de snobism, cetatea dogilor nu-i smulgea de loc citate lirice, citise avid istoria ei adevărată ori secretă, cunoştea aviditatea ei fără scrupule, dura ei istorie de cetate pirat; de cetate negustorească fără menajamente sentimentale, setoasă de aur şi glorie, ştiind să ofere adăpost marilor nemulţumiţi de pretutindeni care-au împodobit-o cu penelul; ori cu versul lor nemuritor. Ieşit la Molo l-a izbit vântul venit din lagună, vânt amărui cu miros de peşte, cerul era cenuşiu, marea cenuşie; o imensă

tristeţe plutea peste coiful lui Colleoni, peste trăsăturile lui împietrite de cinci secole într-o nemurire indiferentă, căreia porumbeii îi depuneau sârguincios ofrande indecente. Stătea singur şi zgribulit în biserica San Marco, copleşit de bogăţia aurului, de harul dumnezeiesc care uneşte bogăţia şi poezia într-o superbă magnificenţă a geniului omenesc

(mai erau câteva perechi de americani în vârstă) şi abia acolo, copleşit de sentimentul material al istoriei şi-a simţit singurătatea. Singurătatea lui de bărbat care-şi voia dublul, singurătatea lui spirituală şi carnală, singurătatea care-l împiedica să comunice imediat şi total. Acolo şi în clipa aceea şi-a dorit-o pe Maria. Acolo şi în clipa aceea şi-a dat seama de spaţiul care-i desparte. Sute de kilometri de mare şi munţi. Sute de kilometri de iarnă. O panică surdă s-a instalat secătuitor în el. Într-o secundă s-a văzut pe Ro-257 în flăcări, la decolare, ori dezintegrându-se deasupra Adriaticii, ori luând în piept un masiv din Alpii

Dinarici; a văzut-o pe Maria alergând nebună pe malul mării, apoi l-a pătruns cu mii de inflexiuni duioase râşnetul melancolic al unei caterinci. Sub portalul de la San

Marco, un bătrân orb, sărman şi trenţăros învârtea resemnat manivela de inox a unei flaşnete. În carlingă este cald.

Comandantul priveşte norii. La bord se transformă într-un viezure fără odihnă. Vrea să ştie totul, într-o secundă. Cât estimează că mai are până la… La ce înălţime zboară? Dacă la 2400, atunci de ce dracu’ zboară la 2420, că de-aia are comenzi să-l ţină la 2400 – e avion nu balon, merge unde este pilotat; dar mai ales cum este pilotat. Giacomo a văzut patenta de sănătate a iepurilor? Când a văzut-o că a fugit de pe aeroport ca suflat de furtună, fi-i-ar *weekend*-ul afurisit să-i fie, că ăştia muncesc cinci zile de le crapă pielea şi pe urmă… Cât ai la girodirecţional? Dacă ai 52°, ţine-o dom’ne pe 52°…

— Măi, voi militarii, ori sunteţi mai catolici decât papa… ori… înmoaie-ţi glasul când vorbeşti cu mecanicul

de bord. Nea Ilie ăsta are douăzeci de ani la linii… E perfect aşa. Spune-mi cât acoperă la 10 kilometri, un unghi de 1°?! Nu mai ţin minte câţi militari au fost la Veneţia… Ce faci, dacă să zicem îţi ia foc motorul drept. Uite acum ţi-a luat foc motorul drept… Au fost porţiuni de rută pe care i-a scos sufletul.

Că nu pronunţă clar, în engleză, elementele cerute de jos.

Că de ce aşa şi nu invers. Frecuş didactico-disciplinar, de-i venea să-l sugrume. Pe urmă, deasupra Adriaticii, era pâclă, marea se vedea plumburie, l-a lăsat să răsufle şi el s-a integrat brusc circuitului intern al avionului, a devenit într-un fel avionul însăşi, senzaţie tulburătoare şi totul a fost O.K… *Charlie – Bravo* înseamnă cumuluşi la aterizare, dar până acolo mai sunt douăzeci de minute de pilotaj în cerul plin de amurg, motoarele merg rotund, totul este bine la bord, comandantul pare că moţăie, dar de fapt trage cu coada ochiului la altimetru, să vadă dacă el zboară exact la *flight level-ul* anunţat; ori urcă sau coboară cu câţiva metri, prilej de dădăceală şi tirade despre

„Deosebirea între un balon Montgolfier, un zmeu, un aeromodel, o găleată cu aripi şi *AN* 24, pe care are plăcerea şi cinstea să i-l propună ca bază de discuţie tovarăşului maior”. El pilotează calm, adică se resoarbe în masa metalică a avionului, nu vrea să pună pilotul automat la treabă, vrea să simtă el vibraţiile planurilor în manşă şi paloniere, vrea să se transforme din nou în plutire, numai în plutire, scăldat de lumina opalescentă din ce în ce mai sură spre vârfurile norilor, un gris perlat, misterios şi seducător, apoi o vede pe Maria indecisă, speriată de misterele ancestrale ale propriului ei corp, şi dintr-odată la *flight level* 240 are revelaţia totală şi profundă a adevărului. Din noaptea când au dormit în singurătăţi, în intimitatea aceea plină de freamăt reţinut, el ocrotindu-i neştiinţa şi spaimele, stăpânindu-şi instinctul; din noaptea aceea Maria a fost a lui, mai tulburător şi mai adevărat decât dacă el i-ar fi luat trupul; dar tot atât de bine ştie că,

de nu va trece acum bariera fragilă care-i desparte, o poate pierde pentru totdeauna. Intuieşte, cu o claritate rece şi raţională, că acum Maria este pregătită pentru gestul definitiv. Rememorează cu voluptate serile lor de intimitate la planşetă, în camera ei de fecioară; când Maria îl aştepta îmbrăcată în rochii lejere de interior, aparent indiferentă la înfăţişarea ei; dar încă din cea dintâi seară el văzuse că ea avea unghiile perfect manicurate (îşi adusese aminte de unghiile tăiate în carne cu care se prezentase la mare), unghii roz-sidefii, viguroase; de rochia călcată proaspăt, o rochie în tonuri de verde puternic, vegetal, de faptul că o purta pe trupul gol, parfumat discret; ca el însuşi se îmbrăcase cu costumul sport, castaniu, care-l avantaja evident; că ei amândoi veneau astfel pregătiţi unul pentru altul, că toată perioada aceasta prenupţială, plină de farmec discret şi cochetărie cenzurată, ei au ştiut s-o coloreze cu interes intelectual şi respect pentru ceea ce sunt în esenţă; că, de fapt, totul se datorează răbdării lui şi stăpânirii lui şi, de ce nu, experienţei lui, intuiţiilor lui şi că tot el va fi cel care va conduce cuplul lor amoros spre desăvârşire „bravo”, fără *Charlie*, maiorule, ridică-ţi un monument şi vezi cât de bine-ţi stă pe soclul recunoştinţei, ricanează interior în clipa în care glasul comandantului plin de sarcasm spune că de-ar fi să se ia după copilotul actual, că ăla adevăratul tocmai acum şi-a găsit să se bolnăvească, numai ca să-i facă lui zile fripte în ultimul an dinaintea ieşirii la pensie, atunci ar ajunge la Baku, ori în Pakistan; ori de ce nu, la Hong-Kong, că şi aşa voia de mult să vadă Hong-Kong-ul. El râde, dintr-odată uşurat, şi spune în microfon:

— Bucureşti-control Ro-257 la Floreşti… *Fox-Lima-Romeo*.

Fox-Lima-Romeo este radiofar de rută, încă câteva minute şi aterizează. Comandantul se lăfăie în scaun. Îşi verifică bricheta în mod demonstrativ.

— Ro-257! Confirm! Treceţi cu *approach* 120.8

Asta înseamnă că trece la conducerea navigatorilor, superumanii cum le zice unul dintre piloţi, zeii de la

ecranele fluorescente, oamenii care te culeg din furtună şi te aduc cu roţile pe pistă. Comută pe frecvenţa 120.8.

— *Bncureşti-approach* sunt Ro-257 trecut FLR la 1.500 metri. Permiteţi coborârea în continuare.

— Ro-257! Coborâţi pe ILS. Mă anunţaţi la vederea pistei. La Otopeni averse şi turbioane puternice de zăpadă. Limita norilor 60 metri. Vizibilitatea 600 metri.

— Ro-257! Confirm! încercăm aterizarea! Coborâm până la înălţimea de luarea deciziei.

Când naiba a intrat în masa enormă a norilor? Când naiba a trecut din lumina opalescentă, într-un târziu plină de roşu sângeriu, în lumina sepulcrală care-nvăluie fuselajul? Se regăseşte pe sine în carlinga inundată vag de lumina fosforescentă abordului. De lămpile care creează brusc o atmosferă intimă, de cabinet de lucru al secolului viitor. De jur-împrejur masele de nori din care se cern alte mase de fulgi, vântul care izbeşte aeronava şi din toată infinitatea de drepte care converg spre Otopeni din spaţiul acesta turmentat de noapte şi viscol, el trebuie să aleagă singura dreaptă adevărată, aceea care uneşte avionul cu mijlocul pistei, având vântul din faţă.

— Vezi să nu ieşi la polul sud, mârâie comandantul, pentru că el coboară perfect după ILS.

Nici măcar nu mai râde. Totul se va petrece cu repeziciunea unui ordinator electronic. Clipa când va ieşi din nori, la 60 de metri deasupra balisajului, când va vedea dacă poate ateriza, ori a ieşit în stânga, ori în dreapta pistei, când va lua hotărârea să rateze; ori să aterizeze, pentru că, comandantul nu va interveni decât dacă ar vedea că-l duce la catastrofă, toate astea îl lasă la comenzi calm, încordat şi nimic altceva decât maiorul Dan Dorobanţu, copilot pe Ro-257. Apoi totul se derulează cu viteza unui film supraturat. Ieşirea din nori (ştergătoarele de parbriz mătură zăpada şi el vede prin sita deasă a ninsorii linia direcţională a balizajului roşu, corectează direcţia rapid, acum este exact în lungul ei) balizajul de la Otopeni, aerogară iluminată, pârtia albă a farurilor de la maşinile care circulă pe şoseaua Bucureşti – Ploieşti,

ghiceşte lumina fumegândă a Capitalei mult în dreapta, a ieşit perfect şi hotărăşte să aterizeze.

— Bucureşti *approach*! La 60 metri ieşit din plafon. Pista la vedere!

— Ro-257. Treceţi cu turnul. 120.9

Comandantul acordă emiţătorul pe frecvenţa Turnului.

— Bucureşti-Turn!… Sunt Ro-257. Pista la vedere… Aprobaţi aterizarea.

— Ro-257 1. Aterizarea liberă!

Era şi timpul. Şoseaua zboară pe dedesubt. Trenul scos. Flapsurile scoase. Vede nămeţii, mai clar umbrele lor, balizajul urcă rapid spre vârfurile planurilor, viscolul încearcă să-l încline – Câine drăgălaş, am să-ţi fac o aterizare de zile mari, să ştii cam ce elevi ai scos, într-adevăr, aterizajul este o operă de artă, îşi spune că nu se ştia atât de modest, apoi totul cade într-o bucurie sleită, un resort intim întins până la durere se destinde brusc în el, îşi simte mâinile şi picioarele grele şi dintr-odată este foarte obosit, de parcă ar fi venit de la Veneţia pe jos, cărând avionul în spinare. Este obosit. Cumplit de obosit.

Rulajul. Plugurile de zăpadă. Luminile. Vântul care încearcă să-l întoarcă pe dreapta… Paletele luminescente ale starterului. Taie motoarele. Ultimul zvâcnet mecanic al elicilor cu ecou nebănuit direct în inima lui. Liniştea.

Liniştea bântuită de viscol. Abia acum aude viscolul.

— Perfect! spune comandantul… Fă-ţi baremul de ore şi-ţi dau drumul singur.

Viscolul care vrea să-i smulgă de pe scara avionului, îşi ţine cascheta cu mâna. Gustul zăpezii. Acum câteva ore simţise pe buze gustul amărui al lagunei veneţiene. I se pare că aude flaşneta orbului din pridvorul bisericii San

Marco. Nu este decât crivăţul scitic care-i îndeasă zăpada după ceafă. Şi acolo, în holul imens al aerogării internaţionale, cald şi iluminat cu neon, Maria.

— Amândoi ştim că ceea ce este firesc să se întâmple se va întâmpla în curând. Nu-ţi cer decât un lucru, Dan.

Să lăsăm totul pe seama intuiţiei. Am spus greşit. Pe

seama instinctului. Haide. Eşti obosit. Fă-ţi duşul. Până atunci Maria îţi prepară cina. Sărută-mă… Pe obraz, neruşinatule… Când a început să viscolească, eram la seminarul lui Malaxor, ştiam că tu decolezi şi dintr-odată m-a cuprins o spaimă nebună, mi-a venit rău, neruşinata de

Dundi m-a întrebat în a câta lună sunt şi dacă am de gând să fac un maior mititel – auzi, Dan, ce prostie, am văzut avionul tău arzând, tu erai acolo, luptai cu flăcările, era un iad de flăcări, cred că am văzut asta într-un film.

— Pe la ce oră, Maria?

— Poate la 15 şi 10… De ce?

— Ţi-am transmis eu… Perfect. Lucrăm pe aceeaşi lungime de undă… Scuzaţi… Mă retrag. Buzele.

— Nimic. Sunt ocupată. Malaxor mi-a dat drumul, domnişoară, dar este evident, vă rog, şi etcetera, politeţuri de fante uzat, am sărit în troleibuz, val-vârtej la aerogară, m-a luat în primire o sclifosită pavoazată cu toate pudrele existente, s-o sfâşii, pe urmă unul mai chel m-a lămurit, autobuzul şi am stat la Otopeni aproape două ore. Înnebunitor. Profesia ta are să mă bage în mormânt. N-am progresat de loc în materie de ordinatoare. În schimb îţi fac mărturisiri aproape complete. M-am tâmpit. Întoarce-te cu spatele… Dă-mi halatul tău.

Acolo în holul imens, aproape pustiu, Maria i-a luat braţul cu un gest speriat şi posesiv. S-a făcut că nu observă lacrimile din ochii mari, verzi. Şi-a stăpânit gestul cu care voia să-i mângâie coama neagră, strălucitoare.

Sub lumina spectrală a neonului Maria era fascinant de frumoasă. Aceeaşi frumuseţe severă, de o regească demnitate, îi tremurau uşor buzele cărnoase, s-a lipit de el şi i-a şoptit:

— Acasă!

A încălzit maşina. Pe şosea în urma plugurilor se şi aşternuse un strat gros de zăpadă. Maşina derapa, rampa de la Băneasa arunca în ninsoare lumini fantastice şi umbre fantastice, oraşul era alb şi tăcut, totul devenise estompă şi surdină, aproape că se auzea ninsoarea

vânzolită de vânt, maşinile purtau căciuli gogonate de zăpadă, pietonii purtau gulere albe, pomii şi casele şi arbuştii erau plini de zăpadă şi Bucureştiul de nerecunoscut sub invazia albă care-i schimbase fizionomia, transformându-l într-un oraş de turtă dulce şi basm. Maria îşi deschisese paltonul ei studenţesc, îi vedea profilul pur, albul mat al gâtului arcuit graţios, linia impertinentă a sânilor, simţea prezenţa ei fizică cu o acuitate dureroasă şi când a vrut să vireze spre Domenii ea a pus mâna pe volan, cu un gest precipitat:

— Acasă, te-am rugat... La tine!

— La noi, a şoptit, surprins, cu o senzaţie de panică triumfătoare, cu toate că înţelesese de la început ce voia să însemne acel „acasă”.

Liftul în care n-a urcat alături de nicio altă femeie, cheia apartamentului găsită dificil cu toate că o ştia pe de rost, gestul cu care Maria şi-a scos paltonul dându-i-l să-l agaţe în cuier şi celălalt gest, sălbatic, cu care şi-a scuturat părul, el lacom de fiecare mişcare pentru că ştie, fiecare clipă a lor din seara asta „fiecare gest şi fiecare vorbă, indiferent dacă se vor mai repeta de mii de ori, vor rămâne unice; vor rămâne amintirile lor de rezistenţă şi atunci, când ea tulburată de faptul că se găsea aici rămăsese în pragul *livingului*, poate surprinsă de ceea ce vedea, el însuşi surprins de intimitatea caldă a odăii

„Albastre”; şi-a jurat să facă din Maria egalul lui în toate sensurile, începând cu respectul.

Maria îşi scoate cu un gest scurt, neechivoc, neprelungit cu bună ştiinţă şi adresă, rochia din lână. Stă cu spatele la el. Este încălţată cu cizmuliţe roşii, care-i scot în evidenţă pulpa suplă. Combinezonul îi marchează cu graţie, mijlocul subţire şi spatele cambrat. Este o cu totul altă Marie decât cea văzută astă vară pe plajă. O

Marie femeie, scăldată în clar-obscurul lămpii cu picior, aproape statuară, pe umerii ei rotunzi se aştern umbre catifelate, pletele reflectă umbra dându-i străluciri moi, îi vede palmele răsucite să primească halatul şi atunci se prelinge în spatele ei, o sărută pe gât cu lăcomie

stăpânită, o sărută sub lobul străveziu al urechii, primeşte în tot trupul fiorul prelung al trupului ei, simte cu o voluptate agresivă unghiile ei înfigându-i-se în braţele cu care o înconjoară, ea se răsuceşte brusc, cu ochii întredeschişi, cu buzele răsfrânte lacom, tot atât de lacom cât este el de fiecare răspuns al trupului mlădiu, pietros, construit cu dumnezeiască ştiinţă a feminităţii, îi sărută buzele, gura toată, gâtul şi cu un geamăt plin de triumf, sânii.

— Tâlhar sălbatic, şopteşte Maria…

El o dezbracă uşor, o descalţă sărutându-i rotula diafană şi pulpa şi degetele reci ale picioarelor, degete mici cu unghiile lăcuite, îi sărută pântecul şi şoldul şi subţioara mirosind a fecioară, tot trupul îi este străbătut de convulsii prelungi, Maria dulcea Maria, nu ştie să sărute, buzele ei sunt dintr-odată reci şi temătoare, el o ridică în braţe, sânii calzi, sânii fierbinţi şi tari şi cărnoşi par însăşi divinităţile amorului, o ia în braţe cu sălbăticia masculului dintotdeauna şi o duce în pat, în dormitorul lui de soldat, acolo unde Maria îl înlănţuie cu inconştienţa forţelor acelora necunoscute care, sălăşluindu-i trupul, îl transformă în delir şi eternitate. În delir şi eternitate, în prezent ameţitor, pentru că el ştie, simte şi înţelege această cufundare a lor ameţitoare în voluptate; ea se tânguie uşor, scânceşte şi-l caută mereu lacomă; şterge din memoria trupului ei o istorie; după cum şterge din memoria lui afectivă o altă istorie. Ştie că se trec unul în altul, că-şi aparţin prin prezentul acesta care devine clipă cu clipă trecutul lor comun; dar mai ales simte, cu o mândrie virilă, cum

Maria pierde o parte din ceea ce-i aparţine, nu poate spune ce anume, parte care se transformă lent în el însuşi, ca şi când nebunia răscolitoare a simţurilor ar avea capacitatea să absoarbă ceva din personalitatea Mariei şi să-i treacă ei ceva din personalitatea lui, schimbul acesta protejându-l pe el după nişte legi străvechi ale speciei, pentru că Maria este dintr-odată supusă şi calină, învăluindu-l în duioase şi inefabile emanaţii ale spectrului

ei spiritual. Cu fiecare gest din ce în ce mai sigur al Mariei, este conştient că şi-o face femeia lui şi fiecare strigăt scâncit al ei îl umple de bucuria crudă şi reală a stăpânului. Urmăreşte cu încântare trecerea ei la condiţia de femeie, felul cum se desparte de trecutul imediat, de adolescenţă şi copilărie;

cum pasiunea devoratoare a simţurilor arde trecutul şi cum Maria se leagă de el, încredinţându-i-se. Ochii ei verzi plutesc într-o lume stranie, de pâcle. Lumina discretă a veiozei îi desemnează conturul perfect al trupului, aşternându-i peste carnea mată o peliculă fosforescentă. Are el însuşi clipe de delir şi clipe de luciditate în care îi caută lacom trupul de care se îndrăgosteşte cu fiecare gest inconştient al Mariei. Îşi dă seama că a scăpat de sub controlul timpului. Noaptea de iarnă curge peste ei de-o eternitate. Nu ştie când, aude viscolul zgâlţâind cercevelele.

Maria, goală, se strânge la pieptul lui. Îi mângâie cu un gest inconştient şi prelung. El stinge lumina şi atunci patul rămâne într-o obscuritate densă, cufundat într-o lume stranie de arome fruste, sudoarea trupurilor lor, sângele fecioriei ei târzii şi plină de mândrie, ea se ridică, trece ca o umbră prin dreptul ferestrei şi atunci el vede ninsoarea, vede fulgii de zăpadă lipindu-se de geam, vede stratul alb aşternut pe cercevele, aude duşul, cade într-un somn adânc, scurt şi se trezeşte în clipa în care Maria vine lângă el. O ia în braţe, o lipeşte de el, o sărută pe ochi, pe frunte, îi sărută mâinile, palmele, ea îşi face loc la subţioara lui şi adoarme bolborosind ceva. Apoi rămâne singur s-o vegheze.

Este o veghe ciudată, o experienţă stranie, în care se-nvălmăşesc imagini vechi, uitate de multă vreme: somnul lui de la fântână, acolo La Picior, când ieşeau ei cu caii la păscut pe lună plină, când se dădea la fund şi umblau pe la rădăcini, după mreană, totul într-o lumină albăstruie, eterată; apoi clipe, când se temea să n-o trezească pe Maria, când era conştient de prezenţa ei; de aromele părului negru, care-i gâdila nările şi buzele; ale umerilor şi

subţiorilor, când îi simţea sânii; atunci o mângâia uşor pe coapsă şi se bucura secătuitor de prezenţa ei; noaptea cu viscol i se părea tandră şi prietenoasă, odaia era ea însăşi şi totodată alta, o intimitate necunoscută plutea peste mobilă şi tablouri, se închega între pereţii prietenoşi şi discreţi; venea un abur străveziu, el trecea printre avioane, printr-o pădure cu lună şi un lac diafan cu apele şi ele străvezii în care se vedeau licărind stelele şi-i spunea

Mariei, erau în singurătăţi, îi spunea ceva şi nu se auzea ce-i spunea, Maria era lângă el, îl întreba ce vrea şi el îi răspundea râzând: – pe tine. Atâta vreau! Pe tine, toată şi pentru totdeauna!

— Lacomule, geme Maria… Sălbaticule! Şi nesătulule!

Este din nou vie, fără să-i mai simtă spaimele din trup, îi sărută gura şi ea îi răspunde cu cel dintâi sărut de femeie, el îşi stăpâneşte strigătul de triumf, femeia lui, şi o iubeşte din nou fără cruţare, pierind şi renăscând cu fiecare clipă, fără să mai audă viscolul care zgâlţâie cercevelele şi înzăpezeşte lumea.

13

— Nu mă mărit! Scurt!

— Maria!

— Domnul este plin de remuşcări? Cunoaştem!

Onoarea! Datoria! Responsabilitatea! Nu se înghite. Am vrut-o singură şi nesilită de nimeni!

— Maria!

— Tovarăşul maior şi-a pierdut uzul limbii materne?

— Tovarăşul maior îţi dă două la spate…

— Şi ce dacă? Spune repede!

— Lasă obrăzniciile şi să discutăm omeneşte.

— Te-a pisălogit Cici? Nae a făcut mutra lui de înecat! Te dă afară de la linii? Îţi scade media la purtare?

Uite, sâc, nu mă mărit! îmi prieşte de minune amorul liber. Vreau să ştiu şi eu cum este. Măritată am să tot fiu.

Am văzut eu stewardesa aceea cu mutră de grecoaică rapace – am zis grecoaică rapace – nu mai putea sărăcuţa – nu, domnul meu, fără monopol prin lege! Cum ai zbârcit,

mi-am făcut geamantanul şi… adio! Te sâcâie responsabila blocului? Vrea să-mi facă viză de flotantă?…

— Te-ai epuizat?

— Mai am!

— Fă o pauză pentru respiraţie.

— Nu-mi duce grija. Am plămâni pentru tot TAROM-ul.

— Mergem la cinema? Am luat bilete. Nu ne mai dă drumul după jurnal.

— N-am niciun chef să văd mutra aia de frizer dat cu pomezi… Cum dracu' îl cheamă? Vreau să mergem la cofetărie, să mâncăm un cataif cât un munte.

— Te priveşte. Eu mănânc orice, şi sticlă pisată, numai cataif nu!

— Atunci nu mergem nicăieri. Stăm acasă. Am de tocit!

— Cred că am să-ţi trag câteva centuri la fund.

— Straşnică metodă de convingere.

— Nu vreau să te conving de nimic.

— Nici măcar să ne căsătorim?

— Nici!

— Frumos! Halal! Mă atragi aici, mă seduci şi acum, poftim. Domnul s-a săturat. Domnul zboară la Viena.

— La Frankfurt!

— Blondele Frankfurteze…

— Nu sunt toate blonde. Este o idee preconcepută.

— Le-ai şi inventariat?

— Maria!

— Dan! Sunt imposibilă? îţi scot ochii, să ştii! Fii atent. Mâine seară te duc la un ceai studenţesc. îl dă

Dundi. Crapă toate să te cunoască… Ele bănuiesc totul.

Te îmbraci în uniformă. Uite aşa vreau eu. Acum fug la

Ciei. Nu rămân. Să-ţi fie dor. Ţi-am pregătit cina în frigider. Chiar vrei să ne căsătorim la primărie? Uff ce plicticos eşti. Nici urmă de romantism! Maria are un iubit, aviator, îl aşteaptă, plină de spaime, aproape cu

deznădejde…

— N-ai mai pus mâna pe un curs de-o săptămână!

— Nu vreau un bărbat cicălitor, pisălog şi al dracului!

— Nu vreau o femeie aiurită, o veşnică studentă ramolită prin seminarii şi o derbedoaică fără simţul realităţii.

— Aşaaa?

— Aşa!

— Ei, stai tu, domnule de la cazarmă, vezi tu ce-nseamnă democraţie în mod real şi consistent.

O ia în braţe. O sărută. Maria se abandonează.

— Haide, scumpa mea! Pune-ţi şuba. Să umblăm prin zăpadă.

— Abia aştept vacanţa… Dan, nu-mi vine să cred că eu… că tu!…

Izbucneşte în lacrimi. I le şterge cu batista. Îi pune şuba şi ies amândoi în ninsoarea uşoară, lină, care vesteşte Crăciunul.

— Ascultă Dan! Crezi că noi doi?

— Facem un cuplu admirabil. Mi-e mereu dor de tine. De limbuţia ta obraznică. De felul cum îţi porţi părul, de degetele tale neliniştite şi vii, mândria ta feroce, de spiritul tău de independenţă…

— Atât?

— Cum atât?

— Adică ţi-e dor numai de un fel de Marie, o tânără zurbagioaică; dar de amanta ta, că de fapt asta sunt şi asta vreau să-ţi fiu acum: amantă!

— Să-ţi povestesc ceva de amanta mea?

— Da! Vreau! La ureche, să nu te audă nimeni!

Ninge uşor. Maria şi-a pus un capişon de lână. Fulgii i se opresc în gene. Se lipeşte de el. Îi sărută urechea rece şi-i şopteşte cum s-a deşteptat la viaţă trupul neştiutor al Mariei, cum în orele lungi de zbor i se întruchipează în parbriz trupul ei dumnezeiesc.

— Ce-nseamnă pentru tine… dumnezeiesc.

El îi şopteşte ce-nseamnă dumnezeiesc şi ea îl sărută pe stradă şi se zgribuleşte şi-i spune că vrea acasă, nicăieri

decât acasă, apoi i se pare că oraşul i se dezvăluie cu totul altul decât cel cunoscut, spune că are chef de hoinăreală; mai târziu se miră de uşurinţa, cu care s-a detaşat de Cici, de apartamentul din Domenii unde este pasageră şi musafiră, ia un pumn de zăpadă de pe un strat de tufănici mumifiate, face zăpada bulgăre şi muşcă din el lacomă, râde, vrea să fie sărutată acolo, într-o pată de umbră şi-i spune:

— De ce nu mă duci la tine, la Grădinile, să-i cunosc pe ai tăi?

— Pentru că ai mei sunt ţărani şi dacă rămânem la Grădinile peste noapte, trebuie să fim şi cununaţi.

— Nu trebuie, că dormim în camere separate. Am tot timpul impresia că eşti plin de responsabilitate.

— Se pare că, dacă aş contabiliza tot ce nu-ţi place la mine, bilanţul ar fi detestabil.

— Eşti un prost mare, infatuat şi... şi... Unde mergem?

— Ce-ar fi să-i facem o vizită Marelui Ratat?!

— Pfui. Marele Ratat... Cine mai este şi ăsta?

— Rasputin! Părosul de la Belcotă, cu teoria posesiunii totale!

— Formidabil! Hai la Marele Ratat... Poate-l surprindem pictând un nud.

— Neruşinato.

— Tu când rămâi pironit în faţa nudurilor din pinacoteci cum eşti?... Uite autobuzul! Hai, maiorule, mai studenţeşte.

— Fără să tragem la fit.

— Fără! Că nu ţine cu figura ta de gentlemen.

Urmăreşte de-o săptămână trecerea Mariei la noua ei condiţie, lăsând-o absolut liberă. Rabdă cu stoicism izbucnirile ei explozive. Atacurile frontale, ori ironia corozivă, când este geloasă pentru că a stat prea mult la casa nu se ştie cărei „alimentare”, unde casieriţa era platinată şi manicurată şi i-a făcut ochi dulci. îl ţintuia în fotoliu să-i răspundă la întrebări „tehnice44 absolut imposibile asupra datelor constructive ale INS-eurilor în

exploatare; ori să-i facă mărturisiri complete asupra vieţii lui destrăbălate, de Cassanova. Era teroristă şi monopolistă, lacomă de fiecare clipă a lui, ar fi scos de pe ştatele de plată ale TAROM-ului toate angajatele; ca peste o clipă să-l terorizeze cu ideea că-l vrea înconjurat de cele mai frumoase femei, asta dându-i ei un avantaj unic şi un privilegiu unic: Fusese o săptămână cât o viaţă în care el însuşi făcea eforturi să se obişnuiască cu acest intrus zgomotos, care trecuse ferm de rearanjarea mobilierului, schimbase o perdea, îi interzisese să mai dea cămăşile la spălătorie, „prea mult lux, amice, pentru o studentă şi un maior44, redusese raţia de benzină, obligându-l să iasă în oraş cu mijloacele de transport în comun şi când nu avea cursă, se voia aşteptată la poarta Politehnicii, de unde plecau la braţ fie în Domenii „să-i toace urechile lui Nae”. fie la un bistro dietetic, asta o făcea de afurisită ce era, ca să vadă el la masă figuri prelungi de

„Oameni necarnivori”. Nu le zicea vegetarieni, pentru că nici nu erau, bieţii de ei. Îi ţinea discursuri în timpul dejunului, cu conţinut alimentar. Întocmise o fişă cu alimentele şi mâncărurile, care, după părerea ei, îi vor face longevivi; lui îi vor furniza proteinele şi caloriile necesare în profesiune; iar ei cele necesare luării examenelor, eliminând producerea de colesterol. Apoi, cu figura pătrunsă de adevărul imuabil al igienei alimentare, dădea buzna în cea dintâi cofetărie şi devora lacom nu se ştie câte cataifuri şi prăjituri cu ciocolată, mânjindu-se de frişcă pe vârful nasului. Desigur responsabila blocului, alertată de o vecină planturoasă, pe care abia atunci o remarcase, recte când venise la „tovarăşa maior” să-i ceară un ibric şi Maria îi spusese că nu este decât caporal, repartizată de unitate să facă menajul tovarăşului maior, nu-i dăduse ibricul şi o rugase ca altă dată să sune de trei ori, ca nu cumva ştiţi, să nu vedeţi un spectacol indecent, îmi place să umblu goală… Sunt la secţia de culturism şi neonudism – planturoasa se făcuse vânătă, dăduse ochii peste cap şi venise cu registrul şi mutră inchizitorială responsabila, care avea falsa impresie că ea era

proprietara absolută a blocului, căreia locatarii trebuiau să-i intre în graţii cu mici atenţii şi să-i dea raportul asupra modului lor de viaţă. Venise şi ceruse buletinul „doamnei44, dacă-şi făcuse mutaţia şi să înregistreze o persoană în plus la taxele de întreţinere, apă caldă şi salubritate. Maria avea sensul adânc al umorului. Îi spusese responsabilei că va subînchiria la tovarăşul maior o cameră şi că îşi va face deocamdată viza de flotant.

— Ştiu că nu mă mărit cu toate responsabilele din lume pe capul meu!

Îi dăduse telefon într-o seară Radu Belcotă, spunându-i să treacă neapărat şi prin surprindere pe la Marele

Ratat, să vadă dacă nu are în lucru icoane cu Sfântul

Gheorghe sau ceva din diapozitivele cerute de Jean

Broşteanu. Aproape că uitase intriga aceea jalnică – totul era fascinatoriu lângă Maria – experienţa lor comună îl absorbea, cufundându-l într-o lume în care existau doar ei, în care fiecare gest era plin de semnificaţii cosmice, pentru că nu voia să despoaie aceste gesturi ancestrale de rutina vulgară a cotidianului, să le păstreze pure şi să le apropie cât de cât de superbele lor origini naturale.

Telefonul lui Belcotă şi responsabila l-au adus pe pământ. După cum l-au adus pe pământ ochii doamnei

Ciei, mereu înroşiţi de plâns secret. A complotat cu ea mariajul nesupusei Maria, cu sentimentul că întinde o cursă unei feline fericită de libertatea ei, pentru că.

Maria, era absolut fericită, adversităţile momentane stimulându-i mândria de a se simţi stăpâna pe trupul şi spiritul ei. Dintr-odată doamna Cici şi-a regăsit echilibrul.

Numai după două zile i-a arătat rochia de mireasă. Trusoul era un secret atât de cumplit, încât cu toată dorinţa de a i-l arăta, s-a cenzurat cu un oftat greu de om care renunţă la jumătate din viaţa lui. A recunoscut în final că dragostea nu este nici pe departe o afacere strict personală; că ea implică o lume întreagă, perturbă nişte legături, stabileşte altele şi că libertatea Mariei este iluzorie, lucru care l-a durut crunt; dar pe care l-a acceptat

cu logica de fier a necesităţii, hotărându-se să-i creeze mai departe impresia că ea însăşi decide asupra fiecărui act al prezentului şi viitorului. Autobuzul, unul rapid, derapează supărător şi periculos în staţii, unde s-au format pârtii de gheţuş luciu. Este ora înghesuielilor maxime. Stau strânşi unul în altul. Îi ţine palma în palma în care strânge bara. Îi simte pulsul zvâcnindu-i în vene.

Defilează vitrinele luminoase din centru. Autobuzul imens se înghesuie pe străduţele coclite dinspre Hala

Traian, dincolo de Precupeţii Vechi. Are încredere în spiritul lui de orientare. Coboară la intersecţia indicată de Radu Belcotă. La dreapta, o stradelă prost luminată, cu zăpada curăţată pe trotuare, una din stradelele vechi ale oraşului, cu case scunde, igrasioase, garduri de lemn, unele gata să se prăbuşească, cu stocul de lemne prin curţi, apoi o fundătură – asta era – o fostă prăvălie cam şue, cu trotuarul nemăturat, doar urmele unor tălpi masive în zăpada, aici diafană, abia maculată de reziduurile cărbunilor arşi, aerul miroase a ger, a cărbune ars şi a fum de petrol, apoi un oblon rulant de tablă ondulată pe jumătate ridicat şi un geam opac prin care se vede, vag, ceva ca o proiecţie color. În dreapta uşii, pe peretele coşcovit, o firmă pe care poate descifra „Fondul Plastic11

şi un subtitlu „Atelier de pictură14. De dincolo de fereastra opacă şi aburită vine o melodie nostalgică. Lui i se pare că distinge tânguindu-se o havaiană.

— Brrr! Parcă am fi în plin film neorealist! Mi-e frică! Sărută-mă… Repede! Mi s-a făcut frig.

O strânge lângă el. Ciocăne în oblonul care zăngăne şleampăd. Proiecţia color, sau ceea ce i se părea lui a fi o proiecţie color se stinge. Se aud paşi ursini. Uşa se smulge parcă din ţâţâni şi un răbufnet de aer cald, îmbibat cu miros de votcă şi motorină îi izbeşte în obraz.

— Cine sunteţi? întreabă Rasputin… Ce plăcere!

Ochi de lagună şi Bărbatul. Unicul! Nerepetabilul. Inseparabilul!… Aviatorul!

Tresare, pentru că nu i-a mărturisit lui Rasputin ce profesie are. Belcotă nu i-a spus-o. Atunci?! Atelierul este

de-a dreptul stupefiant. Întâi de toate este o căldură de iad, îmbibată cu mirosuri de clei, vopsele, tutun de pipă şi sobă de tuci încinsă. În al doilea rând este un fel de talcioc, un haos de obiecte la prima vedere aparent disparate, dar după o lectură minuţioasă, aranjate pe categorii, ceea ce-i sugerează că Rasputin este un abscons, un fel de geniu proteic al diversităţii, care acum mătură cu laba uriaşă vraful de reviste de artă dintr-un fotoliu uriaş şi i-l oferă Mariei. El vede aparatul de proiecţie aşezat pe un trepied şi în faţa lui, pe şevalet o pânză eboşată, pe care i se pare că este schiţat conturul unei caravele sau ceva asemănător. Rasputin aruncă o pânză peste şevalet. Mormăie.

— Îmi merge prost dacă se vede de ochi străin.

Ienupăr?

— Ienupăr, spune Maria şi-i face complice cu ochiul… Ienupăr, maestre, plus căldura asta şi stârnim scandalul.

— Căldura este binecuvântarea săracului şi mângâierea lui şi consolarea lui, Ochi de lagună… Te interesează dispozitivul meu de produs fericire?… Un rezervor, un mini injector, o sobă solidă şi motorină de la negru, că are putere calorică invers proporţională cu preţul. Trebuie să câştige şi şoferii economicoşi un ban. Cum vă place la mine?

— Aiuritor, răspunde Maria.

— Şi păgubitor pentru conformism, acum şi în vecii vechilor, amiiin! Ştiu! Portret! Dumnezeu al Dumnezeilor! Bărbate ai trecut Rubiconul! Dumnezeu al

Dumnezeilor şi Dumnezei ai amorului, Ochi de lagună, ai trecut Rubiconul! Fiţi binecuvântaţi! Tu, bărbatul!

Şi tu, femeia! Tu cuplul inseparabil, coborâtor dinaintea lui Romeo şi a Julietei, dinainte de Biblie şi dincolo de

Amanitera! Nu se poate. Asta cere ienupăr! Dragii mei, aţi călcat-o pre dumneaei convenţia, codoaşa nenorocită a timpului nostru, dăruindu-vă vouă şi veşniciei prin clipă! Ah, ce tulburătoare metamorfoză, Ochi de

lagună.

Ah, cum citesc în ochii tăi verzi ca marea extazul şi moartea! Bărbate, eşti Unicul! Priveşte în acest adânc care te oglindeşte! Pe Iahve, unde mi-e blocul? La toţi diavolii comanda maistrului Broscarul! Blocul, pe zei!

Rasputin se aruncă pe o canapea largă, tapisată cu catifea sângerie. Stinge lustra. Aprinde un bec mascat într-un balon de sticlă verzui-translucidă. În clipa aceea atelierul se metamorfozează ciudat. Sau, abia în clipa aceea el îşi poate da seama de lumea stranie a atelierului. De faptul că între cei patru pereţi afumaţi, cu pânze de păienjeni înnegrite de fumul arzătorului cu motorină prin colţuri, există un microunivers delimitat exact de lumea din afară, universul Rasputinului roşcovan, al uriaşului mototolit acum deasupra blocului de desen, care-o priveşte pe Maria pe sub gene, cu o privire albastră, rece şi inchizitorială. Universul intrat parcă în imersiune într-o apă opacă, plină de fosforescenţa pală a culorilor păstoase pe care-o reflectă portretele stupefiante îndesate unele în altele pe peretele din fund al încăperii, acolo unde probabil, pe vremuri, fuseseră tejgheaua şi rafturile cu băuturi. Pânze puse pe cadrul de lemn, fără rame, în care se cufundă, se resorb chipuri de femei şi bărbaţi, trece o privire superficială pteşte acel panopticum al viciului şi al disperării, vede pe celălalt perete măşti groteşti în fier, în craniul cărora sunt bătute piroane, şuruburi şi scoabe, amestecate printre icoane pe sticlă, imitându-le pe cele vechi, din care privesc galeş Marii cu surâs enigmatic, ori icoane de lemn, bogate în aur, din care aceleaşi Marii galeşe cu forme pline, drapate în costume de epocă, se făgăduiesc unor feţi frumoşi nevăzuţi.

— Pentru snobi, mârâie Rasputin… Se poartă! E al treilea „Canal Grande în faţa bisericii La Salute” pe care-l termin săptămâna asta. Dacă nu ţi-o făceai Eva.

Adame, veneai de pomană. Proştilor. Iradiaţi atâta fericire, voluptate şi neîng aduită pasiune, încât stârniţi invidie şi murmure dezaprobatoare! La stâlp cu voi! în piaţa publică! în loc să târâţi sacoşele cu gemuri, aveţi

neobrăzarea să vă afirmaţi public amorul păcătos!

Adame, Adame, sunt cel mai mare copist din toate veacurile câte au fost şi vor veni. Pe cer şi pe Hades, nimeni nu are nevoie de portretul adevărului. Adevăr despre el. Despre lume. Despre moarte şi viaţă! Am cinci copii, o Raşelă puioasă – vreau să zic că astea din Romanaţi se trag din legiunea aceea Iudaica şi-atunci îmi trebuie un maistru, iar dacă-l cheamă Broscaru, e de-a dreptul uriaş… Ia-ţi-o pe Măria ta!

Portretul Mariei în cărbune emană o angelică sfinţenie şi cea mai neruşinată chemare carnală. Rasputin smulge pânza de pe şevalet. Aprinde aparatul de proiecţie. Pe pânză apare în culori stinse „Canal Grande în faţa bisericii La Salute”. Vede mâna uriaşă a Rasputinului fixând conturul turlelor, al clădirilor, al corăbiilor.

Apoi, într-un colţ, apar culorile care intră în perfectă armonie cu cele de pe pânza nudă şi vârful pensulei mânuită rapid, mai exact umbra uriaşă a pensulei şi a mâinii care o poartă pe pânză.

— Am chiorât de când fac treaba asta!

Rasputin aprinde lustra. Lumina albă, crudă, inundă atelierul.

— Asta te-a trimis Belcotă să vezi?

— Şi asta!

— Altceva?

— Voiam să ştiu! Pentru mine!

— Nişte escroci… Şi nişte proşti… Mi-am luat măsurile de siguranţă. Nişte ignoranţi…

Se mişcă agil, îşi mută masa de carne de colo până colo prin atelier, aduce o lupă ca de telescop, aprinde o lampă de birou cu un bec de două sute de lumini, apoi, dintr-un vraf de tablouri aşezate lângă perete, acoperite cu o husă, scoate un tablou, un peisaj în tonuri sumbre şi el recunoaşte pe loc acel „Andreescu” în faţa căruia se extaziase Jean Broşteanu în casa doamnei Filotti, casa de pe Foişorului, cu peron pe piloni, copertină de fier forjat şi sticlă. Apare al doilea „Andreescu” identic cu primul. Rasputinul aşază lupa într-un colţ, unde sunt ierburi de

toamnă şi el descifrează următorul text camuflat abil în culoare: „Copia M.B. fecit”.

— Cu veneţianul ăsta vrea să dea lovitura undeva în nord. Fii atent, aviatorule. Şi acum să bem!

Omul imens îşi toarnă rachiu de ienupăr într-un ceainic. Bea. Râde.

— Asta este, spune. Copia M.B. fecit. Şi M.B. este uriaş. Unic. Trece prin secole ca o lumină de aur. Sunt cel mai mare, dar întind mâna pentru o bucată de pâine.

M.B. fecit… Iată cuplul hermeneutic. Buricul cosmogonic. Cheia misterului. Unicului. Începutul şi sfârşitul.

Litera A din toate alfabetele trecute, prezente şi viitoare. Poesis-ul în esenţa lui esoterică. Amorul!… Ienupăr. Bărbate!… Să lucrăm! Un Grigorescu? Matisse?

Giotto? Rembrandt? Chagall? Seurat? Miro? Paulus

Potter? Ce preferaţi? Un diapozitiv, un aparat de proiecţie şi sacra mână a lui M.B. fecit! Atât: M.B. fecit!

O viaţă în M.B. fecit! O viaţă!… O viaţă!

Omul se descompune. El înţelege totul. Maria tremură. Ies afară în stradela prost luminată, cu case scunde, cocoşate, stând într-o rână, peste care ninge uşor, ninge alb şi imaculat, ninge ca în poveşti, ninge ca în copilărie. Maria se strânge lângă el. Şopteşte:

— Vreau acasă, Dan! Du-mă repede acasă! Acasă.

Dan, te rog!

14

Steaua sus răsare

Ca o taină mare…

— Auzi, Dan?

— Aud, Maria!

— Dumnezeule! Asta am citit-o doar!

— Ţine de firea locurilor, Maria! De veşnicia lor!

De neuitarea lor!

— Aprinde pomul! Te rog!… Repede! Repede!…

Ce să le dau? Mere? Covrigi?… Uite-o pe mama!

Mamă, au venit colindătorii. Ce minune!

— La noi vin în fiecare an, Maria, fata mamii

frumoasă! Aşa am apucat noi sărbătorile din bătrâni! Da’ stai puţin şi trage-ţi sufletul, că numai inimă şi viaţă eşti.

Maria mamii… Auzi-l! Veni şi don sergent Dorobanţu.

Veni de la şeptel, că unu-i tovarăşu’ brigadier Dorobanţu

M. Gheorghe; aolică, Dane, mamă, se zăpăci de tot omul mieu, se pune de-a-nplugulea cu toată lumea, se puse să cultive umbra iepurelui, că zice el, rizoamele…

— Rizomii mamă…

— Dacă vrea mama sunt rizoame.

— Aşa, Maria, bine că suntem două, că mă mâncau ăştia! auzi-l! Bocăne, doar, doar l-oi auzi tu să-i ieşi în cale, să se laude prin şedinţe cum îl aşteaptă noră-sa în tindă.

Maria râde şi iese în tindă. Mama stă pironită în faţa bradului, a pomului de Crăciun împodobit de ei doi cu globuri albe, numai globuri albe şi lumânările electrice chinezeşti, mici bijuterii de tehnică ultrafină, îşi ţine mâinile subpuse, îi tremură buzele şi abia îşi poate stăpâni lacrimile.

— Te văzui şi aşa, dragul mamii, şopteşte! Fata asta umplu casa cu un dar de Crăciun! E veselă, se uită la tine ca la un cireş copt, să n-o superi, s-o laşi în voia ei… Auzi-o ce-l mai vrăjeşte pe taică-tu! Ce bucurie pe noi, ce bucurie…

Iese şi ea în tindă. Colindătorii ridică steaua împodobită cu ţiplă, poleială albastră şi beteală argintie. Au modernizat-o, scena cu magii este luminată din interior cu un bec de baterie şi prin lumina care străbate difuz poleiala se văd căzând fulgii mari, dintr-odată portocalii.

Ninge mereu de trei zile. Ultima săptămână a fost ca un coşmar. Se obişnuise ca fiecare cuvânt pe care-l spunea să aibă acoperire. El însuşi avea acoperire în viaţa de fiecare zi pe care şi-o motiva prin profesie nu numai faţă de sine; dar şi faţă de o categorie mai largă de idealuri. Încercase şi reuşise, onest, să stabilească un acord activ cu profesia şi socialul. Apoi venise anonima aceea, apoi o altă lume pe care şi-o imaginase doar ca pe un produs al

scriitorilor cu fantezie, apoi vizita la marele ratat, îi spusese lui Belcotă tot ce văzuse acolo, raportase pilotului şef Şerbănescu şi colonelului Iacopol, fusese prevenit să raporteze din nou orice i s-ar părea că ţine de cei doi negustori de tablouri false, apoi lucrurile se precipitaseră prosteşte. „Tovarăşul44 Victor Neagu de la comerţul exterior, care pleca la Viena cu avionul pe care era copilot şi care, evident, îl aşteptase în maşină, l-a întâlnit cu totul întâmplător, mare agitaţie, l-a invitat să treacă pe la agenţia respectivă, „diseară, domnule, să vedem şi altă lume”, totul spus cu subînţeles, dar el mânca de trei decenii pâinea lumii ăsteia, şi trăia pe picior mare pe spinarea lumii ăsteia, purta un raglan croit perfect, căptuşit cu blană, avea o valiză voluminoasă şi o servietă „diplomat44, au stat de vorbă în hall-ul imens al aerogării, i-a făcut conversaţie plăcută, plină de vervă, apoi a trecut la controlul bagajelor tot râzând, i-a strigat că vrea să-l vadă în avion, el l-a anunţat pe colonel că îl are pasager pe Victor Neagu, colonelul ştia încă de când ministerul reţinuse biletul, apoi, când era instalat în cockpit, a văzut şirul de pasageri venind spre avion şi din şir lipsea tocmai tovarăşul Victor Neagu de la comerţul exterior. Vameşii desfăcuseră peretele dublu al servietei „diplomat44 şi găsiseră acolo câteva tablouri şi icoane, unele reprezentând de fapt copii, pentru care garantase nu numai „maestrul” Jean Broşteanu, ci şi redactorul acela şef cu proteza dentară bine şlefuită.

Drăculea, ori cum îl chema, care s-a aflat ulterior că folosea ziarul ca pe un mijloc de şantaj. Îşi făcuse o vilă cu două etaje în oraşul de sub munte şi aştepta anii fericiţi ai pensiei…

Ninge! Ninge mereu, greu şi spornic, ninge cu fulgi mari, lemnul de salcâm arde trosnind în soba albă, de zid, spoită proaspăt, în casă miroase a gutui şi a mere, a cozonaci şi a sărbătoare. Îl inundă un sentiment straniu de detaşare. De fericire. Are senzaţia desprinderii de el însuşi. A plutirii! Nu a plutirii mecanice, în care travaliul motoarelor se repercutează vibrând în întreaga lui fiinţă; o

altfel de plutire, desprinsă din materialitatea obiectelor familiale; o plutire prin care se confundă cu lumea gnomică mereu prezentă în straturile lui secrete de conştiinţă, cu lumea aceea plină de mistere conţinută în gesturile rituale ale tatălui şi ale mamei, gesturile cu care încep sau sfârşesc ziua, cu care se taie o pâine neînceputǎ, ori se duce lumina la morţi; ori se aduce jarul de la casă la casă, gesturi venind dintr-o vechime străveche când ei, ceilalţi, morţii trăiau în prietenie cu soarele şi luna, se roteau odată cu anotimpurile pe ecliptici care celebrau naşterea, primăvara, semănatul, rodul, culesul şi moartea; iată, el celebrează fecunditatea şi dragostea, îi este dintr-odată un dor lacom de Maria şi când ea intră în casă, cu fulgi în gene, cu obrajii îmbujoraţi o ia în braţe, o sărută, îi mângâie pletele negre care miros a cozonac şi a ninsoare, o strânge lângă el şi ea îi şopteşte: „Lasă-mă, ne vede tata, lasă-mă, lacomule, că ne văd colindătorii”.

Steaua sus răsare.

Ca o taină mare…

— Dumnezeule, Dan, am impresia că m-am regăsit!… Formidabil. Auzi focul! Mm! Cum miroase salcâmul. Tu ştii, Dan, că n-am auzit niciodată cum arde focul într-o sobă?! Phiu! Ce caldă e plapuma asta!

— Înveleşte-te!

— Nu mă învelesc! auzi, viţica a venit la mine, avea botul umed, umed, miroase mâna, ce zici, ai simţit, miros a fân şi a viţică.

— Dacă zici tu!

— Prostănacule. Habar n-ai ce-nseamnă să miroşi aşa… Şi a lapte proaspăt muls. Am încercat să mulg şi eu. Văcuţa s-a uitat la mine lung. O durea. Tata e formidabil. O enciclopedie de adevăr. Şi mama… A fost una cu cizmuliţe îmblănite… A lu’ Cârnitu, a lu’ Cositu…

— Ciupitu…

— Exact… O lume! Adevărată! Totul miroase a adevăr aici! Zăpada, cerul, norii, pomii, ciorile, vrăbiile, câinele, vaca. Dar lumea sub zăpadă!? Ai cu o mie de vieţi mai mult decât mine.

— Nu ţi-e somn?

— Somn? Aici? Prostule. Sunt alta! Am o mie de ochi, o mie de mâini, o mie de buze, de urechi, şi niciun cuvânt în plus. Formidabil. Ziceam c-a venit zvăpăiata aia a lui Cositu.

— Ciupitu.

— Ciupitu! Să mă devoreze, băiatule, nu alta! Gata cu leliţele, gata cu bucolicele, gata cu ciobăniţele, că te sfâşii. Tata zicea să facem nunta la primăvară. Când or înflori pomii.

— Tu când vrei?

— Când se fac nunţile la noi?

— Toamna.

— Atunci vreau la primăvară. Fii cuminte. Lasă-mă să mă obişnuiesc. Ce pereţi albi şi odihnitori… Auzi cum ninge? N-auzi! De văzut vezi? E atâta linişte… Linişte!

Nici nu mai înţeleg sensul cuvântului ăstuia. Linişte!

Auzi?

— Ce?

— Liniştea, Dan! Şi inimile noastre! Acum le aud pentru întâia oară!… Dan!

— Da, scumpa mea.

— Vrei să stăm de vorbă?

— Despre ce?

— Despre tot ce este foarte simplu aici! Uluitor de simplu. Tata mi-a arătat lemnul pentru leagănul copiilor.

Deci doi. O fată şi un băiat.

— Un băiat şi-o fată!

— Răutăciosule!

— Să ne grăbim, Maria…

— Dan! Vreau să vorbim serios. Trebuie să adăugăm încă două camere cel puţin. Fărâmăm aplecătorul cum zice tata, facem o cameră mare pentru noi, cu bârne, cu sobă mare, mare de zid, prelungim geamlâcul şi uşa va da chiar sub gutui – nu dormi, că te muşc de nas – facem camera copiilor… nu se poate, ne trebuie încă două camere, Dumnezeule ce de cheltuială; adio lux, adio risipă, te poftesc să-ţi găseşti un frizer mai ieftin – auzi, Dan, dar e

formidabil, tata are cărămida sub şura de paie… Uluitor!… Gata. La primăvară îţi iei concediul, ce dracului fac eu, că nici nu ştiu unde au să-mi dea repartiţia… Dan, dormi?

— Te ascult!

— De fapt casa noastră adevărată, cu poveşti şi spiriduşi, cu zâne şi licurici are să fie aici. Auzi tu? Mi-ai dat şi o biografie.

— Numai atât?

— Ce voiai mai mult, Dan? Este absolut uluitor!

Uite stau aici lângă tine, mă uit pe fereastră, văd cum ninge, văd dincolo de ninsoare până-n neolitic şi dincolo de el. Fantastic.

— Hai să-i facem un nepoţel lui don sergent

Dorobanţu M. Gheorghe.

— Hai!

Steaua sus răsare

Ca o taină mare.

Cartea a treia

AN 24 YR-BMA ÎN CURSĂ

NORMALĂ

1

— Niciodată să nu mai ascunzi deşteptătorul!

— E păcat să-ţi stric somnul, draga mea. Ai cursuri şi…

— Eu stau comod în bancă, dacă vreau desenez un

Pinocchio şi tu… Pe urmă e formidabil însuşi faptul că te scoli la ora 03 cum spuneţi voi. Ce linişte, Dumnezeule!

Ceai sau cacao?

— Astea toate pot fi pregătite de seara, Maria!

— E mândria mea. Îmi aparţine. Ţine de mine. Cum ţine aşteptarea. Haide! Treci pe balcon şi fă-ţi gimnastica. Într-o clipă sunt gata cu totul. Fără maiou, domnul meu! Nu, drăguţule. În chiloţii de sport. Şterge-o!

Derapaj puternic. Pâclă mirosind a cărbune ars. Ger.

Ce ciudat miroase oraşul dimineaţa, dacă ora trei după miezul nopţii de ianuarie poate fi socotită ca aparţinând dimineţii. Şofează din instinct sau dintr-un

reflex condiţionat. Îi trebuie treizeci de minute pentru gimnastică, duş, bărbierit şi micul dejun. Ideea a fost a Mariei:

— Ascultă, Dan, oare domnul, ori doamna care şi-au luat ieri, ori acum o săptămână biletele pentru Oslo, ştiu cum te pregăteşti tu să-ţi faci meseria?

— Nu-i priveşte, Maria. Pentru pasageri, asta intră în preţul biletului.

Ea a tăcut multă vreme, urmărindu-l cum îşi trezeşte fiecare fibră din trupul dedat somnului, cum îşi masează „centrii vitali", cum îi numea Radu Belcotă când le recomandase câteva mişcări de gimnastică yoghinică, îl urmărise cum îşi face duşul finlandez, cum insistă la bărbierit.

— Neapărat îţi dozez proteinele şi caloriile, Dan! Nu râde! Ce altă profesie presupune un atât de ciudat ritual înainte şi după săvârşirea actelor ei cotidiene?! Mă uluieşti!... Eşti alt om. Încrezutule!... Fii atent! Am să devin o soţie de pilot perfectă!

— Eşti de pe acum! Sărută-mă!...

— Când te întorci?

— Mâine seară!

— Deci, poimâine liber?

— Teoretic da. Ce să-ţi aduc de la Oslo?

— Umblă năuc! Du-te la muzee! Adu-mi câteva diapozitive. Le proiectăm seara şi mergem împreună la

Oslo!... Dan I

— Ascult!

— Dacă ai timp, o pereche de ochelari imenşi, Dan uite atâta. s-o termin pe îngâmfata aia a diplomatului...

Şi ceva autentic, ceva ce au numai norvegienii, nu de la artizanat, pah, din piaţă, ştiu şi eu, un... un...

Era caldă, emana o intimitate tandră, toate lucrurile iradiau intimitate şi tandreţe, ea purta pe buze urmele somnului, le purta pe gene, în culoarea diafană a pielii, fiecare gest era învăluitor şi mereu nou, inedit, avea o nesecată imaginaţie a gestului, frecventa o manichiuristă care-i găsise forma reală a unghiilor, unghii ovale, sidefii,

braţele rotunde, cu carnea mată, gâtul rafaelit, arcuit uşor, ea toată în cămaşa de noapte spumoasă, aroma de femeie tânără, apoi inteligenţa vie, eficientă, părul negru, regal şi el trebuia să se smulgă din vraja pe care somnul ei o ţesuse, ca mai apoi să se proiecteze peste spaţii enorme, peste geografii şi istorii străine, ore întregi în scaunul lui de pilot, având între el şi univers un ecran de instrumente care-i furnizează datele matematice ale poziţiei în spaţiul continentului; este ceva şi asta, de la fixarea neamului Dorobanţu între coordonatele luncii şi tarlalelor imemoriale; la itinerariul ultimului Dorobanţu pe harta Europei – Dan, servieta!

— Dan, ţi-am pregătit aici o gustare mai consistentă! … Te rog, adu-mi un giroscop; – draga mea, giroscoapele alea nu sunt proprietatea mea… – şi ştii că astăzi dau colocviu cu

Malaxor – îl fac K.O. în prima repriză… fii atent.

Dan!… Parcă a început vântul!… Dan, bate vântul de-a binelea!… Dom’ne nimic nu ştiu să prevadă meteorologii ăştia! auzi?… Vântul!

A fost de zece ori pe balcon să vadă dacă sunt nori, dacă este ceaţă, dacă s-a pornit vântul, sau dacă nu cumva ninge. El o iubeşte adânc, cu o lăcomie mereu trează.

Lacom de reacţiile neobişnuite, de cele o mie de înfăţişări pe care le poate lua într-o zi, de gesturile ei de studentă chiulangioaică, ori supratocilară, de madam maior, gravă şi reticentă, de ingineră încifrată şi solemnă ca un

2 trântit în catalog, Maria trăieşte cu el tot ce-i povesteşte, citeşte biografia oraşelor pe care el le frecventează, îi spune lucruri care lui îi scapă, cumpără mălai şi pâine pentru mama şi-l găseşte pe cel din Grădinile venit la piaţă cu zarzavaturi – omul prin care târguielile ajung acasă la prânz; prin tovarăşul Nae a obţinut tablă zincată pentru „casa noastră de la Grădinile11. Maria este omniprezentă şi asta îl fascinează, îl dezarmează ca pe oricare bărbat care de la şiret până la lenjerie şi-a văzut singur de menaj. S-a întâmplat un

miracol în viaţa lui.

Există un alter-ego mereu prezent acasă, jos, pe pământ, care-i dublează timpul. Care-i dublează viaţa. Maria a găsit cheia miracolului prin care 24 de ceasuri pot deveni 43…

Abia acum, când traversează Cheiul Dâmboviţei, începe să se încălzească în maşină. Taie Calea Plevnei – de câte ori o traversează se gândeşte la Dorobanţu ăl bătrân (în sat i se zicea Roşioru) fusese la roşiori şi, undeva pe lângă

Plevna, într-o vâlcică, patrula pe care-o comanda surprinsese un detaşament de spahii, cu drapel, avusese loc o luptă la sabie, bătrânul se alesese cu drapelul turcesc şi urechea dreaptă tăiată – peste caldarâm s-a închegat o peliculă de gheaţă plină de chiciură – trebuie să fie atent – apoi imaginile pe care le avea impregnate în carne încep să-şi piardă contururile exacte – a ieşit în Piaţa Victoriei. Oraşul este pustiu, semafoarele de la intersecţii stinse, străzile plutesc într-o lumină cenuşie şi la şosea este încă zăpadă.

Zăpadă multă în nămeţi albi, cum au fojt nămeţii de sărbători la Grădinile. Maria înota prin nămeţi, era roşie de ger, plonja în zăpada până la brâu şi râdea, ori o podidea plânsul. Plângea şi mama când o ajuta să se dezbrace. Îi spunea „Maria mamii frumoasă”. Don sergent Dorobanţu

M. Gheorghe chiulea de la zootehnie de câteva ori pe zi. Venea cu dovleac copt, dovleac galben, cu miez auriu;

ori cu sămânţă prăjită, ori cu gutui coapte, toată casa se umplea de aromele iernii, Maria îl săruta pe obrajii proaspăt raşi – don sergent mormăia şi după ce se încălzea, pleca iarăşi prin ger şi nămeţii spre seară se făceau zmeurii, ori sângerii şi peste luncă turna cineva din cer violet străveziu, îl amesteca cu nu se ştie ce violetul acela, ei umblau prin luncă, le scuturau sălciile puf de zpadă pe gene… Fântâna Mioriţa sub glugi albe. Acum se văd straturile de fum industrial plutind jos peste sălciile străvechi de la Herăstrău. Trece pe sub pod. Gaz!

Decolarea este de pe

Ootopeni. Rampa de la Băneasa. Pragul verde. Balizajul.

Cealaltă lume a lui, lumea primordială, aceea dinaintea

Mariei. Ce gând – lumea dinaintea Mariei. Ajunge exact cu o oră şi patruzeci şi cinci de minute înainte de ora stabilită pentru decolare. Regulamentele prevăd o sosire în avans cu o oră şi treizeci de minute. Perfect.

2

Celălalt ritual. Din clădirea aerogării. Maria are dreptate. Profesia lui este un sacerdoţiu. Începe imediat după miezul nopţii, când se înfăţişează la colocviul cu stelele, aproape gol. Vizita medicală. Doctorul de gardă moţăie.

— Parcă veniţi de la un antrenament de rugby, tovarăşe maior. Nu din pat!

Este primul navigant care se prezintă şi doctorul are chef de vorbă. La meteo. Buletinul. *La băefing*. Ultimele modificări la mijloacele de navigaţie. Restricţii. Informaţii pentru rută. Se demolează vremea în Marea Nordului.

Deasupra Scandinaviei un anticiclon venit din Islanda. Vânt puternic deasupra Germaniei federale. Ceaţă la Budapesta.

Formularul tip pentru planul de zbor. Trece ruta, mijloacele de navigaţie, înălţimile de zbor, viteza de zbor, timpii estimaţi. A făcut toate pregătirile de ieri. Oslo!…

„Oslo numele vechi, reluat în 1924 – al Cristianiei capitala

Norvegiei, în fundul unui golf format de Skagerrak:

484 – 700 locuitori. Fortăreaţă datând din 1300. Primăria

1931 – 1950. Muzeu Naţional. Centru comercial şi industrial. Port activ… Urmează Osman I Gazi fondatorul dinastiei otomane. Vezi, *Nouveau petit Larousse*” 1968… Apropo.

Dan. Domnii ăştia de la *Larousse* au aici la o doi Olafi

— Regi ai Norvegiei prin 1952 şi 1370 şi un Olaus

Petri, alias Olaf Peterson, savant suedez, dar nu-l au pe Nicolaus

Olahus măi… Ce stupizenie.

— Scrie-le!… Am să le scriu.

Deci muzeu naţional. Te poftesc să-mi aduci un catalog…

— Cum merge, tovarăşe maior?

— Sunt aproape gata, tovarăşe comandant.

— La Comercial aţi fost?

— Încă nu.

— Fiţi vă rog atent cum au făcut centrajul la încărcătura din cală. Cum au repartizat încărcătura în faţă şi-n spate. Se pare că vremea face urât.

— Sunteţi cam palid.

— Vi se pare. Din pricina neonului. M-am culcat odată cu găinile.

Comandantul de aeronavă se aşează într-un fotoliu. Se uită peste documente. Este foarte palid. Îi ies câţiva stropi de sudoare sub nări. A mai zburat o singură dată cu el. Tip pedant, cultivat: „n-am făcut decât două lucruri în viaţa mea: am zburat şi am citit. De altfel sunt şi singurele lucruri care nu m-au dezamăgit”, i-a mărturisit când treceau Alpii într-o lumină albăstrui-violetă şi undeva în dreapta lăsaseră scânteind marile lacuri italiene din nord.

Trece la Comercial. Toate locurile sunt vândute. Un grup de norvegieni veniţi la tratament cu nămol şi tehnică balneologică pe litoral. Sunt bagajele pasagerilor, câteva lăzi cu motoraşe electrice şi corpuri de pompă care au fost ancorate în cală şi, după spusele celor de acolo, a fost respectat întocmai graficul de centraj care arată absolut mulţumitor. Semnează actele gândindu-se că ceea ce este secundul pe o navă, este copilotul pe o aeronavă şi că într-o jumătate de an a învăţat meseria aceasta meticuloasă, în care câteva zeci de kilograme de baraj în plus ori în minus creau probleme de stabilitate în zbor şi că tot ceea ce face el cu responsabilitate activă, i-ar spune, se însumează într-un efort la fel de responsabil făcut de zecile de specialişti care-i vor da lumină verde lui *AN 24*

YR-BMA, avionul pe care zboară astăzi. Chiar aceste gesturi banale, stereotipe, cu care vâră toate hârţoagele în geanta cu documente de navigaţie ţin tot de sacerdoţiu şi el le face atent, nu gândindu-se la vremea păcătoasă care bântuie Europa de nord-vest şi la consecinţele ei posibile, ci la demnitatea aceea intimă pe care şi-o acordă singur şi la care ţine neînduplecat ca la propria lui demnitate socială, este grav, mai curând solemn (I-au spus-o câţiva de la „Comercial”, ori de la alte servicii şi replica lui a fost dură şi nepoliticoasă) şi ştie, cu o convingere nestrămutată, că nu se poate să fii decât solemn când ţi se încredinţează destinul câtorva zeci de pasageri care, luându-şi bilet la avionul companiei tale, acordă tacit acesteia girul încrederii totale, din moment ce îi dau în custodie viaţa pentru cel puţin şase ore. A gândit lucrurile astea din clipa în care a urcat la comanda celui dintâi avion de pasageri, dar astăzi o g încleştă în mod deosebit, fără să facă vreo legătură cu paloarea neobişnuită a comandantului de aeronavă; ori cu vremea păcătoasă adusă de anticiclonul din Islanda. Nici nu ştie când au trecut cincizeci şi cinci de minute – aviaţia este într-un fel replica dată de om timpului – nicăieri ca în aviaţie secunda nu joacă un rol determinant – dom’le, vederea Mariei plină de somn mă predispune la emiterea de panseuri – trece din nou să ia ultimul buletin meteo, este limpede, pe Schonenfeld, aeroportul Berlinului plouă, este singura lor escală, plafonul la 600 şi vizibilitatea un kilometru, ceea ce este, oricum, acceptabil, nemaivorbind de minima comandantului. În sfârşit armamentul individual. Când tot felul de derbedei atacă piloţii în timpul zborului, ori la aterizări, pistolul îţi dă un sentiment de siguranţă.

Noaptea!

Şi pista!

Fac un grup compact, comandantul, el, mecanicul şi cele două stewardese, se zice cele mai frumoase fete ale

Companiei, două oltence sprâncenate şi gălăgioase, fete tinere şi poliglote, care se ţin de braţ şi cu nasurile vârâte în reverele mantăilor taie pieziş vântul rece, cu

miros de gheaţă şi ceaţă.

Pista neagră între zăpezi. Linia balizelor. Luminile aerogării. *AN* 24 *YR-BMA* tras la locul lui de parcare. Umbrele mecanicilor şi ale servanţilor. Cineva închide o clapetă, siguranţa nu cedează şi acela mârâie o necuviinţă. Fetele urcă în avion.

— Tovarăşe maior, verificaţi vă rog exteriorul!

Comandantul urcă după stewardese. La mijlocul scării se opreşte. Coboară două trepte. Şovăie. Se întoarce şi dispare grăbit în fuselaj. Rămâne lângă avion cu mecanicul de bord, băiat tânăr, îl ştie dintr-o unitate de reactoare, o poveste uitată sau niciodată ascultată până la capăt. Simte vântul în el tot. Nu numai vântul real, mirosind a gheaţă şi aerodrom, miros inegalabil şi greu definibil, tablă vopsită, ţevi de eşapament încălzite la roşu, pneuri şi agregate, suspensii oleopneumatice, gudron şi ciment, totul cu efluvii vagi de benzină şi câmp, de zăpadă şi preceas de zori, miros de cer cu stele în ianuarie – dar celălalt vânt, care se descompune după legi exacte pe extradosul planurilor, care influenţează aerodinamica decolării şi care, dincolo de acoperişul aerogării, în spaţiile fără limită, devine dacă nu cosmic, măcar continental, şi el îl simte pe acela, continentalul venind din nord, venind din Oceanul îngheţat, îl vede ridicând valuri uriaşe şi înspumate, îl vede izbindu-se de Danemarca, de Hamburg, bântuind Germania până-n munţii ei de sud de Stuttgart şi la sud de München şi ştie că peste douăzeci de minute va intra în relaţie directă şi intimă cu acest vânt de deasupra, care-i ridică poalele mantăii şi face să zbârnâie antenele radioului. Sigur că există încredere în băieţii de la pistă, motorişti şi aparatişti de bord, electricieni şi radiotehnicieni, fiecare dintre specialişti urmărind un singur organ al acestei uzine zburătoare, încredere plină de afecţiune chiar, în dimineaţa asta plină de vânt, hotărât are şi umor, dar ceea ce vezi cu ochiul tău şi pipăi cu mâna ta este sfânt. Andrei, mecanicul de bord, se ţine după el. Controlul trenului de aterizare.

Blocajul comenzilor s-a scos. Fiecare încastrare

luminată cu lanterna. Este frig de-a binelea, vântul trece prin mantaua de piele, iar când ajunge la controlul profundorului, cei de la *Boeing* tractează la pistă o aeronavă uriaşă (are o clipă de reticenţă acră, în mod sigur ar vrea să fie acolo şi în loc de Oslo să zboare la Pekin) apoi, după control, are senzaţia materială a prezenţei Mariei lângă el. Aşa cum a lăsat-o în dimineaţa asta, caldă, în cămaşa de noapte cu multe volane, simte pe buze gustul buzelor ei, o simte lipită de el, tandră, cu certitudinea că el pleacă la Oslo, peste Skagerrak, chiar urmărise pe o hartă a TAROM-ului ruta, dar harta este de dimensiunea a trei coaie dictando şi desigur Maria nu are sentimentul real al distanţelor.

— În regulă! Să vedem cum e sus!

Urcă scara avionului. Mai sunt cincisprezece minute până când vin pasagerii. Fetele şi-au scos mantăile. Brune cu ochi albaştri, se pare că pe amândouă le cheamă Doina;

una dintre Doine îşi revizuieşte fardul.

— I-am tras o palmă bărbosului!… Ce tupeu, dragă!

— Ăsta dacă-l ridici la două mii…

Are o satisfacţie secretă şi se solidarizează spontan cu cele două fete. Desigur, bărbosul care s-a ridicat la două mii etc. etc. Îşi merită pe deplin palmele. Oricum, fetele zboară zilnic peste continent şi au dreptul la respect. Comandantul racordează frecvenţele radiofarurilor pe rută. Drăguţ din partea lui. Îşi scoate mantaua. Şi-o agaţă la locul ei, pe cuier. Plutind în lumina lămpilor de bord, cu toate cadranele licărind cu lumina roşie indirectă, tot acest microunivers mecanic despărţit de celălalt univers, cel mare şi adevărat, doar prin carcasa de tablă a cupolei, acest microunivers în care geniul speciei a investit atâta rafinament matematic cu singurul scop de a reduce la minimum de timp posibil distanţele Terrei, acest microunivers familiar, aparţinându-i ca o a doua natură în care se ramifică şi multiplică pe sine însuşi cu o ciudată şi proteică disponibilitate a spiritului şi a trupului, pentru că, instalat în scaunul de copilot, mâinile lui devin straniu centrul nervos al aripilor de metal, rigide, mâinile şi

picioarele lui devin păsări, adică eleroane, profundor, direcţie, manşa şi palonierele îşi pierd subit rigiditatea de oţeluri fine, transformându-se în sine însuşi; apoi acest contact cu expresia cifrată, cu grafia exactă la micron a vieţii reale, a vieţii mecanice care însufleţeşte brusc toată uzina zburătoare. A vieţii-zecilor de agregate care dau conţinut formei aerodinamice, foi de durai nituite pe lonjeroane, în interiorul cărora sunt aşezate fotoliniile, motoarele în carcasa lor finisată, tot complexul de vase comunicante ţesut inteligent cu conductori electrici – are o clipă de extaz în faţa acestei intuiţii cvasiexhaustive, ori mai curând în faţa acestei radioscopii spontane, se destinde în scaun, controlează aparatura de navigaţie, cea radioelectrică, se încântă la răspunsul „prezent” rostit multicolor de beculeţele de control şi-l aude pe comandant spunând cu glas răguşit:

— E-n regulă! Poţi semna registrul de luare în primire.

Semnează. Trece registrul mecanicului de bord, care-l duce la scara avionului, pentru echipa de întreţinere. Se acomodează cu aparatele. Este clipa cea mai solemnă a sacerdoţiului. Devine creierul omniscient, devine sistemul nervos central, devine conştiinţa vie şi responsabilă a lui

AN 24 YR-BMA, până în clipa aceea o masă metalică inertă, conţinând în formele aerodinamice, în sutele de kilograme de agregate şi aparatură, putinţa matematică a zborului.

Ştie, din clipa instalării echipajului la bord, că putinţa matematică a zborului devine certitudine.

— Tovarăşe comandant, vin pasagerii, anunţă pe intercomunicaţie una dintre cele două Doine.

— Pofteşte doamnele mai în faţă, Doina… După ce decolăm, adu-mi te rog o cafea fără zahăr.

— O.K.

— Permiteţi să sting bordul?

— Vă deranjează lumina?

— Nu! Dar este mai intim astfel. Am senzaţia că lumina se interpune ca un ecran între mine şi aparate.

— Vedeţi încă foarte bine, tovarăşe maior.

— Văd perfect.

— Sunteţi şi foarte protocolar.

— Sunt maior!

— O ştim cu toţii!

— Detest familiarismul ieftin, fals şi mediocru în care toţi suntem „bă ăsta”; ori „bă ălălalt”. E vulgar, periferic şi nu cred că îmbunătăţeşte cu ceva lucrul în echipaj.

— Aţi fost vânător, desigur!

— De ce, desigur?!

— Vânătorii au foarte exacerbat sentimentul unicităţii lor!

— Dintr-o condiţie obiectivă… Permiteţi să execut decolarea?

— Chiar te rog… L-am citit aseară pe Clostermann al dumitale… Într-un fel, uluitor.

— Clostermannul meu, sunt de fapt mai mulţi şi mai autohtoni.

— Rămân la Mermoz, Saint-Ex., Max şi Bâzu.

— Vânătorii nu exclud marii piloţi de linie şi viceversa.

— Eşti la punct cu procedurile în cazuri speciale?

Pardon… Sunteţi…

— Sunt! Fiţi fără grijă!… Au venit.

Se aud pasagerii urcând scara metalică! Paşii lor în fuselaj au ecoul bine ştiut.

— Se cunoaşte că sunt nordici, spune.

Comandantul schiţează un surâs.

— După disciplină! Ai noştri ne luau cu asalt. Bubuia avionul… Gata! Ne pregătim.

Dă drumul ştergătoarelor de parbriz. Din reflex şi instinct mişcă palonierele şi manşa. Văzut din carlingă, aeroportul este fascinant. Îi transmite un fluid nostalgic pe care el îl numeşte „al depărtărilor”. I se pare, de acolo din scaunul copilotului, că este o mare, o gigantică pasăre albă, un albatros de o specie unică; aerogară este luminată fastuos, se vede şirul galben al balizelor de pistă pierzându-se parcă în bruma dinaintea zorilor, se vede

Bucureştiul închizând orizontul cu salbele lui de lumini, dar toată această lume atât de familiară în clipa în care se deschide portiera masivă, etanşată, a avionului, rămâne acum în afara percepţiei lui. O lume care se conduce după legile ancestrale ale gravitaţiei, în care planul verticalităţii este o lege biologică a speciei (în afară de subspecia lingăilor ricanează interior). Maria doarme; ori poate, în pat, cu toate luminile stinse, trează şi tulburată ascultă noaptea – ea zice că, în clipele acelea dinaintea zorilor aude motoarele de decolare – oraşul întreg hibernează până în zori; dar toate acestea sunt doar gânduri dezlânate, fără nicio concreteţă materială. Materială şi fascinatorie este prezenţa lui aici. Materială şi fascinatorie este clădirea rectangulară a aerogării, unicul punct de pe Terra în clipa asta în relaţie cu *AN 24 YR-BMA*. Ei, toţi cei din echipaj şi aceşti pasageri cu biografii necunoscute, ei înşişi cu figuri necunoscute, funcţionari şi comercianţi, poate pescari din Lofoten; ori navigatori ieşiţi la pensie, plini de reumatisme vechi, agonisite pe oceanele lumii, ei toţi din clipa asta, când una dintre Doine etanşează portiera, ei toţi se înscriu sub un destin comun care de aici şi din clipa asta, până la aterizarea pe aerodromul Gardermoen la Oslo, se numeşte *AN 24 YR-BMA*. Adică tipul de avion şi matricola lui în sistemul internaţional de imatriculare *YR* fiind grupul de litere afectat României. El presimte clipa plină de angoasă când însăşi imaginea vie, concretă şi seducătoare a aerogării internaţionale Otopeni se metamorfozează brusc într-o imagine de carte poştală ilustrată. Clipa în care…

— Otopeni turn – sunt *YR-BMA*! Aprobaţi pornirea!

Glasul comandantului taie cordonul ombilical cu tot ceea ce a fost maiorul Dan Dorobanţu până acum. Se produce răsturnarea de planuri afective, el o simte dureros, răsturnarea de la care începe doar cronometrarea pe secunde a viitorului. Nimic nu mai seamănă cu viaţa lui de lângă Maria. Ori cu viaţa lui de oriunde altundeva decât cea de la bord. Nu se mai uită la aerogară. Începe marea lui aventură de fiecare zi. Marea lui aventură în interior.

Pentru că, ştie, prezintă echipajului faciesul lui impenetrabil de maior şi „vânător pe supersonice”, cum la rândul lui, comandantul îşi prezintă faciesul impenetrabil de bărbat care de-o viaţă leagă prin aer marile capitale, le leagă prin miile de oameni, bărbaţi şi femei care şi-au adus în avion credinţele şi necredinţele lor, nădejdile şi deznădejdile lor şi îşi spune că abia prin Maria şi-a sensibilizat el cunoaşterea şi abia conducând-o pe ea spre adevăr, a ajuns la adevărul despre el însuşi.

— *YR-BMA* aprob pornirea motoarelor. Vântul din 70° cu 18 noduri… Temperatura minus 8°.

Mâinile lor, ale comandantului, ale mecanicului, ale lui se multiplică cu logica severă a comenzilor pentru pornirea motoarelor. Acel alter ego al lor, fără de care ego-ul primordial n-ar fi posibil. Ţiuitul puternic al demarorului motorului drept. Mişcarea de angrenaje care se demultiplică circular, până când antrenează elicea. Cele câteva ture fragmentate care transmit vibraţiile fuselajului. Le simte în tot trupul. Un efluviu uriaş de energie mecanică dezlănţuită raţional, motorul porneşte perfect, mecanicul cuplează motorul stâng, comandantul îi face semn să regleze el turajele şi să încerce motoarele. Pe intercomunicaţie:

— Doina, verifică încă o dată etanşeitatea!

— Am verificat-o, tovarăşe comandant.

— Încă o dată!

— Perfectă.

— Bine! Cum e la pasageri?

— Călduţ!

— Facem cald imediat. Să-şi lege centurile. Verificaţi amândouă.

Nu se poate spune că omul uşor cărunt de pe locul comandantului nu este puţintel cam pedant.

— Otopeni turn… Aprobaţi rulajul la start.

— *YR-BMA*… Aprob rulajul. Pista 08.

Comandantul îşi şterge obrazul cu batista. El rulează la start, pe pista 08. Toată energia potenţială conţinută până atunci în formele aerodinamice, în agregate şi

aparatură, în motoarele silenţioase şi-n ei. Înşişi, se transformă într-o formidabilă orgă sonoră. El urmăreşte avid această bruscă şi vibrantă transformare din energie statică în energie dinamic-sonoră. Cine poate afirma cu certitudine că această transformare nu ţine cumva de însăşi esenţa modernităţii?! A noii condiţii umane? Fiecare îmbinare a marilor plăci de beton, ale pistei este marcată cu un şoc uşor al trenului de aterizare, şi el simte nu numai succesiunea rapidă de şocuri, dar mai ales simte vibraţia planurilor şi a fuselajului cărora elicile le transmit propriile lor vibraţii lacome de distanţe; şi mai presus de această vibraţie a întregii aeronave simte forţele după care se descompune vântul din 70 de grade, bătând cu o forţă de 18 noduri, forţe care au tendinţa să aducă botul avionului în vânt, iar el trebuie să le compenseze cu un spor de turaţii la motorul stâng, în vreme ce comandantul, se pare, trăieşte într-o reverie plină de melancolie şi atunci el rosteşte în microfon formula care precede desprinderea:

— *YR-BMA*. Aprobaţi alinierea şi decolarea!

— *YR-BMA*. Sunteţi autorizat pentru Oslo. Aprob alinierea şi decolarea!

Se numeşte emoţie gestul cu care pune motoarele în plin? Poate şi emoţie. Aceeaşi; ori de aceeaşi structură, doar de alt grad de intensitate cu emoţia-angoasă a zborului însuşi. Motoarele izbucnesc din zecile de mii de H.P., devenind universul prim. Totul vibrează la bord în frenezia forţei mecanice dezlănţuite. Este clipa în care motoarele acaparează întâietatea absolută.

— Perfect, spune comandantul… Decolaţi!

— Perfect! răspunde ca un ecou mecanicul, sau doar i se pare că mecanicul a spus perfect, pentru că decolează, şi în căşti se aude glasul metalizat al celui de la turn.

— *YR-BMA*. Aţi decolat la minutul 04. Treceţi cu *approach* pe frecvenţa 120.8.

— *Schonenjeld radar*, *YR-BMA – good morning*.1

— *YR-BMA this is Schonenjeld radar*, *good morning*, *go ahead*. *2*

— *YR-BMA is pasing FWE VOR flight level 70*, *over*! 3

— Doina, ce fac pasagerii?

— Majoritatea dorm, tovarăşe comandant!

— Foarte politicos, dar foarte ferm, obligă-i să-şi lege centurile.

— Încerc!

— Treci din domeniul probabilităţii, în cel al certitudinii… Imediat!

— Am înţeles.

— Tovarăşe maior, zborul a fost magistral, recunosc, dar aterizarea o fac eu.

— Aveţi totuşi atât de puţină încredere?

— În ce?

— În ceea ce am văzut încă de la decolare.

— O criză… Dracu’ ştie! De ficat!

— Apendicită?

— La vârsta mea? Ridicol.

— Scutiţi-vă un efort inutil. Sunt în mână bună şi mai ales într-o criză acută de responsabilitate.

— Unde este mecanicul?

— Prezent.

— Trezeşte-l.

Sunt amândoi în cockpitul inundat de lumina glacială a dimineţii la *flight level 70* – o dimineaţă aici în culori azurii, izolată de Terra printr-o perdea verticală de nori, care atârnă între ei şi pământ. De fapt a fost un zbor plăcut, de rutină, pe un traiect exact, dublat de o traiectorie emoţională în afara oricărei rutine. Întâi a fost zborul prin pâclele dinaintea luminii, zborul în urcare pentru spargerea plafonului de nori groşi plini de ninsori arctice, zbor unde ei amândoi au urmărit încordat întreaga aparatură de bord, pentru că urcau din Câmpia Română spre

Carpaţi şi amândoi ştiau cum se derulează sub ei relieful ţării. Au spart în sus la Curtea de Argeş, ieşind într-un cer negru-verzui, în care constelaţiile erau prezente pe coordonatele ştiute. Pământul rămăsese în iarnă, mascat de stratul de nori gros de câteva mii de metri, aşa că sentimentul acela familiar al localităţilor

strălucind în luminile miilor de becuri, geografia aceea caldă şi umană care limita profunzimile negre ale întunericului, delimitând veşnicia impasibilă a naturii şi, mai mult decât atât, delimitând exact Terra de Galaxie, de fosforescenţa spaţiului cosmic, dându-i sentimentul apartenenţei la specie, luminile miilor de becuri, diademele acelea strălucitoare descriind geografia umană a nopţii s-au şters din parbriz şi de sub planuri, fiind înlocuite cu strălucirea glacială a stelelor. Nimic altceva decât stelele licărind deasupra lor, în spaţiul infinit şi ei, lunecând în vastităţile cerului şi mereu semnalele radiofarurilor de pe rută, singurele semne sonore ale pământului pierdut în întuneric.

— Doina, ce este la pasageri?

— Linişte şi pace. Dorm.

— Bine! Lipsesc zece minute, tovarăşe maior! Puteţi cupla pilotul automat până la Budapesta…

Bărbatul foarte pedant, impecabil în ţinuta bleumarin a Companiei, cu o şi mai impecabilă cămaşă albă, lipsea cele zece minute, timp în care cele două Doine.

Doina I cu ochi albaştri şi o aluniţă sub nara stângă, ori

Doina II, tot cu ochi albaştri, cu un ten de madonă, veneau pe rând la postul de pilotaj aducând dulciuri ori întrebând dacă nu vrea o cafea. La început, adică la prima lipsă a comandantului din postul de pilotaj, trecuseră la verticala Aradului, angajându-se spre Bugoc, unde schimbau capul spre Budapesta, vizita simultană a celor două Doine a adus în cockpit un aer dintr-odată domestic şi festiv.

Solemnitatea glacială a cerului, singurătatea lui între aparatele de bord licărind verzui, sentimentul izolării în spaţiu s-au degradat. Ele ştiau că toată Europa este acoperită de nori, bântuită de vânt, că la Berlin este lapoviţă groasă şi că în nord ninge.

— Comandantul mi-a cerut o cafea mare, a spus

Doina I.

— Zbor cu el de trei ani. Niciodată nu a băut o cafea

mare, a spus Doina II.

— Şi Andrei ăsâa care sforăie…

— Ce ai cu el?!

— Nimic. Abia i-a născut nevastă-sa o fetiţă, şi el sforăie ca-n paradis.

Era adevărat. Incompatibilă naşterea unei fetiţe cu acest sforăit, de altfel anihilat total, ori aproape total de zgomotul motoarelor.

Dedesubt se derula pusta ungară. Constelaţiile păliseră.

Undeva, foarte sus, cerul negru suferise o infuzie de lumină palidă, o foarte vagă umbră cenuşie.

— Mai doriţi ceva, tovarăşe maior?

— Mulţumesc fetelor. Nimic.

— Cum o să fie la Schonenfeld?

— Aterizăm. Alimentăm. Decolăm.

— Vremea, voiam să zic?

— Văzând şi făcând, fetelor.

— Sâmbătă primesc repartiţia la garsonieră… Ştiţi.

Mama…

— Haide, fetelor. La treabă.

Nu este nicio treabă la bord. Comandantul palid trece la post. Apoi cerul se umple de o culoare verzui-străvezie. Apoi culoarea verzui-străvezie cedează unui portocaliu suav, portocaliul unui sângeriu decolorat care umple cerul, care curge fluid şi aerian peste stratul gros de nori, punând umbre cenuşii la contrapante, adâncind conturele, apoi sângeriul devine lumină şi lumina străluceşte fastuoasă – universul devine albastru translucid, se văd norii, ici, colo şi, mult în dreapta, vârfurile munţilor Tatra acoperiţi cu zăpadă, ei se angajează pe traiectul Nitra-Brno-Praga şi s-a făcut ziuă. O zi de iarnă maiestuoasă, strălucitoare şi festivă. Parcă ar fi duminică.

— Băiatul meu, Mihai, într-a douăsprezecea, mă ucide cu electronica.

— Nu văd niciun rău în asta.

— Nici eu. îl voiam mai multilateral.

— N-au vreme pentru asta.

— Mai ales că facem gospodăria pe schimburi! Ptiu, fir-ar să fie! Trebuia să fac piaţa ieri. Am uitat! Are să vină de la olimpiada de matematică şi n-o să găsească nimic în cămară.

— Soţia?

Întrebarea este de-a dreptul stupidă. Comandantul se uită undeva, pe ferestruica din stânga. Nu răspunde. El se gândeşte la Maria. Este opt. Când au trecut două ore?

A intrat la curs. I-a spus râzând că mereu se întâlneşte în lift, la ora 07, 30, cu un domn solemn de la etajul lor, medic după figură, care probabil o pândeşte prin vizeta uşii, deschide uşa odată cu ea, cheamă liftul şi o pofteşte ceremonios, spunând foarte clar: sărut mâna, doamnă, în lift tace, deschide iarăşi uşa, o salută la fel de ceremonios, scoţându-şi pălăria, se urcă într-un fiat 1500 alb şi îl vede când trece prin staţia troleibuzului, îngheţat la volan şi solemn ca un papă.

— *Roger, on heading 290° descend to 600 m, transition level 40, surface wind form 215° at 9 m/s, vizibility*

600 m, 10/10 st-al 110 m, heary rain, QNH 1019 mb. This will be a radar vectoring on ILS landing runvoay 25 L.

*Advise croning flight level 4*0.4

Răspunde:

— *YR-BMA Roger, coli you Crossing 40, descending*.

5

Comandantului:

— Cum vă simţiţi?

— Îţi urmăresc aterizarea… Să vedem ce pistă ne dă. O prefer pe cea centrală.

— Este o oră aglomerată?

— Pentru Schonenfeld începe să fie.

— Vă mai puteţi relaxa câteva minute.

— Asta şi fac.

Începe manevra de spargere în jos. Pentru o clipă îşi imaginează Berlinul undeva în faţă, cu apele cenuşii ale

Spreei el însuşi cenuşiu, masiv, plin de rezonanţa

unei istorii agitate, convulsionate, *YR-BMA* se apropie de vârfurile strălucitoare ale norilor, elicele ciupesc ici-colo protuberanţele sidefii, viteza până aici vizibilă doar pe vitezometre devine reală, masa norilor zboară pe sub aripile poleite de soare, el priveşte lacom la cerul senin, festiv, apoi lunecarea în nori se prelungeşte, ascendenţele şi descendenţele din masa compactă fac să vibreze fuselajul şi planurile, zborul perfect orizontal se transformă în căderi şi ridicări succesive apoi lumina păleşte, vede scamele cenuşii ale norilor agăţându-i-se de parbriz, postul de pilotaj se cufundă într-o opacitate fumurie, aprinde bordul, din nou senzaţia stranie că a rămas fără planuri şi întregul univers se reduce brusc la tabloul de bord şi la căştile de radio în care se aude foarte clar glasul radistului care-l conduce la aterizare…

— *YR-BMA decrease your speed approach*, *you a se number 3* în *traffic*. O

— Suntem totuşi printre matinali, spuse comandantul.

4

Este clipa solemnă a sacerdoţiului. Clipa în care câteva puncte de pe Terra – mereu şi mereu aici în vălmăşagul de nori opaci, plini de curenţi ascendenţi şi descendenţi, face apel la capacitatea lui de a imagina, ori mai exact de a recompune peisajul exhaustiv al locului unde se află, printr-o radioscopie de la înălţimea la care zboară, până la pista nevăzută –, deci este clipa când radiofarurile, staţia radio numită „îndepărtata44, şi cea numită „apropiata44

dispuse pe un aliniament care, ţinut la radiocompas, îl aduce la aerodrom, intră în relaţie matematică cu dreapta descendentă pe care o ţine la ILS, astfel ca atunci când are înălţimea 2 metri roţile să atingă betonul pistei de aterizare. Nu este aglomeraţie în aer, deci nu este silit să gireze în jurul lui însuşi, ori în jurul unui anumit punct, într-o zonă dată şi la o înălţime ordonată de jos, pentru a nu ciocni alte aeronave aflate în aer. Este vorba doar de a coborî din masa amorfă a norilor pe pista aeroportului

Schonenfeld, fără alte repere decât sunetele din căşti, această magie modernă prin care relaţiile matematice se transformă în acţiune şi acţiunea se converteşte într-o foarte exactă geometrie în spaţiu, el fiind pe de-o parte computerul care transformă datele venite de jos prin radio, în manevre de pilotaj ce impun aeronavei singurul curs posibil dintr-o infinitate de variante, astfel încât norvegienii veniţi de la tratamentul balnear să considere escala de alimentare, Schonenfeld, ca pe cel mai banal fapt posibil al acestei călătorii spre septentrion. Îşi spune că în lumea lui Radu Belcotă este o goană permanentă după mituri contemporane şi că el, iată, trăieşte într-o lume a mitului contemporan, mit în care fizica şi electronica, matematica şi geometria sferică, astronomia şi aerodinamica, eliberate de esoteria cifrei prin crearea aeronavei se retrăiesc şi se re-compun în spaţiu, se re-animă şi se metamorfozează, devenind expresia vie şi dinamică a unei ficţiuni, ori a unor abstracţiuni care s-ar putea numi: sete de spaţiu, plutire, depăşire de sine, date în esenţa lor incomunicabile, pe care aeronava, echipajul şi pasagerii, radiofarurile şi radarele, mijloacele tehnice de la sol şi de pe aeronavă le realizează secundă de secundă, într-o lume iniţiatică, folosind un limbaj criptic şi că, de fapt, aviaţia modernă este o translare peste veacuri a mitologiei, sau a unei părţi din mitologia universală, începând cu însemnările vedice, trecând la zeităţile înaripate din mithos-ul tuturor popoarelor pământului şi sfârşind cu

Icarul preantichităţii elenice. Atunci se petrece în el eliberarea aceea multiformă şi multilaterală, care ţine de esenţa dramatică a zborului. Eliberare care dislocă euri distincte, ca şi când în el însuşi ar fi coabitat până atunci într-un fel de silentium, tipi de o vitalitate cenzurată, care acum îşi cer autonomia; ori mai curând îşi realizează autonomia ca pe un dat firesc al condiţiei lor existenţiale, întâi de toate Pilotul. Tipul reticent, cu atenţia tentaculară agăţată de stereofonia criptică din căşti, de indicaţiile multiple ale aparaturii de bord disociate rapid în

radiografii ale funcţionării motoarelor, agregatelor, poziţiei avionului faţă de orizontul aparent şi cel real, poziţiei faţă de

Nord şi faţă de Terra, faţă de aeroport, înălţimile succesive, străbătute cu viteză care anihilează posibilitatea dubiului, ori a temporizării; transformând datele unei aparaturi complexe în manevre de pilotaj. Apoi celălalt ego: eticul. Tipul cenzurat, care gândeşte la destinul pasagerilor, tipul insuportabil de pedant, care veghează ca fiecare manevră să fie de o exactitate aproape inumană şi, în acelaşi timp, de o desăvârşită execuţie artistică, astfel încât aeronava să-şi descrie evoluţiile, straniul ei dans în tenebre, fără ca pasagerii să simtă altceva decât plutirea prelungă, fără traume şi brutalităţi inutile (aici simte prezenţa altui tip, a unui am st disimulat, dublat de un artizan de o conştiinciozitate patologică) tipul etic furnizându-i acele imagini devenite cu vremea arhetipuri

Imaginea Mamei, a Tatălui; a Copiilor; a Familiei; a

Profesionistului; *n* variante ale existenţei, coabitând în fiecare pasager cu *n* variante ale condiţiei lui spirituale;

O umanitate al cărui destin parţial este el, eticul. Desigur, există mereu şi celălalt. Amantul. Cel care aduce din genune simbolul activ al fecundităţii. Tipul liric în esenţă, pentru care constelaţiile sunt complice cu poezia, cu reprezentările licenţioase; ori tandrul, spiritul posesiv, de o gelozie feroce, tipul carnal, care are clipe sufocante, când simte pe buze gustul subţiorilor Mariei, ori gustul sânilor ei, şi-n palmele în care strânge coarnele manşei, formele dumnezeieşti ale şoldurilor ei, dublat acest tip de Veşnicul poligam rămas în el de la geţi şi de dincolo de ei, tip agresiv, laborios, gata să spună nu se ştie ce, o aluzie, ori un compliment fardat uneia sau alteia dintre

Doine, tip impulsiv, vizând clipa, care-şi prelinge privirea peste peisajul feminin colorat, viu şi seducător al mereu altor aterizări, pe mereu alte meridiane şi paralele, tip ţinut în frâu cu o brutalitate deliberată, mustrat părinteşte şi purificat prin ironie, pe care se străduieşte să-l anihileze şi împotriva căruia duce o politică făţişă de

exterminare. Este cel mai labil dintre ego-uri. Dispare şi apare pe neaşteptate. Îşi dă seama că are o vechime egală cu a speciei, că el va coabita până la dispariţia ego-ului primordial, după cum îşi dă seama că – deocamdată – îl stăpâneşte fără drept de apel. Pe urmă Maiorul. Cel mai imposibil dintre aceşti el însuşi. Tipul care raportează fiecare gest la categorii ideale. Onoare. Demnitate. Cinste.

Patrie. Maiorul care de fapt este structura lui cea mai fidelă, dublând-o permanent pe a Pilotului. Maiorul care mârâie la orice intimitate necuviincioasă, care pretinde punctualitatea la microsecundă, care nu suportă nasturi descheiaţi, cravate strâmbe, gulere slinoase, obrazuri nebărbierite la sânge, carnete scrise neglijent, atitudini libertine în clipa în care au fost trecute hotarele. Maiorul care cenzurează apetitul unora pentru bişniţărie, care retează acel lasă-mă să te las mutual în relaţiile de serviciu, care pretinde atât superiorilor cât şi inferiorilor să i se adreseze exclusiv cu dumneavoastră, Maiorul care acum ordonă celorlalţi să lase Pilotul să-şi facă aterizarea iar ceilalţi, cu o supunere oarbă, se autodizolvă, la manşă rămânând doar Pilotul, lucru care amuză eul primordial situat undeva la zenit, de unde supraveghează manevra şi vede întregul. Adică vede soarele strălucitor de ianuarie luminând emisfera nordică de la plafonul superior al maselor de nori la spaţiul cosmic. Vede, şi acest fel al lui de a vedea lumea i se pare că ţine într-un fel de mitologie, straturile şi acumulările de nori strato-cumulus şi nimbocumulus în care mase de aer urcă şi coboară ca nişte lifturi enorme, purtând cu ele zăpadă şi ploaie, apoi vede burta lăţoasă a norilor târându-se peste clădirea modernă, uriaşă a aerogării şi undeva, în nordul acesteia, Berlinul. Dar mai ales se vede pe sine, calm, cu faciesul împietrit, oficiind la manşă solemnul sacerdoţiu al aterizării. Pentru că, aterizarea este şi ea mitologie. Coborâre din spaţiul bântuit de forţele demonice ale stihiilor, revenire spre acel pământ al oamenilor prin el, un iniţiat al tainelor matematice ale zborului, creaţie de fiecare microsecundă a unui fapt intrat în cotidian.

— *YR-BMA distance 20 km from toneh down*, 2 5 *km left of centreline, new heading 270° and advisse 600 m.1*

Răspunde:

— *Roger, rolling up on heading 270°*. 8

5

— Ştiu, ai o soţie tânără, fermecătoare, am văzut-o, este tipul de femeie care blochează un bărbat, îl acaparează, este probabil şi foarte inteligentă, altfel nu rămânea la tine… tovarăşul maior se ofensează la intimităţile unei stewardese, îţi zic Dan doar în aceste exact 125 de secunde până se întoarce Doina. Trebuia să mă cunoşti înaintea ei.

Făceam o pereche perfectă. În plus zburam cu tine, ceea ce este cu totul altceva decât să ai o femeie „terestră"… Taci, te rog! îmi amintesc de zborul acela la

Cluj pe o vreme de iad. Aveai atâta linişte în tine, încât am simţit dintr-odată, parcă material, că iadul ţine numai până dincolo de voinţa ta. Sâmbătă trebuie să mă prezint la Spaţiu. Mamei i-a venit, aşa dintr-odată, să se recăsătorească şi eu nu accept să văd un bărbat acolo unde a fost tata… O ştia şi pe asta. Este dreptul ei. Nu s-a recăsătorit cât am fost la liceu… Acum am o situaţie. Unde mai pui că sunt în anul trei la engleză-italiană. Oricum, comandantul este scos din joc. Ficatul. Mai am 42 de secunde, Dan. Am făcut o pasiune nobilă, dar evident nu se pot iubi toate femeile care au pasiuni nobile. Ce ploaie.

Cât ne ţin aici, tovarăşe maior?

— Trei ore, Doina.

— Hei, Doina! Doina, aici!

Plouă în trombe groase, cenuşii, amestecate cu lapoviţă, o ninsoare ciudată, alternând cu ploaie şi ploaie alternând cu zăpadă. Geamul imens al aerogării Schonenfeld aburit, cu toate sistemele de dezaburire. Nu mai aterizează nicio aeronavă. Nu mai decolează nicio aeronavă.

— Unde l-ai lăsat pe Andrei?

— Cumpără o păpuşă, un fel de Loreley blondă, care cântă. M-a întrebat dacă o să continuăm la Oslo şi dacă nu

este mai bine s-o cumpere când ne întoarcem. Poate se mai îndreaptă vremea şi…

— Şi?

— Aşa! O vorbă! Nu vă duceţi să vă puneţi cunoscuta ilustrată din fiecare aerogară?

— Ba da!

— Uitaţi-l pe comandant!

— Înseamnă că Andrei s-a întors la avion.

— Aşa se pare! Ascultă tu, Doina, sâmbătă, ori duminică, duminică măi, vino la noi.

— Te logodeşti?

— Afurisitul de Marius, cu toate că mă face chelnăriţă aeriană… Zice încă doi ani la linii, altfel divorţează de pe acum. Nu ţine o nevastă haimana prin Europa. E retrograd binişor, dar e Marius.

— Şi tu?

— Eu? Poate-l conving. Dacă nu?!…

Doina II ridică din umeri. Doina I o priveşte ironic.

— Cum vă simţiţi?

— Cred că este blestematul de ficat. Ilustrata pentru Mihai.

— I-aţi trimis nu ştiu câte de la Schonenfeld.

— Aşa e Doina, dar de fiecare dată alta. Formele?

— În regulă.

— Alimentarea?

— Peste zece minute.

— Cum se comportă norvegienii?

— Excelent. N-au coborât decât patru tinere, însoţite de doi domni. Restul la avion.

— Poate au nevoie de voi, fetelor.

— Facem cu schimbul. Câte una un ceas jumate.

— Tovarăşe maior. Să vedem ce zic cei de la meteo.

— Cu plăcere.

Aerogară ticsită de pasageri. Benzile automate de transportat bagajele aduc mereu geamantane cu flancurile pline de etichete, colete şi saci de scrisori. Mărturisirea a fost directă, fără replică şi el ştie exact că a fost smulsă de trombele lichide care măturau pista şi aeronavele uriaşe

aterizate de pe toate continentele lumii. Doina I. Ciudat.

Simte cum eul acela poligam îşi ciuleşte urechile. Urcă scările la *briefing*. Plin de echipaje. Cei de la PANAM

fac un bloc compact. Este o hartă sinoptică a meteorologiei Europei Atlanticului şi Americii de Nord, la minut, cu previziunile pentru următoarele ore.

— *Tomnul Komantant*!… *Lovinul Komantant*!

Lui Karl îi face o imensă plăcere să vorbească „româneşte” cum numeşte el un fel de argo neînţeles, presărat cu câteva cuvinte româneşti. Fusese într-o escadrilă de

Ju-52 în timpul războiului şi făcuse parte din echipajul care-l salvase pe adjutantul Iolu, pilot de vânătoare redutabil, doborât la decolare de un tanc intrat pe aerodrom.

Aterizase, îl scosese pe Iolu dintre ruinele Ghe-ului şi decolase prin tirul mitralierelor de pe tanc. Este şeful *briefingului* şi le spune confidenţial că, dacă se deschide

Copenhaga, le dă drumul, cu toate că cei de la PANAM

fac gălăgie şi spun că pentru ei singura limită este zero – şi că şi atunci decolează şi aterizează în cele mai bune condiţii. Sigur, este o concurenţă tacită între companiile aeriene, cele internaţionale dotate cu aparatură de ultimă oră. Sunt zeloase să-şi menţină monopolurile, reclama lor este absolut uriaşă şi ceasurile acestea de inutilitate, cu mii de pasageri de pe tot pământul aşteptând să fie anunţate plecările, sunt cele mai formidabile prilejuri de reclamă.

Primele decolări electrizează pasagerii care ştiu pe loc ce tip de avion a decolat, spre ce destinaţie şi cărei companii apai ţine. Karl, rotofei, cu o chelie veselă, semănând cu Hans Riihmann, poartă ochelari cu ramă subţire de aur şi le spune în argoul lui germano-italiano-englezo-român că în Danemarca ninge în strâmtoarea Kattegat dar la Malmö plafonul este la 800, cu vizibilitate 1.000 de metri şi la

Oslo condiţii identice cu Malmö, singura dificultate

fiind între Rostock şi insulele daneze. Să stea aici şi pe *tomnul tracu* vor fi primii care decolează astăzi. *Briefingul* este un fel de turn Babel. Dincolo de orgoliile marilor companii el sesizează sentimentul acela de solidaritate care-i apropie, ei toţi, japonezi şi algerieni, americani şi indieni, australieni şi englezi, egipteni şi greci, fiind aici doar zburători, care decriptează hărţile sinoptice, vorbind acelaşi idiom şi fiind cu toţii iniţiaţii aceleiaşi profesii. Sigur că explicaţia asta pierde pe loc farmecul de la *briefing*, farmecul acela care ţine de intuiţie.

— Un mic consiliu de război, tovarăşe maior.

— Cum doriţi.

— Ce facem?

— Trebuia să mergem la punctul medical.

— Doctorul îmi va interzice să zbor. Sunt în pragul unei crize de ficat. Asta presupune anularea cursei, până vine un nou comandant de la Bucureşti. Criza s-ar putea foarte bine să nu se declanşeze. Anularea cursei pentru o prezumţie, acum, scade cu 50% prestigiul TAROM-ului.

Trebuie plătite biletele la compania norvegiană. Plouă.

Pasagerii stau confortabil în avion. Îi sâcâi. Un pretext tehnic ar scădea încă 25% din 50% rămas teafăr!

— Oslo este practic deschis!

— Dacă se închide şi eu sunt în plină criză?

— Sincer, credeţi că nu fac faţă? Am o viaţă de pilotat supersonice. Sunt pilot militar categoria I.

— Sunt convins că faceţi faţă… Dar regulamentul

Companiei? Consecinţele administrative? Să zicem că ni se sparge un cauciuc la aterizarea pe Gardermoen…

— Nu se va sparge niciun cauciuc.

— Deci?

— Părerea mea este să efectuăm cursa normal.

Comandantului i se adâncesc ridurile. Are gulerul cămăşii umed. Paloare verzuie.

— Este a doua oară în toată cariera, şopteşte. Va trebui să mă pensionez.

— *Tomnul Komantant*! *Tomnul Komantant*! *Kolossal*

tomnul Komantant…

Domnul Karl despică masa echipajelor. Le spune jovial că Schonenfeld s-a deschis pentru cei care consideră că sunt autorizaţi pentru vizibilitate 400 şi plafon 80 şi că domnii de la supersonice vor trebui să mai aştepte încă cincisprezece minute, deoarece mijloacele de la sol care-i deservesc au suferit o avarie. Domnul Karl este tot numai bunăvoinţă amicală. Ştie că în primele zece minute va fi

5: O pentru TAROM. Comandantul îşi şterge obrazul cu batista. Îi mulţumeşte alb domnului Kari. Face un efort să se ridice din fotoliul tapisat cu imitaţie de piele azurie.

— Decolăm, domnul Karl! Anunţaţi vă rog pasagerii şi pista.

Au trecut 75 de minute de la aterizarea pe Schonenfeld.

Comandantul îşi ridică gulerul mantăii de piele. Dincolo de geamurile imense ale aerogării se văd trâmbele de apă măturând pista, avioanele gigant şi instalaţiile.

6

— Ce dracu’ face „tomnul Karl”?

— Nu ştiu ce face „tomnul Karl”, dar văd ce face vremea. Nu avem nici 100 vizibilitate. Plafonul a căzut pe aerogară. Întrebaţi tumul care este situaţia.

Întreabă turnul. Turnul răspunde „O masă compactă de nori, la nord de Berlin *Oraje*; se anulează orice decolare, sunt speranţe ca peste trei ore vremea să permită decolări spre ţările scandinave, Spania, Portugalia, Africa.

America etc. etc. Europa Centrală închisă. Istanbul, Atena etc. etc. deschise. Bucureşti?… închis! Are un sentiment ciudat de vinovăţie, ca şi când vremea asta de iad ar depinde într-un fel de voinţa echipajului în general şi de a lui în special;

— Perfect, spune comandantul. Are să-mi treacă criza. Găsesc „Rovacol” şi într-o oră sunt nou născut.

Doina! Alo, Doina!

— Recepţie!

— Anunţă pasagerii. Decolarea peste trei ore! Pot

merge la restaurant. Este totuşi bine să nu părăsească aerogară. S-ar putea întâmpla să se deschidă mai devreme.

Ce zici?

— Este un domn fără o mână, mai în vârstă, îi spunea soţiei că asta este o complicitate între fostul Gestapo şi vreme, aflând că la bord se găseşte unul dintre supravieţuitorii comando-ului de la Uzina de apă grea, sau aşa ceva, n-am înţeles exact.

— Ce facem, tovarăşe comandant?

— Rămâneţi la bord – pe rând, câte un ceas. Andrei, lasă păpuşile, trec pe la doctor, la farmacie, mă întorc şi atunci rămân eu la bord. Totul e în regulă, până nu decolează alţii înaintea noastră.

Citise undeva, nu-şi mai aduce aminte unde, un titlu cam de genul „Certitudinea prin dubiu” sau ceva asemănător. Chiar discutaseră îndelung, într-o seară, la

Radu Belcotă, despre dreptul dubiului în general şi mai apoi despre dreptul sau lipsa lui de drept în nişte zone mai limitate: arta şi aviaţia. El proferase acolo doar dreptul certitudinii. Radu Belcotă avusese un zâmbet amar şi nu ripostase. Aici norii au din ce în ce tendinţa să demoleze toate certitudinile legate de cursa lui *AN 24 – YR-BMA*, după cum au tendinţa să demoleze însăşi certitudinea microuniversului Schonenfeld. Masele informe, uriaşe de nori negri limitează din ce în ce panorama încadrată în parbrize. Instalaţiile şi mijloacele aeroportului se resorb în plasma haotică, de parcă ar suferi dezagregări lente, dar totale, dezagregări care le trec în neant şi nefiinţă. Peste Schonenfeld se instalează haosul primordial, în care planeta se crea pe sine din materie vâscoasă, ori lichidă, din aburi şi nori denşi, din ape şi incandescenţe.

Până şi lumina suferă reducţia care-o proiectează în vremea Facerii. Vâscoasă, plumburie, se prăbuşeşte grea peste *YR-BMA*, încărcându-l cu sentimentul sfârşitului. Şi al dubiului. Filtrându-se perfid prin lumina câlţoasă, resorbindu-se în masa inertă a tabloului de bord. În structurile metalice ale lui *YR-BMA*, în carnea şi conştiinţa lui. Ce se întâmplă dacă situaţia impune să finalizeze cursa

singur?!

Care sunt limitele posibilului, sau mai exact care sunt pentru experienţa şi tehnica lui de pilotaj limitele posibilului? Ce responsabilităţi implică aceste limite ale posibilului? Se ridică de la post. Trece prin cala de bagaje. Deschide uşa la pasageri. Doina, Doina aceea cu secundele în care a rupt dintr-odată un fel de a fi, riguros, regulamentar şi obişnuit, aduce o cafea unei doamne bătrâne, care poartă un lornion de aur agăţat de gât, drapată într-un şal alb de Caşmir. Doamna îi spune ceva în germană, Doina râde, îl vede şi îi face un semn care nu înseamnă nimic. Un bărbat cu trăsături dure doarme pe umerii unei femei de un blond împins până la alb. Este şi o doamnă incertă ca vârstă, încărcată cu coliere, care ţine în braţe o pisică enormă, cenuşie. Perechi, majoritatea perechi, vikingi blonzi, unii de-a dreptul statuari, unii pletoşi şi bărboşi ca strămoşii de pe vremea lui Ragnar, regele mărilor, şi-au refăcut pe cele două scaune alăturate ceva din universul familial. Citesc. Răsfoiesc reviste ilustrate. Câteva cucoane croşetează. Apariţia lui stârneşte animaţie. Se întrerup lecturile. Ochi cenuşii, ori ochi de un albastru transparent îl privesc interogator. Zâmbeşte. Ar vrea să fie un zâmbet stenic. O roagă pe Doina să-i facă şi lui o cafea. Glasul – la naiba, ce glas rece şi tăios – răsună aproape neverosimil în tăcerea aeronavei. O femeie tânără, de o rece frumuseţe nordică, cu plete blonde foarte lungi, nefardată, îi spune ceva Doinei în englezeşte, privindu-l insistent. Doina îi face semn să se apropie. Femeia blondă îi spune, în traducerea exactă a stewardesei, că a primit o telegramă de la soţul ei, fetiţa lor a fost internată acum două zile în spital suspectă de meningită şi vrea să ştie dacă ajung în după-amiaza asta la Oslo; ori va trebui să găsească un alt avion, sau orice altceva.

— Niciun alt avion nu decolează înaintea noastră pe direcţia Oslo. Asigur-o pe doamna, că încă în seara asta îşi va vedea fetiţa.

Femeia îl priveşte cu ochi cenuşii, perfect reci. Pasagerii din jurul ei au auzit. Se fac comentarii cu glas

jos.

Doina îi aduce cafeaua la postul de pilotaj.

— De la anul mă înscriu la pilotaj, tovarăşe maior.

— Faci foarte bine.

— Poate vă voi fi copilot.

— M-ar bucura.

— Am să renunţ greu la pasageri.

Spune că s-a specializat într-o ramură cu totul deosebită a psihologiei, ea, Doina, ar numi-o psihologia pasagerului aerian care se diversifică şi se nuanţează la infinit, dar că această infinitate se poate grupa pe situaţii şi categorii specifice. Pe situaţii: zbor de noapte; zbor în condiţii de atmosferă turbulentă; de aterizări în minime dificile; zbor în dimineţile de vară, ori iarna, deci psihologia pasagerilor pe anotimpuri şi ore ale zilei. Apoi, psihologia celor care pleacă în concediu, în delegaţii, cupluri amoroase din oraşele îndepărtate care îşi fixează delegaţiile la Bucureşti în aceeaşi zi şi pleacă cu acelaşi avion, cei care dau buzna călcând în picioare restul pasagerilor, ca să-şi ocupe locurile pe care le cred cele mai bune, cu speranţa secretă că în cazul unui accident vor fi printre supravieţuitori; cei care abia decolaţi cer precipitat „un coniac”, să-şi remonteze spiritul, rutinaţii, scepticii… Doina I este în vervă, are spirit, are umor, îi povesteşte despre o pereche de amoroşi care s-au urcat la

Baia Mare, el pe un loc, ea pe altul, în aer el a schimbat locul, au ciripit toată vremea, au coborât la braţ şi cum ea se grăbea atunci, a ieşit cu grupul de pasageri, iar la ieşire cei doi au dat peste ceilalţi doi, soţii legali şi reglementari sosiţi cu o cursă mai matinală, n-a fost niciun spectacol, dar a fost amuzant soţul care aştepta, un ardelean simpatic, voinic, roşu la faţă, care a spus tare:

— Napăi domnule injiner, află că-mi pare bine, că soţia dumneavoastră mi-o comunicat că sunt tare fain şi este de acord să vă deie divorţul.

Vine Andrei cu o cutie de carton ambalată frumos în plastic albastru. Vine Doina II. În avion s-a făcut frig.

Norii lăţoşi curgând peste hangare şi aeronavă trec

greoi spre capătul pistei. Plafonul se ridică evident. Se văd marginile pistelor. Ce face comandantul? Un microbuz rulează rapid spre *YR-BMA*. Doina I, cu unghiile lăcuite violent, cu retuşul fardului făcut inteligent, cu bluza schimbată, este foarte proaspătă, se ridică de la postul de pilotaj şi-i spune:

— Oricum, destinul nostru în după-amiaza asta se numeşte maiorul Dan Dorobanţu.

Microbuzul stopează la scara avionului.

— Cred că decolăm, spune mecanicul. Totul este în regulă. Lucrez eu cu motoarele?

— Mulţumesc… Lucrez eu… Vom avea givraj, aşa că…

— Decolăm, spune comandantul.

Îşi scoate haina din piele. Ezită. Cu glas surd:

— Tovarăşe maior, treceţi la postul meu… Aveţi grijă la rulaj.

— Ştiu…

— Cereţi permisiunea de pornirea motoarelor… Alo. Doina… Pasagerii?

— Sunt toţi, tovarăşe comandant.

— Să-şi lege centurile…

Este ora 15, 30 şi peste cel mult două ceasuri se întunecă. Până la Gardermoen, aeroportul Oslo-ului, sunt două ore şi treizeci de minute de zbor.

7

— Vă este foarte rău?

— Sper să nu mor în avion.

— Ce pot face pentru dumneavoastră?

— Să aterizezi perfect pe Gardermoen.

— Poate este mai bine să vă culcaţi în cala de bagaje.

— Rămân aici. Fii fără nicio grijă. Nu mă agăţ de comenzi.

— Sunteţi în pragul leşinului.

— Ştiu.

— Este mai bine să treceţi în cala de bagaje… Alo. Doina!

— Recepţie.

— Vino te rog la noi… Adu o compresă. Dar discret!

— Sunt acolo într-o secundă.

— Andrei, ajută-l pe comandant.

Cerul se începuseşte. Pătura de nori de sub avion se face oţelie. Radiofarul de la Rostock i-a dat poziţia. Se află de trei minute deasupra mării. Ost See sau Ostersoen.

Ruta trece peste strâmtoarea care desparte Copenhaga pe insula Şiaelland, de Malmö în extremitatea sudică a peninsulei scandinave. Comandantul îşi scoate căştile. Cu toată demnitatea pe care o opune durerii, e desfigurat.

Iese greu din scaunul copilotului. Cockpitul este făcut pentru oameni sănătoşi şi sportivi. Are obrazul pământiu.

Umerii căzuţi. Îi întâlneşte privirea. Cutremurătoare. Rugăminte, aproape implorare, îmbărbătare, solidaritate şi durere. Durere atroce, care-i pune o pâclă apoasă pe retină. Apare Doina I. Înţelege totul dintr-o privire. îl ajută pe comandant să treacă în cala de bagaje. El întreabă

Malmö dacă este deschis şi Malmö îi răspunde că are furtună de zăpadă, plafon zero, vizibilitate zero, este închis şi-i spune politicos că, dacă are dificultăţi, Copenhaga este închisă şi singurul aeroport încă deschis este

Stockholm. Doina I luase căştile comandantului, ascultase, ridicase din umeri şi ieşise după ce-i spusese lui

Andrei, mecanicul: – Copenhaga închisă, Malmö închis… Comută pe frecvenţa aeroportului Göteborg, pe coasta Suediei, la aproape 300 kilometri nord de Malmö, escală posibilă până la Oslo. Îşi spune că punctul unde se află este echidistant faţă de Oslo şi Stockholm şi dacă într-adevăr Copenhaga este cu adevărat închisă, pe câteva sute de mile jur-împrejur nu mai are niciun aeroport.

Ba da. Noresundby spre extremitatea nordică a peninsulei daneze. Nu mai este vorba să refacă peisajul coastelor, al Mării Nordului în furtună, al strâmtorilor bântuite de viscol; ori al Scandinaviei peste care trec pânzele vânzolite ale zăpezilor septentrionale. Este vorba, acum, de geometria exactă a aeroporturilor pe care ar putea ateriza în cazul unei avarii, sau în cazul când Oslo se

închide. Carlinga suferă trecerea aceea stranie, de la lumina de zi, la lumina nopţii de iarnă. Tonuri din ce în ce mai închise, tonuri de gris, tonuri bătând apoi în ocru, după aceea întunericul vag luminescent şi constelaţiile.

Göteborg – viscol, vântul cu 12 metri pe secundă, plafon 80, vizibilitate 400, încă accesibil. Comută pe Norresundby. Viscol, vântul cu 9 metri pe secundă. Plafon

100… Vizibilitate 600. Previziune: să se închidă în maximum o oră. Doina I îi spune că, dincolo, în cala de bagaje, comandantul-a-luat medicamente într-o doză şoc, criza este iminentă şi-l roagă să-i permită să rămână lângă, comandant, Doina II descurcându-se singură cu pasagerii…

— Toată lumea este veselă şi ciripitoare la pasageri, tovarăşe maior!…

— Glasul melodios al tinerei rămâne în afara conştiinţei lui. Simte, material, responsabilitatea. Nu responsabilitatea teoretizată la infinit în nu se ştie câte şedinţe plicticoase şi lungite de vorbofagi.

Esenţa dură, implacabilă a responsabilităţii. I se pare că un flux continuu de căldură umană venit de la pasageri pătrunde prin pereţii postului de pilotaj, conectându-se la eul primordial. Dintr-odată este îngrijorat de sănătatea fetiţei aceleia necunoscute spre care zboară mama blondă, face corp comun cu o mie de sentimente ce nu sunt ale lui, ca şi când s-ar fi transformat brusc într-un receptor ultrasensibil, ca şi când toţi pasagerii i s-ar fi confesat şi i-ar fi încredinţat lui secretele şi neliniştile lor; ori ca şi când, prin simplul act de a cumpăra un bilet de avion Bucureşti-Oslo, la compania TAROM, ei au stabilit o legătură spirituală cu echipajul, legătură sensibilizată acum de viscolul care bântuie mările şi uscaturile nordului.

Din nou constelaţiile în cerul verzui-opalescent. Constelaţiile de la latitudinea 55° nord, de o glacială puritate feciorelnică. Şi luna. O lună imensă, argintie, neprihănită, cu toate că şi acolo zac acum deşeuri ale setei de expansiune a speciei – o lună stranie şi halucinantă, cu o implacabilă putere de seducţie. Ceva necunoscut, un alt

ega, încă nedescifrat, are tendinţa să-l facă să vireze spre lună. Este atent la acest ego născut spontan, tip angoasat, care se vrea spre lună într-un zbor sinucigaş pentru că tipul se dezagregă în contact cu lumina spectrală a lunii, se dizolvă, ori are tendinţa să se dizolve în noaptea acum de un albastru pur şi inocent, în noaptea vastă a septentrionului, el se gândeşte la Amundsen şi la Scott, se rupe de lună şi priveşte prin parbriz masele de nori de o infinită frumuseţe albă, volute şi cornişe sidefii ornând turnuri imense, strălucitoare, prăpăstii care-i sugerează haosul primordial, în care se resoarbe până la neantizare, o geologie halucinantă în diversitatea ei îngheţată, cum halucinantă este luna în stereotipia ei de unicat, fumul de la eşapamentele motoarelor trage în acest cer magnific două dungi fosforescente care-l umanizează, el se lasă vrăjit o clipă de senzaţia dumnezeiască a zborului, apoi, brusc, revine la geografia terestră turmentată de viscol. Se află la traversul Göteborgului, care-i comunică, sec, că se închide. *Flight level*, 1450 picioare. Sub aripi norii, sub nori strâmtoarea Kattegat, aici lată de 75 de kilometri şi dincolo de cel mai nordic punct al Danemarcei, Skagen, apele tumultuoase ale Skagerrakului. Marea Nordului. Oceanul. Drept în faţă munţii, fiordurile, lacurile îngheţate ale

Norvegiei. Lipsa comandantului îi scurtcircuitează conştiinţa. Are, până la secătuire, sentimentul singurătăţii lui la postul de pilotaj.

8

— Ce se întâmplă, tovarăşe maior?!

— Givraj!

— Peste tot?

— Uită-te la Rio. Doar becul galben. Du-te în coadă şi vezi dacă avem gheaţă pe stabilizator.

Mecanicul trece în cala de bagaje. El ştie că va străbate toată aeronava zâmbitor, că-i va spune o glumă celeilalte Doine, cea cu Marius, astfel încât şi ea să râdă, pasagerii să-i vadă veseli şi să nu dea atenţie loviturilor surde din fuselaj, lovituri cu rezonanţă gravă, lovituri date

de gheaţa care sare de pe elici. Pentru că, ceea ce era mai rău şi de ceea ce se temuse în limita raţionalului, se produsese.

Vizibil, avionul se încarcă cu gheaţă. Sunt la traversul localităţii suedeze Tanumshede, până la graniţa Norvegiei au mai rămas doar 50 de kilometri; iar până la Oslo 150.

Este singurul aerodrom care se menţine deschis la limită.

Ştie că *YR-BMA* vine la aterizare. Gardermoen ştie că până la Stockholm nu mai este niciun aerodrom deschis în peninsulă şi că, dacă el însuşi se închide, *YR-BMA* va trebui să zboare la Amsterdam. A cerut să pregătească o autosanitară, spunând că are un bolnav grav la bord…

Gardermoen a răspuns: *Roger*!…

— Cu ce vă pot ajuta, tovarăşe maior?

Doina I, gravă dar zâmbitoare, de o frumuseţe plină de demnitate, se uită la becul galben al aparatului Rio care indică „givraj avion”. Lui i se pare că are un zâmbet tragic, că într-un fel îi este frică, se gândeşte că este profund dramatic ca soţul şi soţia să zboare în echipaj, apoi se gândeşte la inocenţa Mariei vis-à-vis de profesia lui, ce formidabil lucru ca ea să nu ştie totuşi nimic, să nu realizeze nimic din intensitatea acestor zece, sau cincisprezece minute care-i mai despart de aterizare, şi când el vine acasă totul să nu rămână decât amintirea lui, ea să fie veselă şi să-i vorbească despre seminarul la Malaxor, sau despre insinuările ranchiunoase ale nu se ştie cărei colege.

— Ce face comandantul?

— Îşi stăpâneşte durerile.

— A început criza?

— Aşa s-ar zice.

Lui i se pare că peste geamul superior al cabinei a trecut o flamă albă.

— Proiectorul, spune tare.

Desigur, Andrei a aprins proiectorul, să vadă dacă s-a depus gheaţă pe stabilizator. Încă din clipa în care a

început să coboare şi-a dat seama că va fi givraj. A pus contactul de încălzire a elicelor. A cuplat ADI-ul, aparatul dirijare-intrare, încălzit cu aerul cald de la motor. Bordul de atac al aripilor, deriva, stabilizatorul, carcasa motoarelor, elicile sunt calde. Maşina autogenerează mijloacele care s-o protejeze. Rio, funcţionând pe raza gamma îşi aprinde şi becul oranj.

— Givraj motor, spune Doina I şi el îi vede degetele lungi, fine, cu unghiile lăcuite strângând speteaza scaunului copilotului.

— Du-te la pasageri, şi la aterizare stai te rog cu comandantul.

— Am înţeles I

Se extrapolează avionului, dincolo de vârfurile strălucitoare ale norilor pe care le-a lăsat undeva sus, în lumina fascinatorie a lunii şi a constelaţiilor. Vede masa vânzolită plină de zăpadă, vede avionul pe traiectoria lui descendentă încărcată din ce în ce mai mult cu zăpadă şi gheaţă, vede

Oslo în marea lui de lumini prin care trece viscolul, rada portului cu pescadoarele tivite de ghirlandele zăpezii, aude marea izbindu-se cu vuiet surd de sparge-valurile portului, luminile reflectându-se pe docuri, tramvaiele, vitrinele iluminate, pietonii, apoi brusc se vede cu Maria pe stradela aceea cu garduri într-o rână, în faţa atelierului Marelui

Ratat, prin geamurile căruia iradia lumina tulbure, verzuie, de aparat de proiecţie. Bubuiturile înfundate din coadă se repetă din ce în ce mai des.

— Alo, Doina!

— Recepţie!

— Explică-le pasagerilor ce este cu bubuiturile!

— *Roger*!

— Givraj solid, tovarăşe maior, spune Andrei.

— ADI-ul?

— Perfect!

— Pregăteşte-te să mă ajuţi la ordin.

— Am înţeles!

— *Gardermoen approach, YR-BMA good ivning*.91

Întâi se aude ţiuitul prelung al aparaturii, ca şi când apelul lui ar fi răspuns într-un univers mort, de pe o planetă moartă de multă vreme. Are senzaţia că aude foarte vag, o voce umană, venind şi ea de pe altă planetă.

Oare aşa se manifestă stresul despre care se vorbeşte atât de mult astăzi? Senzaţia tăioasă care-i crispează inima, localizând-o cu exactitate. Radioul? Absurd… O ionizare puternică a atmosferei?!… De unde?…

Ţiuitul şi paraziţii din căşti explodează într-o orgie sonoră fără sens. Selectează rapid…

— *YR-BMA this is Gardermoen approach, good ivning*. 10

Şi acesta este un stress. Detenta tuturor nervilor.

Cel de jos are o voce sonoră, bărbătească şi calmă. Încearcă să-i compună o fizionomie care să corespundă vocii. Fără nicio logică îi apare pe parbrizul mâzgălit chipul comandantului de pe goeleta *Speranţa*. Maria voia un nume care să corespundă fizionomiei lui. Nu-i plăcea „Dan”. Maiorul

Dan Dorobanţu în nori de zăpadă, spre Gardermoen şi alături Doina I, spectrală.

— *YR-BMA is passing FBU VOR flight level 70, over*! 11

— *YR-BMA Gardermoen approach, Roger, proceed to GR radio beacon and descend to 40, ILS approach for runway 19, transition level 40, surface wind 230° at 10 m/s vizibility 800 m. Snowstorm, QNH 1111 Mb.12*

— *Roger, is GR NDB operating? We have not indications*.13

— Mă duc la comandant?

Toate geamurile laterale şi parbrizele sunt acoperite de zăpadă îngheţată. Rămâne un singur ochi de vizibilitate în parbrizul central, măturat des de ştergătoare. Rio clipeşte la intervale scurte. Indică givraj puternic. Viteza a scăzut în cinci minute cu 10 kilometri. Radiofarul GR – Golf

Romeo în cod, nu dă nicio indicaţie. De ce? Aşteaptă indicaţiile de jos. Ninge. Simte viscolul cu 10 m/s

opintindu-se în corpul aeronavei. îl simte în manşă. îl simte în paloniere. În mâinile lui aripi şi în tot trupul lui pasăre, încărcat până la limită de gheaţă.

— *Stand by and proceed on headvng 015* 14

Aşteaptă şi continuă pe 015°.

9

În mâinile lui, aripi. În trupul lui, pasăre. Printr-o mutaţie stranie – poate încordarea, îşi spune, sau de ce nu, starea de veghe dincolo de limitele umanului – devine el însuşi *YR-BMA*. Devenire cu dublu flux, un circuit de la Pilot la aeronavă şi al doilea circuit de la pilotulaeronavă, la maiorul Dan Dorobanţu, rămas la manşă în armura lui regulamentară, cu atenţia distribuită pe zecile de aparate, contacte, şaltăre, agregate, în căştile receptorului, dar mai ales pe giroorizont, acolo unde se materializează poziţia lui *YR-BMA* faţă de paralele la scoarţa terestră, dusă la *flight level 60*, unde a coborât între timp. Deci îşi simte aripile îngreunate de gheaţă. Trupul – fuselaj împovărate de gheaţă. Simte vântul nebun spărgându-se de el. Înconjurându-l cu vârtejuri, în care zăpada se vânzoleşte turbată. Pânze dense de zăpadă îl ţes într-un giulgiu imaculat, giulgiu perfid, care creşte din el însuşi, se multiplică la infinit pe el însuşi, transformându-l într-o uriaşă şi abia conturată gogoaşă de mătase. Tot cerul este numai zăpadă, viscol şi noapte. Din tot universul n-a mai rămas decât zăpada, viscolul şi noaptea. ADI-ul funcţionează cu dozatorul de aer cald deschis la refuz. Simte aerul cald alergând pe conducte, simte gheaţa desprinzându-se de pe elici şi bordul de atac, o simte izbind fuselajul cu zgomot de tobă, este atârnat în viscol, în viscolul nordic rece şi duşmănos, motoarele funcţionează perfect şi atâta vreme cât ele funcţionează şi maiorul se află la manşă destinul aeronavei protejează destinele celor câteva zeci de pasageri şi mama blondă va ajunge… Nimic din universul logic şi legic al simbiozei Pilot-aeronavă nu s-a dezagregat în haosul primordial al furtunii de zăpadă.

Pământul este invizibil. Cerul este invizibil. Există numai viscolul care-i ţiuie în căşti. Care-i zgâlţâie aripile,

cercând, să i le smulgă din încastrări, ori să jupoaie plăcile de durai de pe lonjeroane, să smulgă pasagerii şi să-i poarte în noapte până în valurile golfului, sau pe coamele înzăpezite ale înălţimilor din jurul capitalei vikingilor, îngropată ea însăşi în viscol şi noapte. El ştie că nu face metafore. Că fiecare circuit suprasolicitat îl doare. Că fiziologia aeronavei a devenit propria lui fiziologie. Că îl dor braţele, nu din pricina încordării, nici nu este încordat, pilotează cu o detaşare de sine revoltătoare, îl dor din pricina aripilor prea încărcate de zăpadă. Savurează cu voluptate lupta inteligentă a organismului mecanic împotriva viscolului.

Rio clipeşte în continuare foarte des, viteza a mai scăzut cu 5 kilometri, dar nimic din visul macabru al viscolului nu se va întâmpla pentru că la bordul lui *YR-BMA* totul este perfect şi nimeni nu va şti niciodată cât l-a torturat trupul lui, fuselaj acoperit de gheaţă. Cât l-au durut braţele lui, aripi amorţite de efort. Nu va şti nimeni şi probabil el însuşi va uita întâmplarea ciudată prin care inima lui se sincronizează indicatoarelor ce-i dezvăluie felul în care funcţionează motoarele. Motoarele, inimile lor vii, inteligente şi a-toate-făcătoare…

— Doina, şterge-ţi fruntea şi treci lângă comandant…

Alo, Doina!

— Recepţie!

— Anunţă pasagerii că aterizăm. Să-şi lege centurile.

Surâde-le. Spune-le că viscolul norvegian este un viscol de toată frumuseţea. Sau urează-le bun sosit la ei acasă.

Un bubuit puternic în fuselaj. O smucitură. Doina I se crispează în scaunul copilotului.

— Un turbion, spune…

Doina I îi face semn să-şi scoată căştile. îl simte în spate pe comandant. Şi glasul venit parcă din abis.

— Mutaţi pragul la relanti cu 4 grade. Flapsul numai la 15°. Păstraţi viteza mărită la aterizare.

— Ştiu! 270 pe vitezometru. Treceţi dincolo. Încep aterizarea…

În microfon:

— *YR-BMA richry flight level 40.15*

De jos, în căşti, ţiuit:

— *Roger, maintaing.16*

A trecut de înălţimea standard 40, ceea ce înseamnă 1228 metri. Viscolul încearcă să-l scoată în afara aeroportului şi să-l ducă undeva spre dreapta. O ratare în condiţiile astea ar fi o jumătate de condamnare. Acum totul va depinde de calmul şi încrederea lui în indicaţiile aparatelor de bord. îl aude pe mecanic bolborosind ceva. Doina I se ridică din scaunul copilotului. Trece în cală. Începe.

Totul începe sau reîncepe, odată cu glasul celui de jos:

— *YR-BMA turn left, new heading 285° and descending to 700* m *by QNH 1011 mb.*1T

Calează altimetrul de pe presiunea standard 760 pe presiunea aeroportului 1011 milibari. Va avea la metru înălţimile reale măsurate de la cota aeroportului. Din clipa asta…

10

Din clipa asta totul se rulează cu viteza aterizării; 270 kilometri pe oră. Acest tot însemnând că *YR-BMA* venit din viscol, zburând de la Berlin la Oslo pe sub stele, confruntându-şi poziţia cu radiofarurile de pe rută, va trebui să ţâşnească din norii de zăpadă vânzolită pe exact mijlocul pistei lată de câţiva zeci de metri şi imediat după pragul verde, indiferent de tăria vântului care încearcă să-l abată de pe direcţie, va trebui să aterizeze cu vântul din coastă, apoi să ruleze până la aerogară şi… Raportează în microfon:

— *YR-BMA*, chiar acum virez stânga pe 285° şi voi raporta 700 m.

Virează stânga. Simte viscolul apăsându-i planul stâng cu furie oarbă. Îi oferă întreaga suprafaţă a aripilor.

Viscolul profită. Se propteşte în masa metalică. O

zgâlţâie.

Îl aude frecându-se de carlingă. Glasul celui de jos, rece şi stăpânit:

— *YR-BMA* viraţi stânga. Cap 285°… Vă apropiaţi de direcţia ILS. Raportaţi complet pe ILS.

— *YR-BMA*. *Roger*. Mă apropii de 700 m.

— *YR-BMA*. *Roger*. Menţineţi.

Asta este. A menţine pe cap 205° cu vântul din 230° cu 10 m/s este o situaţie. Şi Malaxor care… Maria care…

Acum. A se aduce cele două reticule ale ILS-ului perpendiculare una pe alta la centru. Adică a şti că aceste două reticule înseamnă întregul univers, plus poziţia lui în spaţiu, plus dreapta care-l coboară din furtună pe pistă, plus viaţa, plus totul. Aşa! O smucitură care-l aruncă deasupra. Alta care-l turteşte în scaun. Nimic nu e stabil pe lumea asta nebună. Acum. Raportează:

— *YR-BMA* stabilit complet pe ILS.

Stabilit pe pantă. Stabilit pe direcţie. Iluzie. *YR-BMA* tanghează. Acum derapează. Viscolul îşi face de cap.

Lucrează încordat cu manşa şi palonierele. Ciudat. Îşi simte maioul lipindu-i-se de şira spinării. Dă comanda de scoaterea flapsului. A trenului. Simte smucitura roţilor care se înţepenesc în poziţia scos.

— A ieşit, spune mecanicul.

Glasul celui de la turn:

— *YR-BMA* urmaţi ILS. Verificaţi dacă trenul este scos. Vizibilitatea 600. Sunteţi autorizaţi să aterizaţi.

— *YR-BMA*. *Roger*. Trenul scos. Am aprobare de aterizare.

Ştergătoarele de parbriz deschid o vizetă îngustă prin care nu se vede decât viscolul trecând nebun prin lumina reflectoarelor de bord. Înălţimea scade vertiginos: 100.70.

50.40. Menţine pe ILS. Nu se vede nimic. Nicio lumină.

Doar pânza de zăpadă învălmăşită în lumina reflectoarelor.

Panica aceea oarbă, bezmetică, zăcând în viscere de la naşterea speciei, panica oarbă care încearcă să-şi împingă conştient urletul ei ilogic şi inuman – nu, este perfect pe ILS, răbdare, răbdare, sudoarea îi intră în ochi. Dumnezeul lui atotputernic este ILS-ul, zeii lui sunt motoarele, sunt indicaţiile optice ale lui RIO, sunt sutele de circuite şi aparate electronice, este robul lor şi ele toate îi sunt sclave supuse, reacţionează la sutime de secundă în clipa în care degetele lui ating un contact sau altul, 30 – 20 – Dumnezeule ce haos negru, nu, nu-i poate ordona mecanicului „pregăteşte-te de ratare", glasul celui de la turn:

— *YR-BMA* sunteţi pe sol. Nu vă pot vedea din cauza viscolului.

Nu! Nu este încă pe sol. Pragul verde zboară pe sub el. Balizele. Doar balizele în norii denşi de ninsoare.

Redresează uşor. O ultimă încercare a viscolului de a-l întoarce pe dos. Nu. Presează manşa. Simte în tot trupul contactul roţilor cu pista. Şocul acela dumnezeiesc care-l aduce pe pământ. Pe pământul vânzolit, peste care treci mugind zăpezile septentrionului. Răsuflă în microfon.

— *YR-BMA*. Sunt pe sol!

— Slavă Domnului, şopteşte mecanicul.

— Slavă maiorului, spune Doina I.

Urmează mulţumirile către cei de la *approach* şi turn.

Good ivning de cuviinţă. Cel de la *taxi* îl conduce la starter. Vede luminile aerogării. Lumea mare, lumea celor de pe pământ, lumea cu orizont stabil, în care gravitaţia are haz, în care există conture şi răspântii cu marcaje, străzi şi intersecţii cu poliţişti şi stopuri, vitrine şi oameni mergând pe jos. Dumnezeule, să simţi caldarâmul sub tălpi, tot ce vezi să vezi prin ochii tăi, între tine şi univers să nu mai fie nimic altceva decât retina şi simţurile tale binecuvântate – rulează atent, viscolul vrea să-l gireze, ce s-ar fi făcut pe sus doar cu simţurile; aparatura asta este absolut genială – stă calmă la locurile fixate, cadranele licăresc din fosforul lor verzui, atent la viscol, era să iasă din pistă, mai mult motor drept, aerogară într-un nor de

zăpadă; paleta luminoasă a starterului, virajul final pentru aliniere, vede autosanitara, le cere prin radio să n-o tragă până nu debarcă toţi pasagerii, apoi, căzând în sine cu o detaşare totală, taie motoarele.

Ascultă cu o senzaţie acută de durere ţiuitul prelung al turbinelor. Închide ochii. Vaierul motoarelor se stinge lent. Mor lent în el, mor dureros, mor şi-n clipa aceea solemnă, care ţine de finalul sacerdoţiului oficiat la bord, aude viscolul. Ţiuie bezmetic în antene. Răzbunuie în fuselaj.

— Tovarăşe maior, pasagerii vor să-şi ia rămas bun de la echipaj.

— *Roger*!

— Du-te, spune comandantul.

— Recepţie!

— Venim acum, Doina.

Îşi încheie vestonul. Îşi încheie nasturele de la gulerul cămăşii. Când l-a descheiat? îşi strânge cravata… Comandantul, în picioare, se ţine de peretele calei.

— Ai zburat dumnezeieşte, spune alb.

— Mulţumesc.

— Îţi mulţumesc eu, prietene. Prietene I

Omul abia şopteşte vorbele, el nu are niciun răspuns;

Ia mâna, mâna rece a omului aceluia care a aterizat de zeci de ori în *snowstorm* – în viscol şi furtună – i-o ia şi i-o strânge fratern, îi şopteşte că autosanitara vine după ce coboară pasagerii, apoi trece în cabina pasagerilor urmat de mecanicul care-i spune ceva de o păpuşă care cântă, pe care oricum trebuia s-o cumpere nu se ştie de unde, cele două Doine împart zâmbete cuceritoare pasagerilor care stau cu toţii în picioare, nu vădesc nicio grabă, stau foarte demni în picioare, bărbatul cu cicatrice, acela care poate în timpul războiului a făcut parte din comandoul de la Uzina de apă grea, sau nu acela, spune ceva într-o engleză pe care el n-o mai înţelege cu toate că fiecare cuvânt îi este foarte familiar. Doina I îl priveşte mirată, traduce apoi, norvegienii aplaudă sau strigă ceva sportiv, un fel de hip, hip, ura, după care trec spre uşa avionului, disciplinat,

mama blondl îşi face loc, toată lumea îi face loc, ţine deasupra capului mâna cu o fotografie, ajunge la el, întinde fotografia şi spune foarte limpede în româneşte:

— Mulţumesc!

Se aude viscolul. El se gândeşte la Maria, ce face Maria acum, poate viscoleşte şi la Bucureşti, vor trebui să stea aici până când vine alt comandant, dacă totuşi comandantul…

— Mâine, dacă ne dă drumul decolăm, spune comandantul… Anulează te rog sanitara. Oricum, în noaptea asta îmi trece. Te rog spune-mi Petre. Mă onorează.

Şi-a îmbrăcat haina de piele. Fiecare pasager ţine să facă un semn cu mâna înainte de a ieşi din avion. Apoi mecanicul stinge bordul. Stinge luminile. Servanţii ancorează avionul. El* verifică interiorul. Verifică ancorajul.

Viscoleşte cumplit. Mecanicul spune că, după ce husează avionul, vine la *briefing*.

— Umblă năuc! Du-te la muzee! Adu-mi câteva diapozitive… Dacă ai timp, o pereche de ochelari imenşi. Dan, uite atâta, s-o termin pe îngâmfata aia a diplomatului…

Şi ceva autentic, ceva ce au numai norvegienii, nu de la artizanat, pah, din piaţă, ştiu şi eu, un… un…

— O poză cu o fetiţă norvegiană, Maria.7:

Era caldă, emana o infinită intimitate tandră, toate lucrurile iradiau intimitate şi tandreţe, ea purta pe buze urmele somnului, totul s-a petrecut într-un timp ireal, pentru că nu se putea petrece altcând şi sub niciun motiv azi dimineaţă, într-un bloc de la „Favorit” în

Drumul Taberei. E absurd. Comandantul îl ia de braţ.

Doina II îl ia de braţ pe comandant, Doina I îl ia pe el de braţ şi-i spune:

— A fost magistral.

Apoi viscolul îi izbeşte în piept, apoi intră în clădirea caldă a aerogării Gardermoen-Oslo, el ţine la subţioară servieta cu documentele avionului şi cele de navigaţie, fac

un grup compact, aerogară este aproape pustie. Cineva în uniforma aviaţiei comerciale norvegiene îi salută ceremonios, cele două Doine ciripesc şi râd, viscolul a rămas afară, aici totul este solid, clădit din piatră, oţel şi cristal şi el îşi aduce aminte perfect ce mutră avea Maria, când constatase că în *Larousse* la litera o erau trecuţi doi

Olafi, regi ai Norvegiei prin 1300 – 1350; un savant suedez şi nu era trecut marele nostru umanist Nicolaus

Olachus.

— Scrie-le! i-a spus.

— Am să le scriu, a hotărât ea.

— Un moment, spune. Văd că e încă deschis la ziare şi ilustrate.

Doina I îşi muşcă buza. Surâde.

— Cotidiana ilustrată, tovarăşe maior!

Da! Ilustrata de pe fiecare aeroport, pentru albumul ei. Vânzătoarea îi zâmbeşte vesel. Alege o ilustrată. Un panoramic color al portului. Îşi scoate stiloul şi scrie:

„Aterizat Gardermoen. Iarnă în lege. Te sărut. Dan”.

Probabil că ilustrata va sosi după ce ei doi se vor revedea şi atunci toate acestea vor fi uitate, el regăsind-o în lumea lor intimă şi ea făcând botic şi întrebându-l răzgâiat:

— Dan, ce mi-ai adus din Norvegia?

Lipeşte timbrul. Pune ilustrata în cutia poştală. Comandantul face acelaşi lucru. Se ţine drept cu greutate şi el ştie că şi-a învins durerea dintr-o demnitate sălbatică, mâine într-adevăr îi va fi trecut criza. Desigur, se va căuta la Bucureşti, dar până atunci rămâne ceea ce este de fapt: comandantul.

— Gata, Dan?

— Gata… Petre!

Simte ceva foarte cald şi tandru învăluindu-l. Celălalt îi ia braţul. Glasul lui este egal când spune:

— Într-unul din zborurile peste Cordilierii Anzilor.

Mermoz…

El reface cât urcă la *briefing* formidabila întâmplare a a lui Mermoz în Anzi, n-a fost singura, dar comandantul

ţine la Mermoz, evident povestirea îi face bine; Doina II

Îi spune Doinei I că, dacă nu vine la logodnă, nu mai zboară niciodată cu ea şi Doina I îi răspunde ceva, nu înţelege cuvintele, ori logica lor, pentru că se gândeşte atât de intens la Maria, încât ştie că ceremonia întoarcerii echipajului pe pământul oamenilor este în pericol să fie stricată de copilot, îşi ordonă să se stăpânească şi se aude răspunzând foarte clar:

— La ora 21,00 am să fiu la hotel, tovarăşe comandant.

Are aproape trei ceasuri libere, trei ceasuri ale lui pentru:

„Oslo, numele vechi, reluat în 1924 – al Cristianieir capitala Norvegiei”…

Ninge. Ninge arctic. Afară, *YR-BMA*, cu husele trase

ancorat, destinul lui metalic şi inteligent, alter-ego-ul lui pasăre, se odihneşte docil sub ninsoare.

Ninge arctic. Este foarte liber, se simte foarte liber, foarte tânăr şi-l copleşeşte brusc o stare de euforie cu totul în afara demnităţii lui permanent cenzurate.

AN.24 YR-BMA în cursă pe ruta Bucureşti-Oslo a aterizat normal. Mâine? Mâine totul se reia de la început, cu deosebirea esenţială că la aterizare, acolo, în holul imens al aerogării Otopeni, va fi Maria, palidă, îl va lua de braţ şi îi va spune cu glasul acela uşor tăios:

Dan! Dumnezeule Dan, ce viscol şi ce noapte albastră!

El îi va cuprinde mijlocul, o va simţi a lui, femeia lui dintotdeauna; este în acest dintotdeauna un sens pe care copilotul îl intuieşte cu toată carnea şi cu tot spiritul lui viu, apoi totul se va urma cu exactitatea unui vast program electronizat, între o decolare şi o aterizare, şi viaţa…

Ei da, viaţa, îşi spune, iese în ninsoare şi cheamă

Un taxi.

Sfârşit

Grădiştea-pe-Argeş martie-noiembrie 1975

NOTE

1 Schonenfeld radar YR-BMA bună dimineaţa

2 YR-BMA aici este Schonenfeld radar, bună dimineaţa, continuaţi.

3 YR-BMA chiar acum trec FWE VOR nivel de zbor 70, recepţie

4 Roger (cod – am înţeles) pe cap 290° coborâţi la 600 m, nivel de tranziţie 40, vântul la sol de la 215° cu 9 m/s vizibilitate 1.000, acoperire 10/10 straţi la 110 m. Ploaie puternică QNH

1019 Mb (QNH = cota aeroportului în milibari). Aceasta va fi o vectorizare radar pentru aterizare ILS pe pista 25 stânga (Direcţia pistei 250°) Raportaţi traversarea nivelului de zbor 40.

5 YR-BMA Roger, vă voi chema traversând 40 în coborâre.

6 YR-BMA reduceţi viteza de apropiere. Dv. sunteţi numărul 3 în trafic.

7 YR-MBA sunteţi la 20 km de pragul pistei, 15 km la stânga de axul pistei, noul cap 270° şi raportaţi 600 m.

8 Roger. Merg pe cap. 270°.

9 Gardermoen approach YR-BMA, bună după-masa.

10 YR-BMA aici Gardermoen approach, bună după-masa.

11 YR-BMA trec FBV VOR la nivel de zbor 70, recepţie.

12 YR-BMA Gardermoen approach, Roger, continuaţi spre radiofarul Golf Romeo (GR) şi coborâţi la 40 apropiere ILS pentru pista 19, nivel de tranziţie 40, vântul de la 230° cu 10 m/s vizibilitate 800 m. Viscol. QNH 1111 Mb

13 Roger. Spuneţi-mi, lucrează radiofarul «i oir Komeo? Nu avem indicaţii.

14 Aşteptaţi. Şi continuaţi pe 015°.

15 Am atins nivelul 40.

16 Roger, menţineţi.

17 YR-BMA viraţi stânga, noul cap 285° şi coborâţi la 700 m după QNH 1111 MB.